

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
կողմից թողարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ
ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ**

Երևան 2022թ.

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը և կազմակերպատիրական տեսակը

ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, հեռ. (+374 10) 510 910, ֆաքս (+374 10) 538 904, էլ. փոստ bank@ueb.am

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Գլխավոր տեղաբաշխողի ֆիրմային անվանումը և կազմակերպատիրական տեսակը

ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, հեռ. (+374 10) 510 910, ֆաքս (+374 10) 538 904, էլ. փոստ bank@ueb.am

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Արժեթղթի տեսակը՝	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթի ձևը՝	Ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ԱՄՆ դոլարով, 300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ ՀՀ դրամով
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ծավալը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման քանակը՝	Համապատասխան յուրաքանչյուր տրանշի ծավալի և անվանական արժեքի
Արժեկտրոնը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Շրջանառության ժամկետը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեկտրոնների վճարման հաճախականությունը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

		Էջ
	ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	4
Բաժին 1.	ԱՍՓՈՓԱԹԵՐԹ	6
1	Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ	6
2	Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը	10
3	Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները	12
4	Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ	12
5	Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը	12
6	Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ	14
7	Առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները	14
8	Պարտատոմսերի առաջարկի և դրանց առևտրին թույլտվության համառոտ նկարագիրը	15
9	Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ	16
Բաժին 2.	ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	17
1	Ռիսկային գործոններ	17
2	Հիմնական տեղեկատվություն	18
3	Տեղեկատվություն կապված առաջարկվող (կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրվող) պարտատոմսերի հետ	19
4	Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	26
5	Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	31
6	Լրացուցիչ տեղեկատվություն	32
Բաժին 3.	ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	33
1	Անկախ աուդիտորները	33
2	Ռիսկային գործոններ	33
3	Տեղեկատվություն Բանկի մասին	37
4	Բիզնեսի նկարագիրը	46
5	Բանկի խմբի կառուցվածքը	55
6	Զարգացման վերջին միտումները	55
7	Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը	57
8	Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	58
9	Հսկող անձինք	72
10	Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	72
11	Էական պայմանագրերը	73
12	Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը	74
13	Այլ տեղեկատվություն	74
14	Հավելվածներ	75
14.1	Հավելված 1. Թողարկման վերջնական պայմաններ	75
14.2	Հավելված 2. <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ /իրավաբանական անձ /	81
14.3	Հավելված 3. <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ /ֆիզ. անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր/	83
14.4	Հավելված 4. Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը	85
14.5	Հավելված 5. Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևեր	86
14.6	Հավելված 6. Ֆինանսական հաշվետվություններ	87

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ծրագրային ազդագրի բովանդակությունը:

Ստորագրող անձինք՝

<u>Մարիբել Սուքիասյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի նախագահ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>(ամսաթիվ)</u>
<u>Ռուբեն Հայրապետյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի նախագահի տեղակալ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Արամ Մելիքյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ, Փոքր մասնակցություն ունեցող բաժնետերերի ներկայացուցիչ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Լուիզա Պետրոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Հրանտ Սուվարյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Պեր Ֆիշեր</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Խորհրդի անդամ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>(ամսաթիվ)</u>
<u>Արամ Խաչատրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Ռուբեն Բաղայան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Արտակ Առաքելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ</u> (պաշտոն)	<u>(ստորագրություն)</u>	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)

<u>Օնիկ Չիչյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Աստղիկ Մանրիկյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Արփինե Փիլոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Միքայել Պողոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետ- Գլխավոր հաշվապահ</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Հայկ Ավետիսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Ռեզնավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
<u>Վրեժ Զհանգիրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում են՝

<u>Արամ Խաչատրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն</u> (սլաշտոն)	 (ստորագրություն)	<u>01.04.22թ.</u> (ամսաթիվ)
--	---	---	--------------------------------

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը դիտվում է որպես Ծրագրային ազդագրի ներածական համառոտ նկարագրություն, և առաջարկվող պարտատոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ծրագրային ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ծրագրային ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ծրագրային ազդագիրը և ծրագրային ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գլխավոր գրասենյակում և մասնաձյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ Բանկի ինտերնետային էջում՝ www.aeb.am:

1. Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

1.1. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

անգլերեն՝ «ARMENIAN ECONOMY DEVELOPMENT BANK» OPEN JOINT STOCK COMPANY

ռուսերեն՝ «БАНК РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АРМЕНИИ» ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

անգլերեն՝ «ARMECONOMBANK» OJSC

ռուսերեն՝ «АРМЭКОНОМБАНК» ОАО

1.2. Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետիրական ընկերություն:

1.3. Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

1.4. Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1,

1.5. Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910

ֆաքս (+374 10) 538 904

էլ. փոստ bank@aeb.am

ինտերնետային կայք www.aeb.am

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

1.6. Բանկին առնչվող և պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապվել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ «Դիլինգ կենտրոն» վարչության պետ Ա. Հարությունյանի կամ նույն վարչության Արժեթղթերով գործառնությունների բաժնի որևէ աշխատակցի հետ հետևյալ հեռախոսահամարով (+374 10) 510 909:

1.7. Թողարկողի համառոտ պատմությունը.

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ) Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ Թիվ 1/35)՝ ստանալով Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՍԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի «B» հարթակում:

2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ու Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎՋԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎՋԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կազմել է 25%+1 բաժնետոմս:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին ՎՋԵԲ-ը, Սուքիասյան եղբայրները եւ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎՋԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին միացնելու նպատակով:

2016թ. ՀՀ ԿԲ որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. Դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով:

2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 ՀՀ դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160,700 ՀՀ դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,200 ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 3,000 ՀՀ դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 ՀՀ դրամից դառնալով 10,400 ՀՀ դրամ:

2019թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,369,000.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,635,343,200 դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը

բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ B1/NP, հեռանկարը՝ կայուն:

2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ:

2021թ. արդյունավետ էր միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ համագործակցության առումով. ընդլայնվեցին գործող ծրագրերը և ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում: Այսպես. Բանկը Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ փետրվար ամսին ստորագրեց մոտ 12.0 մլն ԱՄՆ դոլար գումարի չափով վարկային պայմանագրեր որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ ս/թ ապրիլ ամսին ստորագրեց 1.5 մլն ԱՄՆ դոլար գումարին համարժեք ՀՀ դրամ գումարի չափով վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Symbiotics S.A. շվեյցարական ներդրումային ընկերության կառավարման ներքո գտնվող Global Impact Investments Sàrl Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսության ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության պայմանագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի միջև կնքվեց 5.0 միլիոն Եվրոյին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկություններում էներգաարդյունավետ ծրագրերի իրականացմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Proparco Ֆրանսիայի զարգացման գործակալության միջև կնքվեց 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ու վերականգնվող էներգիայի և էներգաարդյունավետ կանաչ ծրագրերի իրականացմանը:

2021թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 696,404,800 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.12.2021թ. դրությամբ կազմել է 26,652,068,000 դրամ:

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

1.8. Բանկի ռազմավարությունը

Բանկի ռազմավարական թիրախը՝ որպես ունիվերսալ կառույց շարունակական զարգացման ապահովումն է՝ մատուցելով հաճախորդներին միջազգային չափանիշներին համապատասխան բանկային ծառայություններ, ապահովելով Բանկի հաճախորդների եւ բաժնետերերի շահերի պաշտպանվածությունը:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

Բանկի ռազմավարության հիմնական խնդիրները բխում են բանկի ֆինանսական քաղաքականության գլխավոր խնդիրներից՝ պահպանել եւ ավելացնել բանկի ընդհանուր

կապիտալը, ապահովել բանկի կայուն իրացվելիությունը, արդյունավետ կառավարելով բանկի ֆինանսական միջոցները, ապահովել եկամուտների այնպիսի մակարդակ, որը թույլ կտա ոչ միայն փոխհատուցել անհրաժեշտ ծախսերը, այլ նաև ձեռավորել բավարար պահուստներ՝ լուծելով բանկի կապիտալիզացիայի խնդիրները:

Բանկն իր առաքելությունը տեսնում է որպես միջազգային չափանիշներով ռիսկերի կառավարման գործուն համակարգով, առաջընթաց տեխնոլոգիաներով զարգացող, օրինապաշտ, թափանցիկ կառույցի զարգացում, որը իր գործունեությամբ նպաստում է ոչ միայն ՀՀ բանկային համակարգի կայունությանը, այլև երկրի տնտեսության զարգացմանը:

1.9. Բանկի կանոնադրական կապիտալը

Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի չափը կազմում է 26,652,068,000 ՀՀ դրամ, որը ներառում է 1,950,295 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով եւ 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա սովորական բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 2,000,000 (երկու միլիոն) սովորական բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 10,400 (տասը հազար չորս հարյուր) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 228,479 (երկու հարյուր քսանութ հազար չորս հարյուր յոթանասունինը) հաստ հաստատագրված շահութաբաժնով արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 15,000 (տասնհինգ հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, յուրաքանչյուրի լուծարային արժեքը անվանական արժեքի չափով, յուրաքանչյուրի համար դրա անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով:

31.12.2021թ. դրությամբ բաժնետերերի կողմից վճարված է կանոնադրական կապիտալի 100%-ը:

31.03.2022թ. դրությամբ Բանկի սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերի քանակը կազմում է 5,781 բաժնետեր:

1.10. Բանկի բիզնեսի նկարագիրը (մատուցված ծառայությունները)

Համաձայն Բանկի կանոնադրության.

Բանկը կարող է իրականացնել ՀՀ օրենքներով եւ այլ իրավական ակտերով սահմանված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները:

31.12.21թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 17 բանկերում:

Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին՝ «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Unistream», «Converse Transfer», «Golden Money Transfer» և «MoneyTun» համակարգերով՝ իր հաճախորդին տալով ընտրության լայն հնարավորություն:

1.11. Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը ներկայացվում է Հավելված 4-ում.

Ծրագրային ազդագրի նեկայացման պահի դրությամբ Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ, որոնցից 52-ը՝ ՀՀ տարածքում և 1-ը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

1.12. Բանկի տրամադրության տակ եղած ակտիվների համարժեքությունը և պիտանելիությունը.

№	Ցուցանիշի անվանումը	31.12.2021*	31.12.2020	31.12.2019
1	Ակտիվներ, այդ թվում՝	360,379,138	320,789,927	280,682,526
2	Եկամտաբեր ակտիվներ	281,872,302	291,071,716	254,156,572
3	Հաճախորդներին տրված վարկեր	221,502,527	193,337,215	176,106,613
4	Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,511,490	13,755,753	11,919,061
5	Ներդրումային արժեթղթեր	42,807,421	44,217,042	25,027,524
6	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	63,262,827	42,572,757	44,050,205
7	Կանխիկ դրամական միջոցներ	14,481,483	13,003,189	14,566,281
8	Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	5,053	16,538	7,522
9	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,826,751	10,175,600	6,222,111
10	Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը (%)	78.22%	90.74%	90.55%

* Աուդիտ չանցած

Արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում (Ծանոթագրություն 16 Հաճախորդներին տրված վարկեր):

2. Բանկին և պարտատուներին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

2.1. Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով:

Համաձայն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկերի տեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- վարկային ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ
  - ✓ տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ,
  - ✓ արտարժույթային ռիսկ,
  - ✓ գնային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- գործառնական ռիսկ,
- Հեղինակության ռիսկ,
- Վարակի ռիսկ,
- Ռազմավարական ռիսկ,
- Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկ,
- Երկրի ընդհանուր և տնտեսական միջավայրի ռիսկ:

Բանկին առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3-ի («Պարտատոմսեր թողարկողի մասին տեղեկատվություն») 2-րդ կետում («Ռիսկային գործոններ»):

- 2.2. Պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ծրագրային ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ծրագրային ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառիչ չէ, և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը, և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում պարտատոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով, որի արդյունքում, պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը՝ հանգեցնելով դրանց գնի անկմանը: Ներդրողը կարող է շուկայական տվյալ իրավիճակում առկա պարտատոմսերի ցածր իրացվելիության պատճառով հնարավորություն չունենալ վաճառելու պարտատոմսերը առանց էական կորուստների կամ ընդհանրապես հնարավորություն չունենալ դրանք վաճառելու:

բ) Արտարժույթային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որոնք կարող են էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Առաջին տրանշի պարտատոմսերը գնանշվելու և վճարվելու են ԱՄՆ դոլարով, իսկ երկրորդ տրանշի պարտատոմսերը՝ ՀՀ դրամով, ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ պարտատոմսերը պարունակում են զգալի արտարժույթային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն, անուղղակիորեն ազդում է պարտատոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի պարտատոմսերի գրավչության և գնի վրա:

ե) Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

զ) Վարկանիշի փոփոխության ռիսկ: Այլ հավասար պայմաններում պարտատոմսի գինը սովորաբար ուղղակի կախվածության մեջ է գտնվում Թողարկողի վարկային ռիսկը նկարագրող վարկանիշից/վարկանիշներից: Վարկանիշի իջեցման արդյունքում սովորաբար պարտատոմսի գինն ընկնում է կամ նույն է, որ պարտատոմսի եկամտաբերության աճի վերաբերյալ սպասումներ են ձևավորվում:

3. Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է համաձայն Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հեռանկարային զարգացման ծրագրերի՝ դրանցում սահմանված նպատակների, սկզբունքների, գործունեության հիմնական ուղղությունների և խնդիրների լուծման ուղիների:

Բանկի՝ որպես կայացած և հեռանկարային ֆինանսական կառույցի, գնահատականը պետք է համարել նաև ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագրի ստացման փաստը, որը մեծ հեռանկարներ է բացում բանկի միջազգային ճանաչման, միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության էլ ավելի խորացման և բանկի հետագա զարգացման տեսանկյունից:

Բանկի ֆինանսական վիճակի 2019-2021թթ. փոփոխության միտումները ներկայացված են սույն ամփոփաթերթի 1-ին կետի 1.12 ենթակետում և 9-րդ կետում:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

Հիմնական ցուցանիշների գծով 2021թ. ընթացքում՝ (մինչև Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրը) Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել և Բանկը պահպանում է ակտիվների և այլ հիմնական ցուցանիշների աճի միտումները:

Գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են, դատական հայցեր, որոնք էական ազդեցություն են ունեցել կամ ունենալու Բանկի ֆինանսական վիճակի և շահութաբերության վրա առկա չեն, կազմակերպական էական փոփոխություններ չեն սպասվում:

4. Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ

Բանկի 2018թ.-ի աուդիտն իրականացրել է «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

Գործադիր տնօրեն՝ Արփիինե Ղևոնդյան

ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 4/6, հեռ. +37410526520, www.deloitte.com:

Բանկի 2019թ.-ի և 2020թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ

Տնօրեն/բաժնետեր՝ Արմեն Հովհաննիսյան

ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գ. Լուսավորիչ փ. 9, «Երևան պլազա» բիզնես-կենտրոն, հեռ. +374(10) 50-09-64, www.grantthornton.am:

5. Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը

5.1. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները.

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով (այսուհետ՝ Ընդհանուր ժողով), որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,

- Բանկի խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ), որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
- Բանկի վարչությունը (այսուհետ՝ Վարչություն):

Բանկի խորհուրդը կազմված է վեց անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	գբաղեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Սարիբեկ Սուքիասյան	Խորհրդի նախագահ	31 տարի
2	Ռուբեն Հայրապետյան	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ	20 տարի
3	Լուիզա Պետրոսյան	Խորհրդի անդամ, խորհրդի քարտուղար	16 տարի
4	Արամ Մելիքյան	Խորհրդի անդամ	33 տարի
5	Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	32 տարի
6	Հրանտ Սուվարյան	Խորհրդի անդամ	41 տարի

Բանկի վարչությունը կազմված է 9 անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	գբաղեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Արամ Խաչատրյան	Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն	16 տարի
2	Ռուբեն Բադալյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի գործառնական գծով տեղակալ	19 տարի
3	Օնիկ Զիչյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ	20 տարի
4	Արտակ Առաքելյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ	17 տարի
5	Աստղիկ Մանրիկյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ	16 տարի
6	Արփինե Փիլոսյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ	15 տարի
7	Միքայել Պողոսյան	Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ	35 տարի
8	Հայկ Ավետիսյան	Վարչության անդամ, Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ	17 տարի
9	Վրեժ Ջհանգիրյան	Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ	15 տարի

5.2. Բանկի աշխատակիցները.

Բանկի աշխատակիցների ընդհանուր թիվը 31.12.2021թ. դրությամբ կազմում է 912 աշխատակից:

5.3. Բանկի խոշոր բաժնետերերը.

№	ազգանունը, անունը, հայրանունը	մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում	մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում
1	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	31.89%	49.91%
2	Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	15.47%	23.55%
3	Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.31%	18.84%

6. Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ի կողմից մինչ այժմ թողարկվել և տեղաբաշխվել է 1,950,295 (մեկ միլիոն ինը հարյուր հիսուն հազար երկու հարյուր ինսունհինգ) հատ հասարակ բաժնետոմս՝ յուրաքանչյուրը 10,400 (տասը հազար չորս հարյուր) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, որոնք էլ ձևավորում են բանկի կանոնադրական կապիտալը: Թողարկված հասարակ բաժնետոմսերը շրջանառվում են <<Հայաստանի ֆոնդային բորսա>> ԲԲԸ-ում և ցուցակված են B ցուցակում:

Բանկի կողմից նախկինում թողարկված պարտատոմսերի վերաբերյալ տվյալները ներկայացված են ստորև.

ISIN	Արժույթ	Թողարկման Օավալ	Թողարկման ամսաթիվ	Մարման ամսաթիվ	Արժեկտր. եկամտ.	Շուկա ստեղծող	Բորսայի ցուցակ
AMHEZBB22ER6	AMD	100,000,000	29/09/2017	29/12/2019	12.00%	ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ ԲԲԸ	Cbond
AMHEZBB23ER4	USD	2,000,000	29/09/2017	29/12/2019	5.75%	ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ ԲԲԸ	Bbond
AMHEZBB24ER2	USD	2,000,000	25/04/2018	25/07/2020	5.00%	ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ ԲԲԸ	Bbond
AMHEZBB25ER9	USD	2,100,000	29/01/2019	29/01/2022	5.25%	ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ ԲԲԸ	Bbond
AMHEZBB26ER7	USD	3,000,000	03/05/2019	03/05/2022	5.50%	ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB27ER5	AMD	1,000,000,000	03/05/2019	03/05/2022	10.25%	ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB28ER3	AMD	1,500,000,000	03/09/2020	03/09/2023	9.75%	ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond
AMHEZBB29ER1	USD	2,200,000	03/09/2020	03/09/2023	5.00%	ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ՓԲԸ	Bbond

7. Առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները.

Թողարկվող պարտատոմսերն անվանական, ոչ փաստաթղթային, արժեկտրոնային, միջնաժամկետ պարտատոմսեր են և կարող են տեղաբաշխվեն մեկից ավելի տրանշով:

Թողարկվող պարտատոմսերը տեղաբաշխվում և մարվում են՝ ԱՄՆ դոլարով թողարկվածները՝ ԱՄՆ դոլարով, ՀՀ դրամով թողարկվածները՝ ՀՀ դրամով: ԱՄՆ դոլարով թողարկված պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարումը կատարվում է ԱՄՆ դոլարով, իսկ ՀՀ դրամով թողարկված պարտատոմսերինը՝ ՀՀ դրամով:

Արժեթղթի տեսակը՝	Անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
Արժեթղթի ձևը՝	Ոչ փաստաթղթային
Արժեթղթերի քանակը՝	150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ԱՄՆ

	դոլարով, 300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ ՀՀ դրամով
Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝	15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ծավալը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման քանակը՝	Համապատասխան յուրաքանչյուր տրանշի ծավալի և անվանական արժեքի
Արժեկտրոնը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Շրջանառության ժամկետը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Արժեկտրոնների ճարման հաճախականությունը՝	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
Տեղաբաշխման ձևը՝	Չերաշխավորված

Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am տեղաբաշխումից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ:

Պարտատոմսերի վերջին տրանշի տեղաբաշխումն ավարտվում է ոչ ուշ, քան ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ծրագրային ազդագիրը հաստատելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Պարտատոմսերի վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

Միջոցների օգտագործման նախատեսվող ուղիները՝ Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված միջոցները հիմնականում ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը:

Նպատակը՝ Բանկն այս թողարկմամբ նպատակ ունի հասնելու հաշվեկշռի պասիվային մասի կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը, հնարավոր ավանդատուների բազայի ընդլայնմանը և տարատեսականացմանը (դիվերսիֆիկացիա):

8. Պարտատոմսերի առաջարկի և դրանց առևտրին թույլտվության համառոտ նկարագիրը

Թողարկողի պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի իրականացվելու:

Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխումը սկսելու և ավարտելու օրը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն համապատասխան պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը, պատշաճ կերպով ներկայացնեն Բանկ և կատարեն համապատասխան վճարում, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելը: Պարտատոմսերը տեղաբաշխումից հետո նախատեսվում են ցուցակվել «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ում և ունենալ շուկա ստեղծող:

9. Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ

հազ. դրամ

№	Ցուցանիշի անվանումը	31.12.2021**	31.12.2020	31.12.2019
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,089,986	4,796,542	3,326,043
	Սեփական կապիտալի միջին մեծություն*	43,264,008	42,356,590	37,906,345
	Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	7.14%	11.32%	8.77%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,089,986	4,796,542	3,326,043
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	337,769,560	301,919,058	249,321,706
	Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	0.91%	1.59%	1.33%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,089,986	4,796,542	3,326,043
	Գործառնական եկամուտ	16,229,737	18,743,905	14,307,359
	Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	19.04%	25.59%	23.25%
	Գործառնական եկամուտ	16,229,737	18,743,905	14,307,359
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	337,769,560	301,919,058	249,321,706
	Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	4.80%	6.21%	5.74%
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	337,769,560	301,919,058	249,321,706
	Սեփական կապիտալի միջին մեծություն*	43,264,008	42,356,590	37,906,345
	Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	7.81	7.13	6.58
	Զուտ տոկոսային եկամուտ	11,861,510	12,800,801	10,308,775
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	267,649,547	275,488,690	225,288,159
	Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)	4.43%	4.65%	4.58%
	Տոկոսային եկամուտ	27,099,454	25,846,673	21,254,908
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն*	267,649,547	275,488,690	225,288,159
	Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն	10.12%	9.38%	9.43%
	Տոկոսային ծախսեր	15,237,944	13,045,872	10,946,133
	Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր*	289,499,564	254,283,672	207,969,256

	Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	5.26%	5.13%	5.26%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,089,986	4,796,542	3,326,043
	Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	1,894,937	1,881,995	1,852,533
	Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	1.63	2.55	1.72
	Սպրեդ	4.86%	5.32%	5.30%

*միջին եռամսյակային

**առողիտ չանցած

Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը ներկայացված են հավելված 5-ում:

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿՍՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՌԻՍԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

Պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ծրագրային ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ծրագրային ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառիչ չէ, և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը, և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Բանկը կձեռնարկի բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները, որպեսզի նվազեցնի ստորև նշված ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը: Այնուամենայնիվ, քանի որ շատ դեպքերում նշված ռիսկային գործոնները Բանկի հսկողությունից դուրս են, ապա այս ցուցակով չսահմանափակվող ռիսկերի բացասական ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով ձեռնարկված միջոցառումների արդյունավետությունը չի երաշխավորվում Բանկի կողմից:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում պարտատոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը, Բանկի եկամուտների կրճատմանը և ծախսերի ավելացմանը, ինչն էլ իր հերթին կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի գների իջեցմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Թողարկողը պարտատոմսերի իրացվելիության բարձրացման համար վերջիններիս նախատեսում է օժտել որոշակի ներդրումային որակներով (պարբերական արժեկտրոնային վճարումներ, մրցակցային եկամտաբերություն, ցուցակում և առևտրին թույլտվություն կարգավորվող շուկայում, ինչպես նաև շուկա ստեղծող ընկերության կամ ընկերությունների

հետ համապատասխան պայմանագրի կնքման բանակցությունների վարում): Այնուամենայնիվ, Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերը դրանց շրջանառության ժամկետի ընթացքում ելնելով տնտեսական միջավայրի բացասական փոփոխություններից և/կամ ֆինանսական շուկայի անբարենպաստ միտումներից ներդրողները ցանկացած պահի կարող են իրացնել կամ ձեռք բերել երկրորդային շուկայում (կարգավորվող շուկայում) իրենց համար ֆինանսապես շահավետ գնով:

բ) Արտարժույթային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որը կարող է էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Պարտատոմսերի մի մասը գնանշվելու և վճարվելու են ԱՄՆ դոլարով, իսկ մյուս մասը՝ ՀՀ դրամով ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ պարտատոմսերը պարունակում են զգալի արտարժույթային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն անուղղակիորեն ազդում է պարտատոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի պարտատոմսերի գրավչության և գնի վրա:

ե) Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

զ) Վարկանիշի փոփոխության ռիսկ: Այլ հավասար պայմաններում պարտատոմսի գինը սովորաբար ուղղակի կախվածության մեջ է գտնվում Թողարկողի վարկային ռիսկը նկարագրող վարկանիշից/վարկանիշներից: Վարկանիշի իջեցման արդյունքում սովորաբար պարտատոմսի գինն ընկնում է կամ նույն է, որ պարտատոմսի եկամտաբերության աճի վերաբերյալ սպասումներ են ձևավորվում: 2019թ. «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ B1/NP, հեռանկարը՝ կայուն:

2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2.1. Առաջարկի նպատակը և ներգրավվող միջոցների օգտագործումը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է ՀՀ արժեթղթերի շուկայում միջոցների ներգրավմամբ՝ բարձրացնել բանկի, որպես ֆինանսական կառույցի, գործունեության արդյունավետությունը, սուր մրցակցության պայմաններում առկա մարտահրավերներին դիմակայման և մրցունակության բարձրացման հնարավորությունները, միևնույն ժամանակ Բանկն այս թողարկմամբ նպատակ ունի հասնելու հաշվեկշռի պասիվային մասի կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը, հնարավոր ավանդատուների բազայի ընդլայնմանը և տարատեսականացմանը (դիվերսիֆիկացիա): Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցները հիմնականում ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը:

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՊԿԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԵՏ

ա. Արժեթղթերի տեսակը և դասը, ներառյալ արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր (առկայության դեպքում).

Թողարկվող պարտատոմսերն անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր են, անբաժանելի են և փոխարկելի չեն: Թողարկվող պարտատոմսերը դեռևս չունեն տարբերակիչ ծածկագիր:

բ. Երկիրը, որի օրենսդրության համաձայն են թողարկվել տվյալ արժեթղթերը,

Պարտատոմսերը թողարկվելու են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, և դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

գ. Արժեթղթերի ձևը (փաստաթղթային կամ ոչ փաստաթղթային): Ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի դեպքում պետք է նշել այն իրավաբանական անձի անվանումը, որը վարում է այդ ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի ռեեստրը.

Ոչ փաստաթղթային, «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերություն (ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան 26/1, Էրեբունի Պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ, հեռ.՝ +(374) 60 69 55 55), «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատոր՝ «ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ» ԲԲԸ (ՀՀ, ք. Երևան 0018, Տիգրան Մեծի 32/1, հեռ.՝ +(374) 11 59 00 00):

դ. Մեկ արժեթղթի անվանական արժեքը և քանակը (առկայության դեպքում).

Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը կազմում է 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, քանակը՝ 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում և 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, քանակը՝ 300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ՝ ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում:

ե. Թողարկման արժույթը՝ Պարտատոմսերը թողարկվում են ԱՄՆ դոլարով և ՀՀ դրամով՝ համաձայն սույն Ծրագրային ազդագրով սահմանված ծավալների:

զ. Պարտատոմսերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն

Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 31-ի՝ սնանկ ճանաչված բանկի լուծարման դեպքում Բանկի պարտավորությունները մարվում են լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

ա) առաջին՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից սույն օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում.

բ) երկրորդ՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և Կենտրոնական բանկի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի.

գ) երրորդ՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց Հայաստանի Հանրապետության դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 10 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժույթային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ 5 միլիոն դրամի համարժեք չափով: Մեկ անձի՝ բանկում մեկից ավելի ավանդներ (հաշիվներ) ունենալու դեպքում նրա բոլոր ավանդները միավորվում են, և դրանց հանրագումարը համարվում է մեկ ավանդ, իսկ ապահովագրական

ընկերությունների լուծարման դեպքում՝ կյանքի ապահովագրական պայմանագրերից բխող պահանջները, եթե ապահովագրական ընկերությունն իրականացնում է կյանքի ապահովագրություն, և ոչ կյանքի ապահովագրական պայմանագրերից բխող պահանջները, եթե ապահովագրական ընկերությունն իրականացնում է ոչ կյանքի ապահովագրություն:

դ) չորրորդ՝ բանկի այլ պարտավորությունները, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների:

ե) հինգերորդ՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները:

ե.1) վեցերորդ՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները:

զ) յոթերորդ՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

Բանկի սնանկ ճանաչվելու դեպքում պարտատերերին վճարումները կատարվում են “Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին” ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված հերթականությամբ, որի համաձայն բանկի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի պահանջները բավարարվում են 4-րդ հերթին, բացառությամբ “Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին” ՀՀ օրենքի իմաստով ավանդ հանդիսացող ներդրումներից, որոնք հատուցվում են 3-րդ հերթին: Ընդ որում, յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարելուց հետո: Պարտատոմսերի սեփականատերերը կարող են օգտվել օրենքով և իրավական ակտերով սահմանված այլ իրավունքներից:

Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին ՀՀ օրենքի և նույն օրենքի հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի իմաստով բանկի թողարկած անվանական արժեթղթերով, տվյալ դեպքում՝ Պարտատոմսերով, ֆիզիկական անձանցից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատերերից), ներգրավված դրամական միջոցները համարվում են բանկային ավանդ, որոնց հատուցումը երաշխավորված է նույն օրենքով սահմանված կարգով և պայմաններով, հետևյալ չափերով՝ եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային Պարտատոմսեր, ապա երաշխավորված դրամական միջոցների չափը տասը միլիոն ՀՀ դրամ է, եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժույթային Պարտատոմսեր, ապա երաշխավորված դրամական միջոցների չափը հինգ միլիոն ՀՀ դրամ է, եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային Պարտատոմսեր, և դրամային Պարտատոմսերի գումարը հինգ միլիոն ՀՀ դրամից ավելի է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային Պարտատոմսերի գումարը՝ մինչև տասը միլիոն ՀՀ դրամով, եթե Ներդրողն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային Պարտատոմսեր, և նրա դրամային Պարտատոմսերի գումարը պակաս է հինգ միլիոն ՀՀ դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային Պարտատոմսերի գումարն ամբողջությամբ և արտարժույթային Պարտատոմսերի գումարը՝ հինգ միլիոն դրամի և հատուցված դրամային Պարտատոմսերի տարբերության չափով: Ներդրողի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր դրամային ավանդները, ներառյալ՝ Պարտատոմսերում ներդրումները համարվում են մեկ ավանդ, բացառությամբ չերաշխավորված ավանդների և ավանդատուի՝ նույն բանկում ունեցած բոլոր արտարժույթային ավանդները համարվում են մեկ ավանդ, բացառությամբ չերաշխավորված ավանդների: Երաշխավորված

ավանդի հատուցման ենթակա գումարը հաշվարկելիս առաջին հերթին հաշվարկվում են դրամային ավանդները, իսկ երկրորդ հերթին՝ արտարժույթային ավանդները: Երաշխավորված ավանդների հատուցման դեպք (այսուհետ՝ հատուցման դեպք) է համարվում «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բանկին անվճարունակ ճանաչելը և ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ բանկի կողմից օրենքով և պայմանագրերով սահմանված ժամկետներում ավանդները վերադարձնելն ի վիճակի չլինելու փաստը հաստատելը կամ «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով բանկին սնանկ ճանաչելը (այսուհետ՝ բոլոր դեպքերի համար՝ անվճարունակ բանկ): Պարտատոմսերի վերադասակարգում կարող է տեղի ունենալ նոր արժեթղթերի թողարկման դեպքում, եթե դրանք համարվելու են վերադաս, այն էլ միայն այն մասով, որը չի վերաբերվում ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին:

Է) Արժեթղթերից բխող իրավունքները

Պարտատոմսերի թողարկման մասին որոշմամբ սահմանվել են պարտատոմսերից բխող հետևյալ իրավունքները՝

1) ստանալ պարտատոմսերով նախատեսված արժեկտրոնային եկամուտները և մարման գումարը՝ ըստ Ծրագրային ազդագրով սահմանված կարգի: Արժեկտրոնային եկամտի ստացման և շրջանառության ժամկետի վերջում պարտատոմսերի մարման գումարի ստացման իրավունքի իրականացման համար ներդրողներից լրացուցիչ գործողությունների կատարում չի պահանջվում և արժեկտրոնային եկամուտը/պարտատոմսի մարման գումարը փոխանցվում է ներդրողի բանկային հաշվին Թողարկողի կողմից,

2) Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի արժեկտրոնները և/կամ մարման գումարը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում ձեռնարկել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող իր պահանջների բավարարման ուղղությամբ օրենքով թույլատրվող գործողություններ,

3) գրավադրել պարտատոմսերն օրենքով սահմանված կարգով,

4) իր ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը ֆոնդային բորսայում (ցուցակված և առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում) կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից (ֆոնդային բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր, բացառություն են կազմում.

- ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները, դրանք ՀՀ ԿԲ և ֆին. շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներն են,
- թողարկողի կողմից իր թողարկած արժեթղթերի հետգնման կամ ձեռքբերման գործարքները,

Միաժամանակ պարտատոմսի սեփականատերը պարտավոր է պարտատոմսերի թողարկման պայմաններով սահմանված ժամկետներում իրականացնել պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարների փոխանցում համապատասխան բանկային հաշվին, կատարել պարտատոմսերի ձեռքբերումից, օտարումից և այլ գործողություններից ծագող դրամային և ոչ դրամային ցանկացած պարտավորություն, ինչպես նաև կրել օրենքով նախատեսված այլ պարտականություններ:

ը) Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պայմանները

Պարտատոմսերի դիմաց հաշվարկվելու և վճարվելու է արժեկտրոնային անվանական եկամուտ, որը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային անվանական եկամտի վճարման պարբերականությունը ևս ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի դիմաց նախատեսվող արժեկտրոնային եկամուտը ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում հաշվարկվելու և ներդրողներին վճարվելու է ՀՀ դրամով, իսկ ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում՝ ԱՄՆ դոլարով: Արժեկտրոնները պարտատոմսերի սեփականատերերին և/կամ անվանատերերին վճարվելու (մարվելու) են արժեկտրոնների հաշվարկման օրը: Եթե հաշվարկման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնի վճարման (մարման) օր է համարվում դրան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը:

Արժեկտրոնները (տոկոսագումարները) ստանալու իրավունք ունեն պարտատոմսերի արժեկտրոնների հաշվարկման օրվան նախորդող օրը պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի փակման դրությամբ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձինք (սեփականատերերը կամ անվանատերերը): Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը փակվելու է պարտատոմսերի հերթական արժեկտրոնների հաշվարկման օրվան նախորդող օրվա ժամը 18:00-ին, այսինքն՝ նշված ժամից հետո ռեեստրում գրանցված սեփականատերերը/անվանատերերը չեն կարող ունենալ նախորդող արժեկտրոնային ժամանակաշրջանի համար (նախորդ եռամսյակ) վճարվող արժեկտրոնի ստացման իրավունք:

Թողարկողը արժեկտրոնների մարման (վճարման) օրը պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրի հիման վրա պատրաստում է տեղեկանք պարտատոմսերի արժեկտրոնների գումարներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց (սեփականատերեր կամ անվանատերեր) վերաբերյալ՝ ներառյալ արժեկտրոնների գումարի փոխանցման համար անհրաժեշտ տվյալները: Արժեկտրոնային վճարումների համար նախատեսվող գումարներն անվանատերերին և/կամ սեփականատերերին վճարվում են՝ ՀՀ դրամով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում մինչև 10 ՀՀ դրամ ճշտությամբ, ԱՄՆ դոլարով թողարկվող պարտատոմսերի դեպքում 1 ԱՄՆ ցենտ ճշտությամբ (ընդ որում կլորացումը իրականացվում է թվաբանական կլորացման կանոններին համաձայն):

Արժեկտրոնի գումարները վճարվելու են անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:

Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների ճիշտ չլինելու դեպքում Բանկը հարցում է ուղարկում ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիա բանկային հաշվեհամարը ճշտելու և համապատասխան փոխանցում իրականացնելու համար: Ռեեստրում ճիշտ հաշվեհամարի բացակայության դեպքում վճարումը իրականացվում է ներդրողին առձեռն՝ Բանկի գլխամասային գրասենյակում:

Տեղաբաշխման ավարտից հետո երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում Բանկի ինտերնետային կայքում www.aeb.am, կհրապարակվի նաև տեղաբաշխվող պարտատոմսերի դիմաց արժեկտրոնների վճարման, ինչպես նաև պարտատոմսերի մարման ժամանակացույցը հստակ ամսաթվերով:

Յուրաքանչյուր պարտատոմսի գծով արժեկտրոնի կուտակումն իրականացվելու է հետևյալ բանաձևով՝

$$AI = FV * C / K * DCS / DCC$$

որտեղ՝

AI – կուտակված արժեկտրոնային եկամուտն է,

FV – մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքն է,

C – տարեկան արժեկտրոնային անվանական տոկոսադրույքն է՝ արտահայտված տոկոսներով,

k – մեկ տարում վճարվող արժեկտրոնների թիվն է, հաճախականությունը, Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը թողարկողի պարտատոմսերի համար համարվում է Actual/Actual-ը,

ընդ որում՝

DCS – գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում [D2M2Y2 - D1M1Y1];

DCC – արժեկտրոնային փուլի օրերի քանակն է համապատասխան պայմանականության դեպքում [D3M3Y3 - D1M1Y1];

D1M1Y1 – գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/ արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է;

D2M2Y2 – գործարքի կատարման ամսաթիվն է;

D3M3Y3 – գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:

թ. Արժեթղթերի մարման ժամկետը և արժեքը:

Պարտատոմսերի մարման օրը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից: Պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրը փակվում է պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը՝ ժամը 18:00-ին, այսինքն՝ պարտատոմսերի մարման գումարն իրավունք ունեն ստանալ մինչև ռեեստրի փակման պահը պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում գրանցված անձինք: Պարտատոմսերը մարվելու են անվանական արժեքով՝ դրամային պարտատոմսերի դեպքում 10,000 ՀՀ դրամ արժեքով, դոլարային պարտատոմսերի դեպքում 100 ԱՄՆ դոլար արժեքով: Պարտատոմսերի մարման գումարները պարտատոմսերի սեփականատերերին/ անվանատերերին վճարվում են պարտատոմսերի մարման օրը, իսկ մարման օրվա ոչ աշխատանքային լինելու դեպքում մարման կատարման օր է հանդիսանում մարման օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը: Պարտատոմսերի մարման գումարները վճարվում են անկանխիկ ձևով՝ պարտատոմսերի սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով: Պարտատոմսերի սեփականատերերի և/կամ անվանատերերի ռեեստրում նշված բանկային հաշվեհամարների ճիշտ չլինելու դեպքում Բանկը հարցում է ուղարկում ՀՀ կենտրոնական դեպոզիտարիա բանկային հաշվեհամարը ճշտելու և համապատասխան փոխանցում իրականացնելու համար: Ռեեստրում ճիշտ հաշվեհամարի բացակայության դեպքում վճարումը իրականացվում է ներդրողին առձեռն՝ Բանկի գլխամասային գրասենյակում: Պարտատոմսերի մարման դիմաց վճարումները կատարվելու են տվյալ թողարկման արժույթով: Հաշվի առնելով պարտատոմսերի անվանական արժեքի արժույթը և պարտատոմսերի մարման հետ կապված հնարավոր միջբանկային փոխանցումների անհրաժեշտությունը, ներդրողները պետք է նկատի ունենան, որ մարման գումարների փոխանցման (միջբանկային փոխանցումներ) հետ կապված միջնորդավճարների ծախսերը պետք է կատարվեն ներդրողի հաշվին, հետևաբար նման ներդրողները մարման գումարները կստանան պահումներով՝ համապատասխան Բանկում և այլ միջնորդ բանկերում (եթե այդպիսիք կլինեն) գործող սակագների: Թողարկողը վճարման/մարման հանձնարարագրի(րերի) իրականացման հետ միաժամանակ կտեղեկացնի Դեպոզիտարիային՝ ներկայացնելով համապատասխան հանձնարարական(ներ)

պարտատոմսերի մարման վերաբերյալ: Պարտատոմսերի վաղաժամկետ մարում չի նախատեսվում:

ժ) Արժեթղթերի տարեկան եկամտաբերությունը: Համառոտ նկարագրել նաև դրա հաշվարկման մեթոդը:

Արժեկտրոնի եկամտաբերությունը ենթակա է որոշման Բանկի Վարչության կողմից՝ սույն Ծրագրային ազդագրի Բաժին 2-ի, 4-րդ կետի, 3-րդ (Առաջարկի գինը) ենթակետում նշված բանաձևի համաձայն:

ժա. Եթե առաջարկվող արժեթղթերը նոր թողարկում են, ապա իրավասու մարմնի որոշման համառոտ բովանդակությունը այդ նոր թողարկման մասին.

Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման ընթացակարգի վերաբերյալ նախնական որոշումն ընդունվել է Բանկի Խորհուրդի կողմից՝ համաձայն թիվ 7/02-02.03.22 որոշման, որոնցով որոշվել է թողարկել և տեղաբաշխել 15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար ընդհանուր ծավալով, 100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, 150,000 (մեկ հարյուր հիսուն հազար) հատ ոչ փաստաթղթային, անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմսեր և 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ ընդհանուր ծավալով, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, 300,000 (երեք հարյուր հազար) հատ ոչ փաստաթղթային, անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմսեր:

Խորհրդի որոշմամբ սահմանվել է նաև, որ պարտատոմսերի տեղաբաշխմանը և մարմանը վերաբերող մնացած բոլոր պայմանները համարվում են հաստատված համաձայն պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ կայացված Բանկի Վարչության որոշման, այնքանով, որքանով վերջիններս չեն հակասում օրենսդրությանը և Բանկի Խորհրդի թիվ 7/02-02.03.22 որոշմամբ սահմանված պայմաններին:

Տեղաբաշխման ավարտից հետո պարտատոմսերը նախատեսվում են ցուցակվել <<Հայաստանի ֆոնդային բորսա>> ԲԲԸ-ում և ունենալ շուկա ստեղծող:

ժբ. Արժեթղթերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակումների նկարագրությունը.

ՀՀ օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ և Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման մասին Բանկի խորհրդի որոշմամբ պարտատոմսերում ներդրումներ կատարողների նկատմամբ սահմանափակումներ չեն սահմանվում:

Պարտատոմսերի ազատ շրջանառության հետ կապված սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ օրենքով և ենթաօրենսդրական ակտերով սահմանված դեպքերի:

Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում:

Ներդրողները կարող են իրենց ցանկությամբ օտարել պարտատոմսերը ֆոնդային բորսայում (ցուցակված և առևտրին թույլատրված լինելու դեպքում) կամ արտաբորսայում՝ օրենքով սահմանված կարգով, ընդ որում ներդրողները պետք է հաշվի առնեն, որ ՀՀ օրենսդրությամբ չի թույլատրվում կարգավորվող շուկայից դուրս (ֆոնդային բորսա) դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայից դուրս վաճառել կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթեր, բացառություն են կազմում.

- ՀՀ ԿԲ կողմից կնքվող գործարքները, դրանք ՀՀ ԿԲ և Ֆին. Շուկայի մասնագիտացված ընկերությունների միջև հնարավոր գործարքներն են,

- թողարկողի կողմից իր թողարկած արժեթղթերի հետզնման կամ ձեռքբերման գործարքները:

ժգ. Արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգի ամբողջական և մանրամասն նկարագիրը.

Կարևոր ծանուցում: Չնայած այն հանգամանքի, որ Թողարկողը, իրականացնելով իր լավագույն ջանքերը եւ առկա գիտելիքները, սույն բաժնում ներկայացնում է արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման մոտեցումները ՀՀ-ում, այնուամենայնիվ Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ ներդրողներն այն չպետք է համարեն հարկային խորհրդատվություն եւ ներդրումներ անելիս հիմնվեն միայն այս բաժնում ներկայացված նյութի վրա: Թողարկողը չի երաշխավորում, որ ներդրողի կողմից Ազդագրի ստացման եւ ծանոթացման պահին հարկային օրենսդրությունը կհամապատասխանի ներկայացվածին, կամ համարժեքորեն կիրառություն կունենա ՀՀ հարկային մարմինների կողմից եւ ցանկացած պարագայում խորհուրդ է տալիս օգտվել մասնագիտացված հարկային խորհրդատվության ծառայություններից: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ սույնով զերծ է մնում ցանկացած ներդրողի հնարավոր պահանջներից կապված հարկային օրենսդրության եւ հարկման մեխանիզմների կիրառման եւ /կամ փոփոխության արդյունքում առաջացած ֆինանսական պահանջների նկատմամբ պատասխանատվությունից:

Ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց համար պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկումը կատարվում է ՀՀ Հարկային օրենսգրքի համաձայն:

Շահութահարկ վճարող են համարվում ՀՀ տարածքում գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի` ՀՀ հարկային օրենսգրքով /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 104/ սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 110/ դրական տարբերությունն է: Ներկայումս շահութահարկի դրույքը կազմում է հարկվող շահույթի 18%: Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի (տոկոսներ, կապիտալի հավելած) համար կազմում է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Եկամտային հարկ վճարող են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է, որպես ֆիզիկական անձի` ՀՀ հարկային օրենսգրքով սահմանված համախառն եկամտի /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 141/ և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգիրք, հոդված 147/ դրական տարբերություն: Ֆիզիկական անձանց համար պարտատոմսերից ստացված միայն տոկոսային եկամուտն է ենթակա հարկման, իսկ հարկման դրույքաչափը ներկայումս սահմանված է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Թողարկվող պարտատոմսերում ներդրում իրականացնելու ցանկություն հայտնող անձինք պետք է հաշվի առնեն նաև 24/01/2020թ. ՀՀ ԱԺ կողմից ընդունված օրենքը, համաձայն որի փոփոխություններ են մտցվել ՀՀ հարկային օրենսգրքում, մասնավորապես`

ա) Լրամշակվել է ՀՀ հարկային օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի 1-ին մասը, համաձայն որի հարկման բազան որոշելու նպատակով նվազեցվող եկամուտներ են համարվում նաև ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից, պարտատոմսերից կամ ներդրումը վկայող այլ արժեթղթերից ստացվող եկամուտը, բացառությամբ բանկերի կողմից թողարկված

այն պարտատոմսերի, որոնց տեղաբաշխման պահից մինչև մարումն ընկած ժամկետը փոքր է 2 տարուց:

բ) ա) կետով սահմանված արժեթղթեր ձեռք բերելու դեպքում ֆիզիկական անձանց՝ պարտատոմսերից ստացվող տոկոսային եկամուտը հարկման ենթակա չէ:

գ) Լրամշակվել է նաև ՀՀ հարկային օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 5-րդ մասը, համաձայն որի շահութահարկի վճարումից ազատվում են ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները՝

- ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինների, ինչպես նաև տվյալ բաժնետոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտների մասով

- ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված պարտատոմսերից տոկոսի կամ մարելիս զեղչի ձևով ստացվող եկամուտների, ինչպես նաև նշյալ պարտատոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտների մասով:

Վերը նշված փոփոխությունները վերաբերում են ՀՀ ֆոնդային բորսայի՝ բաժնետոմսերի և պարտատոմսերի հիմնական ու երկրորդային ցուցակներում ընդգրկված արժեթղթերին և ուժի մեջ են մտել 2020թ. մարտի 1-ից և տարածվում են այն արժեթղթերի (դրանց դասերի) վրա, որոնք ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) ցուցակվել (առևտրին թույլատրվել) են ոչ ուշ քան 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

4. ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1) Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար.

ա. Առաջարկի պայմանները և վիճակագրությունը

Պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի նախատեսվում:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ ներկայացնողները պետք է տեղյակ լինեն, որ իրենց հայտերը չբավարարվելու կամ մասնակի բավարարվելու դեպքում պարտատոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գումարների՝ հատուկ հաշվի վրա մնալը՝ մինչև պարտատոմսերի թողարկման պայմանների համաձայն դրանք իրենց վերադարձնելու պահը, միջոցների ապօրինի պահում կամ դրանք վերադարձնելուց խուսափել չի հանդիսանում, և դրանց վրա տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Բանկային փոխանցման միջոցով պարտատոմսերի ձեռքբերման համար կատարվող վճարման դեպքում ներդրողները պարտավոր են իրենց հաշվին հոգալ հնարավոր բանկային միջնորդավճարների հետ կապված ծախսերը: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի ներկայացումից հետո՝ մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:30-ն, համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր:

բ. Թողարկման և (կամ) առաջարկի ընդհանուր ծավալը.

Բանկի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական ծավալը կազմում է 15,000,000 (տասնհինգ միլիոն) ԱՄՆ դոլար դոլարային պարտատոմսերի դեպքում և 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ դրամային պարտատոմսերի դեպքում: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ծավալը ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից:

գ. Առաջարկի իրականացման սկիզբը և ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետների ցանկացած հնարավոր փոփոխություններ).

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման հստակ ժամանակահատվածը՝ ներառյալ տեղաբաշխումը սկսվելու և ավարտվելու օրը, ենթակա է որոշման Բանկի վարչության կողմից:

Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի առաջարկը, ինչպես նաև տեղաբաշխումը կարող է հետաձգվել կամ չեղյալ հայտարարվել միայն անհաղթահարելի ուժի ազդեցության դեպքում (Ֆոբս մաժոր): Եթե Թողարկողը տեղաբաշխման ընթացքում ներկայացնում է Ծրագրային ազդագրի լրացում, որը կապված է ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկատվության էական փոփոխության, նոր էական հանգամանքի կամ փաստի ի հայտ գալու հետ, ապա նա ներդրողի պահանջով պարտավոր է չեղյալ համարել ներդրողի տված ակցեպտը և հետ վերադարձնել նրանից ստացված միջոցները կամ հետ գնել մինչև լրացման ներկայացումը ներդրողին վաճառված արժեթղթերը՝ առնվազն նրա կողմից արժեթղթերի ձեռքբերման գնով: Սահմանված հետգնման պահանջը պետք է տեղաբաշխողին ներկայացվի գրավոր: Հետգնման պահանջի ներկայացման ժամկետը չի կարող ավելի կարճ լինել, քան 5 աշխատանքային օրը՝ Ծրագրային ազդագրի լրացման հրապարակումից հետո:

Արժեթղթերի հետգնումը և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցների վերադարձն իրականացվում են Բանկի կողմից՝ հետաձգման կամ չեղյալ հայտարարման որոշումն ընդունելուց հետո՝ 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ անկանխիկ եղանակով: Տեղաբաշխումը դադարեցնելու մասին որոշման կայացման և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և այն դադարեցնելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակամիջոցի համար: ՀՀ ԿԲ-ն իր որոշմամբ կարող է կասեցնել պարտատոմսերի տեղաբաշխման ընթացքը՝ «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ տեքստում՝ Օրենք) համաձայն: Տեղաբաշխողի նախաձեռնությամբ տեղաբաշխման ընթացքը կարող է կասեցվել միայն ՀՀ ԿԲ համաձայնությամբ՝ առավելագույնը 10 (տասը) աշխատանքային օրով: Եթե կասեցման ժամկետն ավարտվելու պահից՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, տեղաբաշխումը չի շարունակվում, ապա Բանկը պարտավոր է կայացնել տեղաբաշխումը դադարեցնելու մասին որոշում և վերադարձնել տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցներն արժեթղթերը ձեռք բերած անձանց Օրենքով սահմանված կարգով՝ կասեցման ժամկետի ավարտից 10 (տասը) աշխատանքային օրվա ընթացքում:

դ. Առաջարկից օգտվելու համար դիմելու գործընթացը

Թողարկողի պարտատոմսերի բաժանորդագրություն չի իրականացվելու:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար ներդրողները սահմանված կարգով պետք է լրացնեն և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացնեն պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտ/երը, որով կհավաստեն պարտատոմսերի թողարկման պայմաններն ընդունելու իրենց պատրաստակամությունը, և որով այդ պայմանները կդառնան ներդրողների համար պարտադիր: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի լրացումից և պատշաճ կերպով Բանկ ներկայացումից հետո, սակայն ոչ ուշ քան նույն աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ը, պարտատոմս ձեռք բերել ցանկացող անձը պետք է տեղաբաշխման նպատակով Բանկում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարներին կատարի վճարում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտում նշված քանակի պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար: Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտի ներկայացումից հետո՝ մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:30-ն,

համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր: Յուրաքանչյուր տրանշի պարտատոմսերի տվյալ օրվա գինը տեղաբաշխմանն ողջ ընթացքի համար Բանկը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am:

Տեղաբաշխման նպատակով Բանկում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարներին դրամական միջոցների ստացումից և պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը Դեպոզիտարիային ներկայացնում է պարտատոմսերի տեղաբաշխման հանձնարարական Թողարկողի տեղաբաշխման հաշվից համապատասխան քանակի պարտատոմսերի փոխանցման և ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ արժեթղթերի հաշվին հաշվեգրման համար: Դեպոզիտարիայից ներդրողի կամ ներդրողի անվանատիրոջ դեպո հաշվին պարտատոմսերի փոխանցման վերաբերյալ համապատասխան հաստատում ստանալուց անմիջապես հետո Բանկը տեղաբաշխման նպատակով բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարներից իր օգտագործման համար մատչելի է դարձնում համապատասխան հայտում նշված դրամական միջոցները:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման նախատեսված վերջնաժամկետից հետո տեղաբաշխման նպատակով բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարին ստացված գումարները ենթակա են ետ վերադարձման, իսկ դրանց համապատասխան հայտերը չեն կարող բավարարվել անկախ դրանց առաքման և/կամ Բանկի կողմից ստացման ժամկետից:

Պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը կհամարվի պատշաճ կերպով առաքված Բանկին, եթե այն առաքվել է Բանկի հետ միայն ներքոնշյալ կապի միջոցներից որևէ մեկի միջոցով (կամ առձեռն՝ Բանկ այցելելով) և ստացվել է հասցեատիրոջ կողմից առաքման ստացման հաստատում: Լրացնելով համապատասխան հայտը:

Տեղաբաշխողի հետ կապի միջոցներն են՝

- Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 23/1 <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ>> ԲԲԸ ՀՄԿԳ
- Էլեկտրոնային փոստ՝ custdep@aeb.am:
- այցելելով Բանկի որևէ մասնաճյուղ:

Իրավաբանական անձ ներդրողների համար հայտի ձևը ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի Հավելված 2-ում: Ֆիզիկական անձ ներդրողների համար հայտի ձևը ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի Հավելված 3-ում: Պարտատոմսերի ձեռքբերմանը մասնակցել ցանկացող ֆիզիկական և/կամ իրավաբանական անձինք կարող են ներկայացնել մեկից ավելի հայտեր:

Հայտին կից ներկայացվում են.

- ✓ ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անձը հաստատող փաստաթղթի (առկայության դեպքում սոցիալական քարտի կամ հանրային ծառայության համարանիշ պարունակող փաստաթղթի) պատճենները (կամ տեղեկանք հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ)
- ✓ իրավաբանական անձի դեպքում՝ պետական գրանցման վկայականը (ՀՀ պետական ռեգիստրում գրանցված ռեգիդենտ իրավաբանական անձի, ոչ ռեգիդենտ իրավաբանական անձանց ՀՀ-ում ստեղծված մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների դեպքում նաև գործող ղեկավարի գրանցման ներդիրը) կամ միասնական պետական գրանցամատյանից տրված քաղվածքը , լիազորված անձի դեպքում նաև լիազորագիրը:

է. Առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորությունը

Տեղաբաշխման ընթացքում առաջարկի ընդհանուր ծավալի նվազեցման հնարավորություն չի նախատեսվում: Տեղաբաշխման կարգով պայմանավորված՝ հնարավոր է տեղաբաշխման վերջին օրը ներկայացրած պարտատոմսերի ձեռքբերման որևէ հայտի և/կամ հայտերի մասնակի բավարարում: Հայտի մասնակի բավարարման դեպքում, եթե առկա է լինում

ներդրողին հետ վերադարձման ենթակա գումար, ապա տեղաբաշխման ավարտից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում նշված գումարը Թողարկողի կողմից ենթակա է վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ:

գ. Հայտը հետ կանչելու ժամանակաշրջանը

Հայտի ներկայացումից հետո սահմանված ժամկետում համապատասխան վճարում չիրականացրած ներդրողների հայտերը համարվում են անվավեր և չեն մասնակցում տեղաբաշխմանը: Բացի վերոնշյալ դեպքերից, ներդրողները պարտատոմսերի հայտերը պատշաճ կերպով առաքելուց, Բանկի կողմից հայտի ստացման հաստատումը/ծանուցումը ստանալուց և համապատասխան վճարումը կատարելուց հետո դրանք չեն կարող ետ կանչել:

է. ձեռքբերման հայտի նվազագույն և առավելագույն գումարները

Սույն թողարկման ընթացքում պարտատոմսերի ձեռքբերման նվազագույն և առավելագույն սահմանափակումներ սահմանված չեն:

ը. Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելը

Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձիք վճարումը կատարում են թողարկման նպատակով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարին: Համապատասխան հայտերը բավարարվելուց հետո ներդրողներն արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող Պահառուից կամ Հաշվի Օպերատորից՝ Թողարկողից իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:

«Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ը հաշվի օպերատորի կողմից մատուցվող ծառայությունների դիմաց վճարները գանձվում են համաձայն հաշվի օպերատորի կողմից հաստատված սակագների, որոնց հետ ներդրողը կարող է ծանոթանալ “Հայաստանի ֆոնդային բորսա” ԲԲԸ-ի պաշտոնական ինտերնետային կայքի միջոցով՝ www.amx.am:

թ. Առաջարկի արդյունքների հրապարակումը

Բանկի անվանական պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման արդյունքները հրապարակվում են Բանկի ինտերնետային կայքում տեղաբաշխման ավարտի օրվանը հաջորդող **երեք աշխատանքային օրվա** ընթացքում:

ժ. Նախապատվության իրավունքը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է ըստ պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտերի և դրանց դիմաց կատարված վճարման ստացման հերթականության, այսինքն առաջնահերթություն ունի այն ներդրողը, ում հայտի համաձայն վճարումը Թողարկողման նպատակով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարին ավելի վաղ է ստացվել: Թողարկվող պարտատոմսերը ձեռք բերելու նախապատվության իրավունք ունեցող անձինք չկան:

2) Տեղաբաշխման պլանը

ա. Ներդրողների խմբերը

Առաջարկն ուղղված է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ներառյալ որակավորված և ինստիտուցիոնալ ներդրողների, ինչպես նաև անհատ ձեռնարկատերերի:

բ. Հայտերի բավարարման մասին

Ներդրողները Թողարկողից տեղեկացվում են իրենց հայտերի բավարարման մասին մինչև հայտի ներկայացման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրվա ավարտը: Հայտերի

բավարարման մասին ներդրողին տեղեկացումը տրամադրվում է այն կապի միջոցով, որով ներդրողը Բանկ է ներկայացրել պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը/երը: Բանկի որևէ մասնաճյուղ կամ գլխամասային գրասենյակ ներկայացած հայտը լրացրած ներդրողը իր հայտի բավարարման մասին տեղեկանալու համար պարտավոր է ներկայանալ բանկ և տեղեկանալ իր հայտի բավարարման մասին:

3) Առաջարկի գինը

Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP - Պարտատոմսի գինն է,

DSN - գործարքի կատարման օրից (settlement/trade date) մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարումը մնացած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում,

DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում,

f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը,

C - տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց,

Y - մինչև մարում եկամտաբերություն: Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ-ի կողմից գրանցվելուց հետո մինչև տեղաբաշխման սկիզբը տեղաբաշխման ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ ըստ օրերի, պարտատոմսերի վաճառքի գինը կիրառարակվի Բանկի ինտերնետային կայքում:

Բանկային փոխանցման միջոցով պարտատոմսերի ձեռքբերման համար կատարվող վճարման դեպքում ներդրողները պարտավոր են իրենց հաշվին հոգալ հնարավոր բանկային միջնորդավճարների հետ կապված ծախսերը:

Ներդրողները պարտավոր են նաև Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական դեպո հաշիվ և կրել վերջինիս հետ կապված ծախսերը:

4) Տեղաբաշխումը

ա. Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողներ առկա չեն:

բ. Չերաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ չերաշխավորված եղանակով տեղաբաշխելու է իր կողմից թողարկվող անվանական արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային պարտատոմսերը:

գ. Տեղաբաշխման պայմանները

Թողարկողը և Տեղաբաշխողը նույն իրավաբանական անձն են՝ <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ: Թողարկող/Տեղաբաշխողը այլ տեղաբաշխողների և/կամ խմբի հետ համատեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքել:

դ Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիրը

Երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիր չի կնքվել:

ե. Վճարում ընդունող բանկերը և պահառուները

Պարտատոմսերի դիմաց անհրաժեշտ է վճարում կատարել թողարկման նպատակով <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ում բացված **համապատասխան** տարանցիկ հաշվեհամարներին: Եթե ներդրողը պարտատոմսերի ձեռք բերումը իրականացնելու է իր բրոքերային ընկերության միջոցով, ապա հարկավոր է վճարման գործընթացի մանրամասները հստակեցնել ներդրողի բրոքերային ընկերության հետ: Թողարկողի պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների հաշվառումն ու (կամ) գրանցումն (սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի վարում) իրականացվելու է Դեպոզիտարիայի միջոցով, որը հանդես է գալու որպես Գլխավոր պահառու համաձայն ՀՀ օրենսդրության և կազմակերպության գործունեությունը կարգավորող կանոնների: Պարտատոմսերը կարող են հաշվառվել նաև ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված որևէ պահառուի կողմից «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորների միջոցով, որոնց ցանկը և հասցեները տեղադրված են «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ պաշտոնական ինտերնետային կայքում www.amx.am այդ պահառուի մոտ պարտատոմսերի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ համար արժեթղթերի հաշիվ բացելու և վարելու միջոցով: Դեպոզիտարիայի հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 26/1, Էրեբունի Պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ (հեռ.՝ +374 60 69 55 55, +374 10 543 321): Ծրագրային Ազդագրի ներկայացման պահին Պարտատոմսերի ռեեստրավար է հանդիսաանում <<ԱՐՄԵՆԲՐՈՒԿ>> ԲԲԸ-ն: Մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերումը ներդրողները պարտավոր են Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշվառման անձնական դեպո հաշիվ:

5. ԱՌԵՎՏՐԻՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

1) Սույն Ծրագրային ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցելուց և պարտատոմսերը տեղաբաշխելուց հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի ցուցակելու և առևտրին թույլատրելու նպատակով Բանկը դիմելու է <<Հայաստանի ֆոնդային բորսա>> ԲԲԸ: Առևտրին թույլտվության հայտը կարող է չբավարարվել: Պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում տեղաբաշխումը կհամարվի չեղյալ, իսկ վերադարձման ենթակա գումարները տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու որոշումն ընդունելու օրվանից հետո 3 (երեք) աշխատանքային օրվա ընթացքում Թողարկողի կողմից ենթակա են վերադարձման, ինչն իրականացվում է անկանխիկ եղանակով՝ համապատասխան ներդրողի բանկային հաշվին փոխանցմամբ: Տեղաբաշխումը չեղյալ համարելու որոշման կայացման և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցները ներդրողներին վերադարձվում են կուտակված արժեկտրոնային եկամուտների հետ միասին: Արժեկտրոնային եկամուտը նման դեպքում հաշվարկվում է տեղաբաշխման առաջին օրվա և տեղաբաշխման չեղյալ համարելու մասին որոշման կայացման օրերի միջև ընկած ժամանակահատվածի համար:

2) Այս պահին Թողարկողի կողմից սույն Ծրագրային ազդագրով գրանցվող պարտատոմսերը թույլատրված չեն հրապարակային առևտրի ոչ մի շուկայում:

3) Թողարկողը մասնագիտացված անձանց հետ դեռ չի կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր:

Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ կնքել երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի (մարքեթ մեյքերի) ծառայություններից օգտվելու վերաբերյալ պայմանագիր և ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

6. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Ներկայացվող տեղեկատվության հետ կապված խորհրդատուներ չեն ներգրավվել:

2) Անկախ աուդիտորի կողմից սույն բաժնի տվյալները առանձին աուդիտի ենթարկված չեն:

3) Փորձագետ կամ խորհրդատու, որի կարծիքը օգտագործվել է հայտարարագրում կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն՝ առկա չէ:

4) Թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

ԲԱԺԻՆ 3. ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԸ

1) Բանկի 2018թ.-ի աուդիտն իրականացրել է «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

Գործադիր տնօրեն՝ Արփիինե Ղևոնդյան

ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 4/6, հեռ. +37410526520, www.deloitte.com:

«Դելոյթը» ապրանքանիշ է, որը համախմբում է ավելի քան 200,000 մասնագետների աշխարհի ավելի քան 151 երկրներում գործող անկախ ընկերություններում, ովքեր, համագործակցելով միմյանց հետ, տրամադրում են աուդիտի, ձեռնարկության ռիսկերի կառավարման, ֆինանսական, հարկային և իրավաբանական խորհրդատվական ծառայություններ իրենց հաճախորդներին:

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Դելոյթ ԱՊՀ Հովինգ Լիմիթեդ»-ի մասը, որն իր հերթին մտնում է «Դելոյթ Տուշ Տոմացու Լիմիթեդ»-ի կազմի մեջ:

Բանկի 2019թ.-ի և 2020թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ

Տնօրեն/բաժնետեր՝ Արմեն Հովհաննիսյան

ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գ. Լուսավորիչ փ. 9, «Երևան պլազա» բիզնես-կենտրոն, հեռ. +374(10) 50-09-64, www.grantthornton.am:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինթերնեշնլի» անդամ:

2. ՌԻՍԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

Բանկում ներդրված ռիսկերի կառավարման ճկուն համակարգը ենթարկվում է շարունակական կատարելագործման՝ ելնելով կայուն, հուսալի, արդյունավետ և ապահով գործունեության ծավալման նպատակներից: Բանկում ձևավորված ռիսկերի կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման հերթական փուլը Բանկի գործունեության և այն կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի համապատասխանեցումն էր ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվական անվտանգության կառավարման համակարգ) միջազգային ստանդարտի պահանջներին:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով: Ակտիվների և պասիվների կառավարման գործընթացի հիմքում ընկած են մշակված և շարունակաբար կատարելագործվող մաթեմատիկական մոդելների միջոցով իրականացվող վերլուծությունները՝ ուղղված կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը և ռիսկերի զսպման մեխանիզմների կիրառմանը: Տնտեսամաթեմատիկական մոդելավորման գործիքների կիրառման,

գործընթացների կանոնակարգման, վերլուծության, կանխատեսման և ներքին հսկողության համակարգի մշտական կատարելագործման արդյունքում Բանկը հնարավորություն է ստանում ռիսկերի կառավարման համակարգի միջոցով ապահովել ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցությունը՝ Բանկի զարգացման կշռադատված ռազմավարության պայմաններում բացառելով կամ նվազագույնի հասցնելով Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստները և ապահովելով գործող նորմատիվային դաշտի պահանջները: Ռիսկերի կառավարման հիմնական սկզբունքները, առանձին ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոտեցումները, մեթոդաբանությունները և մոդելները սահմանված են բանկի ներքին իրավական ակտերում՝ զուգակցելով դրանք բանկի համախառն ռիսկի գնահատման և դրա օպտիմալ կառավարման միջոցառումների սահմանմամբ: Բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգը ներքին և արտաքին միջավայրերում տեղի ունեցող փոփոխություններին, բանկի ռազմավարական խնդիրներին և իրականացվող գործառնությունների ծավալային և որակական բնութագրերին համապատասխանեցնելու նպատակով ռիսկերի կառավարման ոլորտը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը պարբերաբար վերանայվում են:

Համաձայն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- **վարկային ռիսկ:** Վարկային ռիսկը վարկի մայր գումարի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ, գրավի արժեզրկմամբ և նման այլ պատճառներով:
- **շուկայական ռիսկ**
  - ✓ **տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ:** Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը շուկայում տոկոսադրույքների փոփոխության բացասական ազդեցության հավանականությունն է Բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:
  - ✓ **արտարժույթային ռիսկ:** Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքների տատանման արդյունքում Բանկի կորուստներ կրելու հավանականությունն է:
  - ✓ **Գնային ռիսկը** որևէ բորսայում(ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող ֆինանսական գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):
- **իրացվելիության ռիսկ:** Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն՝ առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու:
- **գործառնական ռիսկ:** Գործառնական ռիսկը սահմանվում է որպես ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ՝ առաջացած կամ պայմանավորված Բանկի

անձնակազմի ոչ համարժեք /արհեստավարժության պակաս/, կամ սխալ /պատահական, միտումնավոր/ գործողություններով, բանկային գործընթացների կազմակերպման և կատարման թերություններով, խափանումներով /սարքավորումների տեխնիկական անսարքություն, ընթացակարգերի անկատարություն/, ինչպես նաև անբարենպաստ արտաքին միջավայրի գործողություններով և իրավիճակներով /խարդախություն, տարերային աղետ/:

- **Հեղինակության ռիսկը** Բանկի բարի համբավի, հասարակական կարծիքի և հաճախորդների և/կամ գործընկերների կողմից վերաբերմունքի վատթարացման հետևանքով հնարավոր կորուստների վտանգն է:
- **Վարակի ռիսկը** որևէ տնտեսվարող սուբյեկտի մոտ կամ տնտեսության ոլորտում առաջացած խնդիրների հնարավոր շղթայական ազդեցությունն է այլ տնտեսվարող սուբյեկտ(ներ)ի կամ տնտեսության ոլորտ(ներ)ի վրա, որը կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա:
- **Ռազմավարական ռիսկը** հեռանկարային զարգացման ուղղության սխալ ընտրության և սխալ ռազմավարական որոշումների կայացման ռիսկն է, որի արդյունքում ռազմավարական զարգացման նպատակների իրականացումը կարող է հանգեցնել կորուստների կամ չի կարող ապահովել կանխատեսվող արդյունքները:
- **Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկը** կարող է ոչ բարենպաստ ազդեցություն ունենալ Բանկի գործունեության վրա, խստացնելով կամ բարդացնելով գործընթացները, ներառյալ հարկային դաշտի փոփոխությունը իր երկակի ազդեցությամբ՝ թե՛ Բանկի հաճախորդների, թե՛ Բանկի հարկման ռեժիմի փոփոխության առումով:
- **Երկրի ընդհանուր և տնտեսական միջավայրի ռիսկը** (քաղաքական, սոցիալական և այլ գործոններ)՝ ենթադրում է զարգացման տարբեր սցենարների պայմաններում Բանկի հնարավոր միջոցառումների, անհրաժեշտ գործողությունների և գործելակերպի կարգավորում:

Բանկում ներդրված մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և օպտիմալ կառավարել **վարկային ռիսկը**՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ ներառելով նաև էքսպերտային գնահատականները և նպաստելով վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշումների կայացմանը: Բանկի վարկային պորտֆելի կառուցվածքի հնարավոր տարբեր փոփոխությունների ազդեցությունները Բանկի գործունեության ընթացիկ ցուցանիշների վրա վերլուծվում և գնահատվում է սթրես թեստավորման և տարբեր հավանական սցենարների դիտարկման միջոցով: Վարկային ռիսկի կառավարման արդյունավետ համակարգի շնորհիվ բանկի վարկային պորտֆելը շարունակում է պահպանել ավանդական բարձր որակը և ցածր ռիսկայնության աստիճանը:

Տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկը գնահատվում է միջազգային պրակտիկայում լայն տարածում գտած «GAP մոդելի» միջոցով՝ տոկոսադրույքների փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների դիսբալանսի և ժամկետայնության ճեղքվածքների վերլուծության հիման վրա: «Դյուրացիայի մոդելի» հիման վրա տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը գնահատվում է ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնության ցուցանիշների կիրառմամբ՝ դիտարկելով դյուրացիան որպես տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկա արժեքների զգայունության գնահատման գործիք: Իրականացվում է նաև առանձին արժույթներով արտահայտված ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքների

վերլուծություն՝ զուտ տոկոսային եկամտի վրա դրանց տոկոսադրույքների փոփոխության ազդեցության տեսանկյունից: Նշված մոդելները հնարավորություն են տալիս իրականացնել ակտիվների և պարտավորությունների օպտիմալ կառավարում՝ հեջավորելով տոկոսադրույքի ռիսկը:

Բանկում **իրացվելիության ռիսկի** կառավարումն իրականացվում է ակտիվա-պասիվային գործառնությունների՝ ըստ ժամկետների և ծավալների տեղաբաշխվածության կարգավորման և օրական դրամական հոսքերի համապատասխանեցման միջոցով՝ պահպանելով իրացվելիության և շահութաբերության օպտիմալ հարաբերակցությունը: Ժամկետայնության ճեղքվածքների հիմնադրույթի կիրառման հիման վրա Բանկում ներդրված իրացվելիության ցուցանիշների գնահատման և կառավարման մեթոդաբանությունը հնարավորություն է ընձեռում հաշվարկված ակնթարթային, մինչև 90 օր և մինչև 1 տարի կուտակային իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերի հիման վրա գնահատել ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ազդեցությունը Բանկի իրացվելիության վրա, որը հիմք է հանդիսանում ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման օպտիմալ որոշումների կայացման համար: Սթրես թեստավորման սցենարային մոդելը հնարավորություն է տալիս գնահատել իրացվելիության նորմատիվների վրա շուկային տարբեր հնարավոր իրավիճակների ազդեցությունը: Բանկի կողմից ներգրավված ցպահանջ և ժամկետային միջոցների կենտրոնացումների ռիսկի գնահատման տնտեսամաթեմատիկական մոդելը, քվանտիլային վերլուծության հիման վրա, հնարավորություն է տալիս գնահատել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդների կենտրոնացումների մակարդակները՝ կիրառելով մշակված կենտրոնացումների գործակիցները և հաճախորդների միջև ավանդների բաշխվածության վերլուծական գրաֆիկները:

Բանկում **արտարժույթային ռիսկի** կառավարումն իրականացվում է կիրառելով միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR մեթոդաբանությունը, ինչպես նաև սթրես թեստերի սցենարային վերլուծության մեթոդները: Սթրես թեստերի սցենարային վերլուծություններում դիտարկվում է արտարժույթի փոխարժեքի կտրուկ տատանման ազդեցությունը նորմատիվների վրա: Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ✓ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,
- ✓ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ✓ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ✓ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ✓ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Բանկային հիմնական և օժանդակ բիզնես-գործընթացների յուրաքանչյուր բաղադրիչ գործառնությունը պարունակում է որոշակի մակարդակի **գործառնական ռիսկ**, որը կարող է հանգեցնել ինչպես փոքր, այնպես էլ Բանկի համար էական չափերի հասնող կորուստների, որով

Էլ պայմանավորված է գործառնական ռիսկի արդյունավետ կառավարման կարևորությունը և առաջնային նշանակությունը բանկերի համար: Գործառնական ռիսկի հսկողության արդյունավետ համակարգի կիրառումն այդ ռիսկի օպտիմալ կառավարման կարևորագույն գործոններից է, որն ապահովվում է օրական հսկողության իրականացման, պարբերական և թեմատիկ ստուգումների միջոցով գործող կանոնակարգվածության մակարդակի պատշաճության գնահատման, կանոնակարգման կարիք ունեցող գործառնական վերահսկման, հնարավոր ռիսկերի բացահայտման և պատասխանատու մարմիններին դրանց մասին տեղեկացման միջոցով:

Հեղինակության ռիսկն արտահայտվում է ֆինանսական և բիզնես ռիսկերի ազդեցության ներքո Բանկի հեղինակության վատթարացմամբ: Ֆինանսական և բիզնես ռիսկերը կառավարելիս հաշվի է առնվում դրանց պոտենցիալ ազդեցությունը հեղինակության ռիսկի վրա: **Վարակի ռիսկը** գնահատվում է արտարժույթային, վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի փոփոխման և գնային ռիսկերի համատեղ դիտարկման միջոցով: Վարակի ռիսկի գնահատման համար կիրառվում է սթրես թեստավորում, որի սթրես թեստերի սցենարները (շոկային վիճակի լրջությունը, ռիսկատեսակների միջև փոխկապվածությունը և այլն) կազմվում են էքսպերտային եղանակով:

Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկի կառավարումը ենթադրում է իրավասու մարմինների հետ համագործակցություն և համապատասխան վերլուծական տեղեկանքների պատրաստում, Բանկի արագ և ճկուն արձագանքման միջոցառումների իրականացում:

Ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն բացահայտումները ներկայացված են Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում (Ծանոթագրություն 32):

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ

1) Բանկի պատմությունը և զարգացումը

ա. բանկի անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, գրանցված ապրանքանիշերը: Եթե բանկի կանոնադրությամբ տրված են բանկի անվանման տարբերակներ օտար լեզուներով, նշվում են նաև դրանք: Եթե բանկի գործունեության ընթացքում փոփոխվել է նրա անվանումը կամ բանկը վերակազմակերպվել է, ապա ներկայացնել այդ մասին տեղեկատվություն.

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է.

հայերեն՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

անգլերեն՝ «ARMENIAN ECONOMY DEVELOPMENT BANK» OPEN JOINT STOCK COMPANY

ռուսերեն՝ «БАНК РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АРМЕНИИ» ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

անգլերեն՝ «ARMECONOMBANK» OJSC

ռուսերեն՝ «АРМЭКОНОМБАНК» ОАО

Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետիրական ընկերություն:

Բանկի գրանցված ապրանքանիշ՝ Բանկի ապրանքային նշանը (Մտավոր սեփականության գործակալության գրանցման վկայագիր № 13637):

1987թ. ստեղծված նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի Հայկական Հանրապետական Բանկի հիման վրա ՀՀ Նախարարների խորհրդի 14.02.91թ. թիվ 115 որոշմամբ ստեղծված Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (1991-93թթ. «Հայպետառքանկ» ՓԲԸ) 1993 թվականի դեկտեմբերի 28-ն վերագրանցվել է որպես «Հայաստանի Էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկ»: Հայեկոնոմբանկի բաժնետերերի 1995թ. մարտի 14-ին կայացած ընդհանուր ժողովի որոշմամբ այն վերակազմավորվել է «Հայաստանի Էկոնոմիկայի զարգացման բանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ):

«ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն հանդիսացել է «ԲՏԱ ԻնվեստԲանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը (ֆիրմային անվանումը փոխվել է «ԲՏԱ ԻնվեստԲանկ» ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի 13.08.2008թ. թիվ 3 արձանագրությամբ), որն իր հերթին հանդիսացել է «Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը (ֆիրմային անվանումը փոխվել է «Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ» ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի 16.05.2005թ. թիվ 1 արձանագրությամբ) «Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ» ՓԲԸ-ն իր հերթին հանդիսացել է վերակազմավորված «Սևան Բանկ» ՓԲԸ իրավահաջորդը, որը կազմավորվել է «Սևան Բանկ» ՓԲԸ հիմնադիրների (փայատերերի) ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ 01.06.1991թ. Հիմնադիր պայմանագրի համաձայն:

Բանկի և «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերի 18.03.2016թ. ընդհանուր ժողովների որոշումների համաձայն երկու բանկերի միջև 06.06.2016թ. ստորագրվել և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 14.06.2016թ. հաստատվել է «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ի Բանկին միացման պայմանագիր, երկու բանկերի բաժնետերերի 13.08.2016թ. համատեղ ժողովի կողմից հաստատվել և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 24.08.2016թ. գրանցվել է փոխանցման ակտը և միացման արդյունքում որպես պահպանվող բանկ ու «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի իրավահաջորդ է համարվում Բանկը:

բ. Բանկի պետական գրանցման վայրը և համարը.

Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

գ. ստեղծման ամսաթիվը և փաստացի գործունեություն ծավալելու ժամանակահատվածը (երե հնարավոր է որոշել).

Բանկը /նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ/ Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի.

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ):

Բանկը փաստացի գործունեությունն սկսել է իրականացնել 1987թ.-ից մինչ օրս՝ շուրջ 34 տարի:

դ. բանկի գտնվելու վայրը, օրենսդրությունը, որի ներքո բանկը գործունեություն է ծավալում, բանկի հիմնադրման երկիրը, կանոնադրությամբ նշված գտնվելու վայրը, փաստացի

գործունեություն ծավալելու վայրը, եթե տարբերվում է կանոնադրությամբ նշված գտնվելու վայրից, կապի միջոցները (հեռախոս, ֆաքս, էլեկտրոնային փոստ), ինտերնետային կայքը,

Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Օրենսդրությունը, որի ներքո թողարկողը գործունեություն է ծավալում՝ ՀՀ օրենսդրություն:

Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910

ֆաքս (+374 10) 538 904

էլ. փոստ bank@aeb.am

ինտերնետային կայք www.aeb.am

Ծրագրային ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ, որոնցից 52-ը՝ ՀՀ տարածքում և 1-ը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում է մասնաճյուղերի գործունեության հասցեները.

N	ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐ	ՀԱՍՑԵ
1	ՇԵՆԳԱՎԻԹ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0026, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհի փող 28
2	ՍՊԱՆԴԱՐՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0001, ք. Երևան, Աբովյան փող. 22
3	ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0056, ք. Երևան, Նորքի 1-ին մ/շ 14/15 շենք
4	ԱՐԱԲԿԻՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0057, ք. Երևան Կոմիտասի փող. 57 շենքի, թիվ 23 շինություն
5	ԷՐԵՐՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0005, ք. Երևան, Արցախի փող. 24
6	ՍՅԱՍԻԿՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0025, ք. Երևան, Իսահակյան փող. 12
7	ՇԱՀՈՒՄՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0088, ք. Երևան, Մազմանյան փող. հ.5
8	ՄԵՏԱՔՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0065, ք. Երևան, Սեբաստիայի փող. 23ա
9	ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0018, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի փ., թիվ 49 և թիվ 49 շինություն1
10	ԿԵՆՏՐՈՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Արամի փ., թիվ 3 և 5 շենք
11	ԷՐԵՐՈՒՆԻ-1 ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0087, ք. Երևան, Տիտոգրադյան փ. 14
12	ՆԱԻՐԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0015, ք. Երևան, Պարոնյան փ. 21
13	ԱԶԱՓՆԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0078, ք. Երևան, Մարգարյան 6
14	ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱԾ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0047, ք. Երևան, Նորք-Մարաշ, Նորքի Այգիներ փողոց, N 238 բնակելի տուն
15	ՌՈՍԻԱ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի պող. N16
16	ԶԵՅԹՈՒՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0069, ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնք, Դ. Անհաղթի փ. թիվ 11/1 և 11/2
17	ՍԱՐԱԶՈՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի փ. 25 շենք թիվ 27 շինություն
18	ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0071, ք. Երևան, Նուբարաշեն 7 փողոց, համար 2
19	ԳՅՈՒՄՐԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3104, Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Աբովյան փող. N 244
20	ՎԱՆԱԶՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2001, ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի պող. 59
21	ԱԲՈՎՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2207, ք. Աբովյան, Ինտերնացիոնալ փող. 1 շենք, թիվ 29-

		32 շինություն
22	ԱՐՏԱՇԱՏ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0701, ք. Արտաշատ, Աթաբեկյան փող. 135/3
23	ԱՐՄԱՎԻՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0901, ք. Արմավիր, Ջիվանու փող. 8
24	ՀՐԱԶԴԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2301, ք. Հրազդան, Կենտրոն թաղամաս, Սահմանադրության հրապ. թ.2/3
25	ԷԶՄԻԱԾԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1101, ք. Էջմիածին, Մաշտոցի փող. 8 և Մաշտոցի փող. թիվ 8ա/28 խանութ
26	ՍԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1501, ք. Սևան, Նաիրյան փող. 141-3
27	ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1701, ք. Ալավերդի, Թումանյան փող. 44 բանկ
28	ԱՇՏԱՐԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0201, ք. Աշտարակ, Ներսես Աշտարակեցու հրապարակ
29	ՆԱԻՐԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2401, ք. Եղվարդ, Երևանյան փող. 10ա
30	ՄԱՐՏՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1401, ք. Մարտունի, Գ.Նժդեհի փող. 2ա
31	ՄՊԻՏԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1804, ք. Սպիտակ, Շահումյան 5
32	ԳՈՐԻՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3201, ք. Գորիս, Մաշտոցի փող. 4
33	ԱՐՑԱԽ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ԼՂՀ, 0008, ք. Ստեփանակերտ, Ազատամարտիկների 9/19
34	ԱՐԱՐԱՏ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0602, ք. Արարատ, Շահումյան փող. 58
35	ԻԶԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 4001, ք. Իջևան, Անկախության փ. թիվ 1Բ
36	ՇԻՐԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3126, ք. Գյումրի, Պ. Սևակի փող., թիվ 2 շենք, թիվ 3 տարածք
37	ԵՂԵԳՆԱԶՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3601, ք. Եղեգնաձոր, Նարեկացի փող. թիվ 18
38	ԳԱՎԱՌ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1201, ք. Գավառ, Կենտրոնական հրապարակ N10
39	ՀՐԱԶԴԱՆ-ՄԻԿՐՈ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2302, ք. Հրազդան, Բաղրամյան պող. Անդրանիկի 140
40	ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0069, ք. Երևան, Դրոյի 3
41	ՍԱԽԱՐՈՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Նալբանդյան 48/1
42	ՆԱՆՈ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0001, ք. Երևան, Թումանյան 32 տարածք 37
43	ԿՈՄԻՏԱՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0033, ք. Երևան, Կոմիտասի պողոտա 3 շենք, 47 տարածք
44	ԵՐԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0026, ք. Երևան, Մաքսի գործարարի 11/1
45	ԿՈՏԱՅՔ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2205, ք. Աբովյան, Հատիսի փող. 1/80/8
46	ԿԱՊԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3302, ք. Կապան, Շահումյան փող., 29/1,4,29/7
47	ԴԱՎԹԱՇԵՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0054, ք. Երևան, Դավթաշեն, Տիգրան Պետրոսյան փ. 44/2
48	ՄԱԼԱԹԻԱ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0004, ք. Երևան, Մալաթիա Սեբաստիա, Անդրանիկի փ. 10/1 և ՀՀ, 0004, ք. Երևան, Մալաթիա Սեբաստիա, Անդրանիկի փ. 141/1
49	ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0082, ք. Երևան, Կենտրոն Ծովակալ Իսակովի պողոտա 10
50	ԱՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0063, ք. Երևան, Ավան Մ. Խուրյակովի փողոց 177/7
51	ՌՈՍԻԱ-1 ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0018, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի պողոտա 16/4
52	ԱՐՏԱՇԻՍՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0086, ք. Երևան, Շենգավիթ, Արտաշեսյան պողոտա 86/2
53	ՔԱՆԱՔԵՌ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0091, ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն հ-ք, Զ. Քանաքեռու փող. թիվ 131 հասցե

Բանկը ՀՀ տարածքում և տարածքից դուրս գրանցված ներկայացուցչություններ չունի:

Մասնաճյուղերին տրված լիազորությունները գործում են անժամկետ: Մասնաճյուղերի կառավարիչները և գլխավոր հաշվապահները ՀՀ ԿԲ սահմանված կարգով անցնում են լիցենզավորում:

ե. Բանկի բիզնեսի զարգացման մեջ տեղի ունեցած կարևոր դեպքերը՝ ըստ բանկի:

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ) Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1991թ. օգոստոսի 9-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №509 որոշմամբ բանկը վերակազմավորվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ) սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գրանցվելով ՀՀ Կենտրոնական բանկում 1991թ. օգոստոսի 26-ին (գրանցում ԹԻՎ 1):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1992թ. դեկտեմբերի 4-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ ԹԻՎ 1/35)՝ ստանալով ԹԻՎ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

1994թ. հունվարի 21-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1995թ. ապրիլի 6-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է ԹԻՎ 1 արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր արտոնագիր:

1996թ. հոկտեմբերի 31-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա ԹԻՎ 1:

1998թ. հունիսի 8-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա ԹԻՎ 1:

2001թ. նոյեմբերի 14-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա ԹԻՎ 1:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ » ԲԲԸ-ի «B» հարթակում, կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 300 մլն դրամով:

2003թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 200 մլն դրամով:

2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ու վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎԶԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎԶԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կկազմի 25%+1 բաժնետոմս:

2005թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 633.3 մլն դրամով:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար): Ապրիլին, վերանայելով շնորհված վարկանիշները, Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը

Բանկին արժանացրել է ավելի բարձր՝ ֆինանսական կայունության D- և ՀՀ դրամով և արտարժույթով երկարաժամկետ ավանդների Ba3 վարկանիշների, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2009թ. Բանկը դարձել է «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի անդամ:

2011թ. Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկն իրենց գործառնություններով հնարավոր առավելագույն ժամկետով (ևս երեք տարով) երկարաձգեց իր մասնակցությունը (25% +1 բաժնետոմս) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում: Բանկը դարձել է "VISA" միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի անդամ:

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Գերազանցության որակ» երկարաժամկետ և արդյունավետ համագործակցության հավաստագիր: Գերմանական Commerzbank AG-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Որակի գերազանցության» մրցանակ՝ 2013թ. միջազգային փոխանցումների բարձր որակ ապահովելու, ինչպես նաև անթերի և արագ իրականացնելու համար:

2014թ.: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակ:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎՁԵԲ), պարոն Սարիբեկ Սուքիասյանը, պարոն Ռոբերտ Սուքիասյանը, պարոն Խաչատուր Սուքիասյանը եւ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎՁԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015 թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն դարձել է արժեթղթերի հաշվարկային համակարգի անդամ: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհել է «Պրոֆեսիոնալիզմի և Հայաստանում փոխանցման ծառայությունների զարգացմանը նպաստելու համար» հավաստագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին միացնելու նպատակով:

2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ միացել է «MoneyTun» և «Faster» վճարահաշվարկային համակարգերին: Գործարկվել է «ԵՐԵՎԱՆ» մասնաձյուղը, ինչպես նաև վերաբացվեց նոր վերանորոգված և վերակառուցված «ՌՈՍԻԱ» մասնաձյուղը: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Հայաստանում Առաջատար Գործընկեր Բանկ» մրցանակը: Շվեյցարական «SYMBIOTICS» SA հետ համագործակցության շնորհիվ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող «FINETHIC» S.C.A. ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 1.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո և փոքր բիզնեսի վարկավորմանը: Շվեյցարական «SYMBIOTICS» SA հետ համագործակցության շնորհիվ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող «GLOBAL IMPACT INVESTMENTS» SÀRL ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և բելգիական «INCOFIN CVBA» ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 6.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված

միջոցներն ուղղվելու են միկրո և փոքր բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ, շվեյցարական «SYMBIOTICS» SA և Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES BONDS» S.A. ֆինանսական հաստատությունների միջև կնքվեց 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորմանը: 24.08.2016թ. ՀՀ ԿԲ թիվ 134Ա որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով: Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 2,297,995 հազ ՀՀ դրամով:

2017թ. Բանկի էմիսիոն եկամուտներից՝ 9,077,411,700 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 13,708,744,200 ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 4,900 ՀՀ դրամի չափով մեծացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 2,500 ՀՀ դրամից դառնալով 7,400 ՀՀ դրամ:

2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և շվեյցարական SYMBIOTICS SA ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող SYMBIOTICS – SEB IV MICROFINANCE FUND ներդրումային հիմնադրամի միջև կնքվեց 1,94 մլրդ ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և շվեյցարական SYMBIOTICS SA ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող SYMBIOTICS – GLOBAL FINANCIAL INCLUSION FUND ներդրումային հիմնադրամի միջև կնքվեց 486 մլն ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և գերմանական FRANKFURT SCHOOL FINANCIAL SERVICES GMBH ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում գտնվող GLS ALTERNATIVE INVESTMENTS – MIKROFINANZFONDS ներդրումային հիմնադրամի միջև կնքվեց 1 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և բելգիական INCOFIN CVBA ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 10 մլն. ԱՄՆ դոլարի թվով երկրորդ վարկային պայմանագիրը, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ և KfW Խմբի դուստր ընկերություն հանդիսացող DEG – Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft mbH գերմանական զարգացման ֆինանսավորման ընկերության միջև կնքվեց 10 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են փոքր և միջին բիզնեսի, ինչպես նաև գերմանական սարքավորումների կամ ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով տեղական ընկերությունների վարկավորմանը:

Ինչպես նաև 2017թ. վերջին «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ ընդգրկվեց ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 2018թ. համար հաստատված «Պետական պարտքի կառավարման գործակալների» ցանկում և 2018թ.-ից հանդես է գալիս որպես Պետական պարտքի կառավարման գործակալ:

2018թ. Բանկի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,4 մլն դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,2 մլն դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000.0 մլն դրամ կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը ուղղվելու միջոցով ավելացավ կանոնադրական կապիտալը (վերջինիս հաշվին 3,000 դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 դրամից դառնալով 10,400 դրամ), որոնց արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,3 մլն դրամ: ՎՋԵԲ-ի «Արևելյան Գործընկերության Կանայք Բիզնեսում Վարկավորման Ծրագրի» շրջանակներում Բանկի և ՎՋԵԲ-ի միջև կնքվեց 2.0 մլն. ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամով Վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվել են կանանց ղեկավարությամբ

կամ մասնակցությամբ գործող ՀՀ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանն ու զարգացմանը, Բանկի և սինգապուրյան «EFA Group» ընկերության կողմից կառավարվող Մինգապուրում տեղակայված և գրանցված «EFA Financial Institutions Debt Fund PTE.» Ltd. ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 2.5 մլն. ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, շվեյցարական «BlueOrchard Finance S.A.» ընկերության կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում տեղակայված և գրանցված «BlueOrchard Microfinance Fund, S.A.» ներդրումային ընկերությունից ներգրավեց 8 մլն. ԱՄՆ դոլարի չափով և 3 մլն. Եվրոյի չափով միջոցներ, որոնցով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորմանը: Ինչպես նաև ՎՋԵԲ-ի «Արևելյան Գործընկերության Կանայք Բիզնեսում Վարկավորման Ծրագրի» շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և ՎՋԵԲ-ի միջև կնքվեց 2.0 մլն ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որի միջոցներն ուղղվելու են կանանց ղեկավարությամբ կամ մասնակցությամբ գործող ՀՀ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանն ու զարգացմանը:

02.05.2018թ. Բանկն իրականացրել է 200,000 հատ 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, ընդհանուր 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով արտոնյալ բաժնետոմսերի տեղաբաշխում, որի արդյունքում Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 16,708,744,200 ՀՀ դրամ:

2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 ՀՀ դրամ, չբաշխված շահութից 2,524,160,700 ՀՀ դրամ և Գլխավոր պահուստից 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,200 ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 3,000 ՀՀ դրամի չափով մեծացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 ՀՀ դրամից դառնալով 10,400 ՀՀ դրամ:

2019թ. Բանկն իրականացրել է 224,600 հատ 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, ընդհանուր 3,369,000,000 ՀՀ դրամ ծավալով, անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով արտոնյալ բաժնետոմսերի տեղաբաշխում, որի արդյունքում Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 25,635,343,200 ՀՀ դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշերը՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ B1/NP, հեռանկարը՝ կայուն: Երևանում կայացած «Visa Recognition Award» մրցանակաբաշխության ժամանակ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «VISA» միջազգային վճարային համակարգի կողմից արժանացավ «Պրեմիում դասի քարտատեսակը խթանող լավագույն բանկ» մրցանակին (Contribution in Promoting VISA Premium Benefits):

2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը (ներառյալ Էմիսիոն եկամուտը) համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն արժանացավ Ասիական Ջարգացման Բանկի «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակին՝ առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակում տարվա ընթացքում իրականացրած գործարքների համար: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «Asian Banking & Finance Awards 2020» ամենամյա մրցույթում արժանացավ ՀՀ «Տարվա կորպորատիվ և ներդրումային բանկ» մրցանակին: ՊԱՕ ՇԵՐԲԱՆԿ-ի հետ կնքվեց վճարային ծառայությունների մատուցման նոր պայմանագիր, ըստ որի հնարավորություն ընձեռնվեց ՊԱՕ ՇԵՐԲԱՆԿ-ի քարտապաններին վերջինիս մոբայլ հավելվածի միջոցով փոխանցումներ իրականացնել ի օգուտ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ ցանկացած քարտապանի:

2021թ. արդյունավետ էր միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ համագործակցության առումով. ընդլայնվեցին գործող ծրագրերը և ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում: Այսպես. Բանկը Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ փետրվար ամսին ստորագրեց մոտ 12.0 մլն ԱՄՆ դոլար գումարի չափով վարկային պայմանագրեր որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ ս/թ ապրիլ ամսին ստորագրեց 1.5 մլն ԱՄՆ դոլար գումարին համարժեք ՀՀ դրամ գումարի չափով վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Symbiotics S.A. շվեյցարական ներդրումային ընկերության կառավարման ներքո գտնվող Global Impact Investments Sàrl Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսության ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության պայմանագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի միջև կնքվեց 5.0 միլիոն Եվրոյին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկություններում էներգաարդյունավետ ծրագրերի իրականացմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Proparco Ֆրանսիայի զարգացման գործակալության միջև կնքվեց 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ու վերականգնվող էներգիայի և էներգաարդյունավետ կանաչ ծրագրերի իրականացմանը:

2021թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 696,404,800 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.12.2021թ. դրությամբ կազմել է 26,652,068,000 դրամ:

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

Ի հավելումն վերոնշյալի պետք է նշել, որ Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար: Ի հավելումն ստորև ներկայացվում են ՀՀ ԿԲ իրացվելիության նորմատիվները՝

Նորմատիվներ	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաձեռնված թույլատրելի մեծությունը	Փաստացի մեծություն 31.12.2021	Փաստացի մեծություն 31.12.2020	Փաստացի մեծություն 31.12.2019	Փաստացի մեծություն 31.12.2018	Փաստացի մեծություն 31.12.2017
Ն21*	15%	23.17%	21.15%	21.27%	19.05%	24.10%
Ն22**	60%	116.23%	119.82%	112.48%	94.92%	94.54%

* Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն

** Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցություն

4. ԲԻԶՆԵՍԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1) Հիմնական գործունեությունը

ա. Բանկի հիմնական գործունեության նկարագիրը` նշելով մատուցված ծառայությունների հիմնական տեսակները.

Հայեկոնոմբանկը հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի արդյունավետ զարգացող օղակներից մեկը, որը վերջին տասնյոթ տարիներին գործել է շահույթով: Նշվածը հատկանշական է, հաշվի առնելով ՀՀ տնտեսության զարգացման ընդհանուր իրավիճակը և բանկային համակարգում դրսևորված միտումները:

Բանկի համար առավել կարևոր գործունեությունը ֆինանսական միջնորդության` միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման, իրականացումն է, որը զուգորդվում է բանկային այլ բազմաբնույթ ծառայությունների մատուցմամբ:

Հանդիսանալով ունիվերսալ բանկ, Հայեկոնոմբանկը գործունեություն է ծավալում բանկային ծառայությունների մատուցման բոլոր ոլորտներում: Բանկը իր կայուն զարգացող դիրքերն ունի թե արտարժույթային, թե արժեթղթերի, թե միջբանկային շուկաներում: Որպես ունիվերսալ կառույց, բանկը ակտիվ գործունեություն է ծավալում թե վարկավորման, թե ծառայությունների մատուցման, թե փոխանցումների նոր գործիքների, թե պլաստիկ քարտերի սպասարկման ոլորտներում:

Բանկը ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կարող է իրականացնել հետևյալ ֆինանսական գործառնությունները.

- ա/ ընդունել ցպահանջ և ժամկետային ավանդներ.
- բ/ տրամադրել առևտրային և սպառողական վարկեր, այդ թվում` տալ հիփոթեքային վարկեր, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ.
- գ/ տրամադրել բանկային երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ (վարկային նամակներ).
- դ/ բացել և վարել հաշիվներ, այդ թվում` այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ.
- ե/ մատուցել այլ վճարահաշվարկային ծառայություններ և (կամ) այլ կերպ սպասարկել հաճախորդների հաշիվները.
- զ/ թողարկել, գնել (գեղչել), վաճառել և սպասարկել արժեթղթեր, նման այլ գործառնություններ կատարել.
- է/ ինվեստիցիոն (ներդրումային) և բաժանորդագրական գործունեություն իրականացնել.
- ը/ մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց արժեթղթերն ու ներդրումները (հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում).

թ/ գնել, վաճառել և կառավարել բանկային ոսկի և ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամ.

ժ/ գնել և վաճառել (փոխանակել) արտարժույթ, այդ թվում` կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ.

- ժա/ իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),
- ժբ/ ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ.

ժգ/ մատուցել ֆինանսական և ինվեստիցիոն խորհրդատվություն,

ժդ/ ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն,

ժ/ իրացնել ապահովագրական վկայագրեր և (կամ) պայմանագրեր, օրենքով սահմանված կարգով իրականացնել ապահովագրական գործակալի գործառնություններ,

ժԷ/ իրականացնել «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված այլ գործառնություններ:

Բանկը նշված գործառնությունները կատարում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի թույլտվությամբ Բանկը կարող է իրականացնել նաև այնպիսի գործունեություն կամ գործառնություններ, որոնք բխում են կամ սերտորեն կապված են բանկային գործունեության հետ:

Նշված գործառնությունները Բանկը կատարում է պայմանագրերի հիման վրա, որոնցում սահմանվում են կողմերի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, տոկոսադրույքները, արտոնությունները, տույժերը, պարտավորությունների ապահովման ձևերը, որոնք չեն հակասում ՀՀ օրենսդրությանը:

Բանկն իրավունք ունի իր անունից կնքել պայմանագրեր, ձեռք բերել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, լինել հայցվոր և պատասխանող դատարանում:

Առանց ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության Բանկին արգելվում է այնպիսի գործարքներ կամ գործառնություններ իրականացնելը, որոնց արդյունքում Բանկի մասնակցությունը

ա/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում 4.99 տոկոս և ավելին է,

բ/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 15%-ը,

գ/ բոլոր անձանց կանոնադրական հիմնադրամներում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 35%-ը :

Սույն կետով նախատեսվածը կարգավորվում է «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով:

Բանկն իրավունք ունի թղթակցային հաշիվներ բացել այլ բանկերում:

Բանկն ինքն է որոշում ներգրավվող ավանդների, տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքները և միջնորդավճարների չափը:

Բանկը երաշխավորում է իր հաճախորդների և թղթակից բանկերի ավանդների, հաշիվների և գործառնությունների գաղտնիությունը և ամբողջականության պահպանումը:

Բանկում գտնվող հաճախորդների դրամական միջոցների (ներառյալ քաղաքացիների ավանդները) և այլ գույքի վրա կարող է կալանք դրվել և բռնագանձում տարածվել միայն Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Ստորև ներկայացվում է պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում վաճառված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների հիմնական տեսակները.

Միջոցների ներգրավում

Բանկը ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ընդունում է ժամկետային և ցպահանջ ավանդներ ՀՀ դրամով և արտարժույթով:

Բանկը հաճախորդներին առաջարկում է ավանդներ՝ տարբերակված ըստ նպատակների, ժամկետների, տոկոսադրույքների և տոկոսների վճարման հաճախականության:

Վարկեր և միջոցների այլ տեղաբաշխումներ

Բանկն իրականացնում է վարկավորման հետևյալ տեսակները՝ առևտրային վարկերի տրամադրում՝ բիզնեսի վարկավորում (այդ թվում՝ վարկային գծերի, օվերդրաֆտների, երաշխիքների, փաստաթղթային ակրեդիտիվների տրամադրում), բնակարանի ձեռքբերման և

նորոգման հիփոթեքային վարկերի, ավտովարկերի, անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկերի, լումբարդային վարկերի, պլաստիկ քարտերով վարկային գծերի, ինչպես նաև սպառողական այլ վարկերի տրամադրում:

Արտարժույթի և արժեթղթերի առքուվաճառք

Բանկը կատարում է արտարժույթի, արժեթղթերի առ ու վաճառքի գործարքներ:

Գանձապետարանի սպասարկում

Բանկն իրականացնում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության գանձապետարանի դրամարկղային սպասարկում:

Բանկային փոխանցումներ

Բանկը 1996թ.-ից սկսած անդամակցում է S.W.I.F.T. միջազգային համակարգին:

31.12.21թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 17 բանկերում, ինչը հնարավորություն է տալիս ապահովել Բանկի հաճախորդների վճարահաշվարկային սպասարկումը ցանկացած արժույթով և վճարային գործիքով:

Հաշվի առնելով ֆիզիկական անձանց դրամական փոխանցումների ծավալների աճը՝ Բանկն առանձնապես կարևորում է դրամական փոխանցումների համակարգերի կատարելագործումը և ընդլայնումը: Կարևորելով դրամական փոխանցումների համակարգի ընդլայնման դերը՝ Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին. «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Unistream», «Converse Transfer», «Golden Money Transfer», «MoneyTun»՝ իր հաճախորդին տալով ընտրության լայն հնարավորություն:

Պլաստիկ Քարտեր

Պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում, որոնց թողարկման ու սպասարկման համակարգերի կատարելագործումը Բանկի համար հանդիսանում է զարգացման գերակա ուղղություններից մեկը՝ հաշվի առնելով ներկա պայմաններում բնակչության կողմից աճող պահանջարկը և անկանխիկ վճարումների ավելացմանն ուղղված պետության քաղաքականությունը:

Հանդիսանալով “Արմենիան քարդ” (ԱրՔա) ընկերության բաժնետեր և համակարգի լիիրավ անդամ՝ Բանկը թողարկում է ArCa Classic, ArCa Classic MIR, ArCa social, ArCa կենսաթոշակային բանկային վճարային քարտեր:

2002 թվականի ընթացքում Բանկը դարձել է MasterCard վճարային համակարգի աֆֆիլիացված անդամ: Բանկը թողարկում է MasterCard ARMECs Standard, MasterCard ARMECs Gold, MasterCard Standard, MasterCard Gold քարտեր:

2011 թվականին Բանկը դարձել է VISA International վճարային համակարգի անդամ և թողարկում է VISA INFINITE, VISA PLATINUM, VISA GOLD, VISA CLASSIC, VISA CLASSIC PLUS, VISA BUSINESS քարտեր:

Հաշվետու տարվա ընթացքում Բանկը շարունակեց վճարային քարտերի սպասարկման, տեխնիկական վերազինման և թարմացման աշխատանքները:

31.12.2021թ. դրությամբ Բանկի կողմից թողարկվում են և սպասարկվում Master, Visa և ArCa վճարային համակարգերի քարտեր:

Հանրային ծառայությունների դիմաց վճարների ընդունում

Հաճախորդներին վճարահաշվարկային ծառայությունների համալիր մատուցման նպատակով՝ Բանկը խթանում է հարկերի, տուրքերի, էլեկտրաէներգիայի, հեռախոսավարձի և այլ հանրային ծառայությունների դիմաց ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից վճարների ընդունումը:

Բանկն իր ծառայությունների մատուցումը կատարում է իր գլխավոր գրասենյակի, մասնաճյուղերի, բանկոմատների և ինքնասպասարկման տերմինալների, AEB Mobile/AEB Online-ի միջոցով:

բ. արդյո՞ք նախատեսվում է նոր ծառայությունների մատուցում՝ համառոտ նկարագրելով դրանք:

Բանկի արդյունավետ զարգացման կարևորագույն գրավականը նրա կողմից կատարվող գործառնությունների հստակ կանոնակարգումն ու օպտիմալացումն է, ինչպես նաև մատուցվող ծառայությունների բազմազանումը և սպասարկման որակի բարելավումը: Բանկի կողմից նոր ծառայությունների առաջարկը և մատուցումն իրականացվում է շուկայում սպառողների կողմից ներկայացված պահանջմունքի ուսումնասիրության հիման վրա: Բանկի նոր առաջարկների վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղ է գտնում ինտերնետում՝ Բանկի տնային էջում, ինչպես նաև գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի սպասարկման սրահներում:

Մասնավորապես, նախատեսվում է ապահովել ֆինանսական բնույթի համալիր ծառայությունների մատուցում՝ ներառյալ տարբեր բնույթի խորհրդատվությունը: Օրինակ, բանկը, կատարելով ֆինանսական շուկաների վերլուծություն, խորհրդատվություն է մատուցում իր հաճախորդներին նշված բնագավառի վերաբերյալ՝ նպաստելով արդյունավետ ներդրումային գործունեությանը և այլն:

Բանկում մեծ ուշադրություն է դարձվում մատուցվող ծառայությունների շրջանակի ընդլայնմանը՝ բարձրացնելով դրանց որակը և ձգտելով յուրաքանչյուր հաճախորդին մատուցել ծառայությունների համալիր փաթեթ: Մատուցվող ծառայությունների բազմազանման շնորհիվ նախատեսվում է ներգրավել հաճախորդներ տնտեսության առավել արդյունավետ զարգացող ճյուղերից՝ հարաբերությունները կառուցելով անհատական մոտեցման սկզբունքներով: Վճարահաշվարկային գործունեության կատարելագործման ուղղությամբ բանկում լուրջ աշխատանքներ են տարվում՝ նպատակ ունենալով դրանք կատարել միջազգային չափանիշներին համապատասխան որակով և ժամկետներում: Բանկը նախատեսում է պլաստիկ քարտերի գծով նոր ծառայությունների մատուցում, ֆակտորինգային գործառնությունների ընդլայնում: Ընդլայնվելու են աշխատանքները չեկերի, ակրեդիտիվների և միջազգային վճարամիջոցների այլ ձևերի սպասարկման ակտիվացման ոլորտներում, հատկապես ՎՋԵԲ-ի հետ Trade Facility ծրագրի ներդրման, ՄՖԿ-ի հետ կնքած «Առևտրի խթանման և երաշխիքների տրամադրման» և Ասիական Զարգացման Բանկի հետ կնքած արտաքին առևտրի ֆինանսավորման վարկային գծի տրամադրման պայմանագրերի արդյունքում:

Բանկի կողմից նախատեսվում է նոր տեխնոլոգիաների ներդրում, որոնց համար պլանավորվում են անհրաժեշտ կապիտալ ներդրումներ, ինչը, արդյունքում, կբարձրացնի տեխնիկական հագեցվածությունը՝ համապատասխան հետևանքներով:

2) Հիմնական շուկաները

ա. թողարկողի ծառայությունների մատուցման հիմնական շուկաների նկարագիրը:

Հայեկոնոմբանկը իր գործունեությունը ծավալում է ՀՀ ֆինանսաբանկային շուկայում, որի զարգացման միտումներն ուղղված են կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներքո կայուն բանկային համակարգի ձևավորմանը, արդյունավետ դրամավարկային քաղաքականության վարման, կարգավորիչ նորմատիվային դաշտի սահմանման հիման վրա, ինչը արդյունքում

կհանգեցնի միջազգային չափանիշներին մոտեցմանը, թե բանկային ծառայությունների մատուցման, թե կիրառվող տոկոսադրույքային քաղաքականության առումով:

Շուկան զարգանում է ազատ մրցակցության պայմաններում, ՀՀ ԿԲ կողմից վարվող դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում:

Հայեկոնոմբանկը, նշված շուկաներում, իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկուն փաթեթ, ներառյալ ավանդավարկային, վճարահաշվարկային սպասարկումը:

Բանկը տրամադրում է տարբեր տեսակի վարկեր, օվերդրաֆտներ և այլն, գործունեություն է ծավալում ֆինանսական շուկայում, իրականացնելով արժեթղթերի և արտարժույթի առք ու վաճառք, կատարում է փոխանցումներ, տրամադրում և սպասարկում է պլաստիկ քարտեր:

Բանկային գործառնությունները կատարելիս, օգտվում է միջազգային վճարումների SWIFT համակարգից, միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերից, ինչպես նաև Ռոյտերս դիլինգ և Բլումբերգ համակարգերից և այլն:

Բանկը ծառայություններ է մատուցում, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, հաշվի առնելով տարիքային դասակարգումը, անկախ սոցիալական պատկանելիությունից և իրավական կարգավիճակից:

Հաշվետու, ինչպես և նախորդ երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում բանկի եկամտի 80%-ից ավելին ապահովվել է տոկոսային և ոչ տոկոսային եկամուտների հաշվին՝ հիմնականում վարկային և արժեթղթերում ներդրումներից, արտարժույթային գործառնություններից և մատուցված ծառայություններից:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են բանկի հիմնական գործունեությունից ստացված եկամուտների կառուցվածքը.

(հազ. դրամ)

Տոկոսային եկամուտ		31.12.2019	Տեսակարար կշիռը (%)	31.12.2020	Տեսակարար կշիռը (%)	31.12.2021*	Տեսակարար կշիռը (%)
1	Վարկեր հաճախորդներին	18,012,099	84.74	21,807,134	84.37	22,335,764	82.42
2	Պարտքային արժեթղթեր	2,170,925	10.21	2,923,877	11.31	3,351,657	12.37
3	Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	649,259	3.05	661,459	2.56	731,108	2.70
4	Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	385,058	1.81	416,610	1.61	590,228	2.18
5	Այլ տոկոսային եկամուտ	37,593	0.18	37,593	0.15	90,697	0.33
Ընդամենը		21,254,934	100	25,846,673	100	27,099,454	100

*Աուդիտ չանցած

(հազ. դրամ)

Ոչ տոկոսային եկամուտ		31.12.2019	Տեսակ արար կշիռը (%)	31.12.2020	Տեսակ արար կշիռը (%)	31.12.2021*	Տեսակ արար կշիռը (%)
1	Կոմիսիոն եկամուտներ	2,483,631	49.82	2,565,617	37.87	3,279,157	58.32
2	Զուտ (վնաս)/օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	676,385	13.57	-719,133	-10.62	484,429	8.62
3	Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումներից	765,247	15.35	2,220,188	32.77	129,895	2.31
4	Արտարժույթային գուտ եկամուտ	758,011	15.20	2,337,878	34.51	1,204,999	21.43
5	Ստացված տույժեր և տուգանքներ	187,479	3.76	261,264	3.86	355,087	6.32
6	Թանկարժեք մետաղների վաճառքից և վերագնահատումից օգուտ	23,746	0.48	10,339	0.15	-	-
7	Այլ եկամուտներ	90,930	1.82	98,355	1.45	168,946	3
Ընդամենը		4,985,429	100	6,774,508	100	5,622,513	100

*Աուդիտ չանցած

2021թ. բանկը շարունակել է իր որդեգրած քաղաքականությունը հաճախորդների բնագավառում պահպանելով փոխշահավետության սկզբունքը՝ հաճախորդներին առաջարկել բանկային ծառայությունների ընդգրկուն փաթեթ, մշտապես նորացնելով և բազմազանելով այն, բարելավելով ծառայությունների մատուցման որակը:

Հաշվետու տարում Բանկը շարունակեց ակտիվ համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ, ինչի շնորհիվ խորացվեց ու ընդլայնվեց համագործակցության շրջանակները, գործող ծրագրերը, ինչպես նաև ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում:

2021թ. Բանկը Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ փետրվար ամսին ստորագրեց մոտ 12.0 մլն ԱՄՆ դոլար գումարի չափով վարկային պայմանագրեր որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

Symbiotics S.A. շվեյցարական ընկերության և վերջինիս կողմից կառավարվող ֆոնդերի հետ ս/թ ապրիլ ամսին ստորագրեց 1.5 մլն ԱՄՆ դոլար գումարին համարժեք ՀՀ դրամ գումարի

չափով վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանը:

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Symbiotics S.A. շվեյցարական ներդրումային ընկերության կառավարման ներքո գտնվող Global Impact Investments Sàrl Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսության ընկերության միջև կնքվեց 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի երկարաժամկետ ստորադաս փոխառության պայմանագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի միջև կնքվեց 5.0 միլիոն Եվրոյին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկություններում էներգաարդյունավետ ծրագրերի իրականացմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Proparco Ֆրանսիայի զարգացման գործակալության միջև կնքվեց 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որով ներգրավված միջոցներն ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների ֆինանսավորմանն ու վերականգնվող էներգիայի և էներգաարդյունավետ կանաչ ծրագրերի իրականացմանը:

Բանկն իր զարգացման ներկա փուլում կարևորում է համարժեք մրցունակության մակարդակի ապահովումը հետևյալ շուկայական հատվածներում.

- փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորում,
- խոշոր բիզնեսի վարկավորում,
- սպառողական վարկավորում,
- բնակարանային հիփոթեք,
- միջազգային առևտրի սպասարկում՝ ներառյալ դրամական փոխանցումներ, ակրեդիտիվներ, երաշխիքներ

• ավանդների ներգրավում (տարբերակված ըստ ժամկետների, արժույթների և տոկոսների վճարման հաճախականության),

- հանրային ծառայությունների վճարների սպասարկում,
- պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում:

Առևտրային վարկերի տարամադրման և վճարահաշվարկային սպասարկման շուկայական հատվածում բանկերի միջև մրցակցությունը բավականաչափ կոշտ է, որի պարագայում Բանկի կողմից նախատեսվում է ապահովել ֆինանսական բնույթի համալիր ծառայությունների մատուցում՝ ներառյալ տարբեր բնույթի խորհրդատվությունը, որը Բանկի գործունեության ռազմավարական գերակայություններից է:

Բանկը, ելնելով միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման միտումներից ու գնահատվող հնարավորություններից, իր ռազմավարության թիրախներից դիտարկում է մանրածախ բանկային ծառայությունների մատուցումը, բանկային սպասարկումների և ծառայությունների մատչելիության ու հասանելիության ապահովումը սպառողների լայն շրջանակի համար, որի արդյունքում Բանկն իր ամուր դիրքը կհաստատի ՀՀ բանկային շուկայում:

Բանկը հետամուտ լինելով իր որդեգրած՝ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ հարաբերությունների խորացման և ընդլայնման քաղաքականությանը՝ շարունակելու է միջազգային ֆինանսական շուկաներից միջոցների ներգրավման որդեգրված ռազմավարությունը, որը նախատեսում է ակտիվ համագործակցություն հանրապետությունում միջազգային ֆինանսավարկային ծրագրեր իրականացնող կազմակերպությունների հետ: Բանկը կշարունակի և կընդլայնի համագործակցությունը միջազգային ծրագրերի շրջանակներում՝ ՎՋԵԲ, ՄՖԿ, Գերմանա-հայկական հիմնադրամ (ԳՀՀ), Սևծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկի, Ասիական Զարգացման Բանկի, Հոլանդական զարգացման բանկի (FMO), «BLUEORCHARD

MICROFINANCE FUND» LLC, SYMBIOTICS» SA, «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES 52 BONDS» S.A., INCOFIN CVBA ներդրումային ընկերությունների հետ: Բանակցություններ կվարվեն նաև միջազգային այլ կառույցների հետ՝ համագործակցության ակնկալիքով:

բ. Բանկի մրցակցային դիրքի նկարագրությունը:

Բանկի մրցակցային առավելությունների շարքում հարկ է նշել հետևյալը.

- ◆ Բանկում ինստիտուցիոնալ ներդրողների առկայությունը, որոնք հետապնդում են երկարաժամկետ նպատակներ և խնդիրներ՝ նպատակաուղղված Բանկի հետագա զարգացմանը:

- ◆ Բանկի կառավարման արդյունավետ համակարգը, որում հստակ ամրագրված են յուրաքանչյուր կազմակերպական միավորի գործառնության խնդիրները և որոշված են դրանց պատասխանատվության սահմանները:

- ◆ Ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգը, դրա հուսալիության բարձր աստիճանը, որը հնարավորություն ունի ժամանակին բացահայտելու առաջացող ռիսկերի բնույթը, դրանց հնարավոր ազդեցության մակարդակը և առաջարկելու դրանց չեզոքացման ուղիները:

- ◆ Կորպորատիվ կառավարման արդյունավետ համակարգը, որի շրջանակներում ամրագրված են Բանկի Խորհրդի և Վարչության պաշտոնատար անձանց ֆիդուցիար պատասխանատվությունը:

- ◆ Բանկային նոր ինովացիոն ծառայությունների նպատակաուղղվածությունը և նմանատիպ ծրագրերի իրացման հաջողված փորձը: Բանկի մրցունակության բարձրացման առանցքային գործոններից է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անհրաժեշտ բաղադրիչների յուրացումը, ծառայությունների մատուցումը, տեխնոլոգիաների միջազգային չափորոշիչների և համաշխարհային լավագույն փորձի վրա կառուցումը, որի արդյունքում Բանկում մշակվում ու ներդրվում են ինովացիոն և արդյունավետ պրոդուկտներ:

- ◆ Արտաքին միջավայրի ազդակների արագ արձագանքման արդյունավետ համակարգը, մասնավորապես՝ տնտեսության իրական հատվածում ընթացող գործընթացների և բանկային սպասարկումները, ծառայությունների ոլորտում տոկոսադրույքների ու սակագների փոփոխությունների նկատմամբ համարժեք արձագանքումը: Այդ նպատակով՝ Բանկը մշտապես իրականացնում է մարքեթինգային ուսումնասիրություններ և հարցումներ, պարբերաբար կազմակերպվում են հանդիպումներ հաճախորդների հետ: Դրա շնորհիվ Բանկը վարում է սակագնային և տոկոսադրույքային ճկուն քաղաքականություն և առաջարկում է շուկայում առավել մատչելի ու մրցունակ պայմաններ և սակագներ:

- ◆ Բանկի աշխարհագրության և մասնաճյուղային ցանցի ինտենսիվ զարգացումը երկրի բոլոր մարզերում: 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի մասնաճյուղերի թիվը կազմում է 52՝ մոտեցնելով Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունները հաճախորդների առավել լայն շրջանակի:

- ◆ Միջազգային ֆինանսական կառույցների հետ արդյունավետ համագործակցությունը: Բանկը համագործակցում է մի շարք կազմակերպությունների հետ, որոնց թվում են պատկանում՝ Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎԶԵԲ), ՄՖԿ, Գերմանահայկական հիմնադրամը (ԳՀՀ), Սևծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկը, Սսիական Զարգացման Բանկը, «BLUEORCHARD MICROFINANCE FUND» LLC ներդրումային ընկերությունը, «SYMBIOTICS» SA, «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES BONDS» S.A. ֆինանսական հաստատությունների հետ և այդ շրջանակը առաջիկայում կընդլայնվի:

◆ Բանկի կառավարման բարձրագույն և միջին օղակներում բավարար ներուժ ու փորձ ունեցող կադրային պոտենցիալի առկայությունը, որն ունակ է լուծել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրով սահմանված խնդիրները:

◆ Բանկի կառավարման բոլոր օղակներում գործունեության բավարար կանոնակարգվածության աստիճանը:

◆ Բանկային ծառայությունների և սպասարկումների լայն սպեկտրը, Բանկի ուժեղ ու կայուն դիրքերը մանրածախ ծառայությունների ոլորտում, որոնց շնորհիվ Բանկը դինամիկ և հաստատուն ձևով ընդլայնում է ծառայությունների և սպասարկումների ծավալները:

◆ Բանկի կողմից հաճախորդների թիրախային խմբերի տարանջատումն ըստ բիզնեսի ոլորտների վարման առանձնահատկությունների ու քաղաքացիների շրջանում ըստ սոցիալական, աշխարհագրական, տարիքային և այլ չափորոշիչների, որի արդյունքում առաջարկվում է յուրաքանչյուր խմբին համարժեք նպատակային համալիր, բարձրորակ բանկային ծառայությունների շրջանակ:

◆ Անմիջապես հաճախորդների սպասարկման համար պատասխանատու աշխատակիցների վերապատրաստման ծրագրերը, որի շնորհիվ նաև բարելավվում է սպասարկման որակը և աճում հաճախորդների թվաքանակը:

◆ Բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակում հանդես եկող <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ի ձևավորված դրական վարկանիշը և աճող հեղինակությունը:

Ստորև ներկայացվում է որոշ հիմնական ցուցանիշների գծով Բանկի մասնաբաժինը շուկայում.

№	Ցուցանիշը	31.12.2021թ. դրությամբ Մասնաբաժինը շուկայում /%/	31.12.2021թ. դրությամբ Տեղը շուկայում
1	Ընդհանուր ակտիվներ	5.09%	9-րդ
2	Վարկային ներդրումներ	5.54%	6-րդ
3	Ընդհանուր պարտավորություններ	5.18%	8-րդ
4	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3.51%	11-րդ
5	Ընդհանուր կապիտալ	4.53%	12-րդ

5. ԲԱՆԿԻ ԽՍԲԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

1) Եթե բանկը խմբի անդամ է, ապա համառոտ ներկայացնել խմբի կառուցվածքը և բանկի տեղը այդ խմբում,

Բանկը հանդիսանում է Սիլ Ֆինանսական Բազմաֆունկցիոնալ Խմբի անդամ, որի անդամ է հանդիսանում նաև «Սիլ Ինշուրանս» ԱՓԲԸ-ն: Բանկի հիմնական բաժնետերեր և «ՄԻԼ ԿՈՆՑԵՌՆ» ՍՊԸ հիմնադիր հանդիսացող Սուքիասյանների ընտանիքը փայամասնակցություն ունի նաև հետևյալ ընկերություններում.

Կազմակերպության անվանումը	Գտնվելու վայրը
1. <<Նարեկ>> ՍՊԸ	Երևան, Մ. Խորենացու 30/1
2.<< Սիլ Կոնցեռն>>ՍՊԸ	Երևան 0018, Տ. Մեծի պող., 3-րդ նրբ. 62
3.<<Երևանի Այրադագ>> ԲԲԸ	Երևան, Նար-Դոսի փող. 2
4.<<Սպորտ Թայմ>> ՍՊԸ	Երևան 0018, Տ. Մեծի պող., 3-րդ նրբ. 62
5.<<Երևանի Զովք Գործարան>> ԲԲԸ	Երևան, Արտաշեսյան 99
6.<< Սատուրն Շինմոնտաժ>> ՍՊԸ	Երևան, Տ. Մեծի 3-րդ նրբ. 62
7. <<Բջնի Գրուպ>> ՍՊԸ	Չարենցավան, Գործարանային փող. 8
8.<<Նոյ Գրուպ>> ՍՊԸ	Երևան, Գետառի 4
9. <<Սիլ Ինշուրանս>> Ապահովագրական ՓԲԸ	Երևան, Տ. Մեծի պող. 39
10.<<Սիլ հանքային ջրերի գործարան>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Գետառի 4/8
11.<<Գոգո Ինթերնեյշնլ>> ՍՊԸ	Երևան, Տ. Մեծի պող. 49
12. << Առաջ>> ՍՊԸ	Երևան, Գետառի 4/8
13. <<Պոլիպլաստ>> ԲԲԸ	Երևան. Օդեսայի փողոց
14.<<ԳՌԶՈ Պլազա>> ՍՊԸ	ք. Երևան, , Տ. Մեծի պող. 3-րդ նրբ. 60
15. <<Մելնիցա Պլազա>> ՍՊԸ	Երևան. Նար-Դոսի 2
16.<<Երևան կահույք>> ԲԲԸ	Երևան, Չեչյուսկինցիների 62
17. <<Գորվետկա Վան>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Գորվետկա 4
18. <<Դավոս Ինտերնեյշնլ>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Մ. Խորենացու 43
19. «Քոն ֆիրմ» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Սմբատ Զորավարի 11
20. «Շապիկ» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Մ. Ավետիսյան 2փ., տ. 15/19
21. «Սիլ Կապիտալ» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Սմբատ Զորավարի 11/1

6. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԵՐՁԻՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Բանկի մատուցած ծառայությունների ծավալների աճի կամ նվազման միտումները և ծառայությունների սակագների միտումները վերջին հաշվետու ֆինանսական տարվա ավարտից մինչև Ծրագրային ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածի համար: Ներկայացվում են միայն այն միտումները, որոնք ըստ բանկի էական են և (կամ) ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Նախորդ հաշվետու տարվա վերջի համեմատ, Բանկի կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալների և ծառայությունների սակագների փոփոխությունները պայմանավորված են տնտեսության ներքին և արտաքին հատվածներում ընթացող փոփոխություններով, մրցակիցների կողմից համանման պորդուկտների գծով առաջարկվող սակագներով, ինչպես նաև Բանկի մրցակցային դիրքի ամրապնդման և առաջխաղացման

հնարավորություններով: Մասնավորապես վերանայվել են՝ դրամական փոխանցումների իրականացման և չեկերի սպասարկման պայմանները, սոցիալական փաթեթի սպասարկման նպատակով բացված հաշվի միջոցների դիմաց վճարվող տարեկան տոկոսադրույքը (սահմանվել է 0.1%), հնամաշ և վնասված դրամանիշերի փոխանակման սակագինը (ԱՄՆ դոլար, ԵՎԸ և ՌԴ ռուբլու համար սահմանվել է 5%), արտարժույթի դրամանիշերի համար հնամաշության չափանիշները, պլաստիկ քարտերի տրամադրման և սպասարկման պայմանները, քարտային հաշվի դրական մնացորդի վրա հաշվարկվող տարեկան տոկոսադրույքի կիրառման պայմանները (կիրառվում է եթե վճարային քարտի միջին ամսական մեծությունը գերազանցում է 1,000,000 ՀՀ դրամը, հաշվարկվում է մինչև վճարային պլաստիկ քարտի գործողության ժամկետի ավարտը), արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում մատուցվող ծառայությունների սակագները և այլն:

Ներդրումային ծառայությունների մատուցման համար սակագները սահմանվել են. ՀՀ պարտատուներով գործարքների դեպքում. ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ մինչև 100մլն. ՀՀ դրամը 0.04% գործարքի ծավալից, նվազագույնը 1,000 ՀՀ դրամ, 100մլն. ՀՀ դրամ և ավել ծավալի դեպքում 0.02%: Ֆիզիկական և իրավաբանական (ոչ ֆինանսական) անձանց հետ գործարքների դեպքում՝ մինչև 50մլն. ՀՀ դրամը՝ 0.06% գործարքի ծավալից, նվազագույնը 1,000 ՀՀ դրամ, իսկ 50մլն. ՀՀ դրամ և ավել ծավալի դեպքում 0.04%: Բաժնետոմսերով գործարքների դեպքում սահմանվել են՝ մինչև 100մլն. ՀՀ դրամը՝ 0.2% գործարքի ծավալից, նվազագույնը 3,000 ՀՀ դրամ, 100 մլն. ՀՀ դրամ և ավել ծավալով գործարքների դեպքում՝ 0.1% գործարքի ծավալից:

Ողջամիտ ներդրողի ներդրումային որոշման կայացման նպատակով՝ Բանկը ներկայացնում է հաշվետու տարվա ակտիվապասիվային ցուցանիշների և շահույթի ծավալային աճը, որոնք արտացոլում են Բանկի կառավարման մարմինների կողմից ռազմավարության իրականացման արդյունավետությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ակտիվապասիվային հիմնական ցուցանիշները և շահույթը.

(հազ. դրամ)

Միջոցների ներգրավում	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021*
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	117,546,505	153,825,485	165,772,088
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	113,366,878	112,495,412	135,948,859
Ստորադաս փոխառություն	719,787	1,311,068	3,605,469
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,452,356	6,185,733	6,107,897

(հազ. դրամ)

Միջոցների տեղաբաշխում	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021*
Հաճախորդներին տրված վարկեր	176,106,613	193,337,215	221,502,527
Ներդրումային արժեթղթեր	25,506,921	44,217,042	42,807,421

(հազ. դրամ)

	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021*
Շահույթ	3,326,043	4,796,542	3,089,986

* Աուդիտ չանցած

Բացի վերը բերված ֆինանսական ցուցանիշները, Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում նաև եռամսյակային և տարեկան հաշվետվություններ, որոնք տեղադրված են Բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ <<Բաժնետերեր և ներդրողներ>> բաժնում:

7. ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄԸ ԿԱՄ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

1) այն հիմնական սկզբունքների կամ վարկածների նկարագիրը, որոնց հիման վրա իրականացվել է շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը: Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը պետք է համադրելի լինի Բանկի պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների հետ.

Սույն կետում նշված տեղեկությունները ընդամենը կանխատեսումներ են և ներդրումային որոշումներ կայացնելիս չպետք է հիմնվել դրանց վրա:

Ընթացիկ տարվա՝ 2022թ. համար Բանկը պլանավորել է ստանալ 3,502.5 մլն. դրամի գուտ շահույթ: Շահույթի կանխատեսումը (պլանավորումը) իրականացնելիս Բանկը հիմնվել է հետևյալ հիմնարար սկզբունքների վրա.

1. Բանկի ակտիվների կայուն աճի ապահովում, հիմնականում եկամտաբեր ակտիվների՝ վարկերի և արժեթղթերի աճի հաշվին: Վարկային ներդրումների աճը ապահովվելու է նոր վարկատեսակների առաջարկի, տնտեսության նոր հեռանկարային ոլորտների վարկավորման, սպառողական և հիփոթեքային վարկավորման, միջազգային կառույցների հետ իրականացվող վարկային ծրագրերի բազմազանման և ավելացման հաշվին:
2. Բանկի պարտավորությունների, ըստ այդմ ցպահանջ և ժամկետային ռեսուրսների կայուն աճի ապահովում՝ միջազգային ծրագրերով և միջազգային կառույցներից նոր ռեսուրսների ներգրավում և ներքին շուկայից ներգրավված ռեսուրսների ծավալների կայուն աճի ապահովում:
3. Բանկի ռեսուրսների տեղաբաշխում բարձր եկամտաբերություն ունեցող ակտիվներում (վարկեր հաճախորդներին)՝ ընդունելի մակարդակի վրա պահելով Բանկի ռիսկերը, պահպանելով Բանկային գործունեությունը կարգավորող ՀՀ կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվները:
4. Հեռանկարային հաճախորդների շրջանակի էական աճի ապահովում, ի հաշիվ մատուցվող ծառայությունների բազմազանման և տեխնոլոգիաների կատարելագործման, միջազգային չափանիշներով նոր Բանկային գործիքների առաջարկի /նոր տեխնոլոգիաներով վարկեր, ավանդներ, վճարահաշվարկային ծառայություններ/:
5. Վերը նշվածների արդյունքում տոկոսային եկամուտների, մատուցվող ծառայություններից ստացվող միջնորդավճարների աճ:
6. Բանկի արդյունավետ տարածքային քաղաքականության վարում՝ ապահովելով նոր մասնաճյուղերի գործարկումը, գործող մասնաճյուղերի վերանորոգումը և

վերազինումը, տեխնիկա-տեխնոլոգիական, տեղեկատվական համակարգերի արդիականացումը:

2) այն գործունեները, որոնց վրա բանկի կառավարման մարմինները ազդելու հնարավորություն ունեն և այն գործունեները, որոնց վրա ազդելու նման հնարավորությունը բացակայում է.

Բանկի կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործունեների վրա.

1. Բանկի կողմից ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
2. Բանկի ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
3. Բանկի տեխնիկա-տեխնոլոգիական և տեղեկատվական բազայի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
4. Կադրային քաղաքականություն, այդ թվում՝ բանկի անձնակազմի վարձատրության, պատրաստման և վերապատրաստման ծախսեր,
5. Նոր պրոդուկտների թողարկում,
6. Տարածքային քաղաքականություն,
7. Բանկի գործունեության ապահովման ծախսեր,
8. Նոր բանկային պրոդուկտների ներդրման ծախսեր,
9. Գովազդային գործընթաց և այլն:

Բանկի կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործունեների վրա.

1. քաղաքական, տնտեսական ռիսկի գործոններ (բանկային ավանդների և վարկերի առաջարկի ու պահանջարկի և դրանից բխող տոկոսադրույքների փոփոխության վարքագիծ, արժեզրկման ու փոխարժեքի վարքագիծ),
2. հարկային և օրենսդրական փոփոխության այլ ռիսկեր,
3. երկրի ֆինանսական շուկայի կայունության ռիսկ,
4. անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Բանկի բնականոն գործունեությունը) և այլն:

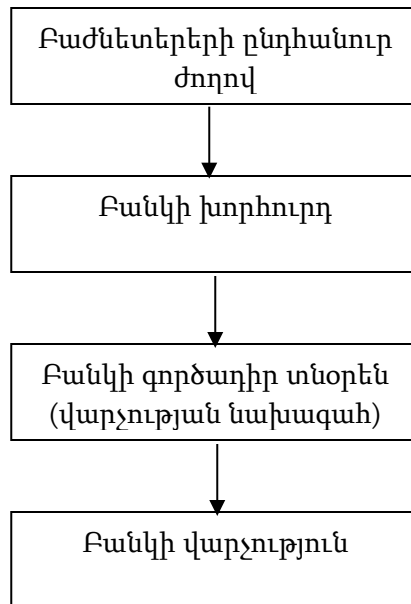
8. ԲԱՆԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

1) բանկի կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը և յուրաքանչյուր մարմնի իրավասություններն ու պարտականությունները.

Բանկի կառավարման մարմիններն են (ներկայացվում է ըստ կանոնադրության).

1. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
2. Բանկի խորհուրդը, որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
3. Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
4. Բանկի վարչությունը:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև.

Բանկի կառավարման մարմիններին վերապահված իրավասություններն են (ներկայացվում է ըստ կանոնադրության)։

6.7. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունները՝

ա/ Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,

բ/ Բանկի վերակազմակերպումը.

գ/ Բանկի լուծարումը.

դ/ ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը.

ե/ Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ժողովներում: Բանկի խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Բանկի խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.

զ/ հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը,

է/ խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը.

ը/ Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթի և վնասի բաշխման հաստատումը: Տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը.

թ/ օրենքով նախատեսված դեպքերում բաժնետոմսերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը.

ժ/ ընդհանուր ժողովի վարման կարգը,

ժա/ հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը.

ժբ/ օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին):

Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանն օրենքով վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել ընկերության գործադիր մարմնին:

6.14. Բանկի խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը՝ բացառությամբ այն հարցերի, որոնք օրենքով և կանոնադրությամբ վերապահված են ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

6.22. Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

ա/ Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը, ներառյալ՝ Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրի հաստատումը.

բ/ ընդհանուր ժողովի տարեկան և արտահերթ նիստերի գումարումը, օրակարգի հաստատումը, ինչպես նաև դրանց գումարման և անցկացման կազմակերպման հետ կապված՝ նախապատրաստման աշխատանքների իրականացման ապահովումը.

գ/ Բանկի գործադիր մարմնի (վարչության) անդամների նշանակումը, նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

դ/ Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտների սահմանումը, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ձևավորումը, նրա տարեկան աշխատանքային ծրագրի հաստատումը, ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

ե/ Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշվի ու կատարողականի հաստատումը.

զ/ Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքի և աշխատատեղերի հաստատումը.

է/ շահութաբաժինների վճարման վերաբերյալ ընդհանուր ժողովին առաջարկությունների ներկայացումը, այդ թվում՝ շահութաբաժինների յուրաքանչյուր վճարման համար շահութաբաժիններ ստանալու իրավունք ունեցող Բանկի բաժնետերերի ցուցակի կազմումը, որում պետք է ընդգրկվեն Բանկի այն բաժնետերերը, որոնք ընդգրկվել են Բանկի բաժնետերերի ռեեստրում՝ Բանկի տարեկան ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու օրվա դրությամբ:

ը/ Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների նախնական հաստատումը և ընդհանուր ժողովին ներկայացումը.

թ/ ընդհանուր ժողովի հաստատմանը Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի ներկայացումը.

ժ/ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձին վճարման չափի սահմանումը.

ժա/ Բանկում իրականացված աուդիտորական կամ այլ ստուգումների արդյունքում անհրաժեշտության դեպքում բացահայտված թերությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումների նախաձեռնումն ու դրանց իրականացման վերահսկումը.

ժբ/ Բանկի կողմից օրենքով սահմանված ֆինանսական գործառնությունների իրականացման կարգը սահմանող ներքին իրավական ակտերի ընդունումը.

ժգ/ Բանկի տարածքային և ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունների հաստատումը, Բանկի ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև գործառնության պարտականությունների բախշումը.

ժդ/ Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքների, հիմունքների, եղանակների, կանոնների, ձևերի և կարգերի սահմանումը.

ժե/ Բանկի պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.

ժզ/ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի ավելացումը.

ժ/ Բանկի պարտատուների և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման մասին որոշման ընդունումը,

ժր/ դուստր և կախյալ ընկերությունների ստեղծումը, այդ ընկերություններին մասնակցությունը, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում

ժթ/ Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը,

ի/ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը օրենքով սահմանված կարգով,

իա/ օրենքով նախատեսված դեպքերում տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետզնումը

իբ/ Բանկի գույքի օտարման և ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50 %-ի չափով),

իգ/ Բանկի մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների և հիմնարկների ստեղծման և դադարեցման մասին որոշումների ընդունումը,

իդ/ Բանկի կողմից բաժնետերերի ժողովի հետ կապված տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի մասին, ներառյալ ծանուցման մամուլի միջոցի ընտրության որոշումը,

իե/ խորհրդի անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,

իզ/ առևտրային կազմակերպությունների միությունների հիմնադրումը և մասնակցությունը,

իէ/ օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավասությունների իրականացումը:

Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասությանը կանոնադրությամբ վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել Բանկի գործադիր մարմնին:

6.29. Բանկի գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահը), որպես իր բացառիկ իրավասություն, ներկայացնում է Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և օտարերկրյա պետություններում, Բանկի անունից կնքում է գործարքներ, գործում է Բանկի անունից առանց լիազորագրի, տալիս է լիազորագրեր:

6.30. Բանկի գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահ).

ա/ տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում ֆինանսական միջոցները, իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը,

բ/ աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Բանկի աշխատակիցներին,

գ/ Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,

դ/ կատարում է Բանկի վարչության նախագահի տեղակալների և վարչության անդամների միջև պարտականությունների բաշխում,

ե/ լուծում է կանոնադրությամբ իրեն վերապահված այլ հարցեր, իր իրավասության շրջանակներում իրականացնում այլ գործառնություններ:

6.31. Բանկի վարչությունը կազմվում է գործադիր տնօրենից (Վարչության նախագահից), նրա տեղակալներից, գլխավոր հաշվապահից, ինչպես նաև Բանկի այլ պաշտոնատար անձանցից, որոնք նշանակվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

6.32. Բանկի վարչությունը.

ա/ խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի խորհրդի կողմից հաստատվող ներքին իրավական ակտերը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը.

բ/ ապահովում է ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի որոշումների կատարումը,

գ/ իրականացնում է Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումը,

դ/ կազմակերպում է ընդհանուր ժողովի, Բանկի խորհրդի և իր կողմից ընդունված որոշումների կատարումը,

ե/ գումարում է իր նիստերը ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան ամիսը մեկ անգամ,

զ/ իր իրավասության շրջանակներում սահմանում է Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, դրամարկղային սպասարկման, դրամի ու Բանկի այլ արժեքների պահպանումը, հաշվառումն ու հաշվետվությունը և իրականացնում է դրանց վերահսկողությունը,

է/ սահմանում է ակտիվային ու պասիվային գործառնությունների գծով տոկոսադրույքների քաղաքականությունը,

ը/ վերահսկում է օրենսդրության պահպանումը Բանկում և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումներում,

թ/ նախապես քննարկում է վարչության կողմից Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերը,

ժ/ քննարկում է վերստուգումների, ստուգումների նյութերը, Բանկի ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունները,

ժա/ հաստատում է բանկի աշխատողների և մյուս ստորաբաժանումների ղեկավարների և աշխատողների իրավունքների ու պարտականությունների մասին հրահանգները,

ժբ/ կատարում է Բանկի պաշտոնատար անձանց նշանակում իր իրավասության շրջանակներում,

ժգ/ քննարկում է գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի), վարչության անդամների և Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից վարչության քննարկմանը ներկայացված այլ հարցերը:

Այն հարցերը, որոնք օրենքով կամ կանոնադրությամբ չեն սահմանվել որպես ընդհանուր ժողովի, խորհրդի կամ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման իրավասությանը պատկանող, պատկանում են գործադիր տնօրենի (վարչության) իրավասությանը:

2) կառավարման մարմինների անդամների անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը, իրավասություններն ու պարտականությունները, նրանցից յուրաքանչյուրի ծավալած գործունեությունը բանկի կազմից դուրս՝ Ծրագրային ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին.

Տեղեկություններ բանկի կառավարման մարմինների վերաբերյալ.

Պաշտոնը	Ա. Ա. Հ., ծննդյան ամսաթիվը, մասնագիտությունը, քաղաքացիությունը, հասցեն	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները	Իրավասություններ և պարտականություններ
Բանկի խորհրդի նախագահ	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի, ծնված 1965թ., ինժեներ-տնտեսագետ, տնտեսագիտության թեկնածու, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	1998թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահ:	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Բանկի խորհրդի անդամներ	Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի, ծնված 1980թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	24.05.2013թ.-22.05.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ 23.05.2014թ.-29.06.2014թ.	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1.Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն

		<p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական 30.06.2014թ.-29.06.2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ 29.06.2018թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահի տեղակալ:</p>	<p>2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի անձնակազմի կառավարման արդյունավետության ընդհանուր հսկողություն 5. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն 6. Պլաստիկ քարտերի թողարկման քաղաքականության ընդհանուր հսկողություն</p>
<p>Մելիքյան Արամ Ռոբերտի ծնված 1963թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ,</p>		<p>01.08.2012թ.-11.08.2016թ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահի տեղակալ: 11.08.2016թ-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն 5. Բանկի հաշվապահական հաշվառման և հաշվապահության քաղաքականության նկատմամբ ընդհանուր հսկողություն 6. Բանկի ռազմավարության ընդհանուր հսկողություն</p>
<p>Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի, ծնված 1982թ., տնտեսագետ-մաթեմատիկոս, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>		<p>14.06.2013թ առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ, Խորհրդի Քարտուղար:</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների զարգացման համակարգում 5. Միջազգային հարաբերությունների ընդհանուր հսկողություն 6. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն</p>
<p>Պեր Ֆիշեր,</p>		<p>2003-2014թ.թ. Commerzbank AG,</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է</p>

<p>ծնված 1949թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ԳԴՀ, ք. Բրեմեն</p>	<p>Ֆրանկֆուրտի գլխավոր գրասենյակ, Կենտրոնական և արևելյան Եվրոպայի, ԱՊՀ, Թուրքիայի, Բալթյան երկրների, Մոնղոլիայի ֆինանսական կազմակերպությունների վարչության ղեկավար, Ավագ Գործադիր տնօրեն 2003թ. առ այսօր՝ Commerzbank Eurasija, Մոսկվա, Խորհրդի անդամ 2003թ. առ այսօր՝ Գերմանա- ուկրաինական համաժողովի անդամ, գանձապետ 2007թ. առ այսօր՝ Գերմանա-ռուսական համաժողովի անդամ, գանձապետ 2014թ. առ այսօր՝ Գերմանա- թուրքմենական համաժողովի անդամ 2014թ. առ այսօր՝ Центр-Инвест բանկ, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Դոնի Ռոստով, ՌԴ 2015թ. առ այսօր՝ ԵԱՀԿ եռակողմ կոնտակտային խմբի Տնտեսության և տնտեսական վերականգնման աշխատանքային խմբի համակարգող 2016թ. առ այսօր՝ Беларусбанк, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն 29.06.2018թ. առ այսօր՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ:</p>	<p>Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ Բանկի գործունեության ընթաց- քում միջազգային փորձի ներդրման աշխատանքների համակարգում:</p>
<p>Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի ծնված 1958թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>2002թ.-20.05.2020թ.թ. ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետ 20.05.2020թ.-30.06.2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական 30.06.2020թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ</p>	<p>Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունե- ության ընդհանուր հսկողույթ- յուն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ըն- թացքում ի հայտ եկած խնդիր- ների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավ- ման և տեղաբաշխման ընդհա- նուր հսկողություն 4. Բանկի հաշվապահական հաշ- վառման և հաշվապահության քաղաքականության նկատ- մամբ ընդհանուր հսկողություն 5. Բանկի ռազմավարության ընդ- հանուր հսկողություն</p>

Բանկի խորհրդի անդամներ	Պ Ա Շ Տ Ո Ն Ը	
	Բանկում	վերջին հինգ տարում բանկից դուրս
Սուբիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	Խորհրդի նախագահ	«ՄԻԼ-Կոնցեռն» ՍՊԸ Խորհրդի անդամ
Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի	Խորհրդի անդամ	-
Մելիքյան Արամ Ռոբերտի	Խորհրդի անդամ	«Արպարագոն Ինտերնեյշնլ» ՍՊԸ հիմնադիր
Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	Commerzbank Eurasija, Մոսկվա, Խորհրդի անդամ, Գերմանաուկրաինական համաժողովի անդամ, գանձապետ, Գերմանա-ռուսական համաժողովի անդամ, գանձապետ, Գերմանա-թուրքմենական համաժողովի անդամ, Центр-Инвест բանկ, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Դոնի Ռոստով, ՌԴ, ԵԱՀԿ եռակողմ կոնտակտային խմբի Տնտեսության և տնտեսական վերականգնման աշխատանքային խմբի համակարգող, Беларусбанк, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն
Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար	-
Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի	Խորհրդի անդամ	2002թ.-20.05.2020թ. ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետ

Պաշտոնը	Ա. Հ. Ա., ծննդյան ամսաթիվը, մասնագիտությունը, քաղաքացիությունը, հասցեն	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները	Իրավասություններ և պարտականություններ
Գործադիր տնօրեն (Վարչության նախագահ)	Խաչատրյան Արամ Դավիթի, ծնված 1983թ., ճարտարագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	<p>06.10.2006թ.- 01.09.2008թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲ Ը Միջազգային գործառնությունների վարչության առաջատար մասնագետ 01.09.2008թ.-14.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի անդամ, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների աուդիտոր 14.02.2011թ.-06.09.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գլխավոր հաշվապահի տեղակալ-Ամփոփ հաշվետվությունների բաժնի պետ 06.09.2011թ.- 07.03.12 «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ Գործադիր տնօրենի տեղակալ 23.09.2011թ.-07.03.2012թ. «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ Գործադիր տնօրեն 07.03.2012թ.-01.06.2012թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության պետի տեղակալ 07.03.2012թ.-01.06.2012թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության պետի տեղակալ 01.06.2012թ.-10.07.2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության պետ 17.07.2012թ.- 07.09.2017թ. «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ Խորհրդի նախագահի տեղակալ, Խորհրդի անդամ 10.07.2017թ.-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն</p>	<p>Իրավասության՝ սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ՝ Պարտականություններ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում ֆինանսական միջոցները և գործարքներ է կատարում Բանկի անունից. 2. ներկայացնում է Բանկը ՀՀ-ում և արտասահմանում, 3.գործում է առանց լիազորագրի, 4.տալիս է լիազորագրեր, 5.սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում աշխատանքային, 6.Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում իր տեղակալների թեկնածությունները, 7.Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի Վարչության կանոնակարգը, 8.իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը, 9.կատարում է Բանկի վարչության նախագահի տեղակալների և վարչության անդամների միջև պարտականությունների բաշխում, 10.օրենսդրությամբ սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում և ազատում Բանկի աշխատակիցներին, 11.Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ, համաձայն Խորհրդի հաստատած կարգի, կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,

			12. լուծում է Բանկի կանոնադրությամբ իրեն վերապահված այլ հարցեր:
Վարչության անդամներ	Բաղայան Ռուբեն Անատոլիի, ծնված 1979թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	20.01.2010թ.-17.01.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ), 18.01.2011թ.-06.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական, 07.02.2011թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ) 01.06.2015թ.-07.10.2016թ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ (վարչության նախագահի տեղակալ-գանձապետ) 07.10.2016թ-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործառնական տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադրության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Չիչյան Օնիկ Գևորգի, ծնված 1977թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	25.01.2010թ-08.09.2013թ <ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ> ԲԲԸ Հաճախորդների սպասարկման վարչության պետ 09.09.2013թ-04.05.2014թ <ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ> ԲԲԸ <ԱՐԱԲԿԻՐ> մասնաճյուղի կառավարիչ 05.05.2014թ-22.05.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարկավորման վարչության պետ 23.05.2014թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ) 01.06.2015թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ)	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադրության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Առաքելյան Արտակ Արմենակի ծնված 1981թ., ՏԳԹ, տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	20.07.2007թ.-05.10.2010թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Մասնաճյուղերի կառավարման վարչության պետի տեղակալ, 06.10.2010թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Տարածքային կառավարման վարչության պետ 07.02.2011թ.-01.06.2015թ.	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադրության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)

		<p><<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ: 01.06.2015թ. -07.10.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի գործառնական գծով տեղակալ) 07.10.2016թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Գանձապետ (Վարչության նախագահի տեղակալ)</p>	
	<p>Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի, ծնված 1982թ., արևելաագետ մագիստրոս, բիզնես վարչարարության մագիստրոս Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>03.04.2009թ.-13.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Հաճախորդների սպասարկման վարչության VIP հաճախորդների սպասարկման բաժնի հաշվապահ- գանձապահ 14.02.2011թ.-08.09.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Հաճախորդների սպասարկման վարչության VIP հաճախորդների սպասարկման բաժնի հաշվապահ- գանձապահ/գլխավոր/ 09.09.2011թ.-01.06.2015 «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Միջազգային գործառնությունների վարչության պետի ժ/պ, վարչության պետ 01.06.2015թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ):</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառնությ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>
	<p>Արփինե Փիլոսյան ծնված 1983թ. տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>31.10.2016թ.-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գ ծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ) 18.08.2016թ.-31.10.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Տեխնոլոգի աների և անվտանգության գծով տնօրե նի տեղակալի ժամանակավոր պաշտո նակատար (Վարչության նախագահի տեղակալի ժամանակավոր պաշտոնակատար) 01.07.2015թ.-17.08.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, բաժնի պետ 01.06.2015թ.-30.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին վե րահսկողության վարչություն, վարչու թյան պետ 06.06.2012թ.-31.05.2015թ.</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառնությ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>

		<p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, բաժնի պետ 09.09.2011թ.-05.06.2012թ.</p> <p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, գլխավոր մասն ազետ 21.06.2010թ.-08.09.2011թ.</p> <p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժին, առաջատար մա սնազետ 10.12.2008թ.-20.06.2010թ.</p> <p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարկերի մ ոնիտորինգի բաժին, առաջատար մաս նազետ 01.11.2007թ.-09.12.2008թ.</p> <p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարկերի մ ոնիտորինգի բաժին, մասնազետ 05.02.2007թ.-31.10.2007թ.</p> <p>«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործերի կ առավարչություն, մասնազետ</p>	
	<p>Պողոսյան Միքայել Յուրիկի, ծնված 13 ապրիլի 1971թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ</p>	<p>17.11.2003թ.- 29.08.2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸՎերահսկողության վարչության մասնաճյուղերի վերահսկողության բաժնի գլխավոր վերահսկող 30.08.2004թ.- 20.06.2005թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին հսկիչ 21.06.2005թ.- 14.09.2005թ. Բջնի հանքային ջրերի գործարան Իրացման գծով տնօրեն 15.09.2005թ.- 15.11.2005թ. Բջնի հանքային ջրերի գործարան Գլխավոր տնօրենի ֆինանսական գծով փոխտնօրեն 19.12.2005թ.- 30.06.2006թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վերահսկողության վարչության մասնաճյուղերի վերահսկողության բաժնի պետ 01.07.2006թ.- 30.11.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության Տեսչական վերահսկողության բաժնի պետ 01.12.2016թ.-20.08.2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության պետի տեղակալ 21.08.2017թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ֆինանսական տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ 01.08.2018թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ</p>	<p>Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադրության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)</p>

		Հաշվապահական վարչության հաշվապահ	հաշվառման պետ- Գլխավոր
	Ավետիսյան Հայկ Միշայի ծնված 1979թ., ՏԳԹ, տնտեսագետ- մաթեմատիկոս, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	01.07.2006թ.-02.02.2011թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության Ռիսկերի կառավարման բաժնի պետ, 03.02.2011թ. առ այսօր ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ 07.02.2011թ. առ այսօր <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ, 21.01.2009թ.- առ այսօր «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ, Խորհրդի անդամ:	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Ջհանգիրյան Վրեժ Գագիկի ծնված 1980. Իրավաբան Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	10.10.2007թ.-27.02.2008թ. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի աշխատակազմում՝ որպես ՀՀ Նախագահի վերահսկողական ծառայության 1-ին բաժնի գլխավոր մասնագետ: 01.02.2013թ.-16.03.2014թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Անվտանգության վարչության Տեղեկատվական անվտանգության բաժնում որպես բաժնի պետ: 17.03.2014թ.-31.12.2014թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Անվտանգության վարչության Տեղեկատվական անվտանգության բաժնում որպես վարչության պետի տեղակալ-բաժնի պետ: 01.01.2015թ.-19.01.2015թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Իրավաբանական վարչության Բանկային գործառնությունների իրավական ապահովման բաժնում որպես վարչության պետի տեղակալ- բաժնի պետ: 20.01.2015թ.-ից առ այսօր - <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Իրավաբանական Վարչության պետ: 02.02.2015թ. առ այսօր <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ:	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ- րության 6.32 կետով սահմանված գործառույթ- ների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)

Բանկի վարչության անդամներ	Պ Ա Շ Տ Ո Ն Ը	
	Բանկում	վերջին հինգ տարում բանկից դուրս
Խաչատրյան Արամ Դավիթի	Գործադիր տնօրեն (Վարչության նախագահ)	-
Բաղայան Ռուբեն Անատոլիի	Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի գործառնական գծով տեղակալ)	-
Չիչյան Օնիկ Գևորգի	Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ)	-
Առաքելյան Արտակ Արմենակի	Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ (Վարչության նախագահի տեղակալ-գանձապետ)	-
Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի	Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ)	-
Արփինե Փիլոսյան	Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ Վարչության նախագահի Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տեղակալ	-
Պողոսյան Միքայել Յուրիկի	Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետ-Գլխավոր հաշվապահ, Վարչության անդամ	-
Ավետիսյան Հայկ Միշայի	Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ Վարչության անդամ	21.01.2009թ.- առ այսօր «ՄԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ, Խորհրդի անդամ
Զհանգիրյան Վրեժ Գագիկի	Իրավաբանական վարչության պետ Վարչության անդամ	-

3) այն մասնաճյուղերի կառավարիչների անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը, իրավասություններն ու պարտականությունները, որոնցում կենտրոնացված է բանկի ակտիվների 10 և ավելի տոկոսը,

Առկա չեն:

4) արդյո՞ք հնարավոր է շահերի բախում որպես բանկի կառավարման մարմնի անդամ բանկի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև: Եթե այո, ապա պարզ ձևով նկարագրել այդ: Շահերի բախման բացակայության դեպքում՝ նշել առանձին դրույթ այդ մասին,

Բանկի և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև Ծրագրային ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախում չկա:

9. ՀՄԿՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք բանկն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գտնվում է հսկողության տակ: Եթե այո, ապա նշել հսկողների անվանումը (անունը, ազգանունը) և նույնականացման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվություն, հսկողության բնույթը (ինչի հիման վրա է այդ անձը (անձինք) հսկում բանկին):

«Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն գտնվում է Սուքիասյանների ընտանիքի ուղղակի հսկողության տակ, քանի որ նրանք հանդիսանում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի 70.32%-ի և արտոնյալ բաժնետոմսերի 92.30%-ի սեփականատեր.

Սուքիասյան Սարիբեկ՝ սովորական բաժնետոմսերում 31.89%, արտոնյալ բաժնետոմսերում 49.91% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),

Սուքիասյան Խաչատուր՝ սովորական բաժնետոմսերում 15.47%, արտոնյալ բաժնետոմսերում 23.55% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),

Սուքիասյան Էդուարդ՝ սովորական բաժնետոմսերում 10.31%, արտոնյալ բաժնետոմսերում 18.84% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),

Այլ բաժնետերեր՝ սովորական բաժնետոմսերում 12.65%:

10. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ, ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1) Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, ինչպես նաև անկախ աուդիտորական եզրակացության բովանդակությունն ամբողջությամբ.

Ներկայացված են Ծրագրային ազդագրին կից Հավելված 6-ում:

2) Միջանկյալ ֆինանսական տեղեկատվություն

Եթե ազդագիրը գրանցման է ներկայացվում վերջին հաշվետու տարվա (որի համար ներկայացվել են անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ) վերջին օրվանից սկսած 9 ամիս հետո, ապա ազդագրում ներկայացվում են միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ (եռամսյակային կամ կիսամյակային՝ կախված թողարկողի ցանկությունից), որոնք ծածկում են տարվա սկզբից առնվազն 6 ամիս ժամանակաշրջան: Այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են լինել առանց աուդիտորական եզրակացության: Ֆինանսական հաշվետվությունների

կազմում բանկն իր հայեցողությամբ կարող է չներառել սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը: Բացի այդ, ֆինանսական հաշվետվությունների կազմում բանկն իր հայեցողությամբ կարող է չներառել նաև դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, բացառությամբ, եթե ազդագրով հայցվում է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն:

Բանկի 2021 թվականի չորրորդ եռամսյակի հաշվետվությունը՝ հաստատված Բանկի կառավարման մարմնի կողմից, ներկայացված է սույն Ծրագրային ազդագրի Հավելված 6-ում:

3) Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները.

(հազ. դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ		31.12.2020	31.12.2021*
1	Ընդհանուր ակտիվներ	320,789,927	360,379,138
2	Ընդհանուր պարտավորություններ	279,194,308	317,000,565
3	Սեփական կապիտալ	41,595,619	43,378,573
4	Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	6,064,552	4,078,468
5	Զուտ տոկոսային եկամուտ (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախս)	12,800,801	11,861,510

*Աուդիտ չանցած

4) Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ներկայացվում է Ծրագրային ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում թողարկողի ներգրավվածությամբ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթների նկարագիրը, որոնք թողարկողի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա ունեցել են էական ազդեցություն:

31.12.2021թ. դրությամբ Բանկը ներգրավված չէ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական իրավական վարույթների մեջ, որոնք կարող են էական ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա և/կամ ունեցել են էական ազդեցություն:

Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում <<Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ>> հաշվետվություններ (վերոնշյալ տեղեկատվությունը բացահայտվել է նաև որպես <<Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ>> հաշվետվություն), որոնք տեղադրված են բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ <<Սեփականատերեր>> բաժնում:

11. ԷԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԸ

Ծրագրային ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում բանկի կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող այն պայմանագրերի էական պայմանները, որոնց գինը գերազանցում է բանկի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

Առկա չեն

12. ՓՈՐՁԱԳԵՏԻ, ԳՆԱՀԱՏՈՂԻ, ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒԻ ԿԱՄ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ԵՎ ԵՐՐՈՐԴ ԱՆՁԱՆՑԻՑ ՎԵՐՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Փորձագետ կամ խորհրդատու, որի կարծիքը օգտագործվել է հայտարարագրում կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն՝ չկա:

13. ԱՅԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն այն մասին, որ Ծրագրային ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում ներքոհիշյալ տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը (կամ դրանց պատճեն) մշտապես մատչելի են հանրությանը.

1) Բանկի կանոնադրությունը,

2) Փորձագիտական եզրակացությունները կամ հաշվետվությունները, անկախ գնահատումները և վերլուծական նյութերը, որոնք պատրաստվել են բանկի պատվերով և որոնք կամ որոնց մի մասն օգտագործվել է ազդագրում.

Ծրագրային ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները, ինչպես նաև որպես հաշվետու թողարկող, ներդրողների համար պատրաստվող տարեկան և միջանկյալ հաշվետվություն-վերլուծությունները, Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ հաշվետվությունները մշտապես մատչելի են հանրությանը ինչպես էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Բանկի գլխավոր գրասենյակ:

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ¹

օր   ամիս   տարի

<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ
(Թողարկողի անունը)

Անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի պարտատոմս
(Արժեթղթի տեսակը)

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել Ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է _____ թվականի _____), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը գտնվում է <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ում, ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1 հասցեում:

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է <<ոչ կիրառելի>>: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)	
1.1	Թողարկողը (Թողարկողի անվանումը)	<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ
1.2	Երաշխավորողը	Թողարկողը չի նախատեսում ներգրավել երաշխավոր
1.3	Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը)	
1.4	Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.5	Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ Թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ	Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի յուրաքանչյուր հերթի պահանջները բավարարվում են նախորդ հերթի պահանջները լրիվ բավարարվելուց հետո:

¹ Պարտատոմսերի թողարկման, տեղաբաշխման, շրջանառության ու մարման վերջնական պայմանները ենթակա են որոշման Թողարկողի Գործադիր մարմնի կողմից: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման համար կազմվող թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում պարտատոմսերի յուրաքանչյուր սրանջի տեղաբաշխումից առնվազն 2 (երկու) օր առաջ: Արժեթղթերի յուրաքանչյուր թողարկման վերջնական պայմանները Թողարկողը պարտավորվում է հրապարակել իր ինտերնետային կայքում:

	սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը ըստ ստորադասության	Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում սեփականատերերի պահանջները կբավարարվեն <<Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին>> ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո: Կազմակերպության պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:
1.6	Թողարկման արժույթը	ԱՄՆ դոլար/ ՀՀ դրամ
1.7	Առաջարկի գինը	<p>Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած հաշվարկվում է հետևյալ կերպ՝</p> $DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$ $\tau = \frac{DSN}{DCC}$ <p>որտեղ՝ DP - Պարտատոմսի գինն է, DSN - գործարքի կատարման օրից (settlement/trade date) մինչև հաջորդ արժեկտրոնի վճարումը մնացած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում, DCC - գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում, f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է, N - հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը, C - տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց, Y - մինչև մարում եկամտաբերություն: Ազդագրի գրանցումից հետո մինչև տեղաբաշխման սկիզբը տեղաբաշխման</p>

		ամբողջ ժամանակահատվածի համար՝ ըստ օրերի, պարտատոմսերի վաճառքի գինը կիրառարակվի Բանկի ինտերնետային կայքում:
1.8	Անվանական արժեքը	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ
1.9	Քանակը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.10	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.11	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
1.12	Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
1.13	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է <<ոչ կիրառելի>>)	
2.	ԱՐԺԵԿՏՐՈՆԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
2.1	Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից և համընկնում է տեղաբաշխման սկզբի օրվա հետ
2.2	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվությունը	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության կողմից):
2.3	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
2.4	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ՝ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	Փաստացի օրեր արժեկտրոնի փուլի ընթացքում/ Փաստացի օրեր տարվա ընթացքում (Actual/Actual)
2.5	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	Չի նախատեսվում

2.6	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	
2.7	Զրոյական արժեկտրոնով (գեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է <<կիրառելի>> կամ <<ոչ կիրառելի>>)	<<ոչ կիրառելի>>
3.	ՄԱՅՐ ԳՈՒՄԱՐԻ ՄԱՐՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
3.1	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի գործադիր մարմնի (Վարչության) կողմից
3.2	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	100 (հարյուր) ԱՄՆ դոլար՝ 1 դոլարային պարտատոմսի համար, 10,000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ՝ 1 դրամային պարտատոմսի համար
3.3	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում են այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Չի նախատեսվում
3.4	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն Թողարկողի նախաձեռնությամբ/ քոլ օպցիոն (նշվում է <<կիրառելի>> կամ <<ոչ կիրառելի>>)	<<ոչ կիրառելի>>
3.4.1	Ժամկետ(ներ)ը	
3.4.2	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարման մեթոդը (առկայության դեպքում)	
3.4.3	Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	
3.4.4	Այլ տեղեկություններ	
3.5	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/ փութ օպցիոն (նշվում է <<կիրառելի>> կամ <<ոչ կիրառելի>>)	<<ոչ կիրառելի>>
3.5.1	Ժամկետ(ներ)ը	
3.5.2	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարման մեթոդը (առկայության դեպքում)	
3.5.3	Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
4.	ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
4.1	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1
4.2	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	
5.	ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	

5.1	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռ թույլատրված չեն կարգավորվող շուկայում առևտրին
5.2	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))	Թողարկողը դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության՝ պարտատոմսերի ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով Թողարկողը նկատի ունի “Հայաստանի ֆոնդային բորսա” ԲԲԸ-ն
5.3	Արժեթղթի վարկանիշը	Արժեթղթերը վարկանշված չեն
5.4	Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	Թողարկողի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ձեռքբերման համար իրավաբանական և/կամ ֆիզիկական անձիք վճարումը կատարում են թողարկման նպատակով <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ-ում բացված համապատասխան տարանցիկ հաշվեհամարին

Թողարկողը պատասխանատու է սույն <<Թողարկման վերջնական պայմաններում>> ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը հավաստիացնում է, որ սույն փոստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

<u>Արամ Խաչատրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Ռուբեն Բադայան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Արտակ Առաքելյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Օնիկ Չիչյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Աստղիկ Մանրիկյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Արփինե Փիլոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահի տեղակալ, Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Միքայել Պողոսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Հաշվապահական հաշվառման վարչության պետ-Գլխավոր հաշվապահ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Հայկ Ավետիսյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Ռեզմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
<u>Վրեժ Ջհանգիրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում եմ՝

<u>Արամ Խաչատրյան</u> (անուն, ազգանուն)	<u>Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն</u> (պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
--	--	------------------	-----------

**<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի
ծեռքբերման հայտ N**

<< -- >> ----- 201-թ. Ժամը --:--

Հաճախորդի անվանումը	
Պետական գրանցման վկ համար	
Գրանցման ամսաթիվը	
Գրանցման հասցեն	
Գտնվելու վայրի հասցեն	
ՀՎՀՀ	
Կապի միջոցներ	Հեռախոս Էլ. փոստ
Ռեզիդենտությունը	
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակ	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի գինը	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը	Թվերով, տառերով
Անձի բանկային վավերապայմանները	ԱՄՆ դոլարային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	ՀՀ դրամային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	Արժեթղթերի հաշիվ/ Հաշիվը հաշվառող անձի անվանումը/

Սույնով, հաստատում ենք, որ հայտը ներկայացնելուց առաջ ծանոթացել ենք վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային ազդագրին, ընդունում և համաձայն ենք դրանում նշված պայմաններին, ստանձնում ենք այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները և հնարավոր ռիսկերը:

Հաստատում ենք, որ ֆինանսական միջոցները, որոնց փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում ենք, որ սույն հայտը Բանկի կողմից ընդունվելու/ակցեպտավորելու պահից, այն կհանդիսասանա Կողմերի միջև կնքված և ուժի մեջ մտած պայմանագիր:

Լրացվում է Բանկի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ	
Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը /հատ/	
Դրամական միջոցների փոխանցման/մուտքագրման ամսաթիվը	Օր/ ամիս/ տարի

ՀԱՃԱԽՈՐԴ	<< ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ >> ԲԲԸ
Իրավաբանական անձի անվանում	Մասնաճյուղ/ ՀՄԿԳ
Պաշտոն	Կառավարիչ/ ՀՄԿԳ պետ
Անուն, ազգանուն	Անուն, ազգանուն
Ստորագրություն	ստորագրություն

Ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները համապատասխանաբար 16300----- բանկային հաշվեհամարին պետք է փոխանցվեն մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ը, հակառակ դեպքում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը համարվում է անվավեր:

**<<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսերի
ձեռքբերման հայտ N**

<< -- >> ----- 201-թ. Ժամը ---

Հաճախորդի անուն ազգանունը	
Անձը հաստատող փաստաթղթի համար	
Գրանցման ամսաթիվը, ում կողմից	
Գրանցման հասցեն	
Գտնվելու վայրի / բնակության հասցեն	
Կապի միջոցներ	Հեռախոս Էլ. փոստ
ՀԾՀ	
Ռեզիդենտությունը	
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի քանակ	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի գինը	Թվերով, տառերով
Ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց վճարված ընդհանուր գումարը	Թվերով, տառերով
Անձի բանկային վավերապայմանները	ԱՄՆ դոլարային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	ՀՀ դրամային բանկային հաշիվ /Բանկի անվանումը/
	Արժեթղթերի հաշիվ/ Հաշիվը հաշվառող անձի անվանումը/

Սույնով, հաստատում եմ, որ հայտը ներկայացնելուց առաջ, ըստ էության, ծանոթացել եմ վերջինիս անբաժանելի մասը հանդիսացող Բանկի պարտատոմսերի հրապարակային առաջարկի Ծրագրային ազդագրին, ընդունում և համաձայն ենք դրանում նշված պայմաններին, ստանձնում ենք այդ պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված պարտականությունները և հնարավոր ռիսկերը:

Տեղյակ ենք, որ արժեթղթերում կատարվող ներդրումները ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափերով երաշխավորված են ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամի միջոցներով, ծանուցվել, ստացել և համաձայն եմ Ավանդների հատուցման երաշխավորման պայմաններին ու կարգին:

Հաստատում եմ, որ ֆինանսական միջոցները, որոնց փոխանցվում են Բանկ ստացված են օրինական ճանապարհով և ոչ մի կերպ կապված չեն ահաբեկչության ֆինանսավորման, թմրանյութերի վաճառքի, մարդկանց վաճառքի, հարկերի վճարումից խուսափելու և այլ հանցավոր գործունեության հետ:

Հաստատում եմ, որ սույն հայտը Բանկի կողմից ընդունվելու/ակցեպտավորելու պահից, այն կհանդիսանա Կողմերիս միջև կնքված և ուժի մեջ մտած պայմանագիր:

Լրացվում է Բանկի կողմից

Ձեռք բերվող պարտատոմսերի ԱՄՏԾ	
Թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր քանակը /հատ/	
Դրամական միջոցների փոխանցման/մուտքագրման ամսաթիվը	Օր/ ամիս/ տարի

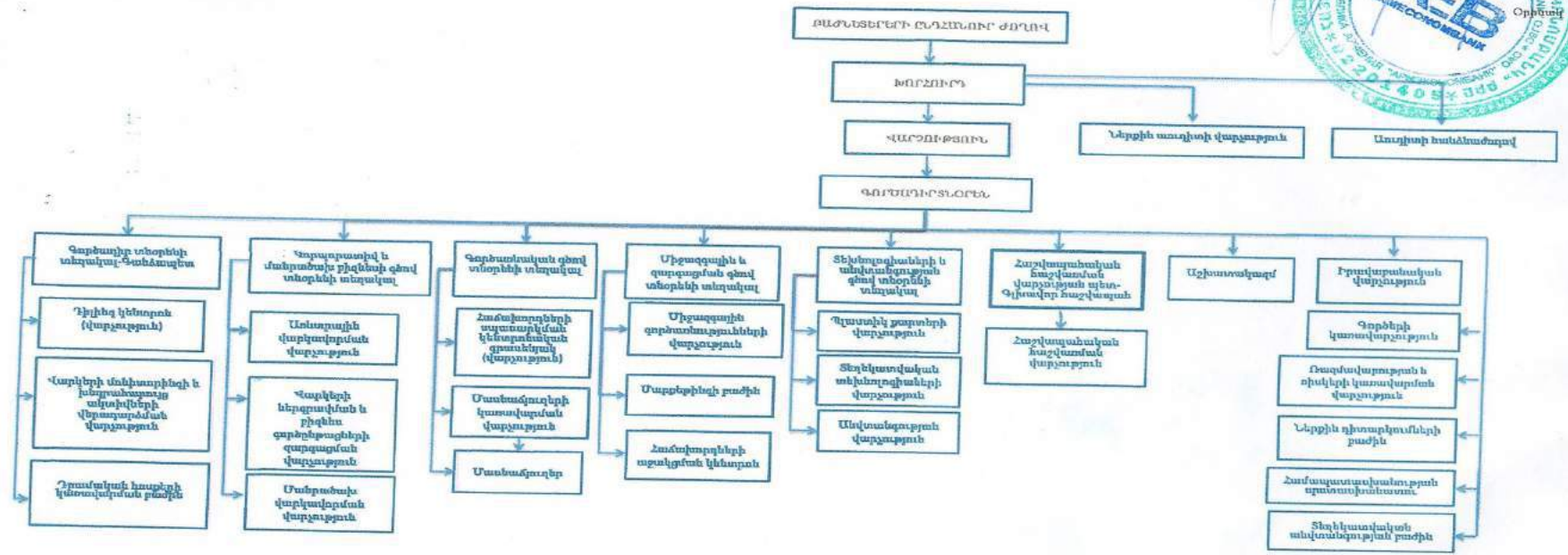
ՀԱՃԱԽՈՐԴ	<< ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ >> ԲԲԸ
	Մասնաճյուղ/ ՀՄԿԳ
	Կառավարիչ/ ՀՄԿԳ պետ
Անուն, ազգանուն	Անուն, ազգանուն
Ստորագրություն	ստորագրություն

Ներդրողի կողմից պարտատոմսերի ձեռքբերման համար դրամական միջոցները համապատասխանաբար 16300----- բանկային հաշվեհամարին պետք է փոխանցվեն մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:30-ը, հակառակ դեպքում պարտատոմսերի ձեռքբերման հայտը համարվում է անվավեր:

Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքը

Հաստատված է
ՀՊՏԵԳՆՆՈՒՄՔԱՆԻ ԲԱԸ Խորհրդի թիվ 56/Մ 26.09.2019թ. որոշումով
01.10.2019թ.

Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևեր

Մեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) =

(Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Մեփական կապիտալի միջին մեծություն) x 100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) =

(Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն) x 100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) =

Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) =

Գործառնական եկամուտ / Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Մեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM) =

Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Մեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) =

Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր =

Տոկոսային ծախսեր / պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) =

Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ

(Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր / Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, անկախ աուդիտորական եզրակացությունը

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2021թ. IV-րդ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ

Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

Ծանոթագրություն 1. "Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում"

Իրավական դաշտ.

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. "Հայպետարկանկ" ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 30 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 22 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ "ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ և հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Գորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ռուբեն Հայրապետյան

Արամ Մելիքյան

Լուիզա Պետրոսյան

Հրանտ Սուվարյան

Պեր Ֆիշեր

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն Ա. Խաչատրյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բադայան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Օ. Զիչյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Առաքելյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Մանրիկյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Փիլոսյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Մ. Պողոսյան

Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Վ. Ջհանգիրյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 31.12.2021թ. դրությամբ կազմում է 26,107,555 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 1,897,938 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուբիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	27.95%
Սուբիասյան Խաչատուր Ալբերտի	15.90%
Սուբիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.59%
Սուբիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	17.41%

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. "Հաշվապահական քաղաքականությունը"

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես "տոկոսային եկամուտ" և "տոկոսային ծախս" օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են

ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված այլ համակարգերում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, անշարժ գույքի հարկի և փոխադրամիջոցների գույքահարկի, պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսգրքին համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

- ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք.
- մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ.
- հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է անուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտն ուժի մեջ է մտել 2018թ. հունվարի 1-ին և կիրառելի է այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բանկը կիրառել է նոր ստանդարտը՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը հաշվետու տարվա սկզբի չբաշխված շահույթում և առանց համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկելու: Ճանաչում.:

Բանկը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները կամ վաճառքները հաշվառվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

Դասակարգում և չափում.

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգումն որոշվում է բիզնես մոդելի հիման վրա, որի համաձայն այդ գործիքները կառավարվում են .

գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու նպատակով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,

գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու և վաճառքի նպատակով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով,

այլ նպատակով պահվող գործիքները, ներառյալ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետագայում վերանայելու

իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասը, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են, որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող դասակարգված ֆինանսական պարտավորությունների:

Այն ակտիվները, որոնք մինչև ստանդարտի ընդունվելը չափվել են իրական արժեքով, ստանդարտի կիրառումից հետո շարունակվել են չափվել իրական արժեքով:

Պարտքային արժեթղթերը, որոնք 31.12.2017թ. դրությամբ դասակարգված են եղել որպես վաճառքի համար մատչելի, ՖՀՄՍ 9-ով կդասակարգվեն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, քանի որ Բանկը ակնկալում է ոչ միայն այդ ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքագրելու համար, այլ նաև համեմատաբար հաճախակիորեն իրականացնել էական գումարով վաճառքներ:

Բանկը կարող է արժեթղթերի պորտֆելի մի մասը Բանկի Վարչության որոշման հիման վրա դասակարգել որպես ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ:

Քանի որ վարկերը բավարարել են բացառապես մայր գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, դրանք նոր ստանդարտի կիրառումից հետո կշարունակվեն չափվել ամորտիզացված արժեքով:

Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս.

Ֆինանսական ակտիվներից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, դրանց տոկոսագումարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է կապիտալում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ որում Բանկը չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները

կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, օպցիոնները: Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է ածանցյալ պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում, և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում:

Հետգնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հոդվածներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Վարձակալության պայմանագրով որոշակի փոխհատուցման դիմաց վարձակալին է փոխանցվում ակտիվի օգտագործման իրավունքը համաձայնեցված ժամկետի ընթացքում:

Բանկի կողմից հաշվառումն իրականացվում է համաձայն ՖՀՄՍ 16-ի:

Բանկը վարձակալության ժամկետի սկզբում ճանաչում է օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվը և ապագա վարձավճարների գծով համապատասխան պարտավորությունը հաշվեկշռում (բացառություն են կազմում կարճաժամկետ վարձակալությունը և ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունը):

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որն իր մեջ ներառում է՝

վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական արժեքը,

արդեն կատարված վճարումները՝ նվազեցնելով ստացված գեղչերը,
վարձակալի կողմից իրականացված գործարքի գծով սկզբնական ուղղակի ծախսումները,
ակտիվի ապատեղակայման, տեղափոխման, վերականգնման աշխատանքների հետ կապված ծախսումները:

Օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվի սկզբնական արժեքի մեջ չեն ներառվում վարձակալված ակտիվի բարելավման գծով ծախսումները:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվի դրությամբ չվճարված ապագա վարձակալական վճարների ներկա արժեքով՝ կիրառելով վարձակալի կողմից լրացուցիչ փոխառու միջոցներ ներգրավելու միջին տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը հավասար է հետևյալ բաղադրիչների հանրագումարի ներկա արժեքին՝

ֆիքսված վճարումներ վարձակալության ժամկետում,

ինդեքսից կամ գործակցից կախված փոփոխական վճարումներ վարձակալության ժամկետում,

երաշխավորված մնացորդային արժեք կամ ձեռքբերման սպասվող գին, եթե կա նման օպցիա և դրա իրագործումը գրեթե հաստատ է,

վաղաժամկետ դադարեցման տույժ, եթե դա հաշվի է առնվել վարձակալության ժամկետը որոշելիս:

Սկզբնական ճանաչումից հետո օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվը պետք է չափվի սկզբնական արժեքով՝

նվազեցնելով կուտակված մաշվածությունը, որը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի վարձակալության ժամկետի ընթացքում,

ճշգրտելով պայմանագրային պարտավորությունների վերանայումից առաջացած տարբերությունների չափով:

Վարձակալության մեկնարկից հետո վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է՝ ավելացնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսի արտացոլման համար,

նվազեցնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ վճարված վարձակալական վճարների արտացոլման համար,

վերագնահատելով հաշվեկշռային արժեքը՝ պայմանագրային պայմանների փոփոխության արտացոլման համար:

Ստանդարտի ընդունումը հանգեցրել է Բանկի կողմից նախկին բոլոր գործառնական վարձակալությունների հետ կապված (բացառությամբ որպես ցածրարժեք դասակարգված կամ 12 ամսից պակաս մնացորդային վարձակալության ժամկետ ունեցող) օգտագործման իրավունքով ակտիվների և դրա հետ կապված վարձակալության գծով պարտավորությունների ճանաչմանը:

Նոր ստանդարտը կիրառվել է՝ օգտագործելով առաջընթաց մոտեցումը: Բանկը որոշել է օգտագործման իրավունքով ակտիվի արժեքի մեջ չներառել նախնական ուղղակի ծախսումները այն գործառնական վարձակալության պայմանագրերի համար, որոնք գործել են ՖՀՄՄ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին (2019 թվականի հունվարի 1-ին): Այս ամսաթվի դրությամբ օգտագործման իրավունքով ակտիվները Բանկը չափում է մնացորդային վարձակալական վճարների ներկա արժեքով, որը գեղչված է՝ օգտագործելով սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ լրացուցիչ փոխառու միջոցների ներգրավման տոկոսադրույքը՝ բացառելով ցանկացած կանխավճարային կամ հաշվեգրված վարձակալության վճարները, որոնք գոյություն ունեն անցման ամսաթվին:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն և Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման" կանոնակարգով:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն՝

Վարկային պորտֆելի պահուստի ձևավորումը ենթադրում է վարկային ռիսկի գնահատում՝ վարկային պորտֆելի ենթապորտֆելների ժամանակային շարքերի վարքագծի և դրանց վրա ազդող մակրոտնտեսական գործոնների հիման վրա: Գնահատականների տրման համար կիրառվում է "staging" (վարկերի դասակարգումը ըստ ժամկետանց օրերի):

Յուրաքանչյուր ենթապորտֆելի պահուստի չափը որոշվում է հետևյալ բանաձևի միջոցով՝

$$\text{ՊԱՀՈՒՍ} = \text{ՄՆԱՑՈՐԴ} * \text{EAD} * \text{PD} * \text{LGD}$$

որտեղ՝

ՄՆԱՑՈՐԴ - տվյալ վարկային ենթապորտֆելի մնացորդային գումարը,

EAD – (exposure-at-default) գործակից, որի միջոցով ճշգրտվում է ենթապորտֆելի մնացորդային արժեքը,

PD – (probability of default) հավանականություն, թե տվյալ ենթապորտֆելի որ մասն է հակված դեֆոլտի, որտեղ դեֆոլտը համարժեք է 90+ օր ժամկետանց օրերին,

LGD – (loss-given-default) վնասի բերված արժեք՝ ըստ էֆֆեկտիվ տոկոսադրույքի, երբ վարկը դառնում է դեֆոլտ:

Հաշվարկվում են EAD30 և EAD90 գործակիցներ համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար՝ ըստ առանձնացված ենթապորտֆելների:

Վարկերի պահուստի գնահատականի հաշվարկման համար առանձնացվում են PD12Month և PDLifetime համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար:

Պետական պարտատոմսերի պորտֆելի պահուստի ձևավորումը կատարվում է հաշվի առնելով Moody's վարկանշային գործակալության կողմից Հայաստանին տրված PD և LGD գործակիցները:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական

բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն ՖՀՄՍ 38-ի "Ոչ նյութական ակտիվ"՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ֆՀՄՍ-ով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է ՖՀՄՍ-ով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն ՖՀՄՍ-ի պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամուրտիզացիայի ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով ՖՀՄՍ-ով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամուրտիզացիայի ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ՖՀՄՍ-ով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիայի գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է ամուրտիզացիայի հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամուրտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը սահմանվում է ՖՀՄՍ-ի համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվը ենթակա չէ ամուրտիզացիայի: Ամուրտիզացիայի հաշվարկման մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ ՖՀՄՍ-ով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիան հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով, բացառությամբ շենքերի, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: 2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը սահմանում է հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետները՝

	Ժամկետ (տարիներ)	տոկոսադրու յք (%)
Շենքեր, շինություններ	50	2
Համակարգիչներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8	12.5
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ	3	33.3
Ցանցային սարքեր	5	20
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	մինչև տվյալ տարվա ավարտը	

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել

20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

Հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգումարից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ կազմակերպության կողմից: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են ՖՀՄՍ-ով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում: Վարձակալված շենքերի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով 20 տարվա ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝

- արագամաշ առարկաները,
- ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ապրանքները,
- նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում:

Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքի որոշման ժամանակ Բանկը ընդունում և կիրառում է "Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք" ԱՄԱԵ (ՖԻՏՈ) բանաձևը: ԱՄԱԵ (ՖԻՏՈ) բանաձևը ենթադրում է, որ պաշարների միավորները, որոնք գնվել են առաջինը, ելքագրվում են առաջինը և, հետևաբար միավորները, որոնք մնում են պաշարներում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, վերջին գնվածներն են: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաձյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաձյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաձյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաձյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ ՖՀՄՍ-ի և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ"-ի համաձայն:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անիրագործելի է:

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Ֆինանսական վիճակի մասին
31 Դեկտեմբեր 2021թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ. դրամ

	Անվանում	Ծանոթություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված)
1	Ակտիվներ			
1.1	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	63,262,827	42,572,757
1.2	Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ		443	443
1.3	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	9,511,490	13,755,753
1.4	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	14.1	7,826,751	10,175,600
1.5	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	15	5,053	16,538
1.5.1	Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	18	801,483	515,568
1.6	Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	16	221,502,527	193,337,215
1.7	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17	4,338,411	4,316,855
1.7.1	Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17.1	37,667,527	39,384,619
1.9	Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		1,020,543	2,315,795
1.10	Հիմնական միջոցներ	20	10,749,930	10,712,169
1.10.1	Ոչ նյութական ակտիվներ	20	693,384	581,733
1.10.1	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	20.1	1,968,567	2,092,205
1.12	Այլ ակտիվներ	21	1,030,202	1,012,677
	Ընդամենը ակտիվներ		360,379,138	320,789,927
2	Պարտավորություններ			
2.1	Պարտավորություն բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	53,677,688	42,994,491
2.2	Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և փոխառություններ	22.1	55,584,125	62,554,371
2.3	Հետգնման պայմանագրեր	22.2	21,933,323	10,151,725
2.4	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23	135,948,859	112,495,412
2.6	Ստորադաս փոխառություն	23.1	3,605,469	1,311,068
2.7	Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		429,349	790,950
2.8	Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	24	6,107,897	6,185,733
2.9	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	25	21,815	11,549
2.10	Վճարվելիք գումարներ	26	532,196	500,593
2.11	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	239,839	467,873
2.12	Պահուստներ	30	99,199	54,637
2.13	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	40	1,572,752	1,674,091
2.14	Այլ պարտավորություններ	27	2,671,102	1,876,771
	Ընդամենը պարտավորություններ		317,000,565	279,194,308
3	Կապիտալ			
3.1	Կանոնադրական կապիտալ	28	26,107,555	25,955,663
3.2	Էմիսիոն եկամուտ		289,718	180,180
3.3	Պահուստներ			
3.3.1	Գլխավոր պահուստ		3,481,000	3,275,000
3.3.2	Իրական արժեքի պահուստ		(361,149)	(63,931)
3.3.3	Այլ պահուստներ		3,206,585	3,319,815
3.4	Զբաղիված շահույթ (վնաս)		10,654,864	8,928,892
	Ընդամենը կապիտալ		43,378,573	41,595,619
	Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		360,379,138	320,789,927

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Ֆինանսական արդյունքների մասին
31 Դեկտեմբեր 2021թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Բ.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (ստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	7,071,328	27,099,454	6,677,413	25,846,673
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(3,977,617)	(15,237,944)	(3,551,796)	(13,045,872)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		3,093,711	11,861,510	3,125,617	12,800,801
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	927,249	3,279,159	738,719	2,565,617
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(464,619)	(1,254,288)	(266,575)	(831,404)
Մտացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ		462,630	2,024,871	472,144	1,734,213
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	588,292	1,819,323	1,561,997	3,849,272
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	99,302	524,033	105,230	359,619
Գործառնական եկամուտներ		4,243,935	16,229,737	5,264,988	18,743,905
Զուտ մասհանումներ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	(955,522)	(1,522,608)	(2,329,478)	(2,277,136)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(2,042,810)	(7,420,780)	(2,155,215)	(7,638,112)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(804,576)	(3,207,881)	(680,532)	(2,764,105)
Գործառնական շահույթ		441,027	4,078,468	99,764	6,064,552
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը		441,027	4,078,468	99,764	6,064,552
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	11	(492,357)	(988,482)	358,645	(1,268,010)
Ժամանակաշրջանի շահույթ		(51,331)	3,089,986	458,409	4,796,542

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Միջանկյալ հաշվետվություն
 Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
 31 Դեկտեմբեր 2021թ.
 "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Ք.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (ստուգված)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		(61,016)	(152,942)	(3,066,143)	(2,697,936)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում հարկումից հետո		2,524	(171,805)	281,513	384,328
Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով օգուտներ հարկումից հետո				-	7,725
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումների գծով շահութահարկ		10,983	27,530	483,799	417,522
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(47,509)	(297,217)	(2,300,831)	(1,888,361)
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		(98,840)	2,792,769	(1,842,422)	2,908,181

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2022 թ. հունվար 14

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
31 Դեկտեմբեր 2021թ.

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23 /1

Հազ. դրամ

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Ըմբիսին եկամտով/վնաս	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական անտնօններ	Ոչ բնթացիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ	Չբաշխված շահույթ/վնաս	Ընդամենը	Ընդամենը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Զուտ գումարը							
Հոդվածներ	1	3	4	5	7	9	10	12	14
Նախորդ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (I աղյուսակ)									
Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01/01/2020 (ստուգված)	25,635,343	25,635,343		3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709	39,457,709
Վերահաշվարկված մնացորդը	25,635,343	25,635,343	-	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709	39,457,709
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	320,320	320,320	180,180	-	-	-	-	500,500	500,500
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	785,200	785,200	180,180	-	-	-	-	965,380	965,380
Չտեղաբաշխված բաժնետոմսեր	(464,880)	(464,880)						(464,880)	(464,880)
Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փախերի)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Համապարփակ եկամուտ	-	-	-	-	(1,896,086)	7,725	4,796,542	2,908,181	2,908,181
Շահութաբաժիններ	-	-	-	-	-	-	(1,270,770)	(1,270,770)	(1,270,770)
Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	170,000	-	(97,459)	(72,541)	-	-
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	-	-	170,000	-	-	(170,000)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	-	-	-	(97,459)	97,459	-	-
Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020 (ստուգված)	25,955,663	25,955,663	180,180	3,275,000	- 63,931	3,319,815	8,928,892	41,595,619	41,595,619

Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)									
Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01/01/2021 (ստուգված)	25,955,663	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619	41,595,619
Վերահաշվարկված մնացորդը	25,955,663	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619	41,595,619
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	151,892	151,892	109,538	-	-	-	-	261,430	261,430
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	151,892	151,892	109,538	-	-	-	-	261,430	261,430
Չտեղաբաշխված բաժնետոմսեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Համապարփակ եկամուտ	-	-	-	-	(297,218)	-	3,089,986	2,792,768	2,792,768
Շահութաբաժիններ	-	-	-	-	-	-	(1,271,244)	(1,271,244)	(1,271,244)
Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	206,000	-	(113,230)	(92,770)	-	-
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	-	-	206,000	-	-	(206,000)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	-	-	-	(113,230)	113,230	-	-
Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2021 (չստուգված)	26,107,555	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,149)	3,206,585	10,654,864	43,378,573	43,378,573

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Միջանկյալ Հաշվետվություն
 Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ
 31 Դեկտեմբեր 2021թ.
 "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ.դրամ

Անվանում	Մանրագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (ստուգված)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Տարվա շահույթ		3,089,986	4,796,542
<i>Ճշգրտումներ</i>			
Շահութահարկի գծով ծախս		988,482	1,268,010
Տնկուսակիր ակտիվների արժեզրկումից վնաս		1,522,608	1,443,119
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		1,661,159	1,519,519
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ/(վնաս)		(102,746)	(4,655)
Արտաբժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ		605,878	(824,496)
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ զուտ օգուտ		(379,970)	719,134
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ զուտ օգուտ		(108,467)	(2,220,879)
Այլ եկամուտ			838,847
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական ներհոսք նախքան գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխությունները		7,276,930	7,535,141
Գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխություններ			
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում			
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպություններից		3,062,798	(886,392)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		2,316,238	(3,989,576)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(32,739,469)	(24,456,233)
Այլ ակտիվներ		(25,372)	196,131
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		10,683,197	(1,387,112)
Հետգնման պայմանագրեր		(3,548,092)	12,520,188
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		28,028,725	(5,025,275)
Այլ պարտավորություններ		(987,949)	(243,537)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցներ նախքան հարկումը		14,067,005	(15,736,665)
Վճարված շահութահարկ		(1,549,724)	(896,630)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		12,517,281	(16,633,295)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր նվազում (ավելացում)		1,630,378	(18,235,029)
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների նվազում (ավելացում)		(340,908)	
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(998,877)	(990,268)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		184,655	39,026
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(250,474)	(149,960)
Ներդրումային գործունեությունում (օգտագործված) / (գործունեությունից ստացված) զուտ դրամական միջոցներ		224,775	(19,336,231)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից վարկերի ստացում		11,781,598	845,678
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերից մուտքեր/մարում		(2,515,963)	30,124,560
Ստորադաս փոխառությունից (մարումներ)/ մուտքեր		2,381,410	659,674
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)		235,911	2,037,512
Բաժնետոմսերի թողարկման համար ստացված կանխավճար		738,589	261,430
Պարտավորություններ վարձակալության գծով		(756,040)	(524,465)
Բաժնետոմսերի թողարկում		261,430	500,500
Վճարված շահարժեհներ		(1,261,961)	(1,224,400)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		10,864,974	32,680,488
Արտաբժույթի փոխարկման ազդեցությունը արտաբժույթով պահվող դրամական միջոցների մնացորդների վրա		(2,916,959)	1,811,590
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		20,690,070	(1,477,448)
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ տարեսկզբի դրությամբ	13_2	42,572,757	44,050,205
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	13_2	63,262,827	42,572,757

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ.Ղուդոսյան

Մտերագրություն 3. "Ձուտ տոկոսային և նմանաօժիտ եկամուտներ"

Տվյալային և նմանաօժիտ եկամուտներ	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Տվյալային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վաճառքից	179,627	731,108	160,246	661,459
Տվյալային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և շահույթից	5,842,494	22,335,764	5,549,424	21,807,134
Տվյալային եկամուտ պարտքային ամբողջությունից	853,158	3,351,657	862,096	2,923,877
Տվյալային եկամուտ "Ռեալ" ամսամատուցողից	175,110	590,228	102,297	416,610
Այլ տոկոսային եկամուտ	20,939	90,697	3,350	37,593
Շեղումներ	7,071,328	27,099,454	6,677,413	25,846,673
Տվյալային և նմանաօժիտ ծախսեր				
Տվյալային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ծամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	2,031,385	7,664,164	1,815,552	6,484,448
Տվյալային ծախսեր հաճախորդներին տրված վարկերի և շահույթի դիմաց	1,296,875	4,750,567	1,122,054	4,762,576
Տվյալային ծախսեր "Ռեալ" ամսամատուցողի դիմաց	479,886	2,117,079	392,069	1,230,438
Տվյալային ծախսեր ստորադաս սեփականությունների դիմաց	21,266	90,093	13,211	45,898
Տվյալային ծախսեր կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային ամբողջությունից	107,824	433,600	107,871	327,346
Տվյալային ծախսեր վաճառքից ստացված ավանդների դիմաց	40,139	166,311	100,963	194,995
Այլ տոկոսային ծախսեր	242	16,130	75	170
Շեղումներ	3,977,617	15,237,944	3,551,795	13,045,871
Ձուտ տոկոսային և նմանաօժիտ եկամուտ	3,093,711	11,861,510	3,125,618	12,800,802

Մտերագրություն 4. "Կամիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր"

Կամիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Դրամառևտրի գործառնություններից	89,169	298,274	73,481	210,842
Հաշվառևտրի ծառայություններից	712,075	2,524,909	589,618	1,913,353
Երաշխիքներից, հոմաքարերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավաստագրային կառավարման գործառնություններից	38,995	132,925	40,706	143,417
Արտաժողով և ամբողջող գործառնություններից	1,251	6,878	3,227	6,610
Վճարային քարտերի սպասարկումից	41,300	148,161	31,687	136,087
Այլ կամիսիոն վճարներ	44,459	168,010	-	155,308
Շեղումներ	927,249	3,279,157	738,719	2,665,617
Կամիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր				
Թրոսակառուցի և այլ հաշիվների դիմաց կամիսիոն վճարներ	3,212	12,947	3,181	10,182
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	235,554	788,545	136,730	443,951
Երաշխիքների, հոմաքարերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավաստագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	18,477	68,291	17,917	62,076
Արտաժողով և ամբողջող գործառնություններից	23,143	70,659	59,868	137,030
Այլ կամիսիոն վճարներ	184,233	333,846	48,877	178,163
Շեղումներ	464,619	1,254,288	266,573	831,402
Մտերագրության և կամիսիոն և այլ վճարներ	462,630	2,024,869	472,146	1,734,215

Մտերագրություն 5. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների առ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	50,771	104,459	24,433	125,655
բաժնետոմսերից	-	-	-	-
ապրտքային ամբողջությունից	-	-	-	-
-անանգականից	50,771	104,459	24,433	125,655
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	36,803	379,970	(282,077)	(844,788)
Շեղումներ	87,574	484,429	(257,644)	(719,133)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումներից				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների առ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	30,184	195,886	1,045,198	2,342,360
ապրտքային ամբողջությունից	30,184	195,886	1,045,888	2,343,050
անանգականից	-	-	-	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումներից	(1,367)	(65,991)	(31,666)	(122,172)
Շեղումներ	28,817	129,895	1,013,532	2,220,188
Արտաժողովային գործառնություններից				
Արտաժողովի առ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	568,359	1,810,885	485,797	1,513,378
Արտաժողովի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(96,458)	(605,886)	320,306	824,500
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների առ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	-	-	6	4,398
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	-	-	-	5,941
Շեղումներ	471,901	1,204,999	806,109	2,348,217
Ձուտ եկամուտ անտոսային գործառնություններից	588,292	1,619,323	1,561,997	3,849,272

Մանրագրություն 6. "Այլ գործառնական եկամուտ"

Այլ գործառնական եկամուտ	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Եկամուտներ ստացված սուսմեծից և սուսմեծներից	72,870	355,087	80,721	261,284
Հիմնական միջոցների և ոչ կործակյալ ակտիվների օտարումից ստացված	9,095	102,746	3,450	4,655
Այլ եկամուտներ*	17,337	66,200	21,059	93,700
Ընդամենը	99,302	524,033	105,230	369,619

Այլ եկամուտներ* տողում արտացոլված են բազմաթիվ, չեկային և ավանդային գործիքների, սեփականների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Մանրագրություն 7. "Ակտիվների հնարավոր կորստների պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ"

Պրամական միջոցներ և դրանց համարմիջներ(Մանրագրություն 13)	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	28,203	30,723	15,250	28,031
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	4,600	2,080	15,473	2,692
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	32,803	32,803	30,723	30,723
Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների եկամտամբ պահանջների գնով (Մանրագրություն 14)	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	282,804	385,370	197,898	48,815
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	6,865	(95,701)	177,404	326,485
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ			10,070	10,070
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	289,669	289,669	385,370	385,370
Հաճախորդների տրված վարկերի, փոխառությունների գնով (Մանրագրություն 16)	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	3,120,933	3,377,493	1,814,019	2,086,927
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	934,794	1,560,415	1,846,566	1,509,589
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	448,589	698,421	374,480	785,476
Պահուստի օգտագործում	(1,284,216)	(2,426,229)	(657,572)	(1,004,499)
Վերջնական մնացորդ	3,210,100	3,210,100	3,377,493	3,377,493
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	263,598	437,927	177,675	53,599
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(35,189)	(209,518)	260,252	384,328
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	228,409	228,409	437,927	437,927
Այլ ակտիվների գնով (Մանրագրություն 21)	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	13,699	12,927	11,034	12,860
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(5,051)	(4,279)	(23,729)	(25,735)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ			25,659	26,519
Պահուստի օգտագործում			(37)	(717)
Վերջնական մնացորդ	8,648	8,648	12,927	12,927
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գնով	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	278,304	53,143	8,619	2,195
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(111)	225,050	44,524	50,948
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	278,193	278,193	53,143	53,143
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գնով(Մանրագրություն 30)	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Այլ գործառնական մնացորդ	49,584	54,637	45,647	25,806
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	49,614	44,561	8,990	28,831
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	99,198	99,198	54,637	54,637
Ընդամենը գուտ մասհանումներ պահուստներին	955,522	1,522,808	2,328,480	2,277,138

Մանրագրություն 8. "Շնրհանուր վարչական ծախսեր"

Շնրհանուր վարչական ծախսեր	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Միջոցառումների հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	1,367,319	5,067,672	1,151,150	4,961,114
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	498	1,011	348	4,626
Գործուժման ծախսեր	14,160	21,818	2,819	17,929
Վարձակալության գծով ծախսեր	1,000	7,905	2,701	10,606
Անհատաձեռքի ծախսեր	30,447	142,078	38,943	143,632
Բանկի օտարազորումների պատասխանի և պահպանման գծով ծախսեր	136,430	452,343	66,050	249,262
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	190,182	761,109	182,889	762,484
Առույտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	14,119	46,560	11,247	31,883
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	26,847	111,942	24,482	107,529
Տրանսպորտային ծախսեր	48,817	169,381	38,498	129,370
Միջոցառումների հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարումների գծով	116,252	355,936	74,745	268,679
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	40,008	143,995	38,122	140,721
Այլ վարչական ծախսեր	36,731	138,830	523,119	810,275
Շնրհանուր	2,042,810	7,420,780	2,165,213	7,638,110

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	829	839	859	849
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ	610	492	561	468

Մանրագրություն 9. "Այլ գործառնական ծախսեր"

Այլ գործառնական ծախսեր	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Վճարված սուղանքներ և տույժեր	4,082	5,992		
Բնակատեղիի համար կատարված վճարումներ	86,250	345,000	86,250	345,000
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	71,203	506,252	49,303	333,463
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	438,940	1,661,159	383,396	1,519,519
Ամանունների եռաշաբաթուրդի հիմնարարման հատկացումներ	62,070	211,428	54,273	216,388
Այլ ծախսեր	142,031	478,050	107,310	349,746
Շնրհանուր	804,576	3,207,881	680,532	2,764,106

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում արտագրված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված

Մանրագրություն 10. "Վերանկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս"

Շաղկապում և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Մանրագրություն 11. "Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)"

Շահութահարկի գծով ծախս	Հազ. դրամ			
	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Անբացիկ հարկի գծով ծախս	498,799	1,130,125	(175,156)	1,318,748
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումներ	58,860	58,860	(21,412)	(21,412)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(65,301)	(200,503)	(162,077)	(29,326)
Ընդամենը	492,358	988,482	(358,645)	1,268,010

	01/10/2021-31/12/2021	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01/01/2021-31/12/2021	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01/10/2020-31/12/2020	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01/01/2020-31/12/2020	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ միջև հարկումը	441,027		4,078,468		99,769		6,064,552	
Շահութահարկ՝ դրույքաչափով	79,385	18%	734,124	18%	17,958	18%	1,091,619	18%
Հարկման նպատակով նկատմաների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով					150,992	1.51	150,992	0.02
Չհարկվող նկատմաներ	-	(0.00)	(22.00)	(0.00)	(515)	(0.01)	(2,063)	(0.00)
Չմվածեցվող ծախսեր	339,013	0.77	94,111	0.02	(445,268)	(4.46)	205,056	0.03
Բացասական(դրական) փոխարժեքային տարբերություն	17,361	0.04	109,058	0.03	(57,655)	(0.58)	(148,410)	(0.02)
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	58,860	0.13	58,860	0.01	(21,412)	(0.21)	(21,412)	(0.00)
Այլ արտոնություններ	(2,239)	(0.01)	(7,649)	(0.00)	(2,744)	(0.03)	(7,772)	(0.00)
Շահութահարկի գծով ծախս	492,358	1.12	988,482	0.24	(358,644)	(3.59)	1,268,010	0.21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

	Հազ. դրամ			
	Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Մեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	262,824	182,692	27,530	473,046
Հաշվեցրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	94,518	122,823		217,341
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		47,482		47,482
Ներդրումային արժեթղթեր	100,544	40,230	27,530	168,304
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,805	9,242		36,047
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		3,872		3,872
Հաճախորդներին տրված մարկերի և փոխատուությունների գծով	40,957	(40,957)		-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(730,697)	17,813	-	(712,884)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,392)	1,392		-
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատուությունների գծով		(11,830)		(11,830)
Հիմնական միջոցներ	(717,219)	22,991		(694,228)
Պայմանական պարտավորություններ	(12,086)	5,260		(6,826)
Ջուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(467,873)	200,506	27,530	(239,837)

Մանրագրություն 12. "Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ"

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	Հազ. դրամ			
	01/10/2021-31/12/2021	01/01/2021-31/12/2021	01/10/2020-31/12/2020	01/01/2020-31/12/2020
Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	(51,331)	3,089,986	458,409	4,796,542
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	224,747	891,660	224,747	894,103
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերաբարձող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ (վնաս)	(276,078)	2,198,326	233,662	3,902,439
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,897,938	1,897,938	1,883,333	1,883,333
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	(0.15)	1.16	0.12	2.07

Ծանոթագրություն 13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	Հազ. դրամ	
	31/12/2021	31/12/2020
Կանխիկ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	14,481,483	13,003,189
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	47,685,081	24,354,638
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		1,400,000
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	29,322	123,656
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	1,099,744	3,721,710
Հաշվեգրված տոկոսներ		287
Պահուստներ/IFRS/	(32,803)	(30,723)
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	63,262,827	42,572,757

* Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները:

Ծանոթագրություն 14. "Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"

	Հազ. դրամ	
	31/12/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,042,500	1,292,500
Պահուստներ/IFRS/	(11,916)	(13,959)
Ընդամենը	1,030,584	1,278,541
ՀՀ բանկերում՝		
Վարկեր և ավանդներ		3,396,835
Այլ	77,662	95,474
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Այլ		
Վարկեր և ավանդներ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ	135,618	75,197
Հաշվեգրված տոկոսներ		1,524
Ընդամենը	213,280	3,569,030
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,379)	(51,733)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,240,485	4,795,838
Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	7,088,662	7,833,288
Այլ	849,558	864,038
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	471,568	420,583
Հաշվեգրված տոկոսներ	26,747	28,077
Ընդամենը	8,436,535	9,145,986
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(165,529)	(186,071)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,271,006	8,959,915
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,511,491	13,755,753

**31.12.2020թ. և 31.12.2021.թ. Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում ներառված են "Արմենիան Քարդ" ՓԲԸ-ում ներդրված 165.862 ԱՄՆ դոլար (համապատասխանաբար 86.678 և 79.637 հազ.դրամ) գումարով ապահովագրական դեպոզիտը:

** Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ԱրՔԱ վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված միջոցները:

Ծանոթագրություն 14.1 Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

	31/12/2021	31/12/2020
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	7,935,596	10,309,207
Պահուստներ	(108,845)	(133,607)
Ընդամենը	7,826,751	10,175,600

Ծանոթագրություն 15. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"

	Հազ. դրամ	
	31/12/2021	31/12/2020
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Ածանցյալ գործիքներ		
Ֆորվարդ		
Սվոպ	5,053	16,538
Ընդամենը	5,053	16,538

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)

Ծանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

Հազ. դրամ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	31/12/2021	31/12/2020
Վարկեր, այդ թվում՝	198,942,941	170,140,385
Հիփոթեքային	29,154,728	19,788,032
Վարկային քարտեր	24,664,422	25,598,405
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	1,105,264	975,918
Ընդամենը վարկեր	224,712,627	196,714,708
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,210,100)	(3,377,493)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	221,502,527	193,337,215

Հազ. դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	31/12/2021	31/12/2020
Պետական ձեռնարկություններ	13,895	169,235
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	108,906,820	86,654,433
խոշոր ձեռնարկություններ	61,064,990	43,713,262
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	47,841,830	42,941,171
այդ թվում բիզնես քարտեր	63,687	69,204
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	95,723,093	94,873,208
սպառողական վարկեր	29,761,854	40,049,390
հիփոթեքային վարկեր	29,154,728	19,788,032
վարկային քարտեր	24,600,709	25,528,256
Անհատ ձեռնարկատերեր	18,963,555	14,041,914
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,105,264	975,918
Ընդամենը վարկեր	224,712,627	196,714,708
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(3,210,100)	(3,377,493)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	221,502,527	193,337,215

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի և փոխառվածությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսվարողների խմբերի (սեզմենտների)	31/12/2021	31/12/2020
Պետական և խոշոր ձեռնարկություններ	61,078,885	43,837,581
ՓՄՁ ոլորտ*, այդ թվում՝	78,449,504	68,077,035
գյուղատնտեսական ոլորտ	29,350,740	7,143,583
տնային տնտեսություններ	84,078,974	83,824,174
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,105,264	975,918
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	224,712,627	196,714,708
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(3,210,100)	(3,377,493)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	221,502,527	193,337,215

*ՓՄՁ ոլորտը ներառում է փոքր և միջին ձեռնարկություններին, անհատ ձեռնարկատերերին, ֆիզիկական անձանց, ինչպես նաև գյուղատնտեսական ոլորտին տրամադրված ներդրումային վարկեր:

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով /առանց հաշվի առնելու պահուստը/	31/12/2021	31/12/2020
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	68,994,622	55,210,034
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	8,182,114	5,193,806
Ընդամենը	77,176,736	60,403,840
Վարկահին մեղորոշումներ	224,712,627	196,714,708
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	34.34%	30.71%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	45,625,212	41,188,731
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	169.15%	146.65%
Ընդամենը	77,176,736	60,403,840

Օճանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/12/2021	քանակ
ADB/MSME	3,097,746	98
ADB/TFP/IBA/Ասիական Ջարգացման Բանկ	94,915	6
ADB/TFP/RCA/Ասիական Ջարգացման Բանկ	80,641	1
ADB/WESSD/Ասիական Ջարգացման Բանկ	2,221,767	154
FMO/MSME/Green/	1,431,254	40
DEG/SME/ԴեՊ	1,106,755	51
EBRD/WiB/Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	1,788,090	158
EBRD/TFP/IBA	23,200	1
FINSCA/MSE/Ֆիննետիկ Էս Սի Էլ	38,084	3
FMO/MSME/Retail/	3,661,947	129
GAF/ KfW /AGRO	702,808	72
GAF/KfW/SME	9,337,514	992
GAF/GOV/SME	2,318	1
GAF/KfW/SME/ENERGY	611,177	25
GAF/KfW/ENERGY	509,934	195
Incofin CVSO CVBA-SO/MSE	3,256,638	110
EIB/APEX	5,495,615	104
SICAV-SIF/ME1	6,189	5
BS/SME3	5,368,090	149
GLII/ME	20,349	6
GAF/KfW/ConsumerENERGY	1,218,586	2,097
COVID 14	2,619	2
COVID 19/1/1	10,525	1
COVID 19/1/2	245,838	7
COVID 19/1/3	1,742,562	103
COVID 19/2/1	30,731	29
COVID 19/2/2	4,266,593	70
COVID 19/3	113,546	21
Ընդամենը	46,486,031	4,630

Հազ դրամ

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/12/2020	քանակ
ADB/TFP/IBA/Ասիական Չարգացման Բանկ	454,581	12
ADB/TFP/RCA/Ասիական Չարգացման Բանկ	13,134	1
ADB/WESSD/Ասիական Չարգացման Բանկ	2,369,782	137
BlueOrchard/MSE/Բյուռ Օրշարդ	406,446	2
FMO/MSME/Green/	135,472	2
DEG/SME/ՂԵԳ	2,991,072	116
EBRD/WiB/Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ/RCA	2,116,146	2
EBRD/WiB/Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ	3,466,356	255
FINSCA/MSE/Ֆինետիկ Էս Սի Էյ	119,556	10
GAF/ KfW /ENERGY	201,976	156
FMO/MSME/Retail/	2,767,623	59
GAF/KfW/SME	6,092,155	833
GAF/KfW/SME/ENERGY	216,993	27
INCOFINCVBA/MSE/ Ինկոֆին	3,228,112	111
SICAV-SIF/ME1/Սիմբիոտիկա-Գլոբլ ֆայնենշլ Ինքլյուսիվ ֆանդ	375,174	96
EIB/APEX	437,396	9
SICAV-SIF/ME2/Սիմբիոտիկա-ԷսԻԲի IV Մայկրոֆայնրնս ֆանդ	5,569	2
BS/SME1	5,543	1
BS/SME3	1,902,323	57
EFA FIDF/SME	485,990	6
GLII/ME	30,958	2
Ընդամենը	27,822,357	1,896

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների բացվածք ըստ վարկավորման ոլորտների(առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորսուտների գծով պահուստները)	31/12/2021	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2020	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	24,025,711	14.78	24,428,020	12.42
Գյուղատնտեսություն	22,577,206	6.07	9,287,083	4.72
Շինարարություն	19,599,706	7.06	12,376,728	6.29
Տրանսպորտ և կապ	817,054	0.31	662,594	0.34
Առևտուր	39,884,282	17.05	35,216,623	17.90
Սպառողական	55,159,331	30.81	68,534,046	34.84
Հիփոթեքային վարկեր	29,270,247	10.18	19,868,036	10.10
Սպասարկման ոլորտ	11,519,968	5.35	10,783,610	5.48
Այլ	21,859,122	8.41	15,557,968	7.91
Ընդամենը	224,712,627	100	196,714,708	100

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	31/12/2021	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2020	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	220,373,756	99.49	192,361,297	99.50
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ	23,507	0.01		-
Բելգիա				
Ֆրանսիա	23,507			
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից զածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների				-
Հաշվեկրված տոկոսներ	1,105,264	0.50	975,918	0.50
Ընդամենը	221,502,527	100	193,337,215	100

Մանրագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

31/12/2021

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը ըստ դասակարգման փուլերի /IFRS 9/	Փուլ 1 /Չարժեքրկված և մինչև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավել ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ
	Կորպորատիվ վարկեր	108,525,161	270,038	595,913	112,101	273,368
Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռներեցների տրված վարկեր	113,844,860	2,061,041	803,166	230,242	670,159	337,483
Ընդամենը	222,370,021	2,331,079	1,399,079	342,343	943,527	536,677

31/12/2020

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի, փոխառությունների և արժեքրկման պահուստների բացվածք ըստ ռեզրեսիոն մոդելի ճյուղերի	Փուլ 1 /Չարժեքրկված և մինչև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավել ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ
	Կորպորատիվ վարկեր	86,794,109	187,190	102,302	45,827	274,610
Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռներեցների տրված վարկեր	107,177,916	1,883,584	1,287,093	375,030	1,078,678	685,202
Ընդամենը	193,972,025	2,070,774	1,389,395	420,857	1,353,288	885,862

Տանդարտություն 16. "Հաճախորդներին տրված անորոշիցացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

31/12/2021

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գնով պահուստ	Ջուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման աստիճան
Ստանդարտ				
Ընդամենը	54,433,337	1,254,023	53,179,314	2.30%
Փամբկետային			0	
- 1-ից 30 օր	164,113	19,140	144,973	11.66%
- 31-ից 60 օր	129,226	39,342	89,884	30.44%
- 61-ից 90 օր	95,857	28,799	67,058	30.04%
- 91-ից 180 օր	203,885	105,787	98,098	51.89%
- 180 օրից ավել	132,913	84,208	48,605	63.43%
Շրջաններ	55,159,331	1,531,399	53,627,932	2.78%
Սեխանք				
Ընդամենը	39,833,077	147,131	39,685,946	0.37%
Փամբկետային			0	
- 1-ից 30 օր	1,468	5	1,463	0.34%
- 31-ից 60 օր	909	421	488	
- 61-ից 90 օր	35,331	16335	18,996	46.23%
- 91-ից 180 օր	13,508	9843	3,665	
- 180 օրից ավել			0	
Շրջաններ	39,884,293	173,735	39,710,558	0.44%
Արտադրություն				
Ընդամենը	24,025,708	38,697	23,987,011	0.16%
Փամբկետային			0	
- 1-ից 30 օր			0	
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
Շրջաններ	24,025,708	38,697	23,987,011	0.16%
Շինարարություն				
Ընդամենը	19,599,706	135,930	19,463,776	0.69%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր				
- 180 օրից ավել				
Շրջաններ	19,599,706	135,930	19,463,776	0.69%
Հիմնական				
Ընդամենը	29,216,921	991,972	28,224,949	3.40%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր	39,190	14738	24,452	
- 31-ից 60 օր			0	#DIV/0!
- 61-ից 90 օր	14131	5314	8,817	37.61%
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
Շրջաններ	29,270,242	1,012,024	28,258,218	3.46%
Գույքատնտեսություն				
Ընդամենը	22,543,627	4,459	22,539,168	0.02%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր	17569	129	17440	0.73%
- 31-ից 60 օր	3124	108	3,016	
- 61-ից 90 օր	3273	113	3,160	
- 91-ից 180 օր	7938	6658	1,280	
- 180 օրից ավել	1674	1404	270	
Շրջաններ	22,577,205	12,871	22,564,334	0.06%
Այլ ոլորտներ				
Ընդամենը	34,196,142	305,444	33,890,698	0.89%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր			0	#DIV/0!
- 31-ից 60 օր			0	
- 61-ից 90 օր			0	
- 91-ից 180 օր			0	#DIV/0!
- 180 օրից ավել			0	#DIV/0!
Շրջաններ	34,196,142	305,444	33,890,698	0.89%
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	224,712,627	3,210,100	221,502,527	1.43%

31/12/2020

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գնով պահուստ	Ջուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման աստիճան
Ստանդարտ				
Ընդամենը	66,177,890	1,229,294	64,948,596	1.86%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր	508,621	41,898	466,723	8.24%
- 31-ից 60 օր	508,377	143,884	364,493	28.30%
- 61-ից 90 օր	384,113	131,302	252,811	34.18%
- 91-ից 180 օր	666,982	383,529	283,453	57.50%
- 180 օրից ավել	288064	208,188	79,876	72.27%
Շրջաններ	69,534,047	2,138,095	66,395,952	3.12%
Սեխանք				
Ընդամենը	35,171,158	108,891	35,062,267	0.31%
Փամբկետային			0	
- 1-ից 30 օր	9,450	2,154	7,296	22.79%
- 31-ից 60 օր	14,576	6872	7,704	
- 61-ից 90 օր	2,585	1197	1,388	46.31%
- 91-ից 180 օր	15,098	11018	4,080	72.98%
- 180 օրից ավել	3,756	2,741	1,015	72.98%
Շրջաններ	35,216,623	132,873	35,083,750	0.38%
Արտադրություն				
Ընդամենը	24,427,117	33,872	24,393,245	0.14%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր			0	
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր	899	130	769	
- 91-ից 180 օր			0	
- 180 օրից ավել			0	
Շրջաններ	24,428,016	34,002	24,394,014	0.14%
Շինարարություն				
Ընդամենը	12,376,726	22,674	12,354,052	0.18%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր				
- 180 օրից ավել				
Շրջաններ	12,376,726	22,674	12,354,052	0.18%
Հիմնական				
Ընդամենը	19,775,925	679,522	19,096,403	3.44%
Փամբկետային			0	
- 1-ից 30 օր	26,108	876	25,232	
- 31-ից 60 օր	6,418	5,574	844	86.85%
- 61-ից 90 օր	23438	8816	14,622	37.58%
- 91-ից 180 օր	32,710	28,411	4,299	
- 180 օրից ավել	3,425	2,975	450	
Շրջաններ	19,868,044	726,174	19,141,870	3.65%
Գույքատնտեսություն				
Ընդամենը	9,272,061	4,509	9,267,552	0.05%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր	8056	46	8010	0.57%
- 31-ից 60 օր	2863	99	2,764	3.46%
- 61-ից 90 օր	4102	1040	3062	25.35%
- 91-ից 180 օր				
Շրջաններ	9,287,082	5,694	9,281,388	0.06%
Այլ ոլորտներ				
Ընդամենը	26,898,953	270,567	26,628,386	1.01%
Փամբկետային				
- 1-ից 30 օր	2,749	1,018	1,731	37.03%
- 31-ից 60 օր	97,402	44917	52,485	
- 61-ից 90 օր	3,577	124	3,453	
- 91-ից 180 օր	75	68	7	90.67%
- 180 օրից ավել	1,416	1,289	127	91.03%
Շրջաններ	27,004,172	317,983	26,686,189	1.18%
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	196,714,710	3,377,495	193,337,215	1.72%

Օտարազգրություն 17. "Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ"

Պետական արժեթղթեր	Հազ. դրամ	
	31/12/2021	31/12/2020
Պետական գանձապետական պարտատոմսեր	4,225,515	3,557,090
Ընդամենը	4,225,515	3,557,090

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	Հազ. դրամ			
	31/12/2021		31/12/2020	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Երևադամանետ պարտքային գործիքներ			647,844	
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կապիտալի գործիքներ		105,755		105,755
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր		105,755	647,844	105,755
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (ինքնավար կորուստների պահուստ)				
Զուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ		-	647,844	105,755

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	Հազ. դրամ			
	31/12/2021		31/12/2020	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		7,141		6,166
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		7,141		6,166
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	4,225,515	112,896	4,204,934	111,921

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները 31/12/2021թ.-ի դրությամբ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Հազ. դրամ
					Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	7,141	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	82,500	6.20
ԱՔՌԱ ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	23,255	4.58
Ընդամենը				112,896	

Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:
 Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այլ գործիքների իրական արժեքը՝ ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Օտարազգրություն 17.1 "Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր"

	Հազ. դրամ	
	31/12/2021	31/12/2020
Սեփական գրավադրված արժեթղթեր	14,799,561	39,428,538
Ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված արժեթղթեր	23,133,346	
Գրավադրված արժեթղթերի պահուստ	(265,380)	(43,919)
Ընդամենը	37,667,527	39,384,619

Օտարազգրություն 18. "Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ"

	31/12/2021	31/12/2020
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող պետական արժեթղթեր	200,000	
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ոչ պետական արժեթղթեր	600,147	522,571
Կուտակված տոկոսներ	14,150	2,221
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների պահուստ	(12,814)	(9,224)
Ընդամենը	801,483	515,568

Օտարազգրություն 19. "Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 20. "Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ"

Հոդվածի անվանումը	Հոդ, շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ.ներդ.	Օգտագործված իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Հիմնական միջոցների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	8,399,573	3,835,389	903,061	2,299,221	16,310	3,210,266	18,663,820
Ավելացում	23,794	200,698	283,640	227,074	263,671	625,544	1,624,421
Օտարում			(178,769)	(5,886)			(184,655)
Դուրս գրում		(307)				(20,266)	(20,573)
Վերախմբավորում	233,996				(255,682)	(97,956)	(119,642)
Հիմնական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2021	8,657,363	4,035,780	1,007,932	2,520,409	24,299	3,717,588	19,963,371
Կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	436,041	2,477,812	386,200	1,441,332	-	1,118,061	5,859,446
Ավելացում	235,925	346,820	112,625	185,828		641,138	1,522,336
Օտարում			(126,085)	(568)			(126,653)
դուրսգրում		(77)				(10,178)	(10,255)
Կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2021	671,966	2,824,555	372,740	1,626,592	-	1,749,021	7,244,874
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	7,985,397	1,211,225	635,192	893,817	24,299	1,968,567	12,718,497
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	7,963,532	1,357,577	516,861	857,889	16,310	2,092,205	12,804,374

Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից համաձայն շուկայական և եկամտային մոտեցումների: Վերագնահատումից աճը վերագրվել է սեփական կապիտալի վերագնահատման պահուստին :

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	476,894	451,685	206	30,550	959,335
Ավելացում	84,584	165,890			
Վերախմբավորում					-
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2021	561,478	617,575	206	30,550	1,209,809
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	115,392	240,920	84	21,205	377,601
Ավելացում	48,567	88,168	15	2,074	
Օտարում					-
Վերախմբավորում					-
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2021	163,959	329,088	99	23,279	516,425
Զուտ հաշվեկշռային արժեք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	397,519	288,487	107	7,271	693,384
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	361,502	210,765	122	9,345	581,734

31.12.2021թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր <<Գործառնական օր>> ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 750 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 0 դրամ:

Ծանոթագրություն 21. "Այլ ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	31/12/2021	31/12/2020
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	81,526	69,582
Ընդամենը	81,526	69,582
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(830)	(1,281)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	80,696	68,301
Ղեկնորդական պարտքեր և կանխավճարներ		
Ղեկնորդական պարտքեր բուջեի գծով	160,341	90,155
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	387	21
Կանխավճարներ մատակարարներին	206,950	257,923
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	43,915	47,211
Այլ ղեկնորդական պարտքեր և կանխավճարներ	57,659	64,187
Ընդամենը	469,252	459,497
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(4,689)	(4,597)
Ընդամենը	464,563	454,900
Պահեստ	175,493	223,332
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	249,993	202,282
Այլ ակտիվներ	62,586	70,910
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,129)	(7,047)
Ընդամենը	484,943	489,477
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,030,202	1,012,678

Ծանոթագրություն 22. "Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"

Հազ. դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31/12/2021	31/12/2020
ՀՀ բանկերի	9,814	1,887
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	15,236	19,532
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Ընդամենը	25,050	21,419
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
Այլ		
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	4,801,248	5,226,705
Այլ	1,257	685
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	1,362,570	2,317,959
Այլ	54,486	45,498
Հաշվեգրված տոկոսներ	12,783	18,250
Ընդամենը	6,232,344	7,609,097
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Ընթացիկ հաշիվներ	4,451,755	1,449,617
Վարկեր և ավանդներ	42,199,592	32,913,566
Այլ	85,966	60,052
Հաշվեգրված տոկոսներ	682,981	940,740
Ընդամենը	47,420,294	35,363,975
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	53,677,688	42,994,491

Մանթագրություն 22.1 Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ

Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	Օրգանիզացիա	Արժույթ	Ժամկետ	31/12/2021	Արժույթ	Ժամկետ	31/12/2020
Բլու Օրչարդ ՄակրոՖանդինգ Ֆանդ	BlueOrchard/MSME	USD	1-4 տարի	4,824,801	USD	1-4 տարի	5,232,330
ԴեՊ	DEG/SME	USD	1-7 տարի	3,422,980	USD	1-7 տարի	4,819,351
Վերականգնման և Ջարգացման եվրոպական Բանկ	EBRD/WIB	AMD	1-4 տարի	1,425,867	AMD	1-4 տարի	4,867,167
Վերականգնման և Ջարգացման եվրոպական Բանկ	EBRD/WIB	AMD	1-5 տարի	1,915,277	AMD	1-5 տարի	694,210
Վերականգնման և Ջարգացման եվրոպական Բանկ	EBRD/TFP/RCA	EUR	1 տարուց ավել		EUR	1 տարուց ավել	1,211,294
Ի ԷՖ Էյ Ֆայնենշյուլ Ինքսթրուշն Դեք Ֆանդ	EFA FIDF/SME	USD	1-3 տարի		USD	1-3 տարի	1,306,046
Գլոբալ Ինիշիատիվ Ինվեստմենտ	GLII/ME	USD	1-4 տարի		USD	1-4 տարի	1,592,434
ԻնոՎեյն Ինվեստմենթ Սենթրալ	INCOFINCVBA/MSE	USD	1-4 տարի		USD	1-4 տարի	1,756,361
ԻնոՎեյն Ինվեստմենթ	Incofin CVSO CVBA-SO/MSE	USD	1-4 տարի	990,897	USD	1-4 տարի	1,605,694
Հումանական Ջարգացման բանկ	FMO/MSME/Green	EUR	1-5 տարի	2,713,422	EUR	1-5 տարի	3,223,136
Հումանական Ջարգացման բանկ	FMO/MSME/Green	USD	1-5 տարի	4,802,096	USD	1-5 տարի	5,262,679
Հումանական Ջարգացման բանկ	FMO/MSME/RETAIL	USD	1-5 տարի	7,414,861	USD	1-5 տարի	10,360,594
Սիմբիոտիկ-ԷսԻԻ IV ՄակրոՖանդինգ Ֆանդ	SICAV-SIF/ME1	AMD	1-4 տարի		AMD	1-4 տարի	2,031,312
Սիմբիոտիկ-Գլոբալ Ֆայնենշյուլ Ինքսթրուշն Ֆանդ	SICAV-SIF/ME2	AMD	1-4 տարի		AMD	1-4 տարի	512,221
Սիմբիոտիկ Սիբըլ (Լյուքս) Գլոբալ Ֆայնենշյուլ Ինքսթրուշն Ֆանդ	HIIF/MSME	AMD	1-4 տարի	160,153	AMD	1-4 տարի	241,996
Սիմբիոտիկ Սիբըլ (Լյուքս) Գլոբալ Ֆայնենշյուլ Ինքսթրուշն Ֆանդ	GFIF/MSME	AMD	1-4 տարի	160,153	AMD	1-4 տարի	241,996
Սիմբիոտիկ Սիբըլ (Լյուքս) ԷսԻԻ Միկրոֆայնդինգ Ֆանդ VII	SEBMFVII/MSME	AMD	1-4 տարի	1,281,227	AMD	1-4 տարի	1,935,965
Սիմբիոտիկ Սիբըլ-ԷսԻԻ Մակրոֆայնդինգ Ֆանդ VI	SEBMFVI/MSME	AMD	1-3 տարի	813,450			
Սիմբիոտիկ Սիբըլ II - Էյ Բի Էն ԱՄՐՕ Ինվեյթմենթ Բոնդ Ֆանդ	SEIBF/MSME	USD	1-4 տարի	365,040			
Սիմբիոտիկ Սիբըլ II - Էյ Բի Էն ԱՄՐՕ Ինվեյթմենթ Բոնդ Ֆանդ	SAAIF/MSME	USD	1-4 տարի	486,720			
Դուա Ռեթորն Ֆանդ Էս. Այ. Սի. Էյ. Վի	DRF/ME	USD	1-4 տարի	2,430,746			
Միկրոֆայնդինգ Էնթերնալ Ֆեյսիվիթի Էս.Էյ.	MEF/MSME	USD	1-4 տարի	2,427,128			
Սևոլվան Անտրոփ և Ջարգացման Բանկ(ՍՕԱԲ)	BS/SME3	USD	1-5 տարի	4,810,692	USD	1-5 տարի	5,275,296
Ասիական Ջարգացման Բանկ	ADB/TFP/RCA	USD	1 տարուց ավել	240,606	USD	1 տարուց ավել	1,139,791
Ասիական Ջարգացման Բանկ	ADB/MSME	USD	1-5 տարի	7,296,747	USD	1-5 տարի	3,942,012
ՄԻԿՐՈ, ՓՈՔՐ և ՄԻՋԻՆ ԷՆՎԵՍՏՄԵՆՏ ԲՈՆՈՂԵՐ ԷՍ	MSMEBondsSA/Social/Green	AMD	1-4 տարի	7,601,259	AMD	1-4 տարի	5,302,485
Ընդամենը				55,584,124			62,554,370

Մանթագրություն 22.2 ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր

Օրգանիզացիա	31/12/2021		31/12/2020	
	Վաճառված գումար	Հաշվեկրկման տեսակ	Վարկավորման գումար	Հաշվեկրկման տեսակ
ԳՀՀ / "Կանանց ձեռնարկության ոլորտի աջակցման և զարգացման" վարկային ծրագիր	2,027,057	6,549	1,827,163	6,382
ԳՀՀ /Եվրոպական ներդրումային բանկի ՀՀ ՓՄՉ-ների վարկավորում	5,702,361	70,916	708,532	26,864
ԳՀՀ /Գերմանական կառավարման հիմնարամի միկրո և միջոց բիզնեսի զարգացման ծրագիր	10,403,385	53,709	5,461,548	13,343
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի զարգացում" ծրագիր	1,918,379	47,048	1,123,120	29,515
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՉ-ների համար" ծրագիր	633,808	5,152	244,928	1,760
ՀՀ "Գյուղատնտեսական ոլորտի աջակցում" ծրագիր	689,978	4,801	-	-
COR-AGRO	32,976	175	10,176	53
Cor-Ref	134,750	-	404,250	-
Cor-Cof	6,000	-	16,625	-
COVID-19	119,256	-	212,177	-
Ընդամենը	21,667,951	188,350	10,008,519	77,917

Մանթագրություն 22.3 Հեղձման պայմանագրեր

Հեղձման պայմանագրեր	31/12/2021	31/12/2020
Հեղձման պայմանագրեր ֆինանսական	34,576,952	38,125,044
Հեղձման պայմանագրեր հաճախորդների հետ		
Ընդամենը	34,576,952	38,125,044

Ծանոթագրություն 23. "Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ"

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31/12/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	29,949,138	21,420,211
Ժամկետային ավանդներ	13,372,968	8,129,908
Այլ	1,289,337	477,035
Հաշվարկված տոկոսներ	314,818	349,775
Ընդամենը	44,926,261	30,376,929

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31/12/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	2,747,632	1,890,143
Ժամկետային ավանդներ		
Այլ	2	2
Հաշվարկված տոկոսներ	146	216
Ընդամենը	2,747,780	1,890,361

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	31/12/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	1,430,359	831,444
Ժամկետային ավանդներ	1,100	4,199
Այլ	15,074	13,748
Հաշվարկված տոկոսներ	40	121
Ընդամենը	1,446,573	849,512

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31/12/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	19,978,527	19,641,681
Ժամկետային ավանդներ	60,452,272	53,501,881
Այլ	898,085	883,777
Հաշվարկված տոկոսներ	1,108,029	1,125,326
Ընդամենը	82,436,913	75,152,665

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31/12/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	1,416,568	883,602
Ժամկետային ավանդներ	2,872,591	2,899,316
Այլ	60,673	387,592
Հաշվարկված տոկոսներ	41,500	55,435
Ընդամենը	4,391,332	4,225,945
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների	135,948,859	112,495,412

31.12.2021թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 9.886.988 հազ. ՀՀ դրամ
 31.12.2021թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից ստեղծված գումար 2.349.906 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 23.1 "Ստորադաս փոխառություն"

Բանկը 31.12.2021 թ դրությամբ ունի ստորադաս փոխառության մնացորդ՝ 3,605,469 դրամ:

Ծանոթագրություն 24. "Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր"

	31/12/2021	31/12/2020
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	6,107,897	6,185,733
Ընդամենը	6,107,897	6,185,733

Ծանոթագրություն 25. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն"

Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	31/12/2021	31/12/2020
Աձանցյալ գործիքներ		
Սվովի	21,815	11,549
Ֆորվարդ		
ալլ		
Ընդամենը	21,815	11,549

Ծանոթագրություն 26. "Վճարվելիք գումարներ"

Հազ. դրամ

Վճարվելիք գումարներ	31/12/2021	31/12/2020
Շահարաժիններ	470,126	446,320
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	62,070	54,273
Ընդամենը	532,196	500,593

Ծանոթագրություն 27. "Այլ պարտավորություններ"

Հազ. դրամ

Այլ պարտավորություններ	31/12/2021	31/12/2020
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	90,761	62,158
ԱԱՀ-ի գծով	2,810	2,350
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	189,702	183,335
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	1,093,951	998,449
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	113,509	84,764
Այլ պարտավորություններ	1,180,369	545,715
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	2,671,102	1,876,771

Ծանոթագրություն 28. "Կանոնադրական կապիտալ"

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 26,107,556 հազ. դրամ, այն ներառում է 1,897,938 հատ սովորական բաժնետոմս 10400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս 15,000 դրամ անվանական արժեքով: Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ. դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (հրավաբանական անձանց համար)
Սուրիաայան Սարիբեկ Այբերտի	5,516,150	27.95%	
Սուրիաայան Խաչատուր Այբերտի	3,138,533	15.90%	
Սուրիաայան Էդուարդ Այբերտի	2,090,608	10.59%	
Սուրիաայան Ռոբերտ Այբերտի	3,436,326	17.41%	

Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն
 ա/ մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին՝ իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակին և անվանական արժեքին համապատասխան ձայների քանակով՝ օրենքով և բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում:
 բ/ ստանալ եռամսյակային վճարներ(շահութաբաժիններ),գ/ ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ օրենքով սահմանված ցանկացած տեղեկատվություն,
 դ/ ստանալ Բանկի գույքի իր հասանելիք մասը Բանկի լուծարման դեպքում:

Ծանոթագրություն 29. "Մեփական կապիտալի այլ տարրեր"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. "Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները 31.12.2021թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում: Բանկի հարկային պարտավորությունները 31.12.2021թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները
 Հազ. դրամ

	31/12/2021	31/12/2020
Չօգտագործված վարկային գծեր	4,969,004	4,861,322
Տրամադրված երաշխիքներ	9,700,755	7,316,766
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	209,146	
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	(99,199)	(54,637)

Ծանոթագրություն 31. "Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ"

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և "Բանկերի և բանկային գործունեության մասին" ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկավարամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ. դրամ

Բանկի հետ կապված կողմերին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	31/12/2021	31/12/2020
Բանկի բաժնետեր	4,652,834	3,941,879
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	361,393	333,870
Ֆինանսական կազմակերպություն	-	352,061
Ընդամենը	5,014,227	4,627,810
Տոկոսային եկամուտ	436,894	271,897

Բանկի հետ կապված կողմերից ներգրավված միջոցներ	31/12/2021	31/12/2020
Բանկի բաժնետեր	2,764,778	1,128,108
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	682,664	664,407
Ֆինանսական կազմակերպություն	201,743	186,170
Ընդամենը	3,649,185	1,978,685
Տոկոսային ծախս	90,462	24,902
Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	31/12/2021	31/12/2020
Բանկի խորհրդին	273,066	252,771
Աշխատավարձ	251,666	233,671
Պարգևատրում	21,400	19,100
Բանկի գործադիր մարմնին	448,524	409,839
Աշխատավարձ	411,038	378,353
Պարգևատրում	37,486	31,486
Բանկի ներքին աուդիտին	105,516	101,264
Աշխատավարձ	97,411	93,227
Պարգևատրում	8,105	8,037
Ընդամենը	827,106	763,874

1) Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանում

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Ջուզակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում),

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Մթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,

8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Մթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շուկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական.

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

31/12/2021

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	62,221,711	142,945	750,654	147,517	63,262,827
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443				443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9,125,264	135,618	247,594	3,013	9,511,489
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,826,751				7,826,751
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		5,053			5,053
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	221,479,005		23,522		221,502,527
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սափվող արժեթղթեր	4,331,270		7,141		4,338,411
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	37,667,527				37,667,527
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	801,483				801,483
Այլ ակտիվներ	80,696				80,696
Ընդամենը ակտիվներ	343,534,150	283,616	1,028,911	150,530	344,997,207

31/12/2020

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	38,886,401	643,911	2,928,232	114,213	42,572,757
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443				443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	12,929,143	79,642	741,943	5,025	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	10,175,600				10,175,600
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	193,337,215	16,538			193,337,215
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	39,384,619				39,384,619
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սափվող արժեթղթեր	4,310,689		6,166		4,316,855
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	515,568				515,568
Այլ ակտիվներ	68,588		994		69,582
Ընդամենը ակտիվներ	299,608,266	740,091	3,677,335	119,238	304,144,930

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

Հազ. դրամ

ՀՀ մարզեր	31/12/2021	31/12/2020
Երևան	143,662,508	132,668,303
Կոտայք	18,805,532	16,171,193
Արարատ	12,114,357	9,944,887
Լոռի	7,653,113	7,937,621
Գեղարքունիք	6,447,257	5,969,132
Շիրակ	5,555,027	5,395,918
Արմավիր	7,380,620	4,833,086
Սյունիք	4,950,127	4,117,445
Արագածոտն	7,196,748	3,253,920
Վայոց Ձոր	1,509,537	1,079,485
Տավուշ	1,109,894	1,071,041
Արցախ	5,117,805	895,184
Ընդամենը	221,502,527	193,337,215

1) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

2) Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 31.12.2021թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 5.8%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 31.12.2021թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 224.712.627 հազ. դրամ: Փուլ 2, փուլ 3 գնացած վարկերի ծավալը 31.12.2021թ-ի դրությամբ կազմել է 2.342.606 հազ. դրամ:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներին:

5) 2021թ IV-րդ եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 323,156,099 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 444,892,065 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2021թ IV-րդ եռամսյակում կազմել է 21,513,556 հազ. դրամ, 1,094,517 usd՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 26,211,566 հազ. դրամ, 0 usd:

6) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հաստուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշիռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, կույթերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:
Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները.՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախնինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոյոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,

2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,

3. Վարկերի մոնիտորինգ,

4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

1) Շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) Շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկի և դիրքերի կարավարման արդյունավետության գնահատում:

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Արտարժույթի ռիսկ										
Հաշվետու ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	KZT	AED	RUB	GEL	Համախառն VAR	
2021թ. III եռ.	8.721.38	52.83	179.14	287.71	15.73	6.25	976.56	480.57	8.947.37	
2021թ. IV եռ.	3.981.65	263.70	170.10	192.95	14.65	6.26	1.036.83	271.20	4.201.12	
սն/նվազում	-4.739.73	210.88	-9.04	-94.75	-1.08	0.01	60.27	-209.37	-4.746.25	

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծության ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.
31/12/2021

	Հազ. դրամ					
	ՀՀ դրամ	USD	EUR	RUB	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	33.416.457	23.814.104	5.035.413	825.273	171.580	63.262.827
Քանկարժեր մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտրոներ և իր-շարտավաններ	443					443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	3.099.565	1.432.051	4.790.258	189.615		9.511.490
Հակադարձ հետգուման պայմանագրեր	7.562.014	264.737				7.826.751
Հաճախորդներին արված անորոշագույն արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	135.269.994	76.736.297	9.437.683	58.553		221.502.527
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սահմեղ ֆին. ակտիվներ	3.795.266	543.145				4.338.411
Հետգուման պայմանագրով գումարդրված արժեթղթեր	37.667.527					37.667.527
Մտորոշագույն արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	210.039	591.444				801.483
Այլ ակտիվներ	73.144	4.992	2.402	157	1	80.696
ԸՆԴԱՄԵՆ ԱՍՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	221.094.449	103.386.770	19.285.766	1.073.698	171.581	344.992.166
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	38.412.996	7.911.478	5.027.714	2.325.498	2	53.677.688
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	13.357.388	39.513.315	2.713.422			55.584.125
ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված մտրեր	21.933.323					21.933.323
Հետգուման պայմանագրեր	34.576.952					34.576.952
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	75.951.766	50.656.541	7.135.822	2.074.951	129.779	135.948.859
Ստորադաս փոխառություն		3.605.469				3.605.469
Ընթացիկ հարկի ձեռք բերած պարտավորություններ	429.349					429.349
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	2.564.398	3.543.499				6.107.897
Վճարվելիք գումարներ	532.196					532.196
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	239.839					239.839
Օտարազան հրավերների ձևով ակտիվներ	1.572.752					1.572.752
Այլ պարտավորություններ	2.585.717	55.763	28.310	348	963	2,671,102
ԸՆԴԱՄԵՆ ԱՍՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	192.156.878	105.286.085	14.805.288	4.400.797	130.744	316.879.551
Հաշվեկշռային բաց դիրք	28,937,773	(1,699,295)	4,360,486	(3,327,199)	40,837	28,112,604
ԸՆԴԱՄԵՆ ԱՍՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Հանույթ/կեսավ վերադարձվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ						
Համախառն մարվող արժեքային անոնցյալներ		1,352,286	(4,612,165)	3,243,137		(16,762)
Ցուտ ուսույթ	28,937,773	(647,009)	(251,697)	(84,062)	40,837	28,095,842

31/12/2020

	ՀՀ դրամ	USD	EUR	RUB	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18.124.517	18.224.707	4.864.681	1.208.602	150.250	42,572,757
Քանկարժեր մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտրոներ և իր-շարտավաններ	443					443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	1.630.975	7.097.802	5.012.538	14.418	21	13,755,753
Հակադարձ հետգուման պայմանագրեր	9.871.539	304.061				10,175,600
Հաճախորդներին արված անորոշագույն արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	119,742,812	61,561,653	11,994,256	38,494		193,337,215
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սահմեղ ֆին. ակտիվներ	3,773,447	479,736	64,900			4,318,083
Հետգուման պայմանագրով գումարդրված արժեթղթեր	39,384,619					39,384,619
Մտորոշագույն արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	62.228	514.340				514,340
Այլ ակտիվներ	62.228	55.164	2.598	68	802	120,860
Այլ ակտիվներ	192,690,580	88,237,463	21,938,973	1,261,582	151,073	304,179,670
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	29,753,723	7,672,792	5,462,381	105,548	48	42,994,491
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	15,505,052	42,614,887	4,434,432			62,554,371
ՀՀ Կենտրոնական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված մտրեր	10,151,725					10,151,725
Հետգուման պայմանագրեր	38,125,044					38,125,044
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	67,947,005	37,887,644	4,584,848	2,008,527	67,388	112,495,412
Ստորադաս փոխառություն		1,311,068				1,311,068
Ընթացիկ հարկի ձեռք բերած պարտավորություններ	790,950					790,950
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	2,389,969	3,795,764				6,185,733
Վճարվելիք գումարներ	500,593					500,593
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	467,873					467,873
Օտարազան հրավերների ձևով ակտիվներ	1,674,091					1,674,091
Այլ պարտավորություններ	1,628,952	195,543	24,690	27,370	216	1,876,771
ԸՆԴԱՄԵՆ ԱՍՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	188,934,977	93,477,698	14,506,360	2,141,444	67,662	279,128,122
Հաշվեկշռային բաց դիրք	23,655,603	(6,240,236)	7,432,623	(879,863)	83,421	25,051,548
ԸՆԴԱՄԵՆ ԱՍՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Հանույթ/կեսավ վերադարձվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ						
Համախառն մարվող արժեքային անոնցյալներ		6,279,158	(7,052,210)	778,041		4,969
Բաց դիրք	23,655,603	1,038,922	380,413	(101,821)	83,421	25,056,537

* Պ՝ խորհրդարանի կազմը հետևյալն է՝ ԱՄՆ՝ դրամ, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտրո և Մեխոական հաշիվ

** Պ՝ խորհրդարանի կազմը հետևյալն է՝ ՌԴ՝ ռուբլի, KZT,՝կազմակերպության լարի, ԱՄՆ՝ դրամ:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Պարտավորությունների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2021թ. IV եռամսյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 15,555,784 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 17,049,021 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով նվազելով 1,493,237 հազ. դրամով կամ 8.8%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2021թ. IV եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2021թ. IV եռամսյակում, նախորդ եռամսյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 1,741,469 հազ. դրամով կամ 10.1%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2021թ. IV եռամսյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 1.1 տոկոսային կետով՝ կազմելով 106.2%՝ 2020թ. IV եռամսյակի 107.3% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2021թ. IV եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 106.2%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2021թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.771 տարի (2020թ. IV եռամսյակի վերջի 1.665 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.106 տարով կամ 6.4%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.696 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.075 տարով կամ 4.4%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2021թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.03 տարի (2020թ. IV եռամսյակի վերջի 0.99 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.041 տարով կամ 4.1%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.04) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.01 տարով կամ 0.9%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2021թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.848 (2020թ. IV եռամսյակի վերջի 0.777-ի դիմաց)՝ աճելով 0.071-ով կամ 9.1%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.774) նշված ցուցանիշն աճել է 0.074-ով կամ 9.5%-ով:

Փոփոխվող տոկոսադրույքով ակտիվներ և պարտավորություններ
31.12.2021թ.

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, - վարկեր			1,464,210	12,987,786	9,399,774	487,368						
Ընդամենը	-	-	1,464,210	12,987,786	9,399,774	487,368						
Զուտ դիրք	-	-	1,464,210	12,987,786	9,399,774	487,368						

31.12.2020թ.

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վաճույք			488,070	536,207	614,756	1,281,207	1,102,826	682,868	8,607,696	14,490,217		
Ընդամենը	-	-	488,070	536,207	614,756	1,281,207	1,102,826	682,868	8,607,696	14,490,217	-	-
Զուտ դիրք	-	-	(488,070)	(536,207)	(614,756)	(1,281,207)	(1,102,826)	(682,868)	(8,607,696)	(14,490,217)	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները:

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31/12/2021թ.		Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31/12/2020թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ 22 ԿԲ-ում				
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	9.35	1.23	6.39	1.23
- միջբանկային վաճույք	11.00	1.76		1.76
- միջբանկային ընդ	9.11		5.97	
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	13.07	8.65	13.89	8.42
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	8.02	6.29	8.19	6.95
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	8.14	3.90	7.06	4.34
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4.75	3.52	5.56	3.56

3) մոդելների նկարագրությունը
Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետև փաթեթ) համար:

Արտարժույթային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժույթային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժույթային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժույթային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժույթային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժույթային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժույթային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է "Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելի" ("GAP մոդել") և "Դյուրացիայի մոդելի" կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել արտարժույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույքներով,
2. տոկոսադրույքների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույքները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույքի նկատմամբ գնահատվում է "Ճեղքվածքի հարաբերակցություն" ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումուլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույքների տատանումները և դինամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես սովորական կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործռններով (սովյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ✓ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության
- ✓ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ✓ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ✓ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիվերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ✓ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կոռուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ

5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

Ծանոթագրություն 33. "Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն"

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 30,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

Հազ դրամ

	31.12.2021	31.12.2020
Կանոնադրական կապիտալ	26,107,555	25,955,663
Էմիսիոն եկամուտ/վնաս	289,718	180,180
Պահուստներ	6,139,145	6,171,784
Գլխավոր պահուստ	3,481,000	3,275,000
Վերագնահատման պահուստներ	2,658,145	2,896,784
Զբաղիված շահույթ (վնաս)	11,461,042	9,197,719
Ընդամենը կապիտալ	43,997,460	41,505,346

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

2021թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր Կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	36,109,324	4,936,045	41,045,369	246,908,521	3,682,709	14.79	12
Փետրվար	36,862,957	5,186,411	42,049,368	248,218,015	3,055,501	15.36	12
Մարտ	37,144,772	5,112,177	42,256,949	250,436,469	2,874,602	15.40	12
Ապրիլ	37,557,475	4,797,173	42,354,648	258,860,190	3,066,859	14.89	12
Մայիս	37,753,167	4,626,423	42,379,590	256,315,833	2,782,039	15.16	12
Հունիս	37,875,979	4,576,151	42,452,130	258,397,890	2,798,182	15.07	12
Հուլիս	38,005,764	4,333,289	42,339,053	256,359,226	2,819,277	15.13	12
Օգոստոս	38,330,652	4,104,534	42,435,186	263,415,629	2,811,731	14.79	12
Սեպտեմբեր	38,587,603	3,840,838	42,428,441	271,473,243	2,859,987	14.37	12
Հոկտեմբեր	38,917,483	3,908,891	42,826,374	267,966,865	2,768,737	14.71	12
Նոյեմբեր	39,166,288	4,903,026	44,069,314	277,100,612	2,684,953	14.72	12
Դեկտեմբեր	39,309,165	6,316,046	45,625,211	288,146,861	2,593,328	14.73	12

Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող							
2020թ.	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր Կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	31,321,393	6,264,279	37,585,672	233,879,724	3,791,710	14.16	12
Փետրվար	31,588,434	6,317,687	37,906,121	229,506,140	4,006,775	14.42	12
Մարտ	32,382,296	6,325,083	38,707,379	235,813,689	4,241,738	14.27	12
Ապրիլ	33,001,732	6,483,617	39,485,349	234,587,896	4,268,010	14.62	12
Մայիս	34,141,025	6,858,335	40,999,360	237,690,754	4,618,789	14.85	12
Հունիս	34,557,742	6,727,414	41,285,156	239,876,328	4,689,338	14.80	12
Հուլիս	34,671,390	6,643,706	41,315,096	244,796,158	5,243,522	14.32	12
Օգոստոս	34,930,419	6,615,519	41,545,938	249,658,663	5,533,107	14.05	12
Սեպտեմբեր	35,387,537	6,600,630	41,988,167	253,112,782	5,616,387	14.00	12
Հոկտեմբեր	35,507,277	6,222,183	41,729,460	259,527,031	5,829,976	13.54	12
Նոյեմբեր	35,578,530	5,768,407	41,346,937	255,030,103	5,764,471	13.64	12
Դեկտեմբեր	36,191,459	4,997,271	41,188,730	250,164,157	5,481,659	13.92	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խրհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

31.12.2021թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	109,979,516			-
10%	8,255,327			825,533
20%	1,157,178			231,436
30%	93,229			27,969
35%	5,342,724			1,869,953
50%	649,908			324,954
75%	35,171,574	349,023		26,640,448
100%	113,944,111	5,164,604	117,906	119,226,621
110%	384,818	68,376		498,513
150%	83,565,779	5,846,703		134,118,723
200%	2,198,974			4,397,948
Ընդամենը	360,743,138	11,428,706	117,906	288,162,098

31.12.2020թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	94,723,420	246,076		-
10%	6,894,736			689,474
20%	734,324			146,865
30%	116,079			34,824
35%	4,804,667			1,681,633
50%	3,789,191	75,193		1,932,192
75%	30,556,668	322,856		23,159,643
100%	120,846,877	3,646,940	118,060	124,611,877
110%	288,190	40,292		361,330
150%	56,577,247	5,014,905		92,388,228
200%	2,101,085			4,202,170
Ընդամենը	321,432,484	9,346,262	118,060	249,208,236

Ծանոթագրություն 34. "Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք"

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՖՀՄՍ 32 "Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը" պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրագել և պատրաստակամ կողմերի միջև "պարզած ձեռքի հեռավորության" գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

31.12.2021թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում.

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխառություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառում, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն գեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

31.12.2021թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. "Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. "Ապաճանաչում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. "Գրավադրված ակտիվներ"

31.12..2021թ. դրությամբ բանկը չունի գրավադրված պետական արժեթուղթ :

Ծանոթագրություն 38. "Ընդունված գրավ"

31.12.2021թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

	31/12/2021		31/12/2020	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	88,771,430	365,955,585	77,029,276	307,563,238
Ավտոմեքենա	2,272,367	8,288,780	2,230,587	7,271,960
Սարքավորում	2,038,432	12,412,588	1,964,838	10,341,180
Պատրաստի արտադրանք	7,465,058	11,598,000	8,248,250	13,929,000
Երաշխավորություն	74,832,269	393,338,707	66,354,388	334,037,344
Դրամական միջոցներ	1,833,461	9,471,599	1,964,820	5,828,662
Ոսկյա իրեր	16,825,161	19,917,771	14,974,520	18,032,966
Պետ. արժեթղթեր	9,520	23,000	9,949	23,000
Այլ արժեթղթեր	10,310	38,553	244,143	667,645
Այլ գրավ	17,590,714	32,784,598	12,303,862	26,993,020
Գրավ առկա չէ	13,063,905		11,390,075	
Ընդամենը	224,712,627	853,829,181	196,714,708	724,688,015

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2021թ. III-րդ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ

Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

Ծանոթագրություն 1. "Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում"

Իրավական դաշտ.

"ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. "Հայպետարբանկ" ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 30 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 22 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ "ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ" ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ և հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Գորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ռուբեն Հայրապետյան

Արամ Մելիքյան

Լուիզա Պետրոսյան

Հրանտ Սուվարյան

Պեր Ֆիշեր

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն Ա. Խաչատրյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բադայան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Օ. Զիչյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Առաքելյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Մանրիկյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա. Փիլոսյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Մ. Պողոսյան

Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Վ. Ջհանգիրյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.09.2021թ. դրությամբ կազմում է 26,107,555 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 1,897,938 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	27.95%
Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	15.90%
Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.59%
Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	17.41%

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. "Հաշվապահական քաղաքականությունը"

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես "տոկոսային եկամուտ" և "տոկոսային ծախս" օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են

ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված այլ համակարգերում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, անշարժ գույքի հարկի և փոխադրամիջոցների գույքահարկի, պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսգրքին համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

- ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք.
- մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ.
- հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է անուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտն ուժի մեջ է մտել 2018թ. հունվարի 1-ին և կիրառելի է այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բանկը կիրառել է նոր ստանդարտը՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը հաշվետու տարվա սկզբի չբաշխված շահույթում և առանց համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկելու: Ճանաչում.:

Բանկը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները կամ վաճառքները հաշվառվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

Դասակարգում և չափում.

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգումն որոշվում է բիզնես մոդելի հիման վրա, որի համաձայն այդ գործիքները կառավարվում են .

գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու նպատակով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,

գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու և վաճառքի նպատակով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով,

այլ նպատակով պահվող գործիքները, ներառյալ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետագայում վերանայելու

իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասը, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են, որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող դասակարգված ֆինանսական պարտավորությունների:

Այն ակտիվները, որոնք մինչև ստանդարտի ընդունվելը չափվել են իրական արժեքով, ստանդարտի կիրառումից հետո շարունակվել են չափվել իրական արժեքով:

Պարտքային արժեթղթերը, որոնք 31.12.2017թ. դրությամբ դասակարգված են եղել որպես վաճառքի համար մատչելի, ՖՀՄՍ 9-ով կդասակարգվեն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, քանի որ Բանկը ակնկալում է ոչ միայն այդ ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքագրելու համար, այլ նաև համեմատաբար հաճախակիորեն իրականացնել էական գումարով վաճառքներ:

Բանկը կարող է արժեթղթերի պորտֆելի մի մասը Բանկի Վարչության որոշման հիման վրա դասակարգել որպես ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ:

Քանի որ վարկերը բավարարել են բացառապես մայր գումարի և տոկոսների վճարման չափանիշին, դրանք նոր ստանդարտի կիրառումից հետո կշարունակվեն չափվել ամորտիզացված արժեքով:

Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս.

Ֆինանսական ակտիվներից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, դրանց տոկոսագումարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է կապիտալում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ որում Բանկը չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները

կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, օպցիոնները: Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է ածանցյալ պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում, և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում:

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում:

Հետգնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հոդվածներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Վարձակալության պայմանագրով որոշակի փոխհատուցման դիմաց վարձակալին է փոխանցվում ակտիվի օգտագործման իրավունքը համաձայնեցված ժամկետի ընթացքում:

Բանկի կողմից հաշվառումն իրականացվում է համաձայն ՖՀՄՄ 16-ի:

Բանկը վարձակալության ժամկետի սկզբում ճանաչում է օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվը և ապագա վարձավճարների գծով համապատասխան պարտավորությունը հաշվեկշռում (բացառություն են կազմում կարճաժամկետ վարձակալությունը և ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունը):

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որն իր մեջ ներառում է՝

վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական արժեքը,

արդեն կատարված վճարումները՝ նվազեցնելով ստացված գեղչերը,
վարձակալի կողմից իրականացված գործարքի գծով սկզբնական ուղղակի ծախսումները,
ակտիվի ապատեղակայման, տեղափոխման, վերականգնման աշխատանքների հետ կապված ծախսումները:

Օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվի սկզբնական արժեքի մեջ չեն ներառվում վարձակալված ակտիվի բարելավման գծով ծախսումները:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվի դրությամբ չվճարված ապագա վարձակալական վճարների ներկա արժեքով՝ կիրառելով վարձակալի կողմից լրացուցիչ փոխառու միջոցներ ներգրավելու միջին տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը հավասար է հետևյալ բաղադրիչների հանրագումարի ներկա արժեքին՝

ֆիքսված վճարումներ վարձակալության ժամկետում,

ինդեքսից կամ գործակցից կախված փոփոխական վճարումներ վարձակալության ժամկետում,

երաշխավորված մնացորդային արժեք կամ ձեռքբերման սպասվող գին, եթե կա նման օպցիա և դրա իրագործումը գրեթե հաստատ է,

վաղաժամկետ դադարեցման տույժ, եթե դա հաշվի է առնվել վարձակալության ժամկետը որոշելիս:

Սկզբնական ճանաչումից հետո օգտագործման իրավունքով ստացված ակտիվը պետք է չափվի սկզբնական արժեքով՝

նվազեցնելով կուտակված մաշվածությունը, որը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի վարձակալության ժամկետի ընթացքում,

ճշգրտելով պայմանագրային պարտավորությունների վերանայումից առաջացած տարբերությունների չափով:

Վարձակալության մեկնարկից հետո վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է՝ ավելացնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսի արտացոլման համար,

նվազեցնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ վճարված վարձակալական վճարների արտացոլման համար,

վերագնահատելով հաշվեկշռային արժեքը՝ պայմանագրային պայմանների փոփոխության արտացոլման համար:

Ստանդարտի ընդունումը հանգեցրել է Բանկի կողմից նախկին բոլոր գործառնական վարձակալությունների հետ կապված (բացառությամբ որպես ցածրարժեք դասակարգված կամ 12 ամսից պակաս մնացորդային վարձակալության ժամկետ ունեցող) օգտագործման իրավունքով ակտիվների և դրա հետ կապված վարձակալության գծով պարտավորությունների ճանաչմանը:

Նոր ստանդարտը կիրառվել է՝ օգտագործելով առաջընթաց մոտեցումը: Բանկը որոշել է օգտագործման իրավունքով ակտիվի արժեքի մեջ չներառել նախնական ուղղակի ծախսումները այն գործառնական վարձակալության պայմանագրերի համար, որոնք գործել են ՖՀՄՄ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին (2019 թվականի հունվարի 1-ին): Այս ամսաթվի դրությամբ օգտագործման իրավունքով ակտիվները Բանկը չափում է մնացորդային վարձակալական վճարների ներկա արժեքով, որը գեղչված է՝ օգտագործելով սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ լրացուցիչ փոխառու միջոցների ներգրավման տոկոսադրույքը՝ բացառելով ցանկացած կանխավճարային կամ հաշվեգրված վարձակալության վճարները, որոնք գոյություն ունեն անցման ամսաթվին:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն և Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման" կանոնակարգով:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն՝

Վարկային պորտֆելի պահուստի ձևավորումը ենթադրում է վարկային ռիսկի գնահատում՝ վարկային պորտֆելի ենթապորտֆելների ժամանակային շարքերի վարքագծի և դրանց վրա ազդող մակրոտնտեսական գործոնների հիման վրա: Գնահատականների տրման համար կիրառվում է "staging" (վարկերի դասակարգումը ըստ ժամկետանց օրերի):

Յուրաքանչյուր ենթապորտֆելի պահուստի չափը որոշվում է հետևյալ բանաձևի միջոցով՝

$$\text{ՊԱՀՈՒՍ} = \text{ՄՆԱՑՈՐԴ} * \text{EAD} * \text{PD} * \text{LGD}$$

որտեղ՝

ՄՆԱՑՈՐԴ - տվյալ վարկային ենթապորտֆելի մնացորդային գումարը,

EAD – (exposure-at-default) գործակից, որի միջոցով ճշգրտվում է ենթապորտֆելի մնացորդային արժեքը,

PD – (probability of default) հավանականություն, թե տվյալ ենթապորտֆելի որ մասն է հակված դեֆոլտի, որտեղ դեֆոլտը համարժեք է 90+ օր ժամկետանց օրերին,

LGD – (loss-given-default) վնասի բերված արժեք՝ ըստ էֆֆեկտիվ տոկոսադրույքի, երբ վարկը դառնում է դեֆոլտ:

Հաշվարկվում են EAD30 և EAD90 գործակիցներ համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար՝ ըստ առանձնացված ենթապորտֆելների:

Վարկերի պահուստի գնահատականի հաշվարկման համար առանձնացվում են PD12Month և PDLifetime համապատասխանաբար Stage 1 և Stage 2 դասում գտնվող վարկերի համար:

Պետական պարտատոմսերի պորտֆելի պահուստի ձևավորումը կատարվում է հաշվի առնելով Moody's վարկանշային գործակալության կողմից Հայաստանին տրված PD և LGD գործակիցները:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական

բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն ՖՀՄՍ 38-ի "Ոչ նյութական ակտիվ"՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ՖՀՄՍ-ով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է ՖՀՄՍ-ով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն ՖՀՄՍ-ի պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամուրտիզացիայի ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով ՖՀՄՍ-ով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամուրտիզացիայի ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ՖՀՄՍ-ով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիայի գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է ամուրտիզացիայի հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամուրտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը սահմանվում է ՖՀՄՍ-ի համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվը ենթակա չէ ամուրտիզացիայի: Ամուրտիզացիայի հաշվարկման մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ ՖՀՄՍ-ով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիան հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամուրտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով, բացառությամբ շենքերի, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդերի և ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: 2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը սահմանում է հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետները՝

	Ժամկետ (տարիներ)	տոկոսադրու յք (%)
Շենքեր, շինություններ	50	2
Համակարգիչներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8	12.5
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ	3	33.3
Ցանցային սարքեր	5	20
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	մինչև տվյալ տարվա ավարտը	

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել

20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

Հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է "Հարկային օրենսգրքի" համաձայն: Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ կազմակերպության կողմից: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են ՖՀՄՍ-ով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում: Վարձակալված շենքերի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով 20 տարվա ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝

- արագամաշ առարկաները,
- ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ապրանքները,
- նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում:

Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Պաշարների ինքնարժեքի որոշման ժամանակ Բանկը ընդունում և կիրառում է "Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք" ԱՄԱԵ (ՖԻՏՈ) բանաձևը: ԱՄԱԵ (ՖԻՏՈ) բանաձևը ենթադրում է, որ պաշարների միավորները, որոնք գնվել են առաջինը, ելքագրվում են առաջինը և, հետևաբար միավորները, որոնք մնում են պաշարներում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, վերջին գնվածներն են: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաձյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաձյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաձյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաձյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ ՖՀՄՍ-ի և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված "Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ"-ի համաձայն:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անիրագործելի է:

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Ֆինանսական վիճակի մասին
30 Սեպտեմբեր 2021թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ. դրամ

	Անվանում	Ծանոթություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ (ստուգված)
1	Ակտիվներ			
1.1	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	54,153,101	42,572,757
1.2	Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ		443	443
1.3	Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	8,760,650	13,755,753
1.4	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	14.1	8,140,180	10,175,600
1.5	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	15	806	16,538
1.5.1	Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	18	801,329	515,568
1.6	Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	16	206,570,497	193,337,215
1.7	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17	3,650,590	4,316,855
1.7.1	Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	17.1	38,338,851	39,384,619
1.9	Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		953,008	2,315,795
1.10	Հիմնական միջոցներ	20	10,694,025	10,712,169
1.10.1	Ոչ նյութական ակտիվներ	20	725,354	581,733
1.10.1	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	20.1	2,039,140	2,092,205
1.12	Այլ ակտիվներ	21	1,061,193	1,012,677
	Ընդամենը ակտիվներ		335,889,167	320,789,927
2	Պարտավորություններ			
2.1	Պարտավորություն բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	49,540,005	42,994,491
2.2	Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և փոխառություններ	22.1	60,762,484	62,554,371
2.3	Հետգնման պայմանագրեր	22.2	17,255,426	10,151,725
2.4	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23	118,001,775	112,495,412
2.6	Ստորադաս փոխառություն	23.1	1,215,632	1,311,068
2.7	Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		41,683	790,950
2.8	Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	24	6,088,664	6,185,733
2.9	Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	25	138	11,549
2.10	Վճարվելիք գումարներ	26	548,291	500,593
2.11	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	316,118	467,873
2.12	Պահուստներ	30	49,584	54,637
2.13	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	40	1,633,994	1,674,091
2.14	Այլ պարտավորություններ	27	1,668,944	1,876,771
	Ընդամենը պարտավորություններ		292,187,008	279,194,308
3	Կապիտալ			
3.1	Կանոնադրական կապիտալ	28	26,107,555	25,955,663
3.2	Էմիսիոն եկամուտ		289,718	180,180
3.3	Պահուստներ			
3.3.1	Գլխավոր պահուստ		3,481,000	3,275,000
3.3.2	Իրական արժեքի պահուստ		(313,639)	(63,931)
3.3.3	Այլ պահուստներ		3,230,957	3,319,815
3.4	Զբաղիված շահույթ (վնաս)		10,906,568	8,928,892
	Ընդամենը կապիտալ		43,702,159	41,595,619
	Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		335,889,167	320,789,927

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ.Պողոսյան

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Ֆինանսական արդյունքների մասին
30 Սեպտեմբեր 2021թ.
"ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Բ.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (չստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	6,762,657	20,028,126	6,471,906	19,169,260
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(3,870,893)	(11,260,327)	(3,334,162)	(9,494,076)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		2,891,764	8,767,799	3,137,745	9,675,184
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	855,232	2,351,910	733,885	1,826,898
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(287,980)	(789,669)	(222,291)	(564,829)
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ		567,252	1,562,241	511,593	1,262,069
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	517,746	1,231,031	504,361	2,287,275
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	139,265	424,731	104,749	254,389
Գործառնական եկամուտներ		4,116,027	11,985,802	4,258,448	13,478,917
Զուտ մասհանումներ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	(338,173)	(567,086)	(93,031)	52,342
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(1,873,202)	(5,377,970)	(1,845,155)	(5,482,897)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(798,731)	(2,403,305)	(710,347)	(2,083,578)
Գործառնական շահույթ		1,105,921	3,637,441	1,609,915	5,964,783
Շահույթը/ (վնասը) մինչև հարկումը		1,105,921	3,637,441	1,609,915	5,964,783
Շահութահարկի գծով ծախս (վոխհատուցում)	11	(102,478)	(496,124)	(723,857)	(1,626,655)
Ժամանակաշրջանի շահույթ		1,003,444	3,141,317	886,059	4,338,128

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Ռոդոպյան

Միջանկյալ հաշվետվություն
 Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին
 30 Սեպտեմբեր 2021թ.
 "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ, Ք.Երևան, Ամիրյան 23/1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (չստուգված)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		(458,323)	(91,926)	(73,093)	368,207
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում հարկումից հետո		19,625	(174,329)	82,570	102,815
Ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով օգուտներ հարկումից հետո				-	7,725
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումների գծով շահութահարկ		82,498	16,547	13,157	(66,277)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(356,201)	(249,708)	22,633	412,470
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		647,243	2,891,609	908,692	4,750,598

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 2021 թ. Հոկտեմբեր 15

Միջանկյալ Հաշվետվություն
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
30 Սեպտեմբեր 2021թ.

"ՀԱՅԻԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող.23/1

Հազ. դրամ

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Էմիսիոն եկամուտ/վնաս	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ	Զբաղյալ շահույթ/վնաս	Ընդամենը	Ընդամենը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Զուտ գումարը							
Հոդվածներ	1	3	4	5	7	9	10	12	14
Նախորդ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (I աղյուսակ)									
Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01/01/2020 (ստուգված)	25,635,343	25,635,343	-	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709	39,457,709
Կերտահաշվարկված մնացորդը	25,635,343	25,635,343	-	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709	39,457,709
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	320,320	320,320	180,180	-	-	-	-	500,500	500,500
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	785,200	785,200	180,180	-	-	-	-	965,380	965,380
Զտեղաբաշխված բաժնետոմսեր	(464,880)	(464,880)	-	-	-	-	-	(464,880)	(464,880)
Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փախերի)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Համապարփակ եկամուտ	-	-	-	-	404,746	7,725	4,338,128	4,750,599	4,750,599
Շահութաբաժիններ	-	-	-	-	-	-	(1,046,022)	(1,046,022)	(1,046,022)
Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	170,000	-	(73,094)	(96,906)	-	-
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	-	-	170,000	-	-	(170,000)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	-	-	-	(73,094)	73,094	-	-
Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30/09/2020 (չստուգված)	25,955,663	25,955,663	180,180	3,275,000	2,236,901	3,344,180	8,670,862	43,662,786	43,662,786

Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)									
Մնացորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01/01/2021 (ստուգված)	25,955,663	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619	41,595,619
Կերտահաշվարկված մնացորդը	25,955,663	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619	41,595,619
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝	151,892	151,892	109,538	-	-	-	-	261,430	261,430
Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ	151,892	151,892	109,538	-	-	-	-	261,430	261,430
Զտեղաբաշխված բաժնետոմսեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Համապարփակ եկամուտ	-	-	-	-	(249,708)	-	3,141,317	2,891,609	2,891,609
Շահութաբաժիններ	-	-	-	-	-	-	(1,046,499)	(1,046,499)	(1,046,499)
Ներքին շարժեր, այդ թվում՝	-	-	-	206,000	-	(88,859)	(117,141)	-	-
Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	-	-	206,000	-	-	(206,000)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում	-	-	-	-	-	(88,859)	88,859	-	-
Մնացորդ միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30/09/2021 (չստուգված)	26,107,555	26,107,555	289,718	3,481,000	(313,639)	3,230,956	10,906,569	43,702,159	43,702,159

Կարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ.Պողոսյան

Միջանկյալ Հաշվետվություն
 Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ
 30 Սեպտեմբեր 2021թ.
 "ՀԱՅԲԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ ք.Երևան, Ամիրյան փող. 23 /1

Հազ.դրամ

Անվանում	Ծանոթագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան (չստուգված)	Նախորդ ժամանակաշրջան (չստուգված)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Տարվա շահույթ		3,141,317	4,338,128
<i>Ճշգրտումներ`</i>			
Շահութահարկի գծով ծախս		496,124	1,626,655
Տոկոսակիր ակտիվների արժեքկումից վնաս		567,086	(52,342)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		1,222,219	1,136,123
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ/(վնաս)		(93,651)	(1,205)
Արտարժույթի փոխարկումից գուտ օգուտ		509,426	(504,192)
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ գուտ օգուտ		(343,167)	461,491
Իրական արժեքով` այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ գուտ օգուտ		(78,754)	(1,206,656)
Այլ եկամուտ			556,770
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական ներհոսք` նախքան գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխությունները		5,420,600	6,354,772
Գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխություններ			
Գործառնական ակտիվների (աճ/նվազում			
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպություններից		4,026,932	2,986,821
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		2,006,035	(1,628,314)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(18,965,348)	(19,450,161)
Այլ ակտիվներ		1,542,567	404,746
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		6,545,514	(6,124,760)
Հետգնման պայմանագրեր		(3,060,774)	13,631,223
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		9,423,469	2,994,330
Այլ պարտավորություններ		(809)	(236,328)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցներ` նախքան հարկումը		6,938,186	(1,067,671)
Վճարված շահութահարկ		(1,379,735)	(735,835)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ		5,558,451	(1,803,506)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր նվազում (ավելացում)		1,682,977	(19,213,349)
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների նվազում (ավելացում)		(336,016)	
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(688,198)	(768,566)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		122,454	39,026
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(238,332)	(146,136)
Ներդրումային գործունեությունում (օգտագործված) / (գործունեությունից ստացված) գուտ դրամական միջոցներ		542,885	(20,089,025)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից վարկերի ստացում		7,103,701	2,110,160
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերից մուտքեր/մարում		2,217,692	20,816,479
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)		186,565	1,363,063
Բաժնետոմսերի թողարկման համար ստացված կանխավճար		(214,406)	39,416
Պարտավորություններ վարձակալության գծով		(556,475)	(520,652)
Բաժնետոմսերի թողարկում		261,430	500,500
Վճարված շահաբաժիններ		(1,011,602)	(990,145)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ		7,986,905	23,318,821
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների մնացորդների վրա		(2,507,897)	(47,828)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ		11,580,344	1,378,462
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ` տարեսկզբի դրությամբ	13_2	42,572,757	44,050,205
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ` տարեվերջի դրությամբ	13_2	54,153,101	45,428,667

Վարչության նախագահ (Գործադիր տնօրեն)

Ա. Խաչատրյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Մտերագրություն 3. "Ձուտ տոկոսային և նմանաիպ եկամուտներ"

Տվյալային և նմանաիպ եկամուտներ	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Տվյալային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վաճառքից	169,197	551,481	147,324	501,213
Տվյալային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և շրջանառություններից	5,565,846	16,493,270	5,400,504	16,257,710
Տվյալային եկամուտ պարտքային ամբողջությունից	838,506	2,498,499	809,249	2,061,781
Տնտեսաին եկամուտ "Ռեալ" ամսամատուցողից	166,536	415,118	106,923	314,313
Այլ տոկոսային եկամուտ	22,572	69,758	7,906	34,243
Շեղումներ	6,782,657	20,028,126	6,471,906	19,169,260
Տվյալային և նմանաիպ ծախսեր				
Տվյալային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ծամվելուց	1,847,599	5,632,779	1,612,961	4,668,896
Տվյալային ծախսեր հաճախորդներին տրված վարկերի և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	1,276,194	3,453,692	1,227,620	3,640,522
Տնտեսաին ծախսեր "Ռեալ" ամսամատուցողի դիմաց	567,002	1,637,193	311,356	838,369
Տնտեսաին ծախսեր ստորադաս սեփականությունների դիմաց	22,241	68,827	11,008	32,687
Տվյալային ծախսեր կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային ամբողջությունից	109,296	325,776	77,112	219,475
Տնտեսաին ծախսեր վաճառված ավանդների դիմաց	42,257	126,172	94,032	94,032
Այլ տոկոսային ծախսեր	6,304	15,888	73	95
Շեղումներ	3,870,893	11,280,327	3,334,162	9,494,076
Ձուտ տոկոսային և նմանաիպ եկամուտ	2,911,764	8,767,799	3,137,744	9,675,184

Մտերագրություն 4. "Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր"

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Դրամառևտրի գործառնություններից	84,486	209,105	40,491	137,361
Հաշիվառևտրի ծախսառնություններից	659,864	1,812,834	546,678	1,323,735
Երաշխիքներից, հոմաքարերով, ակտիվիտիվներով գործառնություններից, հավաստման առարկայի կառավարման գործառնություններից	29,917	93,930	41,239	102,711
Արտադրություն և ամբողջություն գործառնություններից	2,648	5,627	920	3,383
Վճարային քառանկ սպասարկումից	35,253	106,861	35,551	104,400
Այլ կոմիսիոն վճարներ	43,064	123,551	69,006	155,308
Շեղումներ	855,232	2,361,908	733,885	1,826,898
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր				
Թրջակապահ և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	3,244	9,735	2,449	7,001
Վճարային քառանկ գործառնությունների գծով վճարներ	205,375	532,991	120,473	307,221
Երաշխիքների, հոմաքարերով, ակտիվիտիվներով գործառնությունների, հավաստման առարկայի կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	17,098	49,814	15,238	44,159
Արտադրություն և ամբողջություն գործառնություններից	8,591	47,516	38,024	77,162
Այլ կոմիսիոն վճարներ	53,672	149,613	46,107	129,286
Շեղումներ	287,980	789,669	222,291	564,829
Մտածած զուտ եկամուտ և այլ վճարներ	567,252	1,562,239	511,594	1,262,069

Մտերագրություն 5. "Շահույթ/վնասով վերապահվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"

Շահույթ/վնասով վերապահվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Շահույթ/վնասով վերապահվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների առ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից	19,389	53,688	21,821	101,222
առտրային ամբողջությունից				
-անաճավանդ	19,389	53,688	21,821	101,222
Շահույթ/վնասով վերապահվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	137,838	343,167	(547,641)	(562,711)
Շեղումներ	157,227	396,855	(525,820)	(461,489)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումներից				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումների առ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	14,699	165,702	160,619	1,297,162
առտրային ամբողջությունից				
անաճավանդ	14,699	165,702	160,619	1,297,162
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	(50,320)	(64,624)	(35,098)	(90,506)
Շեղումներ	(35,621)	101,078	125,521	1,206,656
Արտադրության գործառնություններից				
Արտադրության առ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	566,592	1,242,526	347,885	1,027,581
Արտադրության վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(170,454)	(509,430)	555,572	504,194
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների առ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	-	-	613	4,392
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	-	-	590	5,941
Շեղումներ	396,138	733,096	904,660	1,542,108
Ձուտ եկամուտ անտրային գործառնություններից	517,744	1,231,029	504,361	2,287,275

Մանրագրություն 6. "Այլ գործառնական եկամուտ"

Այլ գործառնական եկամուտ	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Եկամուտներ ստացված սուսժենոզ և տուսանքնոնոզ	63,408	282,217	68,720	180,543
Հիմնական միջոցների և ոչ կորթական ակտիվների օտարումից ստացված	36,620	93,651	162	1,205
Այլ եկամուտներ*	19,237	48,863	35,867	72,641
Շնորհանք	139,265	424,731	104,749	254,389

Այլ եկամուտներ* տողում արտացոլված են բաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, ստեղծվածների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Մանրագրություն 7. "Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ"

Պրամական միջոցներ և դրանց համարմիջոցներ(Մանրագրություն 13)	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	31,202	30,723	2,216	28,031
Պահուստի ճշգրտում կապված մոդելի փոփոխության հետ				
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(2,999)	(2,520)	13,034	(12,781)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	28,203	28,203	15,250	15,250
Բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների կետամաք պահուստների գնով (Մանրագրություն 14)	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	283,612	385,370	70,313	48,815
Պահուստի ճշգրտում կապված մոդելի փոփոխության հետ				
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(808)	(102,566)	127,583	149,081
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	282,804	282,804	197,896	197,896
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխառությունների գնով (Մանրագրություն 16)	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	3,051,464	3,377,493	1,707,600	2,086,927
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	277,733	625,619	(159,862)	(326,877)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	120,274	249,832	339,900	410,996
Պահուստի օգտագործում	(328,539)	(1,132,011)	(73,619)	(346,927)
Վերջնական մնացորդ	3,120,933	3,120,933	1,814,019	1,814,019
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական տրայդերի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	201,398	437,927	76,980	53,599
Պահուստի ճշգրտում կապված մոդելի փոփոխության հետ				
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	62,200	(174,329)	100,695	124,076
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	283,598	283,598	177,675	177,675
Այլ ակտիվների գնով (Մանրագրություն 21)	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	14,038	12,925	12,981	12,860
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(339)	774	(2,306)	(2,006)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ			388	860
Պահուստի օգտագործում			(29)	(680)
Վերջնական մնացորդ	13,699	13,699	11,034	11,034
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գնով	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	267,696	53,143	2,189	2,195
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	10,608	225,161	6,430	6,424
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	278,304	278,304	8,619	8,619
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հաղվածների գնով(Մանրագրություն 30)	01/04/2021-30/08/2021	01/01/2021-30/08/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Սկզբնական մնացորդ	57,807	54,637	38,190	25,806
Պահուստի ճշգրտում կապված մոդելի փոփոխության հետ				
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(8,223)	(5,053)	7,457	19,841
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	49,584	49,584	45,647	45,647
Շնորհանք գուտ մասհանումներ պահուստներին	338,172	667,086	93,031	(62,342)

Մանթագրություն 8. "Շնրհանուր վարչական ծախսեր"

Շնրհանուր վարչական ծախսեր	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Միջոցառումների հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	1,241,922	3,680,353	1,190,019	3,809,964
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	57	513	573	4,278
Գործուղման ծախսեր	4,215	7,858	6,028	15,010
Վարձակալության գծով ծախսեր	1,501	6,905	2,199	7,905
Անվանումազրկման ծախսեր	36,243	111,631	33,609	104,689
Բանկի ծառայությունների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	115,329	316,113	66,431	183,212
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	184,242	570,927	201,662	579,595
Առույտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	8,256	32,441	7,636	20,636
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	29,183	85,095	29,823	83,047
Տնտեսաուղղյալ ծախսեր	44,150	120,564	29,951	90,872
Միջոցառումների հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարումների գծով	79,777	239,684	67,667	193,934
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	34,906	103,987	34,493	102,599
Այլ վարչական ծախսեր	93,421	102,099	175,064	287,156
Շնրհանուր	1,873,202	5,377,970	1,845,155	5,482,897

Բնագրի աշխատանքների սրբան թվաքանակի և սեպ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի

	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	834	842	852	845
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ	462	453	443	437

Մանթագրություն 9. "Այլ գործառնական ծախսեր"

Այլ գործառնական ծախսեր	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	1,883	1,910		
Ինկասպայի համար կատարված վճարումներ	86,250	258,750	86,250	258,750
Գովազդային և ինֆորմացիոնական ծախսեր	123,091	435,049	78,467	284,150
Հիմնական միջոցների և ոչ կյուբական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	422,094	1,222,219	393,079	1,136,123
Ավանդների եռաշամոման հիմնադրամի հատկացումներ	52,554	149,358	59,303	162,115
Այլ ծախսեր	112,861	336,021	93,249	242,442
Շնրհանուր	798,733	2,403,307	710,348	2,083,580

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում արտացոլված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված

Մանթագրություն 10. "Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ շահույթ/վնաս"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ստորագրություն 11. "Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)"

Հազ. դրամ				
Շահութահարկի գծով ծախս	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Անբազմի հարկի գծով ծախս	158,997	631,329	670,799	1,493,904
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(56,519)	(135,205)	53,058	132,751
Ընդամենը	102,478	496,124	723,857	1,626,655

	01/07/2021-30/09/2021	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01/01/2021-30/09/2021	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01/07/2020-30/09/2020	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01/01/2020-30/09/2020	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	1,105,921		3,637,441.00		1,609,915		5,964,783	
Շահութահարկի դրույթաչափով	199,066	18.00	654,739	18.00	289,785	18.00	1,073,661	18.00
Չհարկվող նկատույններ	-	-	-	-	-	-	(1,548)	(0.03)
Չմվածեցվող ծախսեր	(125,595)	(11.36)	(244,902.00)	(6.73)	535,442	33.26	650,324	10.90
Բացասական(դրական) փոխարժեքային տարբերություն	30,681	2.77	91,697.00	2.52	(100,002)	(6.21)	(90,754)	(1.52)
Այլ արտոնություններ	(1,674)	(0.15)	(5,410.00)	(0.15)	(1,368)	(0.08)	(5,028)	(0.08)
Շահութահարկի գծով ծախս	102,478	9.27	496,124	13.64	723,857	44.96	1,626,655	27.27

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

Հազ. դրամ				
	Մնացորդը ետևորդ ժամանակաշրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Մեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	262,824	162,534	16,547	441,905
Հաշվետված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	94,518	148,095		242,613
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		20,322		20,322
Ներդրումային արժեթղթեր	100,544	40,231	16,547	157,322
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26,805	(6,679)		20,126
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		1,522		1,522
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով	40,957	(40,957)		-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(730,697)	(27,328)	-	(758,025)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,392)	1,392		-
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով		(40,520)		(40,520)
Հիմնական միջոցներ	(717,219)	17,244		(699,975)
Պայմանական պարտավորություններ	(12,086)	(5,444)		(17,530)
Ջուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(467,873)	135,206	16,547	(316,120)

Ստորագրություն 12. "Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ"

Հազ. դրամ				
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01/07/2021-30/09/2021	01/01/2021-30/09/2021	01/07/2020-30/09/2020	01/01/2020-30/09/2020
Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	1,003,444	3,141,317	886,059	4,338,128
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահարժեքներ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	224,747	666,913	224,747	669,356
Մովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ (վնաս)	778,697	2,474,404	661,312	3,668,772
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,897,938	1,897,938	1,883,333	1,883,333
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.41	1.30	0.35	1.95

Ծանոթագրություն 13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	Հազ. դրամ	
	30/09/2021	31/12/2020
Կանխիկ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	12,547,026	13,003,189
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	39,659,843	24,354,638
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		1,400,000
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	55,407	123,656
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	1,918,987	3,721,710
Հաշվեգրված տոկոսներ	41	287
Պահուստներ/IFRS/	(28,203)	(30,723)
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	54,153,101	42,572,757

* Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցներ:

Ծանոթագրություն 14. "Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"

	Հազ. դրամ	
	30/09/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	294,000	1,292,500
Պահուստներ/IFRS/	(3,360)	(13,959)
Ընդամենը	290,640	1,278,541
ՀՀ բանկերում՝		
Վարկեր և ավանդներ	726,300	3,396,835
Այլ	41,040	95,474
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Այլ		
Վարկեր և ավանդներ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ	43,236	75,197
Հաշվեգրված տոկոսներ	522	1,524
Ընդամենը	811,098	3,569,030
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(11,983)	(51,733)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,089,755	4,795,838
Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	6,925,913	7,833,288
Այլ		864,038
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	870,603	420,583
Հաշվեգրված տոկոսներ	28,638	28,077
Ընդամենը	7,825,154	9,145,986
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(154,258)	(186,071)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,670,896	8,959,915
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,760,651	13,755,753

**31.12.2020թ. և 30.09.2021թ. Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում ներառված են "Արմենիան Քարդ" ՓԲԸ-ում ներդրված 165.862 ԱՄՆ դոլար (համապատասխանաբար 86.678 և 80.311 հազ.դրամ) գումարով ապահովագրական դեպոզիտը:

** Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ԱրՔԱ վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված միջոցները:

Ծանոթագրություն 14.1 Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

	30/09/2021	31/12/2020
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր		
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	8,253,383	10,309,207
Պահուստներ	(113,203)	(133,607)
Ընդամենը	8,140,180	10,175,600

Ծանոթագրություն 15. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ"

	Հազ. դրամ	
	30/09/2021	31/12/2020
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		
Ածանցայ գործիքներ		
Ֆորվարդ		
Սվոպ	806	16,538
Ընդամենը	806	16,538

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)

Ծանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

Հազ. դրամ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	30/09/2021	31/12/2020
Վարկեր, այդ թվում՝	182,495,025	170,140,385
Հիփոթեքային	24,959,073	19,788,032
Վարկային քարտեր	26,201,454	25,598,405
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	994,951	975,918
Ընդամենը վարկեր	209,691,430	196,714,708
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,120,933)	(3,377,493)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	206,570,497	193,337,215

Հազ. դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30/09/2021	31/12/2020
Պետական ձեռնարկություններ	67,353	169,235
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	100,214,366	86,654,433
խոշոր ձեռնարկություններ	55,912,598	43,713,262
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	44,301,768	42,941,171
այդ թվում բիզնես քարտեր	67,241	69,204
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	91,804,924	94,873,208
սպառողական վարկեր	29,068,458	40,049,390
հիփոթեքային վարկեր	24,959,073	19,788,032
վարկային քարտեր	26,133,348	25,528,256
Անհատ ձեռնարկատերեր	16,609,836	14,041,914
Հաշվեգրված տոկոսներ	994,951	975,918
Ընդամենը վարկեր	209,691,430	196,714,708
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(3,120,933)	(3,377,493)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	206,570,497	193,337,215

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի և փոխառվածությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսվարողների խմբերի (սեզմենտների)	30/09/2021	31/12/2020
Պետական և խոշոր ձեռնարկություններ	55,979,951	43,837,581
ՓՄՁ ոլորտ*, այդ թվում՝	60,001,085	68,077,035
գյուղատնտեսական ոլորտ	13,347,436	7,143,583
տնային տնտեսություններ	92,715,443	83,824,174
Հաշվեգրված տոկոսներ	994,951	975,918
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	209,691,430	196,714,708
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների պահուստ/ծանոթագրություն 7/	(3,120,933)	(3,377,493)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	206,570,497	193,337,215

*ՓՄՁ ոլորտը ներառում է փոքր և միջին ձեռնարկություններին, անհատ ձեռնարկատերերին, ֆիզիկական անձանց, ինչպես նաև գյուղատնտեսական ոլորտին տրամադրված ներդրումային վարկեր:

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով /առանց հաշվի առնելու պահուստը/	30/09/2021	31/12/2020
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	59,612,753	55,210,034
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	5,966,673	5,193,806
Ընդամենը	65,579,426	60,403,840
վարկահին ցեռոտումներ	209,691,430	196,714,708
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	31.27%	30.71%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	42,428,440	41,188,731
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	154.56%	146.65%
Ընդամենը	65,579,426	60,403,840

Օճանոթագրություն 16. "Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	30/09/2021	քանակ
ADB/MSME	2,546,347	76
ADB/TFP/IBA/Ասիական Ջարգացման Բանկ	91,275	4
ADB/TFP/RCA/Ասիական Ջարգացման Բանկ	248,763	3
ADB/WESSD/Ասիական Ջարգացման Բանկ	2,387,293	161
FMO/MSME/Green/	1,871,889	41
DEG/SME/ԴեՊ	1,426,794	58
EBRD/WiB/Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	2,083,272	173
EBRD/TFP/IBA	31,844	1
FINSCA/MSE/Ֆիննետիկ Էս Սի Էյ	49,313	5
FMO/MSME/Retail/	4,226,333	142
GAF/ KfW /AGRO	297,002	30
GAF/KfW/SME	7,834,941	913
GAF/GOV/SME	2,644	1
GAF/KfW/SME/ENERGY	534,741	24
GAF/KfW/ENERGY	506,913	185
Incofin CVSO CVBA-SO/MSE	3,564,780	112
EIB/APEX	4,988,517	94
SICAV-SIF/ME1	8,614	6
BS/SME3	5,166,318	146
GLII/ME	23,323	7
COVID 14	3,630	2
COVID 19/1/1	15,785	1
COVID 19/1/2	413,282	7
COVID 19/1/3	2,365,945	104
COVID 19/2/1	36,167	35
COVID 19/2/2	4,633,496	73
COVID 19/3	137,350	21
Ընդամենը	45,496,571	2,425

Հազ դրամ

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրումներ	31/12/2020	քանակ
ADB/TFP/IBA/Ասիական Չարգացման Բանկ	454,581	12
ADB/TFP/RCA/Ասիական Չարգացման Բանկ	13,134	1
ADB/WESSD/Ասիական Չարգացման Բանկ	2,369,782	137
BlueOrchard/MSE/Բյուռ Օրշարդ	406,446	2
FMO/MSME/Green/	135,472	2
DEG/SME/ՂԵԳ	2,991,072	116
EBRD/WiB/Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ/RCA	2,116,146	2
EBRD/WiB/Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ	3,466,356	255
FINSCA/MSE/Ֆինետիկ Էս Սի Էյ	119,556	10
GAF/ KfW /ENERGY	201,976	156
FMO/MSME/Retail/	2,767,623	59
GAF/KfW/SME	6,092,155	833
GAF/KfW/SME/ENERGY	216,993	27
INCOFINCVBA/MSE/ Ինկոֆին	3,228,112	111
SICAV-SIF/ME1/Սիմբիոտիկա-Գլոբլ ֆայնենշլ Ինքլյուսիվ ֆանդ	375,174	96
EIB/APEX	437,396	9
SICAV-SIF/ME2/Սիմբիոտիկա-ԷսԻԲի IV Մայկրոֆայնրնս ֆանդ	5,569	2
BS/SME1	5,543	1
BS/SME3	1,902,323	57
EFA FIDF/SME	485,990	6
GLII/ME	30,958	2
Ընդամենը	27,822,357	1,896

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների բացվածք ըստ վարկավորման ոլորտների(առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորստուտների գծով պահուստները)	30/09/2021	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2020	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	26,232,981	14.78	24,428,020	12.42
Գյուղատնտեսություն	15,971,697	6.07	9,287,083	4.72
Շինարարություն	18,659,719	7.06	12,376,728	6.29
Տրանսպորտ և կապ	881,111	0.31	662,594	0.34
Առևտուր	38,060,899	17.05	35,216,623	17.90
Սպառողական	56,008,207	30.81	68,534,046	34.84
Հիփոթեքային վարկեր	25,061,059	10.18	19,868,036	10.10
Սպասարկման ոլորտ	11,810,972	5.35	10,783,610	5.48
Այլ	17,004,785	8.41	15,557,968	7.91
Ընդամենը	209,691,430	100	196,714,708	100

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30/09/2021	Տոկոսային հարաբերությունը	31/12/2020	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	205,509,876	99.49	192,361,297	99.50
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ	65,670	0.03	-	-
Բելգիա	38,687			
Ֆրանսիա	26,983			
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից զածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների				
Հաշվեդրված տոկոսներ	994,951	0.48	975,918	0.50
Ընդամենը	206,570,497	100	193,337,215	100

Մանրագրություն 16. "Հաճախորդների տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ"

30/09/2021

Հաճախորդների տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը ըստ դասակարգման փուլերի /FRS 9/	Փուլ 1 /Չարժեքրկված և մինչև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավելի ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ
Կորպորատիվ վարկեր	100,079,400	218,169	310,378	128,724	275,603	200,885
Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռներեցիների տրված վարկեր	107,176,973	1,803,861	861,802	228,555	987,274	540,738
Ընդամենը	207,256,373	2,022,030	1,172,180	357,279	1,262,877	741,623

31/12/2020

Հաճախորդների տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի, փոխառությունների և արժեքրկման պահուստների բացվածք ըստ ռեզեսիան մոդիլի ճյուղերի	Փուլ 1 /Չարժեքրկված և մինչև 30օր ժամկետանց/		Փուլ 2 /31-90օր ժամկետանց/		Փուլ 3 /90 օրից ավելի ժամկետանց/	
	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ	Համախառն վարկեր	Արժեքրկման պահուստ
Կորպորատիվ վարկեր	86,794,109	187,190	102,302	45,827	274,610	200,660
Ֆիզիկական անձանց և անհատ ձեռներեցիների տրված վարկեր	107,177,916	1,883,584	1,287,093	375,030	1,078,678	685,202
Ընդամենը	193,972,025	2,070,774	1,389,395	420,857	1,353,288	885,862

	30/09/2021			
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գնով պահուստ	Ջուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Մտատուստի				
Ընդամենը	54,839,116	1,129,331	53,709,785	2.06%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	361,259	30,675	330,584	8.49%
- 31-ից 60 օր	168,804	65,508	103,296	38.81%
- 61-ից 90 օր	186,425	50,389	136,036	27.03%
- 91-ից 180 օր	233,329	128,627	104,702	55.13%
- 180 օրից ավել	219,278	125,766	93,512	57.35%
Ընդամենը	56,008,211	1,530,296	54,477,915	2.73%
Սեռատուր				
Ընդամենը	37,685,005	124,251	37,560,754	0.33%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	50,963	5,953	45,010	11.68%
- 31-ից 60 օր	1,446	669	777	
- 61-ից 90 օր	272,853	126,156	146,697	46.24%
- 91-ից 180 օր	41,217	30,034	11,183	
- 180 օրից ավել	9,413	6,859	2,554	
Ընդամենը	38,060,897	293,922	37,766,975	0.77%
Արտարուստի				
Ընդամենը	26,225,897	47,648	26,178,249	0.18%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	7077	8	7,069	
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր				
- 180 օրից ավել				
Ընդամենը	26,232,974	47,656	26,185,318	0.18%
Ենթարուստի				
Ընդամենը	18,659,723	28,238	18,631,485	0.15%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր				
- 180 օրից ավել				
Ընդամենը	18,659,723	28,238	18,631,485	0.15%
Հիմնադրամի				
Ընդամենը	25,008,325	862,934	24,145,391	3.45%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	6,038	203	5,835	
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր	5,695	4,950	745	#DIV/0!
- 180 օրից ավել	40,996	35,630	5,366	#DIV/0!
Ընդամենը	25,061,054	903,717	24,157,337	3.61%
Գաղտնահատարուստի				
Ընդամենը	15,904,547	4,539	15,900,008	0.03%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	35753	512	35241	1.43%
- 31-ից 60 օր	21285	1143	20,142	
- 61-ից 90 օր	2317	192	2,125	
- 91-ից 180 օր	7560	6340	1,220	
- 180 օրից ավել	229	192	37	
Ընդամենը	15,971,691	12,918	15,958,773	0.08%
Այլ ուտարուստի				
Ընդամենը	29,663,947	279,979	29,383,968	0.94%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր	765	111	654	#DIV/0!
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր	3,604	3,282	322	91.07%
- 180 օրից ավել	28,563	20,813	7,750	72.82%
Ընդամենը	29,696,879	304,185	29,392,694	1.02%
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	209,691,429	3,120,932	206,570,497	1.49%

	31.12.2020			
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գնով պահուստ	Ջուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Մտատուստի				
Ընդամենը	66,177,890	1,229,294	64,948,596	1.86%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	508,621	41,898	466,723	8.24%
- 31-ից 60 օր	508,377	143,884	364,493	28.30%
- 61-ից 90 օր	384,113	131,302	252,811	34.18%
- 91-ից 180 օր	666,982	383,529	283,453	57.50%
- 180 օրից ավել	288,064	208,188	79,876	72.27%
Ընդամենը	68,534,047	2,136,095	66,395,952	3.12%
Սեռատուր				
Ընդամենը	35,171,158	108,891	35,062,267	0.31%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	9,450	2,154	7,296	22.79%
- 31-ից 60 օր	14,576	6872	7,704	
- 61-ից 90 օր	2,585	1197	1,388	46.31%
- 91-ից 180 օր	15,098	11018	4,080	72.98%
- 180 օրից ավել	3,756	2,741	1,015	72.98%
Ընդամենը	35,216,623	132,873	35,083,750	0.38%
Արտարուստի				
Ընդամենը	24,427,117	33,872	24,393,245	0.14%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր	899	130	769	
- 91-ից 180 օր				
- 180 օրից ավել				
Ընդամենը	24,428,016	34,002	24,394,014	0.14%
Ենթարուստի				
Ընդամենը	12,376,726	22,674	12,354,052	0.18%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր				
- 61-ից 90 օր				
- 91-ից 180 օր				
- 180 օրից ավել				
Ընդամենը	12,376,726	22,674	12,354,052	0.18%
Հիմնադրամի				
Ընդամենը	19,775,925	679,522	19,096,403	3.44%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	26,108	876	25,232	
- 31-ից 60 օր	6,418	5,574	844	86.85%
- 61-ից 90 օր	2,348	8816	14,642	37.58%
- 91-ից 180 օր	32,710	28,411	4,299	
- 180 օրից ավել	3,425	2,975	450	
Ընդամենը	19,868,044	726,174	19,141,870	3.65%
Գաղտնահատարուստի				
Ընդամենը	9,272,061	4,509	9,267,552	0.05%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	8056	46	8010	0.57%
- 31-ից 60 օր	2863	98	2,764	3.46%
- 61-ից 90 օր	4102	1040	3062	25.33%
- 91-ից 180 օր				
Ընդամենը	9,287,082	5,694	9,281,388	0.06%
Այլ ուտարուստի				
Ընդամենը	26,898,953	270,567	26,628,386	1.01%
Ժամկետային				
- 1-ից 30 օր	2,749	1,018	1,731	37.03%
- 31-ից 60 օր	97,402	44917	52,485	
- 61-ից 90 օր	3,577	124	3,453	
- 91-ից 180 օր	75	68	7	90.67%
- 180 օրից ավել	1,416	1,289	127	91.03%
Ընդամենը	27,004,172	317,983	26,686,189	1.18%
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	196,714,710	3,377,495	193,337,215	1.72%

Օանթագրություն 17. "Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Պետական արժեթղթեր	30/09/2021		31/12/2020	
	գուցակված	չգուցակված	գուցակված	չգուցակված
Պետական գանձապետական պարտատուներ		3,537,694		3,557,090
Ընդամենը		3,537,694		3,557,090

Հազ. դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	30/09/2021		31/12/2020	
	գուցակված	չգուցակված	գուցակված	չգուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ			647,844	
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ		105,755		105,755
Կապիտալի գործիքներ		105,755	647,844	105,755
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր		105,755	647,844	105,755
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (ներառյալ կորուստների պահուստ)				
Չուս ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ		-	647,844	105,755

Հազ. դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	30/09/2021		31/12/2020	
	գուցակված	չգուցակված	գուցակված	չգուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		7,141		6,166
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		7,141		6,166
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	3,537,694	112,896	4,204,934	111,921

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները 30/09/2021թ.-ի դրությամբ

Հազ. դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	7,141	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	82,500	6.20
ԱՔՌԱ ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	23,255	4.58
Ընդամենը				112,896	

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Օանթագրություն 17.1 "Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր"

Հազ. դրամ

	30/09/2021		31/12/2020	
	գուցակված	չգուցակված	գուցակված	չգուցակված
Մեփական գրավադրված արժեթղթեր		15,483,195		39,428,538
Ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված արժեթղթեր		23,121,115		
Գրավադրված արժեթղթերի պահուստ		(265,459)		(43,919)
Ընդամենը		38,338,851		39,384,619

Օանթագրություն 18. "Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ"

	30/09/2021	31/12/2020
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող պետական արժեթղթեր	200,000	
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ոչ պետական արժեթղթեր	605,223	522,571
Կուտակված տոկոսներ	8,951	2,221
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների պահուստ	(12,845)	(9,224)
Ընդամենը	801,329	515,568

Օանթագրություն 19. "Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 20. "Հիմնական միջոցներ և ոչ կյուրական ակտիվներ"

Հոդվածի անվանումը	Հոդ, շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ.ներդ.	Օգտագործված իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Հիմնական միջոցների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	8,399,573	3,835,389	903,061	2,299,221	16,310	3,210,266	18,663,820
Ավելացում	16,737	135,416	147,531	137,091	251,423	524,120	1,212,318
Օտարում			(104,724)	(5,886)			(110,610)
Դուրս գրում		(307)				(17,429)	(17,736)
Վերախմբավորում	225,576				(247,262)	(97,956)	(119,642)
Հիմնական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30/09/2021	8,641,886	3,970,498	945,868	2,430,426	20,471	3,619,001	19,628,150
Կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	436,041	2,477,812	386,200	1,441,332	-	1,118,061	5,859,446
Ավելացում	176,224	259,435	83,391	136,573		471,884	1,127,507
Օտարում			(81,239)	(568)			(81,807)
դուրսգրում		(77)				(10,083)	(10,160)
Կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30/09/2021	612,265	2,737,170	388,352	1,577,337	-	1,579,862	6,894,986
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	8,029,621	1,233,328	557,516	853,089	20,471	2,039,139	12,733,164
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	7,963,532	1,357,577	516,861	857,889	16,310	2,092,205	12,804,374

Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից համաձայն շուկայական և եկամտային մոտեցումների: Վերագնահատումից աճը վերագրվել է սեփական կապիտալի վերագնահատման պահուստին :

Ոչ նյութական ակտիվներ					Հազ. դրամ
Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	476,894	451,685	206	30,550	959,335
Ավելացում	80,256	158,076			
Վերախմբավորում					-
Ոչ նյութական ակտիվների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30/09/2021	557,150	609,761	206	30,550	1,197,667
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում 31/12/2020	115,392	240,920	84	21,205	377,601
Ավելացում	35,251	57,854	11	1,597	94,713
Օտարում					-
Վերախմբավորում					-
Ոչ նյութական ակտիվների կուտակված մաշվածության մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում 30/09/2021	150,643	298,774	95	22,802	472,314
Զուտ հաշվեկշռային արժեք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	406,507	310,987	111	7,748	725,353
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	361,502	210,765	122	9,345	581,734

30.09.2021թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր <<Գործառնական օր>> ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 750 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 0 դրամ:

Մանթագրություն 21. "Այլ ակտիվներ"

Հազ. դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	30/09/2021	31/12/2020
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	78,421	69,582
Շեղումներ	78,421	69,582
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ(ծանոթ. 7)	(797)	(1,281)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	77,624	68,301
Ղեկնողական պատճեն և կանխավճարներ		
Ղեկնողական պատճեն բուսեի գծով	421,977	90,155
Կանխավճարներ աշխատակիցներին		21
Կանխավճարներ մատակարարներին	150,873	257,923
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	35,819	47,211
Այլ ղեկնողական պատճեն և կանխավճարներ	64,095	64,187
Շեղումներ	673,854	459,497
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(6,741)	(4,597)
Շեղումներ	668,013	454,900
Պահեստ	134,617	223,332
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	122,822	202,282
Այլ ակտիվներ	65,378	70,910
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(6,161)	(7,047)
Շեղումներ	316,856	489,477
Շեղումներ այլ ակտիվներ	1,061,193	1,012,678

Մանթագրություն 22. "Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ"

Հազ. դրամ

Շեղումներ	30/09/2021	31/12/2020
ՀՀ բանկերի	9,821	1,887
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	17,247	19,532
Հաշվեդրված տոկոսներ		
Շեղումներ	27,068	21,419
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
Այլ		
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	4,842,628	5,226,705
Այլ	115	685
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	3,087,577	2,317,959
Այլ	45,556	45,498
Հաշվեդրված տոկոսներ	27,057	18,250
Շեղումներ	8,002,833	7,609,097
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Շեղումներ	975,880	1,449,617
Վարկեր և ավանդներ	39,609,041	32,913,566
Այլ	56,795	60,052
Հաշվեդրված տոկոսներ	868,288	940,740
Շեղումներ	41,510,004	35,363,975
Շեղումներ պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	49,540,005	42,994,491

Մտնորագրություն 22.1 Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ

Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր	Ծրագիր	Արժույթ	Ժամկետ	30/09/2021	Արժույթ	Ժամկետ	31/12/2020
Բլուր Օուսառո Աստուծաճանճան ֆանդ	BlueOrchard/MSME	USD	1-4 տարի	4,927,392	USD	1-4 տարի	5,232,330
ԴԳԳ	DEG/SME	USD	1-7 տարի	3,404,701	USD	1-7 տարի	4,819,351
Վերականգնման և Ջարգացման ԵվրոպականԲանկ	EBRD/WIB	AMD	1-4 տարի	3,400,560	AMD	1-4 տարի	4,867,167
Վերականգնման և Ջարգացման ԵվրոպականԲանկ	EBRD/WIB	AMD	1-5 տարի	566,161	AMD	1-5 տարի	694,210
Վերականգնման և Ջարգացման ԵվրոպականԲանկ	EBRD/TFP/RCA	EUR	1 տարուց պակաս		EUR	1 տարուց պակաս	1,211,294
Ի ԷՖ Էլ Ֆավենշոլ Ինսթիտուշոն Դեթ Ֆանդ	EFA FIDF/SME	USD	1-3 տարի		USD	1-3 տարի	1,306,046
Գլոբալ Ինիշիատիվ Ինվեստմենտս	GLII/ME	USD	1-4 տարի		USD	1-4 տարի	1,592,434
Ինկոֆին Ինվեստմենթ Սենթրեթթ	INCOFINCVBA/MSE	USD	1-4 տարի	1,646,488	USD	1-4 տարի	1,756,361
Ինկոֆին Ինվեստմենթ Սենթրեթթ	Incofin CVSO CVBA-SO/MSE	USD	1-4 տարի	981,637	USD	1-4 տարի	1,605,694
Հոլանդական Ջարգացման Բանկ	FMO/MSME/Green	EUR	1-5 տարի	4,919,188	EUR	1-5 տարի	3,223,136
Հոլանդական Ջարգացման Բանկ	FMO/MSME/Green	USD	1-5 տարի	2,731,060	USD	1-5 տարի	5,262,879
Հոլանդական Ջարգացման Բանկ	FMO/MSME/RETAIL	USD	1-5 տարի	9,155,903	USD	1-5 տարի	10,360,594
Սիմբիոտիկա-ԷսԻԲԻ IV Աստուծաճանճան ֆանդ	SICAV/SIF/ME1	AMD	1-4 տարի		AMD	1-4 տարի	2,031,312
Սիմբիոտիկա-Գլոբալ Ֆայնենշլ Ինքլյուսիվ ֆանդ	SICAV-SIF/ME2	AMD	1-4 տարի		AMD	1-4 տարի	512,221
Սիմբիոտիկա Սիբրվ (Լյուքսեմբուրգ) Ինիշիատիվ	HIIF/MSME	AMD	1-4 տարի	247,802	AMD	1-4 տարի	241,996
Սիմբիոտիկա Սիբրվ (Լյուքսեմբուրգ) Գլոբալ Ֆայնենշլ	GFIF/MSME	AMD	1-4 տարի	247,802	AMD	1-4 տարի	241,996
Սիմբիոտիկա Սիբրվ (Լյուքսեմբուրգ) ԷՍԻԲԻ Սիկրոֆայնենշլ ֆանդ VII	SEBMFVI/MSME	AMD	1-4 տարի	1,982,414	AMD	1-4 տարի	1,935,965
Սիմբիոտիկա Սիբրվ-ԷսԻԲԻ Սայկրոֆայնենշլ ֆանդ VI	SEBMFVI/MSME	AMD	1-3 տարի	833,268			
Սիմբիոտիկա Սիբրվ II - Էնթրինգ Ինիշիատիվ ֆանդ	SEIBF/MSME	USD	1-4 տարի	366,103			
Սիմբիոտիկա Սիբրվ II - Էլ Բի Էն ԱՄՊՕ Ինիշիատիվ ֆանդ	SAAIF/MSME	USD	1-4 տարի	488,137			
Դուա Րեթրոն ֆանդ Էս. Ա. Սի. Էլ. Վի	DRF/ME	USD	1-4 տարի	2,366,938			
Սիկրոֆայնենշլ ԷՆԻՆԵՍԻՏԵՆ Ֆեյսիլթի Էս.Էլ.	MEF/MSME	USD	1-4 տարի	2,434,294			
Էս.Էլ.Ֆուլի-Էս.Էլ.ԷՖ	BS/SME3	USD	1-5 տարի	4,806,021	USD	1-5 տարի	5,275,296
Սևոմյան Առևտրի և Ջարգացման Բանկ(ԱՕԱՅԲ)	ADB/TFP/RCA	USD	1 տարուց պակաս	243,755	USD	1 տարուց պակաս	1,139,791
Ամիսան Ջարգացման Բանկ	ADB/MSME	USD	1-5 տարի	7,273,237	USD	1-5 տարի	3,942,012
ՄԻԿՐՈ, ՓՈՒՐ և ՄԻՋԻԵ ԷՆՅԵՐՓՐԱՅԻՉ ԲՈՒՂԵՄ	MSMEBondsSA/Social/Green	AMD	1-4 տարի	7,740,024	AMD	1-4 տարի	5,302,485
Ընդամենը				60,762,464			62,554,370

Մտնորագրություն 22.2 ՀՀ Գնտնողական Բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր

Ծրագիր	30/09/2021		31/12/2020	
	Վաճառված օտար	Հաշվեկրկման տոնու	Վարկավորման օտար	Հաշվեկրկման տոնու
ԳՀՀ / "Կանայն Էնթերթեյնմենթ Դորթի աջակցման և զարգացման" վարկային ծրագիր	2,043,676	43,330	1,827,163	6,382
ԳՀՀ /Եվրոպական ներդրումային բանկի ՀՀ ՓՄՁ-ների վարկավորում	3,664,652	68,468	708,532	26,864
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	6,291,788	135,164	5,461,548	13,343
ԳՀՀ "Վերականգնվող Էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	1,733,224	21,671	1,123,120	29,515
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր	589,240	10,473	244,928	1,760
ՀՀ "Գյուղատնտեսական ոլորտի աջակցում" ծրագիր	295,427	2,596	-	-
ՀՀ "ՓՄՁ-ների աջակցման" վարկային ծրագիր	1,823,998	10,710		
COR-AGRO	34,380	274	10,176	53
Cor-Ref	269,500	-	404,250	-
Cor-Cof	11,250	-	16,625	-
COVID-19	144,615	-	212,177	-
Ընդամենը	16,901,761	292,685	10,008,519	77,917

Մտնորագրություն 22.3 Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրեր	30/09/2021	31/12/2020
Հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական	35,064,270	38,125,044
Հետգնման պայմանագրեր հաճախորդների հետ		
Ընդամենը	35,064,270	38,125,044

Ծանոթագրություն 23. "Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ"

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30/09/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	25,134,973	21,420,211
Ժամկետային ավանդներ	8,494,515	8,129,908
Այլ	1,928,405	477,035
Հաշվարկված տոկոսներ	306,765	349,775
Ընդամենը	35,864,658	30,376,929

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30/09/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	942,549	1,890,143
Ժամկետային ավանդներ		
Այլ	2	2
Հաշվարկված տոկոսներ		216
Ընդամենը	942,551	1,890,361

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	30/09/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	1,086,541	831,444
Ժամկետային ավանդներ	1,100	4,199
Այլ	14,140	13,748
Հաշվարկված տոկոսներ	22	121
Ընդամենը	1,101,803	849,512

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30/09/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	18,976,896	19,641,681
Ժամկետային ավանդներ	55,271,219	53,501,881
Այլ	944,912	883,777
Հաշվարկված տոկոսներ	1,055,858	1,125,326
Ընդամենը	76,248,885	75,152,665

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30/09/2021	31/12/2020
Ընթացիկ հաշիվներ	1,095,850	883,602
Ժամկետային ավանդներ	2,635,723	2,899,316
Այլ	57,099	387,592
Հաշվարկված տոկոսներ	55,206	55,435
Ընդամենը	3,843,878	4,225,945
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների	118,001,775	112,495,412

30.09.2021 թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 5.938.382 հազ. ՀՀ դրամ
30.09.2021 թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից ստեղծված գումար 4.990.482 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 23.1 "Ստորադաս փոխառություն"

Բանկը 30.09.2021 թ դրությամբ ունի ստորադաս փոխառության մնացորդ՝ 1.215.632 դրամ:

Ծանոթագրություն 24. "Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր"

	30/09/2021	31/12/2020
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	6,088,664	6,185,733
Ընդամենը	6,088,664	6,185,733

Ծանոթագրություն 25. "Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն"

Հազ. դրամ

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություն	30/09/2021	31/12/2020
Աձանցյալ գործիքներ		
Սվովի	138	11,549
Ֆորվարդ		
ալլ		
Ընդամենը	138	11,549

Ծանոթագրություն 26. "Վճարվելիք գումարներ"

Հազ. դրամ

Վճարվելիք գումարներ	30/09/2021	31/12/2020
Շահարաժիններ	495,738	446,320
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	52,553	54,273
Ընդամենը	548,291	500,593

Ծանոթագրություն 27. "Այլ պարտավորություններ"

Հազ. դրամ

Այլ պարտավորություններ	30/09/2021	31/12/2020
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	33,229	62,158
ԱԱՀ-ի գծով	3,282	2,350
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	110,006	183,335
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	1,249,087	998,449
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	99,039	84,764
Այլ պարտավորություններ	174,301	545,715
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	1,668,944	1,876,771

Ծանոթագրություն 28. "Կանոնադրական կապիտալ"

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 26,107,556 հազ. դրամ, այն ներառում է 1,897,938 հատ սովորական բաժնետոմս 10400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս 15,000 դրամ անվանական արժեքով: Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ. դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (հրավաբանական անձանց համար)
Սուրբհասյան Սարիբեկ Այբերտի	5,516,150	27.95%	
Սուրբհասյան Խաչատուր Այբերտի	3,138,533	15.90%	
Սուրբհասյան Էդուարդ Այբերտի	2,090,608	10.59%	
Սուրբհասյան Ռոբերտ Այբերտի	3,436,326	17.41%	

Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն
 ա/ մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին՝ իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակին և անվանական արժեքին համապատասխան ձայների քանակով՝ օրենքով և բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում:
 բ/ ստանալ եռամսյակային վճարներ(շահութաբաժիններ),գ/ ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ օրենքով սահմանված ցանկացած տեղեկատվություն,
 դ/ ստանալ Բանկի գույքի իր հասանելիք մասը Բանկի լուծարման դեպքում:

Ծանոթագրություն 29. "Մեփական կապիտալի այլ տարրեր"

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. "Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները 30.09.2021թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում: Բանկի հարկային պարտավորությունները 30.09.2021թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները
 Հազ. դրամ

	30/09/2021	31/12/2020
Զօգտագործված վարկային գծեր	5,627,082	4,861,322
Տրամադրված երաշխիքներ	9,070,597	7,316,766
Տրամադրված ակրեդիտիվներ		
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	(49,584)	(54,637)

Ծանոթագրություն 31. "Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ"

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և "Բանկերի և բանկային գործունեության մասին" ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկավարամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ. դրամ

Բանկի հետ կապված կողմերին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	30/09/2021	31/12/2020
Բանկի բաժնետեր	5,000,619	3,941,879
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	316,348	333,870
Ֆինանսական կազմակերպություն	60,000	352,061
Ընդամենը	5,376,967	4,627,810
Տոկոսային եկամուտ	320,340	271,897

Բանկի հետ կապված կողմերից ներգրավված միջոցներ	30/09/2021	31/12/2020
Բանկի բաժնետեր	846,939	1,128,108
Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	900,577	664,407
Ֆինանսական կազմակերպություն	358,109	186,170
Ընդամենը	2,105,625	1,978,685
Տոկոսային ծախս	64,286	24,902

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	30/09/2021	31/12/2020
Բանկի խորհրդին	184,466	283,966
Աշխատավարձ	184,466	233,671
Պարգևատրում		19,100
Բանկի գործադիր մարմնին	298,673	375,836
Աշխատավարձ	298,673	378,353
Պարգևատրում		31,486
Բանկի ներքին աուդիտին	72,996	95,988
Աշխատավարձ	72,996	93,227
Պարգևատրում		8,037
Ընդամենը	556,135	755,790

1) Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանում

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Ջուզակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում),

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Մթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,

8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Մթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շուկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) Վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական.

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) Վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

30/09/2021

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ քրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	52,261,236	471,555	1,398,110	22,201	54,153,101
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	443				443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	8,512,556	43,236	202,796	2,062	8,760,650
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	8,140,180				8,140,180
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		806			806
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	206,504,780		65,717		206,570,497
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սափվող արժեթղթեր	3,643,449		7,141		3,650,590
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	38,338,851				38,338,851
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	801,329				801,329
Այլ ակտիվներ	77,063		563		77,626
Ընդամենը ակտիվներ	318,279,888	515,596	1,674,327	24,263	320,494,073

31/12/2020

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ քրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	38,886,401	643,911	2,928,232	114,213	42,572,757
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	443				443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	12,929,143	79,642	741,943	5,025	13,755,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	10,175,600				10,175,600
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		16,538			16,538
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	193,337,215				193,337,215
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	39,384,619				39,384,619
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով սափվող արժեթղթեր	4,310,689		6,166		4,316,855
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	515,568				515,568
Այլ ակտիվներ	68,588		994		69,582
Ընդամենը ակտիվներ	299,608,266	740,091	3,677,335	119,238	304,144,930

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

Հազ. դրամ

ՀՀ մարզեր	30/09/2021	31/12/2020
Երևան	138,708,860	132,668,303
Կոտայք	17,751,352	16,171,193
Սրբաբեր	11,107,017	9,944,887
Լոռի	7,207,832	7,937,621
Ղեղարթունիք	6,067,133	5,969,132
Շիրակ	5,318,850	5,395,918
Արմավիր	6,513,986	4,833,086
Սյունիք	4,690,389	4,117,445
Արագածոտն	4,426,337	3,253,920
Վայոց Ձոր	1,407,091	1,079,485
Տավուշ	1,029,761	1,071,041
Արցախ	2,341,888	895,184
Ընդամենը	206,570,497	193,337,215

1) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

2) Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 30.09.2021թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 6.29%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 30.09.2021թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 209.691.430 հազ. դրամ: Փուլ 2, փուլ 3 գնացած վարկերի ծավալը 30.09.2021թ-ի դրությամբ կազմել է 2.435.057 հազ. դրամ:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՖՆՄՍ 9-ի պահանջներին:

5) 2021թ III-րդ եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաժամկետի) կազմել է 397,053,964 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 355,040,116 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2021թ III-րդ եռամսյակում կազմել է 13,487,061 հազ. դրամ, 460,247 usd՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 26,321,520 հազ. դրամ, 0 usd:

6) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշիռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմված հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, կույթերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:
Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները.՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախնինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) "ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ" ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոյոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

1) Շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) Շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկի և դիրքերի կարավարման արդյունավետության գնահատում:

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Տնկատարույթի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2021թ. III եռամսյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսատարույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 17,297,253 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 20,384,354 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով նվազելով 3,087,102 հազ. դրամով կամ 15.1%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2021թ. III եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2021թ. III եռամսյակում, նախորդ եռամսյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով աճել է 2,168,307 հազ. դրամով կամ 14.3%-ով:

Տնկատարույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2021թ. III եռամսյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 2.1 տոկոսային կետով՝ կազմելով 107.1%՝ 2020թ. III եռամսյակի 109.2% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2021թ. III եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսատարույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսատարույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 107.1%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2021թ. III եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.696 տարի (2020թ. III եռամսյակի վերջի 1.730 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.035 տարով կամ 2%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.68 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.015 տարով կամ 0.9%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2021թ. III եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.04 տարի (2020թ. III եռամսյակի վերջի 0.98 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.06 տարով կամ 6.1%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.011) նշված ցուցանիշն աճել է 0.028 տարով կամ 2.8%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2021թ. III եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.774 (2020թ. III եռամսյակի վերջի 0.863-ի դիմաց)՝ նվազելով 0.089-ով կամ 10.3%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.778) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.004-ով կամ 0.5%-ով:

**Փոփոխվող տոկոսատարույթով ակտիվներ և պարտավորություններ
30.09.2021թ.**

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի		
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	
Տեղաբաշխված միջոցներ													
Համահասն միջոցներ և որանգ համարժեքներ													
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Նեղորակված միջոցներ													
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ,													
- վարկեր			614,756	140,358	488,070	1,315,410	1,102,826	4,070,819	9,271,176	8,210,209			
Ընդամենը	-	-	614,756	140,358	488,070	1,315,410	1,102,826	4,070,819	9,271,176	8,210,209	-	-	
Զուտ դիքք	-	-	332,956	(614,756)	(140,358)	(488,070)	(1,315,410)	(1,102,826)	(4,070,819)	(9,271,176)	(8,210,209)	-	-

31.12.2020թ.

Հազ. դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Նեղորակված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում												
- վարկեր			488,070	536,207	614,756	1,281,207	1,102,826	682,868	8,607,696	14,490,217		
Ընդամենը	-	-	488,070	536,207	614,756	1,281,207	1,102,826	682,868	8,607,696	14,490,217	-	-
Զուտ դիքք	-	-	(488,070)	(536,207)	(614,756)	(1,281,207)	(1,102,826)	(682,868)	(8,607,696)	(14,490,217)	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսատարույթները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսատարույթներ 30/09/2021թ.		Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսատարույթներ 31/12/2020թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ 22 ԿԲ-ում				
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	9.03	1.88	6.39	1.23
- միջբանկային վարկեր	11.00	1.76		1.76
- միջբանկային թեառ	8.82		5.97	
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	13.05	8.49	13.89	8.42
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	7.99	6.29	8.19	6.95
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	8.08	4.03	7.06	4.34
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5.02	3.50	5.56	3.56

3) մոդելների նկարագրությունը
Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ փաթեթ) համար:

Արտարժույթային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժույթային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժույթային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժույթային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժույթային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժույթային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժույթային քաղաքականությունը միտված է արտարժույթային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժույթային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է "Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելի" ("GAP մոդել") և "Դյուրացիայի մոդելի" կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել արտարժույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույքներով,
2. տոկոսադրույքների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույքները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույքի նկատմամբ գնահատվում է "Ճեղքվածքի հարաբերակցություն" ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումուլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույքների տատանումները և դիմամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես սովորյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործռններով (սովյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ✓ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դիմամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության
- ✓ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ✓ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ✓ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիվերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ✓ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կոռուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ

5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 30,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

Հազ դրամ

	30.09.2021	31.12.2020
Կանոնադրական կապիտալ	26,107,555	25,955,663
Էմիսիոն եկամուտ/վնաս	289,718	180,180
Պահուստներ	6,213,547	6,171,784
Գլխավոր պահուստ	3,481,000	3,275,000
Վերագնահատման պահուստներ	2,732,547	2,896,784
Զբաղիված շահույթ (վնաս)	11,015,097	9,197,719
Ընդամենը կապիտալ	43,625,917	41,505,346

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

2021թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր Կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	36,109,324	4,936,045	41,045,369	246,908,521	3,682,709	14.79	12
Փետրվար	36,862,957	5,186,411	42,049,368	248,218,015	3,055,501	15.36	12
Մարտ	37,144,772	5,112,177	42,256,949	250,436,469	2,874,602	15.40	12
Ապրիլ	37,557,475	4,797,173	42,354,648	258,860,190	3,066,859	14.89	12
Մայիս	37,753,167	4,626,423	42,379,590	256,315,833	2,782,039	15.16	12
Հունիս	37,875,979	4,576,151	42,452,130	258,397,890	2,798,182	15.07	12
Հուլիս	38,005,764	4,333,289	42,339,053	256,359,226	2,819,277	15.13	12
Օգոստոս	38,330,652	4,104,534	42,435,186	263,415,629	2,811,731	14.79	12
Սեպտեմբեր	38,587,603	3,840,838	42,428,441	271,473,243	2,859,987	14.37	12

Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող							
2020թ.	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր Կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	31,321,393	6,264,279	37,585,672	233,879,724	3,791,710	14.16	12
Փետրվար	31,588,434	6,317,687	37,906,121	229,506,140	4,006,775	14.42	12
Մարտ	32,382,296	6,325,083	38,707,379	235,813,689	4,241,738	14.27	12
Ապրիլ	33,001,732	6,483,617	39,485,349	234,587,896	4,268,010	14.62	12
Մայիս	34,141,025	6,858,335	40,999,360	237,690,754	4,618,789	14.85	12
Հունիս	34,557,742	6,727,414	41,285,156	239,876,328	4,689,338	14.80	12
Հուլիս	34,671,390	6,643,706	41,315,096	244,796,158	5,243,522	14.32	12
Օգոստոս	34,930,419	6,615,519	41,545,938	249,658,663	5,533,107	14.05	12
Սեպտեմբեր	35,387,537	6,600,630	41,988,167	253,112,782	5,616,387	14.00	12
Հոկտեմբեր	35,507,277	6,222,183	41,729,460	259,527,031	5,829,976	13.54	12
Նոյեմբեր	35,578,530	5,768,407	41,346,937	255,030,103	5,764,471	13.64	12
Դեկտեմբեր	36,191,459	4,997,271	41,188,730	250,164,157	5,481,659	13.92	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խրհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

30.09.2021թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	99,246,091	554,804		-
10%	8,466,978			846,698
20%	751,077			150,215
30%	49,940			14,982
35%	5,099,612			1,784,864
50%	1,378,275			689,138
75%	31,152,662	269,253		23,566,436
100%	107,296,361	7,013,581	84,303	114,394,245
110%	371,739	57,367		472,017
150%	80,127,598	3,623,383		125,626,472
200%	1,942,731			3,885,462
Ընդամենը	335,883,064	11,518,388	84,303	271,430,528

31.12.2020թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	94,723,420	246,076		-
10%	6,894,736			689,474
20%	734,324			146,865
30%	116,079			34,824
35%	4,804,667			1,681,633
50%	3,789,191	75,193		1,932,192
75%	30,556,668	322,856		23,159,643
100%	120,846,877	3,646,940	118,060	124,611,877
110%	288,190	40,292		361,330
150%	56,577,247	5,014,905		92,388,228
200%	2,101,085			4,202,170
Ընդամենը	321,432,484	9,346,262	118,060	249,208,236

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՖՀՄՍ 32 "Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը" պահանջների համաձայն.

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստակամ կողմերի միջև "պարզած ձեռքի հեռավորության" գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

30.09.2021թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում.

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխառվածություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառում, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն գեղջի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

30.09.2021թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

30.09.2021թ. դրությամբ բանկը չունի գրավադրված պետական արժեթուղթ :

30.09.2021թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

	30/09/2021		31/12/2020	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	88,443,208	352,607,347	77,029,276	307,563,238
Ավտոմեքենա	2,236,603	7,646,780	2,230,587	7,271,960
Սարքավորում	2,257,963	13,713,395	1,964,838	10,341,180
Պատրաստի արտադրանք	5,405,160	13,128,800	8,248,250	13,929,000
Երաշխավորություն	66,195,003	364,628,302	66,354,388	334,037,344
Դրամական միջոցներ	1,464,830	5,491,274	1,964,820	5,828,662
Ոսկյա իրեր	16,806,460	20,348,439	14,974,520	18,032,966
Պետ. արժեթղթեր	9,629	23,000	9,949	23,000
Այլ արժեթղթեր	9,711	37,093	244,143	667,645
Այլ գրավ	13,671,001	27,689,836	12,303,862	26,993,020
Գրավ առկա չէ	13,191,862		11,390,075	
Ընդամենը	209,691,430	805,314,266	196,714,708	724,688,015

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Խաչատրյան

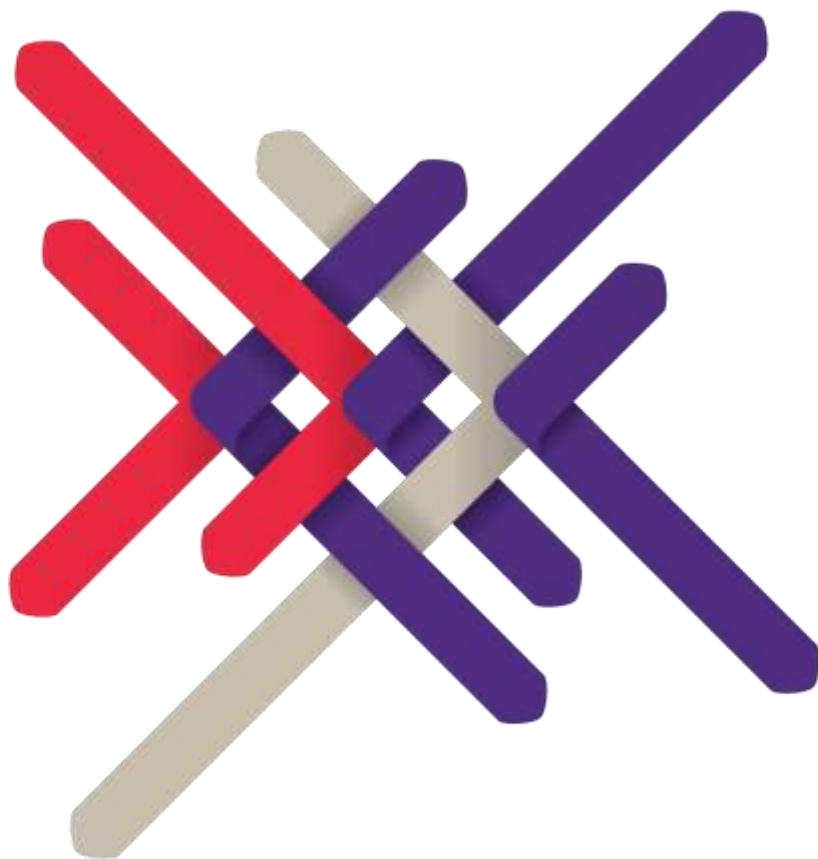
Գլխավոր հաշվապահ

Մ. Պողոսյան

Ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք.Երևան 0015
Երևան Պլազա
Բիզնես Կենտրոն
Գրիգոր Լուսավորիչ 9

Հ. + 374 10 500 964
Ֆ. + 374 10 500 961

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich street
0015 Yerevan, Armenia

T + 374 10 500 964
F + 374 10 500 961

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին.

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրը) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական պացոյցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական

հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 36.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային

ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Ստուգվել է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի հաշվարկում ընդգրկված վարկերի և փոխատվությունների, արտահաշվեկշռային հոդվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Ստուգվել են կիրառված մոդելների տեսական հիմքերը, և թեստավորվել է դրանց մաթեմատիկական ամբողջականությունը:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմը:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անիրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան ղեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն ղեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատրասխանաբովությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:

Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:

Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է ղեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն,

ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի ղեկավարը, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Արմեն Հովհաննիսյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն/
Առաջադրանքի պատասխանատու

29 ապրիլի 2021թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2020	2019
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	7	25,846,673	21,254,908
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7	(13,045,872)	(10,946,133)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		12,800,801	10,308,775
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	8	2,565,617	2,483,631
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	8	(831,404)	(627,209)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,734,213	1,856,422
Զուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		(709,484)	676,385
Զուտ արտարժույթային եկամուտ	9	2,337,878	758,011
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից		2,220,878	765,247
Այլ եկամուտներ	10	359,619	302,155
Արժեզրկման ծախս	11	(2,277,136)	(359,636)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(5,017,239)	(4,687,563)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	22	(1,425,465)	(1,353,219)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	23	(94,055)	(73,734)
Այլ ծախսեր	13	(3,865,458)	(3,694,567)
Շահույթ մինչև հարկումը		6,064,552	4,498,276
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,268,010)	(1,172,233)
Տարվա շահույթ		4,796,542	3,326,043

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2020թ.	2019թ.
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
<i>Հոդվածներ, որոնք հեկազայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>		
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	485,717
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	7,724	(91,222)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	83,620
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հեկազայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում	<u>7,724</u>	<u>478,115</u>
<i>Հոդվածներ, որոնք հեկազայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>		
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>		
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակյաժ զուտ օգուտ/(վնաս)	(2,697,936)	533,005
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	384,328	(173,887)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	417,522	(28,183)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ/(վնաս)	<u>(1,896,086)</u>	<u>330,935</u>
Ռնդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո	<u>(1,888,362)</u>	<u>809,050</u>
Ռնդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	<u>2,908,180</u>	<u>4,135,093</u>
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ	15	1.37

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
	Ծանոթ.		
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	42,572,757	44,050,205
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17	16,538	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	13,755,753	14,189,783
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	19	10,175,600	6,222,111
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	20	193,337,215	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր	21		
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		39,673,737	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		4,543,305	479,397
Հիմնական միջոցներ	22	12,804,374	12,262,246
Ոչ նյութական ակտիվներ	23	581,733	525,828
Այլ ակտիվներ	24	3,328,915	1,811,297
Ռեզամենը՝ ակտիվներ		320,789,927	280,682,526
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	17	11,549	9,313
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	6,185,733	4,452,356
Հետզնման պայմանագրեր	19	38,125,044	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	26	115,700,441	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	112,495,410	113,366,878
Ռնթացիկ հարկի զձով պարտավորություն		790,950	390,244
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	467,873	922,445
Ստորադաս փոխառություններ	28	1,311,068	719,787
Այլ պարտավորություններ	29	4,106,240	3,817,289
Ռեզամենը՝ պարտավորություններ		279,194,308	241,224,817

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2020թ.	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	25,955,663	25,635,343
Էմիսիոն եկամուտ		180,180	-
Գլխավոր պահուստ		3,275,000	3,105,000
Իրական արժեքի պահուստ		(63,931)	1,832,155
Այլ պահուստներ		3,319,815	3,409,549
Չբաշխված շահույթ		8,928,892	5,475,662
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		41,595,619	39,457,709
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		320,789,927	280,682,526

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2021թ. ապրիլի 29-ին՝

Արամ Բեկսատոյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	25,635,343	-	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	4,796,542	4,796,542
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(97,458)	97,458	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	-	(488,852)	-	-	(488,852)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	-	(2,209,084)	-	-	(2,209,084)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	-	384,328	-	-	384,328
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	417,522	7,724	-	425,246
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(1,896,086)	(89,734)	4,894,000	2,908,180
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	320,320	180,180	-	-	-	-	500,500
Շահարաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,270,770)	(1,270,770)
Հատկացում պահուստին	-	-	170,000	-	-	(170,000)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	320,320	180,180	170,000	-	-	(1,440,770)	(770,270)
Հաշվեկշիռը 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,955,663	180,180	3,275,000	(63,931)	3,319,815	8,928,892	41,595,619

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	22,266,343	3,000,000	1,501,220	3,055,334	3,190,420	33,013,317
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,326,043	3,326,043
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>						
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	485,717	-	485,717
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից կամ օտարումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(123,900)	123,900	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	1,305,635	-	-	1,305,635
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերագասակարգված զուտ գումար	-	-	(772,630)	-	-	(772,630)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	(173,887)	-	-	(173,887)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(71,824)	(91,222)	-	(163,046)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	-	43,641	83,620	-	127,261
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	330,935	354,215	3,449,943	4,135,093
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	-	-	-	3,369,000
Հատկացում պահուստին	-	105,000	-	-	(105,000)	-
Շահարաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(1,059,701)	(1,059,701)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	3,369,000	105,000	-	-	(1,164,701)	2,309,299
Հաշվեկշիռը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,635,343	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2020	2019
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթը նախքան հարկումը	6,064,552	4,498,276
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության մասհանումներ	1,425,465	1,353,219
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	94,055	73,734
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	(4,655)	(5,057)
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	2,277,136	359,636
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	(834,017)	(24,938)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ (օգուտ)/վնաս	(824,500)	347,491
Զուտ (օգուտ)/վնաս շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	709,484	(676,385)
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապահանջումից	(2,220,878)	(765,247)
Ստացվելիք տոկոսներ	(75,274)	(264,324)
Վճարվելիք տոկոսներ	496,244	399,442
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները</i>	<u>7,107,612</u>	<u>5,295,847</u>
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	(716,264)	695,644
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,449,591	(1,098,335)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	(4,048,770)	(2,341,684)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(7,858,758)	(43,469,640)
Այլ ակտիվներ	(3,556,642)	561,445
<i>(Ավելացում)/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետզնման պայմանագրեր	12,483,844	5,110,728
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(5,063,351)	17,538,661
Այլ պարտավորություններ	(290,478)	165,112
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեության համար օգտագործված մինչև շահութահարկը	<u>(493,216)</u>	<u>(17,542,222)</u>
Վճարված շահութահարկ	(896,630)	(1,019,147)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	<u>(1,389,846)</u>	<u>(18,561,369)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(71,594,255)	(43,010,110)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	52,563,591	38,664,277
Հիմնական միջոցների առք	(1,238,234)	(1,206,878)
Հիմնական միջոցների վաճառք	47,447	357,284
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(149,960)	(92,969)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(20,371,411)	(5,288,396)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Արտոնայլ բաժնետոմսերի թողարկում	-	3,369,000
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	500,500	-
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	261,430	500,500
Այլ փոխառու միջոցներ	17,449,791	27,765,238
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	3,212,956	4,027,458
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(1,737,517)	(1,594,443)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(520,837)	(521,466)
Ստորադաս փոխառության ստացում	560,522	719,787
Ստորադաս փոխառության մարում	(41,830)	(3,375,206)
Վճարված շահարաժիհներ	(1,210,144)	(909,505)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	18,474,871	29,981,363
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	(3,286,386)	6,131,598
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	44,050,205	38,158,045
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ վրա	(2,692)	8,331
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	1,811,630	(247,769)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 16)	42,572,757	44,050,205
<i>Լրացուցիչ պեղելակալություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	25,771,399	20,990,584
Վճարված տոկոսներ	(12,354,633)	(10,381,066)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 104-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՅԵԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարարական հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետարանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B1/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

2020թ. գործում են 2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալության կողմից հաստատված վարկանիշերը:

Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում: Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից: Կառավարությունը հաստատել է արդյունավետ կառավարման իր հանձնառությունը, որը ենթադրում է հակակոռուպցիոն ջանքեր, թափանցիկություն և հաշվետվողականություն:

2020թ. մարտ ամսին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2019թ. դեկտեմբեր ամսին Չինաստանում բռնկված կորոնավիրուսը (COVID-19) դասակարգեց որպես համաճարակ: Կորոնավիրուսն արդեն իսկ էական ազդեցություն է ունեցել համաշխարհային տնտեսության և խոշոր ֆինանսական շուկաների վրա:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը և կենտրոնական բանկը տնտեսության վրա կորոնավիրուսի ազդեցությունը մեղմացնելու նպատակով իրականացնում են շարունակական միջոցառումներ: Ի թիվս այլ միջոցառումների, վերջիններս ներառում են նաև տուժած ճյուղերի և անհատների փոխառությունների սուբսիդավորում և վարկային «արձակուրդներ»:

Ընդհանուր առմամբ 2020թ-ին ֆինանսական շուկայում դիտվում է վարկավորման անկում, քանի որ բանկերը վերագնահատում են իրենց հաճախորդների բիզնես-մոդելները, ինչպես նաև վերջիններս հետագա գործունեության իրականացման հնարավորությունները՝ հաշվի առնելով փոխարժեքի տատանումները և գործարար ակտիվության անկումը:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ իրացվելիության ընթացիկ մակարդակը բավարար է կայուն գործունեության համար: Բանկը օրական կտրվածքով վերահսկում է իր իրացվելիության մակարդակը և, անհրաժեշտության դեպքում, պատրաստ է կիրառել իրացվելիության աջակցության համապատասխան գործիքակազմ:

Իրավիճակն Հայաստանի Հանրապետությունում էլ ավելի է սրվել Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված պատերազմի արդյունքում: Չնայած կնքված զինադադարի համաձայնագրին՝ դեռևս անորոշ են պատերազմի հետևանքները Հայաստանի տնտեսության վրա թե կարճաժամկետ, և թե երկարաժամկետ առումներով:

Վերոնշյալ իրադարձությունները, որոնց ամբողջական հետևանքները դժվար է կանխատեսել ներկա պահին, կարող են հետագայում էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ապագա գործունեության և ֆինանսական կայունության վրա: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի ղեկավարության ներկա սպասումներից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում վերը նկարագրվածի հնարավոր ապագա ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների հստիքի (ՀՀՄՍԻ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2020թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

Ներքոհիշյալ այլ ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2020թ-ին, որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքները,
- «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ),
- «Էականության սահմանումը» (ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ),
- «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում» (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ),
- «COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արտոնություններ» (ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Դեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (փուլ 2)» (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 16, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»
- «Մուտքեր նախքան նախապես սահմանված օգտագործումը» (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)
- «Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ)
- Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)
- 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ):
- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ոլիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Կումիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից եկամուտ

Զուտ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը: Զուտ արտարժույթային եկամուտը ներառում է արտարժույթային տարբերությունների բոլոր եկամուտները և ծախսերը նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտը կամ վնասը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում

են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2020թ. Դեկտեմբերի 31	2019թ. Դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	522.59	479.70
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	641.11	537.26
ՀՀ դրամ/1 ՌՈՒԲ	7.02	7.77

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և

պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխառությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույթների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» կազմված է փողի ժամանակային արժեքի և պարտքային ռիսկի փոխհատուցումից, այլ ռիսկերի և ֆինանսական ակտիվի պահպանման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցումից (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկ և վարչական ծախսեր), ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման առանձնահատկությունները,
- վաղաժամկետ մարման և երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի պահանջի իրավունքի ակտիվների պայմանավորվածություններ) և
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են դրամի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված

փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակված օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային բաժնային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակային օգուտ/վնաս չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման դեպքում: Մասնակցությունն ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են առոչինչ: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը

ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմաններով հիմնավորված նոր ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

Բանկը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերը ունեն ցածր պարտքային ռիսկ այն դեպքում, երբ վեջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված «ներդրումային» վարկանիշի սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ - գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Դեֆոլտի հավանականություն (PD): Այն տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագործումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

Վնասը դիֆոլտի ժամանակ (LGD): Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

Դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը և դեֆոլտի ժամանակ վնասը ավելի մանրամասն բացահայտվում են 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,

- վարկերի կամ փոխառվածությունների պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների (FVOCI) արժեզրկումից կորուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այդ ակտիվների հաարժեքը հավասար է իրենց իրական արժեքին: Այնուամենայնիվ, արժեզրկումից կորուստները բացահայտվում և ճանաչվում են իրական արժեքի ճշգրտման պահուստում,
- վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
  - վարկային պարտավորվածության չօգտագործված մասի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է վարկային պարտավորվածությունների ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
  - եթե ֆինանսական գործիքը ունի ինչպես օգտագործված, այնպես էլ չօգտագործված բաղադրիչ և Բանկը հնարավորություն չունի վարկերի տրամադրման պարտավորվածության ակնկալվող պարտքային կորուստները առանձնացնել օգտագործված բաղադրիչի ակնկալվող պարտքային կորուստներից, ապա Բանկը ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի

համախառն գումարի նկատմամբ արժեզրկումից կորուստների ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է պահուստի տեսքով:

- Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստների շրջանակում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական

արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով, դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում:

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրկվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված

սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Ջուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

2020թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո կնքված ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղջելով՝ կիրառելով

վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է զրոյի:

Բանկը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.13 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.17 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխավորություն տրամադրողը փոխհատուցի երաշխավորությունը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Վարկային

պարտավորվածությունները նախապես որոշված պայմաններով և ժամկետներով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններն են:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնեփրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՏՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Բիզնես մոդել և մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տրոհսագումարների վճարումներ

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տրոհսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս ծանոթագրություն 33):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես 32 ծանոթագրությունը):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տե՛ս ծանոթագրություն 36.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տե՛ս ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: ՏՆՍ ծանոթագրություն 31:

6 Անցման բացահայտում

ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ այն է 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ առկա գործառնական վարձակալությունների համար Բանկը ընտրել է սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները չներառել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի չափման մեջ: Այդ ամսաթվին Բանկը նաև ընտրել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափել անցման օրվա դրությամբ առկա վարձակալական պարտավորությանը հավասար գումարով՝ ճշգրտված բոլոր կանխավճարների կամ հաշվեգրված վարձակալական վճարների չափով:

Ելնելով վերը նշվածից՝ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ.

- 1,875,205 հազար դրամի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ճանաչվել և ներկայացվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ «Հիմնական միջոցներ» տողում:
- 1,875,205 հազար դրամի լրացուցիչ վարձակալության գծով պարտավորությունները («Այլ պարտավորություններում» ներառված) ճանաչվել են:
- ՖՀՄՍ 16-ի ընդունումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Բանկի չբաշխված շահույթի վրա:

Հետևյալ աղյուսակում արտացոլված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունների համադրումը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ.

Հազար ՀՀ դրամ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	<u>2,873,951</u>
Ճանաչումից ազատումներ.	
• Վարձակալություն 12 ամսից կարճ ժամկետով	(13,172)
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունները մինչև զեղչումը	<u>2,860,779</u>
Զեղչումը՝ օգտագործելով լրացուցիչ փոխառության միջին կշռված դրույքը	(985,574)
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	<u>1,875,205</u>

7 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին	21,807,134	17,868,064
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	661,459	793,268
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	416,611	385,058
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,880,645	2,148,890
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	47,824	22,035
Այլ տոկոսային եկամուտներ	33,000	37,593
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	25,846,673	21,254,908

Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	4,762,578	4,522,482
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	4,835,222	3,890,761
Հետգնման պայմանագրեր	1,230,438	1,066,404
Ստորադաս փոխառություն	45,898	84,794
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	736,294	545,336
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	913,101	405,166
Ընդարկված պարտքային արժեթղթեր	327,346	259,020
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	194,995	165,625
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	6,545
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	13,045,872	10,946,133

8 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,287,908	1,443,016
Ինկասացիոն գործառնություններ	210,601	293,341
Վճարային քարտերով գործառնություններ	922,019	644,026
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	143,194	101,954
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	1,579	236
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	316	1,058
Ընդամենը կոմիսիոն եկամուտներ	2,565,617	2,483,631

Վճարային քարտերով գործառնություններ	443,951	323,977
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	168,315	189,084
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	62,074	37,540
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	137,029	42,279
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	10,181	6,420
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	9,854	27,909
Ռնդամենը կոմիսիոն ծախսեր	<u>831,404</u>	<u>627,209</u>

9 Ջուտ արտարժույթային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	1,513,378	1,105,502
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ/(վնաս)	824,500	(347,491)
Ռնդամենը զուտ արտարժույթային եկամուտ	<u>2,337,878</u>	<u>758,011</u>

10 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	261,264	187,479
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ	10,339	23,746
Այլ եկամուտ	88,016	90,930
Ռնդամենը այլ եկամուտներ	<u>359,619</u>	<u>302,155</u>

11 Արժեզրկման ծախս/(արժեզրկման հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ

2020

Ծանոթ.	12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության		Ընդամենը 2020թ.	
		ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ականավոր պարտքային կորուստներ	ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ականավոր պարտքային կորուստներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	2,692	-	-	2,692
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	192,878	-	-	192,878
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	19	133,607	-	-	133,607
Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին	20	794,828	408,462	306,299	1,509,589
Իրական արժեքով՝ այլ համասարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	384,328	-	-	384,328
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	50,948	-	-	50,948
Այլ ակտիվներ	24	(25,735)	-	-	(25,735)
Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ	31	28,829	-	-	28,829
Ընդամենը արժեզրկման ծախս		1,562,375	408,462	306,299	2,277,136

	Ծանոթ.	12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներ		Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում չարժեզրկված ականավոր պարտքային կորուստներ	Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում արժեզրկված ականավոր պարտքային կորուստներ	Ընդամենը 2019թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	(8,331)	-	-	(8,331)	
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	(108,965)	-	-	(108,965)	
Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին	20	(59,036)	3,291	673,183	617,438	
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	(173,887)	-	-	(173,887)	
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21	2,195			2,195	
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	24	67,269	-	-	67,269	
Ֆինանսական երաշխավորություններ	31	(36,083)	-	-	(36,083)	
Ընդամենը արժեզրկման ծախս/արժեզրկման հակադարձում		<u>(316,838)</u>	<u>3,291</u>	<u>673,183</u>	<u>359,636</u>	

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	4,961,114	4,650,053
Անձնակազմի ուսուցման և այլ ծախսեր	56,125	37,510
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	<u>5,017,239</u>	<u>4,687,563</u>

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	785,766	791,995
Բարեգործական ծախսեր	790,223	-
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	341,674	588,062
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	345,000	333,884
Անվտանգության գծով ծախսեր	355,349	316,295
Հարկեր, (րացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	268,679	369,615
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	152,343	267,080
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	216,388	207,174
Ապահովագրության գծով ծախսեր	143,632	137,065
Գրասենյակային ծախսեր	140,721	127,855
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	107,529	106,246
Գործուղման ծախսեր	17,929	59,150
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	31,883	64,617
Կարճաժամկետ և փոքրաթեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	10,606	13,172
Այլ գործառնական ծախսեր	157,736	312,357
Ուղամենը այլ ծախսեր	3,865,458	3,694,567

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ութացիկ հարկի գծով ծախս	1,318,748	1,007,189
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	(21,412)	128,366
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	(29,326)	36,678
Ուղամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,268,010	1,172,233

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2019թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2020		2019	
Շահույթ մինչև հարկումը	6,064,552		4,498,276	
Շահութահարկ՝	1,091,619	18	899,655	20
Չհարկվող եկամուտ այլ համապարփակ եկամուտի միջոցով իրական արժեքով չափվող	150,992	2	(59,908)	(1)
Չնվազեցվող ծախսեր	197,284	3	176,696	4
Արտարժույթի րացասական/(դրական) փոխարժեքային տարբերություն	(148,410)	(2)	69,498	2
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	(2,063)	-	(3,479)	-
Շահութահարկի դրույքաչափի փոփոխության ազդեցություն	-	-	(38,595)	(1)
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	(21,412)	-	128,366	3
Ռեզամենը շահութահարկի գծով ծախս	<u>1,268,010</u>	<u>21</u>	<u>1,172,233</u>	<u>27</u>

2019թ. Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունվել է շահութահարկի մասին նոր օրենք: Հետևաբար, 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը նվազել է 20-ից 18% -ի: Այս փոփոխությունը հանգեցրել է 38,595 հազար ՀՀ դրամ շահույթի, որը կապված է 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկի հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների վերահաշվարկման հետ:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2020					
	2019	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Չուս մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	174,881	(80,363)	-	94,518	94,518	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	53,964	(13,007)	-	40,957	40,957	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,876)	484	-	(1,392)	-	(1,392)
Ներդրումային արժեթղթեր	(390,339)	73,361	417,522	100,544	100,544	-
Պայմանական պարտավորություններ	(17,085)	4,999	-	(12,086)	-	(12,086)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(35,288)	62,093	-	26,805	26,805	-
Հիմնական միջոցներ	(706,702)	(18,241)	7,724	(717,219)	-	(717,219)
Հետաձգված հարկային ակտիվ՝ (պարտավորություն)	<u>(922,445)</u>	<u>29,326</u>	<u>425,246</u>	<u>(467,873)</u>	<u>262,824</u>	<u>(730,697)</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2019					
	2018	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված	Չուս մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	243,617	(68,736)	-	174,881	174,881	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	85,899	(31,935)	-	53,964	53,964	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	351	(2,227)	-	(1,876)	-	(1,876)
Ներդրումային արժեթղթեր	(329,809)	(32,347)	(28,183)	(390,339)	-	(390,339)
Պայմանական պարտավորություններ	(30,621)	13,536	-	(17,085)	-	(17,085)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(9,221)	(26,067)	-	(35,288)	-	(35,288)
Հիմնական միջոցներ	(810,198)	111,098	(7,602)	(706,702)	-	(706,702)
Հետաձգված հարկային ակտիվ՝ (պարտավորություն)	<u>(849,982)</u>	<u>(36,678)</u>	<u>(35,785)</u>	<u>(922,445)</u>	<u>228,845</u>	<u>(1,151,290)</u>

15 Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Տարվա շահույթ	4,796,542	3,326,043
Հաշվարկված շահարժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(894,103)	(781,821)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ	3,902,439	2,544,222
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հատ)	1,883,333	1,852,533
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	2.07	1.37

16 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	3,845,366	4,797,956
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	24,354,638	17,359,028
Կարճաժամկետ ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,400,287	10,002,191
Կանխիկ դրամական միջոցներ	13,003,189	11,919,061
	42,603,480	44,078,236
Արժեզրկումից պահուստներ	(30,723)	(28,031)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,572,757	44,050,205

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր նվազագույն պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների համար՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգի համաձայն: Այդ միջոցները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 13,592,859 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 14,546,025 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տուկոսներ չի ստանում:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,900,749 հազար դրամ գումարով (75%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են երեք բանկերում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2019թ. 3,850,956 հազար դրամ (81%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	28,031	28,031	36,362	36,362
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,692	2,692	(8,331)	(8,331)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>30,723</u>	<u>30,723</u>	<u>28,031</u>	<u>28,031</u>

2020թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 2,035,103 հազար դրամ գումարով (2019թ.՝ 83,798 հազար դրամ) (Ծանոթ. 20):

17 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝ հիմնականում առևտրային և հեջավորման նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպատակավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
<i>Արտարժույթով սպայմանագրեր</i>						
Արտաժողովային սվոփ սպայմանագրեր	7,870,674	16,538	11,404	7,860,161	7,522	3,106
Այլ ածանցյալ գործիքներ	302,747	-	145	180,313	-	6,207
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		<u>16,538</u>	<u>11,549</u>		<u>7,522</u>	<u>9,313</u>

18 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	11,259,724	11,272,076
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	1,379,178	1,423,933
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	1,293,650	1,480,236
Բանկերում դեպոնացված այլ գումարներ	72,614	60,713
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	2,350	1,640
	14,007,516	14,238,598
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(251,763)	(48,815)
Ուղամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,755,753	14,189,783

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը ՀՀ դրամով վարկերի համար կազմում է 11.6%, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար 5.6% (2019թ.՝ 14.6% ՀՀ դրամով վարկերի համար, 6.3% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	48,815	48,815	157,780	157,780
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	192,878	192,878	(108,965)	(108,965)
Վերականգնում	10,070	10,070	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	251,763	251,763	48,815	48,815

19 Հակադարձ հետզնման/հետզնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետզնման և հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր	10,309,207	6,222,111
Րնդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	10,309,207	6,222,111
Արժեզրկումից պահուստներ	(133,607)	-
Րնդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,175,600	6,222,111

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020		2019	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական արժեթղթեր	10,691,798	10,005,146	6,363,858	5,775,587
Ոչ պետական պարտատուներ	321,658	304,061	472,622	446,524
Րնդամենը	11,013,456	10,175,600	6,836,480	6,222,111

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով տեղաբաշխված միջոցների միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.9% (2019թ.՝ 6.0%):

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավ ստացված 6,803,448 իրական արժեքով արժեթղթերը վերագրավադրվել են որպես հետզնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերի ապահովվածություն:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերով տրամադրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	133,607	133,607
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	133,607	133,607

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տրամադրված վարկերի կորուստները մոտ էին զրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն ճանաչվել և չեն բացահայտվել:

Հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հետզնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	38,011,493	20,506,419
Հետզնման պայմանագրեր այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	113,551	5,116,609
Ընդամենը հետզնման պայմանագրեր	38,125,044	25,623,028

Հետզնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերը ապահովված են Բանկի կողմից գրավադրված 4,027,737 հազար ՀՀ դրամ գումարով ամորտիզացված և 35,356,882 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 20,180,825 հազար ՀՀ դրամ) գումարով իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքով չափվող ներդրումային արժեթղթերով և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 6,803,448 իրական արժեքով գրավ ստացված արժեթղթերի վերագրավադրմամբ:

ՀՀ կենտրոնական բանկի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքած հետզնման պայմանագրերի միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.68% (2019թ.՝ 5.66%):

20 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	20,342,364	(730,916)	19,611,448	15,255,992	(55,140)	15,200,852
Սպառողական վարկեր	68,059,743	(2,133,351)	65,926,392	76,506,105	(747,231)	75,758,874
	88,402,107	(2,864,267)	85,537,840	91,762,097	(802,371)	90,959,726
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Առևտուր	28,388,141	(112,967)	28,275,174	35,017,371	(380,190)	34,637,181
Արտադրություն	29,885,750	(315,343)	29,570,407	30,061,692	(823,350)	29,238,342
Շինարարություն	12,137,153	(24,324)	12,112,829	8,360,246	(38,007)	8,322,239
Գյուղատնտեսություն	9,941,518	(5,853)	9,935,665	2,441,389	(1,698)	2,439,691
Այլ ոլորտներ	27,960,041	(54,741)	27,905,300	10,550,745	(41,311)	10,509,434
	108,312,603	(513,228)	107,799,375	86,431,443	(1,284,556)	85,146,887
Ընդամենը	196,714,710	(3,377,495)	193,337,215	178,193,540	(2,086,927)	176,106,613

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 2,035,103 հազար դրամ (2019թ.՝ 83,798 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 16:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 13.6% (2019թ.՝ 14.2%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով վարկերի համար 8.7% (2019թ.՝ 8.7%), Ռուբլով վարկերի համար 16.0% (2019թ.՝ 16.0%):

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 37,836,151 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 19.2%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2019թ.՝ 32,748,537 հազար դրամ կամ 18.4%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 94,548 հազար դրամ (2019թ.՝ 383,537 հազար դրամ):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆիզիկական անձանց հետ կնքված հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ընդհանուր 509,519 հազ. ՀՀ դրամ համախառն գումարով:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների տրված վարկերը 12,064,630 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,862,381 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը գրավադրված է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի և 7,653,987 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,390,816 հազար դրամ) վարկերի

ստացման պահանջի իրավունքը՝ ՀՀ Կենտրոնական Բանկից ստացված վարկերի համար (տես ծանոթագրություն 26):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	802,371	401,154
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,561,286	570,083
Վերականգնում	75,208	138,715
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(574,598)	(307,581)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,864,267	802,371

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
<i>Առևտրային վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,284,556	1,107,274
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,051,697)	47,355
Վերականգնում	710,268	130,594
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(429,899)	(667)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	513,228	1,284,556

2020թ. և 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերի գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Համախառն գումար	Մնացորդը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	176,241,915	-	(814,000)	(1,172,796)	(73,086,020)	92,802,928	193,972,027
Փուլ 2	143,237	814,000	-	(23,642)	(119,240)	575,039	1,389,394
Փուլ 3	1,808,388	1,172,796	23,642	-	(1,805,343)	153,806	1,353,289
Ընդամենը	178,193,540	1,986,796	(790,358)	(1,196,438)	(75,010,603)	93,531,773	196,714,710

Համախառն գումար	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	134,854,044	-	(89,618)	(1,745,597)	(67,757,653)	110,980,739	176,241,915
Փուլ 2	112,491	89,618	-	(2,998)	(93,664)	37,790	143,237
Փուլ 3	171,668	1,745,597	2,998	-	(171,137)	59,262	1,808,388
Ընդամենը	135,138,203	1,835,215	(86,620)	(1,748,595)	(68,022,454)	111,077,791	178,193,540

2020թ. և 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2020թ.				Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2020թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3			
Փուլ 1	1,294,038	-	(7,059)	(11,966)	(844,944)	1,640,706	2,070,775
Փուլ 2	31,113	7,059	-	(4,131)	(26,878)	413,695	420,858
Փուլ 3	761,776	11,966	4,131	-	(759,848)	867,837	885,862
Ընդամենը	<u>2,086,927</u>	<u>19,025</u>	<u>(2,928)</u>	<u>(16,097)</u>	<u>(1,631,670)</u>	<u>2,922,238</u>	<u>3,377,495</u>

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2019թ.				Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2019թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3			
Փուլ 1	1,353,074	-	(20,475)	(727,725)	(174,403)	863,567	1,294,038
Փուլ 2	27,822	20,475	-	(1,904)	(25,605)	10,325	31,113
Փուլ 3	127,532	727,725	1,904	-	(127,131)	31,746	761,776
Ընդամենը	<u>1,508,428</u>	<u>748,200</u>	<u>(18,571)</u>	<u>(729,629)</u>	<u>(327,139)</u>	<u>905,638</u>	<u>2,086,927</u>

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 36.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 33 ծանոթագրությունում, 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 35 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 36 ծանոթագրությունում:

Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 32 ծանոթագրությունում:

21 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ կորպորատիվ պարտատուներ	524,792	481,592
Արժեզրկման գծով պահուստ	(9,224)	(2,195)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	<u>515,568</u>	<u>479,397</u>

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր (Ծանոթ. 19)	4,071,656	-
Արժեզրկման գծով պահուստ (Ծանոթ. 19)	(43,919)	-
Ռնդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,027,737	-
Ռնդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,543,305	479,397
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	3,557,090	4,156,781
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	647,844	600,091
Բաժնային գործիքներ	111,921	89,827
Ռնդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,316,855	4,846,699
<i>Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր (Ծանոթ. 19)	35,356,882	20,180,825
Ռնդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	35,356,882	20,180,825
Ռնդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,673,737	25,027,524

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	2,195	2,195	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	50,948	50,948	2,195	2,195
Անացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,143	53,143	2,195	2,195

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	53,599	53,599	227,486	227,486
Կորուստների գծով պահուստների զրուտ վերաչափում	384,328	384,328	(173,887)	(173,887)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	437,927	437,927	53,599	53,599

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2019թ. նույնպես):

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	13	2036-2047	-	-
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	8.5	2021	8.5	2021

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6.5-13	2021-2050	7.5-13	2020-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	4-8.3	2021	4-8.3	2021

22 Հիմնական միջոցներ

	Հոդ և շենքեր	Փոխադրա- միջոցներ	Համակար- գիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ- ված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործ- ման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
						Հոդ և շենքեր	Ընդամենը
<i>Ակզրնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	-	14,479,729
ՖՀԱԼՍ 16-ի անցման հետևանքով ճշգրտում	-	-	-	-	-	1,875,205	1,875,205
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	1,875,205	16,354,934
Ավելացում	308,847	77,599	566,390	78,012	176,030	69,038	1,275,916
Օտարում	(480,966)	(34,121)	(154,593)	(9,000)	(215,592)	-	(894,272)
Վերագնահատում	485,717	-	-	-	-	-	485,717
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Վերադասակարգում	-	-	197,543	-	(197,543)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,073,225	754,974	3,592,885	446,416	2,108,298	1,944,243	16,920,041
Ավելացում	344,823	214,183	245,157	242,524	191,547	373,329	1,611,563
Օտարում	(2,166)	(66,095)	(3,276)	(15,308)	-	(179,761)	(266,606)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	398,822	398,822
Վերադասակարգում	-	-	623	-	(623)	-	-
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,415,882	903,062	3,835,389	673,632	2,299,222	2,536,633	18,663,820
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>							
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	468,449	271,682	1,881,819	91,754	1,435,171	-	4,148,875
Տարվա ծախս	208,273	85,001	267,692	22,990	184,949	584,314	1,353,219
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Օտարում	(165,626)	(19,427)	(152,092)	(1,156)	(203,744)	-	(542,045)
Վերադասակարգում	-	-	152,337	-	(152,337)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	208,842	337,256	2,149,756	113,588	1,264,039	584,314	4,657,795

	Հող և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
						Հող և շենքեր	Ընդամենը
Տարվա ծախս	227,198	89,959	328,056	13,078	177,294	589,880	1,425,465
Օտարում	-	(41,014)	-	(3,039)	-	(179,761)	(223,814)
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	436,040	386,201	2,477,812	123,627	1,441,333	994,433	5,859,446
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,864,383	417,718	1,443,129	332,828	844,259	1,359,929	12,262,246
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,979,842	516,861	1,357,577	550,005	857,889	1,542,200	12,804,374

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողը և շենքերը ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2019թ. հունվարին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշիռային արժեքի զուտ աճ 485,717 հազար դրամ գումարով: Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հողը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշիռային արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,964,419 հազար դրամ (2019թ՝ 3,695,514 հազար դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ:

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 773,010 հազար դրամ (2019թ. 666,625 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2019թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2019թ.՝ նույնպես):

23 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Այլ	Մշակումից առաջացող ոչ նյութական ակտիվ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	392,213	293,918	29,951	-	716,082
Ավելացում	25,002	7,368	599	60,000	92,969
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	417,215	301,286	30,550	60,000	809,051
Ավելացում	34,352	1,608	-	114,000	149,960
Վերադասակարգում	-	174,000	-	(174,000)	-
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	451,567	476,894	30,550	-	959,011
<i>Կուրսաված ամորտիզացիա</i>					
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	140,544	53,817	15,128	-	209,489
Մասհանումներ	44,649	26,005	3,080	-	73,734
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,193	79,822	18,208	-	283,223
Մասհանումներ	55,431	35,579	3,045	-	94,055
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	240,624	115,401	21,253	-	377,278
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	232,022	221,464	12,342	60,000	525,828
2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,943	361,493	9,297	-	581,733

Պայմանագրային պարտավորություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունեցել է 114,000 հազար դրամի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումների գծով: Սույն պարտավորությունները կապված էին մշակման փուլում գտնվող Բանկի մոբայլ հավելվածի մշակման և ներդրման հետ, որի գծով Բանկը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ճանաչել է 60,000 հազար դրամ ոչ նյութական ակտիվ՝ ելնելով ՀՀՄՍ 38-ի դրույթներից:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկբնական արժեքը կազմում է 142,670 հազար դրամ (2019թ.՝ 32,216 հազար դրամ):

24 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	64,208	51,324
Ստացման ենթակա գումարներ	69,579	31,919
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(12,927)	(12,860)
Ռնդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	120,860	70,383
Բոնազանձված ակտիվներ	2,315,795	590,116
Կանխավճարներ և այլ դերիտորական պարտքեր	507,416	733,754
Նյութեր	223,332	302,344
Թանկարժեք մետաղներ	443	51,728
Այլ ակտիվներ	161,069	62,972
Ռնդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	3,208,055	1,740,914
Ռնդամենը այլ ակտիվներ	3,328,915	1,811,297

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	12,860	12,860	9,468	9,468
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(25,735)	(25,735)	67,269	67,269
Դուրսգրում	(717)	(717)	(66,835)	(66,835)
Վերականգնում	26,519	26,519	2,958	2,958
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,927	12,927	12,860	12,860

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հողամաս	181,239	69,200
Շենքեր և շինություններ	2,134,556	520,916
Ուղղամենը բռնագանձված ակտիվներ	2,315,795	590,116

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
29.01.2019	ԱՄՆ դոլար	100	21,000	5.25	29.01.2022	2,100,000
03.05.2019	ԱՄՆ դոլար	100	30,000	5.50	03.05.2022	3,000,000
03.05.2019	ՀՀ դրամ	10,000	100,000	10.25	03.05.2022	1,000,000,000
03.09.2020	ՀՀ դրամ	10,000	150,000	9.75	03.09.2023	1,500,000,000
03.09.2020	ԱՄՆ դոլար	100	22,000	5.00	03.09.2023	2,200,000

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2019թ.: նույնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.: նույնպես):

26 Այլ փոխառու միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից	9,443,156	9,258,543
Կանխավճարներ ՀՀ Կառավարությունից	708,569	47,504
Ռնդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	10,151,725	9,306,047
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	20,515,644	22,670,344
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	20,894,882	21,796,419
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,456,318	1,229,822
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	21,419	72,352
Այլ	106,082	140,556
Ռնդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	42,994,345	45,909,493
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	62,554,371	36,707,937
Ռնդամենը այլ փոխառու միջոցներ	115,700,441	91,923,477

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա», «Բնակարանային ֆինանսավորում» և «Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման» ծրագրերի շրջանակներում ներգրաված միջոցները:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կառավարությունից ստացված ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.51%, (2019թ.՝ ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.60%):

2020 և 2019թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր և ավանդներ:

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ՀՀ դրամով վարկերի գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.09% (2019թ.՝ 5.64%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.83% (2019թ.՝ 4.01%):

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ՀՀ դրամով ավանդների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.45% (2019թ.՝ 9.77%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 2.48% (2019թ.՝ 2.89%):

Բանկերից ներգրաված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 12,064,630 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,862,381 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 20):

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կենտրոնական Բանկից ներգրաված վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 7,653,987 հազար դրամ համախառն գումարով (2019թ.՝ 7,390,816 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 20):

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ նույնը):

2020 և 2019թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ

	Արժույթ	2020թ. Դեկտեմբերի 31			2019թ. Դեկտեմբերի 31		
		Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք	Մարմանը մնացած ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք
ՎՋԵԲ	ՀՀ դրամ	2-3 տարի	6.39-7.46	5,564,684	4-5 տարի	4-7.32	5,814,425
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	1-3 տարի	7.79-11.67	4,963,491	4 տարի	8.83-11.67	4,941,443
ՎՋԵԲ	ԵՎՐՈ	1 տարուց պակաս	2.40	1,207,988	1 տարուց պակաս	2-2.3	1,261,454
FMO	ԱՄՆ դոլար	3-4 տարի	3.5-5.43	15,646,118	4-5 տարի	5.19-5.67	9,545,038
DEG	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.34	4,819,351	7 տարի	7.21	4,926,242
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	5.56-7.2	3,362,055	4 տարի	5.56-7.22	4,684,495
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	3.31	5,275,296	4-5 տարի	5.05	2,394,446
GII	ԱՄՆ դոլար	1 տարուց պակաս	5.55	1,592,434	4 տարի	5.55	1,456,626
EFA	ԱՄՆ դոլար	1 տարուց պակաս	6.67	1,306,046	2-3 տարի	6.67	1,195,435
FMO	ԵՎՐՈ	4 տարի	3.16	3,200,290	-	-	-
ԲյուՌջարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ԱՊՐ	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	5.89	5,232,330	-	-	-
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	2.01-4.29	5,081,803	-	-	-
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	8.49	5,302,485	-	-	-
GI S այլընտրանքային ներդրումներ – Mikrofinanzfonds	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	6.67	488,333
Ընդամենը				<u>62,554,371</u>			<u>36,707,937</u>

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույթաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2019թ.՝ նույնպես):

27 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ութաօցիկ/հաշվարկային հաշիվներ	24,452,754	20,817,396
Ժամկետային ավանդներ	8,456,313	9,067,041
	<u>32,909,067</u>	<u>29,884,437</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ութաօցիկ/հաշվարկային հաշիվներ	22,002,903	23,526,027
Ժամկետային ավանդներ	57,583,440	59,956,414
	<u>79,586,343</u>	<u>83,482,441</u>
Ուղղամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>112,495,410</u>	<u>113,366,878</u>

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (Ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովաճություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 5,989,650 հազար դրամ գումարով (2019թ. 4,791,467 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 32) կազմում է 19,766,771 հազար դրամ (2019թ. 21,815,937 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 17.6% (2019թ. 19.2%):

2020թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.5% (2019թ.՝ 9.5%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով պարտավորությունների համար 4.2% (2019թ.՝ 4.2%), Ռուբլով պարտավորությունների համար 5.5% (2019թ.՝ 6.3%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ նույնպես):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ֆիզիկական անձանցից ստացված ստորադաս փոխառություն	786,808	719,787
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	524,260	-
Ուղղամենը ստորադաս փոխառություն	<u>1,311,068</u>	<u>719,787</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Ֆիզիկական անձանցից ներգրաված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2026թ.:

Կապակցված կողմից ներգրաված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2027թ.:

2020թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների գծով ստորադաս փոխառությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.4% (2019թ.՝ 6%) ՀՀ դրամով առկա չեն (2019թ.՝ նույնպես),

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2019թ.՝ ոչինչ):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	998,449	817,804
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	369,197	328,302
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ (ծանոթ. 30)	261,430	500,500
Վճարման ենթակա շահարաժիհներ	446,320	385,694
Վճարվելիք գումարներ	54,273	47,974
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,674,091	1,422,777
Ռնդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,803,760	3,503,051
Վճարման ենթակա հարկեր. բացի շահութահարկից	247,843	288,430
Պահուստներ*	54,637	25,808
Ռնդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	302,480	314,238
Ռնդամենը այլ պարտավորություններ	4,106,240	3,817,289

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տես՝ ծանոթագրություն 31-ում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների (տես՝ ծանոթագրություն 13)՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տես՝ ծանոթագրություն 22):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,422,777	1,875,205
Ավելացում	373,329	69,038
Վերաչափում	398,822	-
Տոկոսի կուտակում	194,995	165,625
Վճարումներ	(715,832)	(687,091)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,674,091	1,422,777

2020թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2019թ.՝ 10.25%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չզեղչված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

30 Սեփական կապիտալ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 26,217,093 հազար դրամ, որից ամբողջությամբ վճարված և գրանցված կազմել է 25,955,663 հազար դրամ: Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարները հաշվառվում են 29 ծանոթագրությունում: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,883,333 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիրել Սուքիասյան	7,467,198	28.77	8,135,958	31.74
Լսաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	17.87	4,638,533	18.09
Ռորերտ Սուքիասյան	4,515,165	17.40	4,241,337	16.54
Էդուարդ Սուքիասյան	3,289,558	12.67	3,253,158	12.69
Այլ բաժնետերեր	6,045,209	23.29	5,366,357	20.94
	25,955,663	100	25,635,343	100

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2020թ. Բանկը համարել է կանոնադրական կապիտալը՝ թողարկելով է 320,320 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր (2019թ.՝ 3,369,000 հազար դրամի արտոնյալ բաժնետոմսեր):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ և սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2020թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է համապատասխանաբար 894,103 հազար դրամ և 376,667 հազար դրամ (2019թ.՝ 781,821 հազար դրամ և 277,880 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել

հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	4,861,322	6,092,716
Երաշխիքներ	7,316,766	5,979,486
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,178,088	12,072,202

Վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների պահուստներում (տե՛ս ծանոթագրություն 20-ում):

Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	25,808	25,808	61,891	61,891
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	28,829	28,829	(36,083)	(36,083)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,637	54,637	25,808	25,808

Երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են «Այլ պարտավորություններում» (տե՛ս ծանոթագրություն 29-ում):

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 22 և 23 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հասույլ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 76.71% (2019թ.՝ 79.07%) պատկանում է Սուբխասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2020		2019	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական փճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին սրված վարկեր և փոխադրություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	2,971,445	127,519	2,664,389	138,134
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	2,529,959	430,447	1,320,925	339,909
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(757,667)	(268,871)	(1,013,869)	(350,524)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	4,743,737	289,095	2,971,445	127,519
Արժեզրկումից պահուստ	(13,406)	(7,818)	(36,592)	(2,023)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,730,331	281,277	2,934,853	125,496
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	50,152	-	67,482	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	671,910	-	200,000	-
Տարվա ընթացքում մարված	(370,000)	-	(217,330)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	352,062	-	50,152	-
Արժեզրկումից պահուստ	(4,505)	-	(134)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	347,557	-	50,018	-
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	190,941	-	177,455	-
Տարվա ընթացքում ստացված	13,009,224	-	10,267,089	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(13,019,189)	-	(10,253,603)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	180,976	-	190,941	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	810,839	811,491	677,395	446,312
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	16,121,399	2,478,728	11,110,044	1,102,431
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(16,140,550)	(2,625,812)	(10,976,600)	(737,252)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	791,688	664,407	810,839	811,491

Հազար ՀՀ դրամ

2020

2019

	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակ- ցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ- ցված կողմեր
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	3,382,149	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	527,190	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(2,930)	-	(3,382,149)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	524,260	-	-	-
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	-	-	3,369,000	-
Տրամադրված երաշխիքներ	84,389	-	32,928	-

*Շահույթի կամ վնասի և այլ
համապարփակ ֆինանսական
արդյունքների մասին հաշվետվություն*

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	254,445	17,452	146,103	14,731
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	1,601	3,067	3,458	3,864
Վարկային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	18,815	(5,795)	48,802	643
Կոմիսիոն ծախսեր	-	-	1,101	278
Գովազդային ծախսեր	53,400	-	53,400	-
Ապահովագրության գծով վճարներ	151,183	-	137,603	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	397,173	-	421,129	-
Գործուղման ծախսեր	5,980	-	39,216	-
Այլ ծախսեր	100,499	-	99,452	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-16%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

2020

2019

Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	701,703	696,874
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	701,703	696,874

33 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

33.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	42,572,757	-	42,572,757	42,572,757
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	13,755,753	-	13,755,753	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	11,013,456	-	11,013,456	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	-	191,186,057	-	191,186,057	193,337,215
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	523,548	4,030,499	-	4,554,047	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	120,860	-	120,860	120,860
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,393,214	-	6,393,214	6,185,733
Հետգնման պայմանագրեր	-	37,678,783	-	37,678,783	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	-	112,472,584	-	112,472,584	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	111,316,767	-	111,316,767	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,203,110	-	1,203,110	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,674,091	-	1,674,091	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,129,669	-	2,129,669	2,129,669

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	44,050,205	-	44,050,205	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	14,189,783	-	14,189,783	14,189,783
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	-	6,836,480	-	6,836,480	6,222,111
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	-	178,965,542	-	178,965,542	176,106,613
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	484,701	-	-	484,701	479,397
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	70,383	-	70,383	70,383
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,442,633	-	4,442,633	4,452,356
Հետզնման պայմանագրեր	-	25,623,028	-	25,623,028	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	-	89,329,836	-	89,329,836	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	112,578,902	-	112,578,902	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	-	659,045	-	659,045	719,787
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,422,777	-	1,422,777	1,422,777
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,080,274	-	2,080,274	2,080,274

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2019թ. 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

33.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	<u>Մակարդակ 1 Մակարդակ 2 Մակարդակ 3 Ընդամենը</u>			
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթերը	647,844	39,025,893	-	39,673,737
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	16,538	-	16,538
Ընդամենը	647,844	39,042,431	-	39,690,275
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	11,549	-	11,549
Ընդամենը	-	11,549	-	11,549
Զուտ իրական արժեք	647,844	39,030,882	-	39,678,726

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը	600,091	24,427,433	-	25,027,524
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	7,522	-	7,522
Ռնդամենը	600,091	24,434,955	-	25,035,046
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	9,313	-	9,313
Ռնդամենը	-	9,313	-	9,313
Զուտ իրական արժեք	600,091	24,425,642	-	25,025,733

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Զգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, որպես կանոն, դիտարկելի է:

Աձանցյալներ

Երբ աձանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող աձանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժուրային սվոպ պայմանագրերից:

33.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,415,882	8,415,882
Ռնդամենը	-	-	8,415,882	8,415,882
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,415,882	8,415,882

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,073,225	8,073,225
Ռնդամենը	-	-	8,073,225	8,073,225
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,073,225	8,073,225

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2020	2019
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,073,225	8,061,881
Ավելացում	344,823	308,847
Օտարում	(2,166)	(480,966)
Վերագնահատում	-	485,717
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	-	(302,254)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,415,882	8,073,225
Զուտ իրական արժեք	8,415,882	8,073,225

34 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում,

ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ պայմանական ապահովում	
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր (Չանոթ. 19)	10,175,600	-	10,175,600	-	10,175,600	-
Ընդամենը	10,175,600	-	10,175,600	-	10,175,600	-
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետզնման պայմանագրեր (Չանոթ. 19)	38,125,044	-	38,125,044	(39,384,619)	-	(1,259,575)
Ընդամենը	38,125,044	-	38,125,044	(39,384,619)	-	(1,259,575)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ պայմանական ապահովում	
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր (Չանոթ. 19)	6,222,111	-	6,222,111	-	6,222,111	-
Ընդամենը	6,222,111	-	6,222,111	-	6,222,111	-

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հետզնման պայմանագրեր (Նանդթ. 19)

25,623,028	-	25,623,028	(20,180,825)	-	5,442,203
------------	---	------------	--------------	---	-----------

Ընդամենը

25,623,028	-	25,623,028	(20,180,825)	-	5,442,203
------------	---	------------	--------------	---	-----------

35 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 36.3-ում:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,572,757	-	42,572,757	-	-	-	42,572,757
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16,538	-	16,538	-	-	-	16,538
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,752,016	7,563,308	12,315,324	14,731	1,425,698	1,440,429	13,755,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	10,101,695	73,905	10,175,600	-	-	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	9,755,057	51,090,755	60,845,812	90,232,697	42,258,706	132,491,403	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեթուղ՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	35,356,882	654,891	36,011,773	581,142	3,080,822	3,661,964	39,673,737
- Ամորտիզացված արժեթուղ չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,027,737	515,568	4,543,305	-	-	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	62,856	58,004	120,860	-	-	-	120,860
	106,645,538	59,956,431	166,601,969	90,828,570	46,765,226	137,593,796	304,195,765

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
				1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	11,549	-	11,549	-	-	-	11,549
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	101,191	-	101,191	6,084,542	-	6,084,542	6,185,733
Հետզնման պայմանագրեր	38,125,044	-	38,125,044	-	-	-	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	3,202,596	38,448,294	41,650,890	66,187,876	7,861,675	74,049,551	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,632,448	46,138,416	96,770,864	15,003,113	721,433	15,724,546	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	4,433	-	4,433	-	1,306,635	1,306,635	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	55,946	445,258	501,204	1,034,535	138,352	1,172,887	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	423,470	1,706,199	2,129,669	-	-	-	2,129,669
	<u>92,556,677</u>	<u>86,738,167</u>	<u>179,294,844</u>	<u>88,310,066</u>	<u>10,028,095</u>	<u>98,338,161</u>	<u>277,633,005</u>
Զուտ Դիրք	<u>14,088,861</u>	<u>(26,781,736)</u>	<u>(12,692,875)</u>	<u>2,518,504</u>	<u>36,737,131</u>	<u>39,255,635</u>	<u>26,562,760</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>14,088,861</u>	<u>(12,692,875)</u>		<u>(10,174,371)</u>	<u>26,562,760</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	-	44,050,205	-	-	-	44,050,205
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7,522	-	7,522	-	-	-	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,518,585	9,283,586	11,802,171	963,679	1,423,933	2,387,612	14,189,783
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	6,013,000	209,111	6,222,111	-	-	-	6,222,111
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	7,985,447	47,174,971	55,160,418	90,526,444	30,419,751	120,946,195	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չսափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,180,825	7,451	20,188,276	1,582,933	3,256,315	4,839,248	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չսափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	684	684	478,713	-	478,713	479,397
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	70,383	-	70,383	-	-	-	70,383
	<u>80,825,967</u>	<u>56,675,803</u>	<u>137,501,770</u>	<u>93,551,769</u>	<u>35,099,999</u>	<u>128,651,768</u>	<u>266,153,538</u>
<i>Պարտավորություններ</i>							
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	9,313	-	9,313	-	-	-	9,313
Ընդարկված պարտքային արժեթղթեր	18,064	988,172	1,006,236	3,446,120	-	3,446,120	4,452,356
Հետզնման պայմանագրեր	25,623,028	-	25,623,028	-	-	-	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	6,381,096	22,195,116	28,576,212	57,563,683	5,783,582	63,347,265	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	49,913,854	46,844,992	96,758,846	16,041,238	566,794	16,608,032	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	237	-	237	-	719,550	719,550	719,787
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	44,106	453,494	497,600	866,395	58,782	925,177	1,422,777
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	376,276	1,703,998	2,080,274	-	-	-	2,080,274
	<u>82,365,974</u>	<u>72,185,772</u>	<u>154,551,746</u>	<u>77,917,436</u>	<u>7,128,708</u>	<u>85,046,144</u>	<u>239,597,890</u>
Զուտ Դիրք	<u>(1,540,007)</u>	<u>(15,509,969)</u>	<u>(17,049,976)</u>	<u>15,634,333</u>	<u>27,971,291</u>	<u>43,605,624</u>	<u>26,555,648</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(1,540,007)</u>	<u>(17,049,976)</u>		<u>(1,415,643)</u>	<u>26,555,648</u>		

36 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի էտրիկորդ

Էտրիկորդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Էտրիկորդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, աճանցյալ և ոչ աճանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին ատոլիտը

Ներքին ատոլիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին ատոլիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին ատոլիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա:

Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

36.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի խորհրդին և Վարչությանը:

36.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնք գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 36.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ներքին վարկանիշեր				
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	13,003,189	-	-	13,003,189
Ստանդարտ	29,600,291	-	-	29,600,291
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	42,603,480	-	-	42,603,480
Արժեզրկումից պահուստ	(30,723)	-	-	(30,723)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	42,572,757	-	-	42,572,757

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	14,007,516	-	-	14,007,516
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,007,516	-	-	14,007,516
Արժեզրկումից պահուստ	(251,763)	-	-	(251,763)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	13,755,753	-	-	13,755,753
<i>Հակադարձ հերքման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	10,309,207	-	-	10,309,207
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	10,309,207	-	-	10,309,207
Արժեզրկումից պահուստ	(133,607)	-	-	(133,607)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	10,175,600	-	-	10,175,600
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	85,771,181	-	-	85,771,181
Ստանդարտ	358,277	323,407	-	681,684
Ցածր	-	894,967	-	894,967
Չաշխատող	-	-	1,054,275	1,054,275
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	86,129,458	1,218,374	1,054,275	88,402,107
Արժեզրկումից պահուստ	(1,844,610)	(352,876)	(666,781)	(2,864,267)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,284,848	865,498	387,494	85,537,840
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	107,828,642	-	-	107,828,642
Ստանդարտ	13,927	46,575	-	60,502
Ցածր	-	124,445	-	124,445
Չաշխատող	-	-	299,014	299,014
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	107,842,569	171,020	299,014	108,312,603
Արժեզրկումից պահուստ	(226,167)	(67,980)	(219,081)	(513,228)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	107,616,402	103,040	79,933	107,799,375
<i>Անորոշիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	4,596,448	-	-	4,596,448
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,596,448	-	-	4,596,448
Արժեզրկումից պահուստ	(53,143)	-	-	(53,143)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,543,305	-	-	4,543,305

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներստյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	39,673,737	-	-	39,673,737
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	39,673,737	-	-	39,673,737
Արժեզրկումից պահուստ	(437,927)	-	-	(437,927)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	133,787	-	-	133,787
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	133,787	-	-	133,787
Արժեզրկումից պահուստ	(12,927)	-	-	(12,927)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	120,860	-	-	120,860
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,178,088	-	-	12,178,088
Արժեզրկումից պահուստ*	(54,637)	-	-	(54,637)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	11,919,061	-	-	11,919,061
Ստանդարտ	32,159,175	-	-	32,159,175
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	44,078,236	-	-	44,078,236
Արժեզրկումից պահուստ	(28,031)	-	-	(28,031)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	44,050,205	-	-	44,050,205
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	14,238,598	-	-	14,238,598
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,238,598	-	-	14,238,598
Արժեզրկումից պահուստ	(48,815)	-	-	(48,815)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	14,189,783	-	-	14,189,783

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հակադարձ հեղձանման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	6,222,111	-	-	6,222,111
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	6,222,111	-	-	6,222,111
Արժեզրկումից պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	6,222,111	-	-	6,222,111
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	91,195,330	-	-	91,195,330
Ստանդարտ	151,566	908	-	152,474
Ցածր	-	141,341	-	141,341
Չաշխատող	-	-	272,952	272,952
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	91,346,896	142,249	272,952	91,762,097
Արժեզրկումից պահուստ	(620,006)	(30,502)	(151,863)	(802,371)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	90,726,890	111,747	121,089	90,959,726
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	84,889,166	-	-	84,889,166
Ստանդարտ	2,945	-	-	2,945
Ցածր	-	1,917	-	1,917
Չաշխատող	-	-	1,537,415	1,537,415
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	84,892,111	1,917	1,537,415	86,431,443
Արժեզրկումից պահուստ	(674,032)	(611)	(609,913)	(1,284,556)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,218,079	1,306	927,502	85,146,887
<i>Անորոշիչացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ</i>				
Ստանդարտ	481,592	-	-	481,592
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	481,592	-	-	481,592
Արժեզրկումից պահուստ	(2,195)	-	-	(2,195)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	479,397	-	-	479,397
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	25,027,524	-	-	25,027,524
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	25,027,524	-	-	25,027,524
Արժեզրկումից պահուստ	(53,599)	-	-	(53,599)

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	83,243	-	-	83,243
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	83,243	-	-	83,243
Արժեզրկումից պահուստ	(12,860)	-	-	(12,860)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	70,383	-	-	70,383
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,072,202	-	-	12,072,202
	12,072,202	-	-	12,072,202
Արժեզրկումից պահուստ *	(25,808)	-	-	(25,808)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը:

36.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված դեֆոլտի, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է դեֆոլտի հավանականության (PD), վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD) և դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով, որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի իրադարձությունների հետեանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն

չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացված ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով դեֆոլտի հավանականության և LGD-ի հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան դեֆոլտի հավանականությունն ու LGD-ն: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, PD-ները, LGD-ները և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնց ռիսկը գերազանցում է Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 0.3%: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրոմների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը զեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD),
- Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD),
- Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեզմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեզմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեգմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Դեֆոլտի սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է դեֆոլտի իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Դեֆոլտի գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կշափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի,

Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է գեղջային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,691,913 հազար ՀՀ դրամ և 1,248,803 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և դեֆոլտի փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է հինգ տարվա ժամկետ՝ 2016 թվականի հունվարից մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի դեֆոլտի 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկներ համար դեֆոլտ է սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը դեֆոլտի դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է դեֆոլտի դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեգմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի գեղջված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեգմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի փակ գործնական գումար (EAD)

EAD-ն դեֆոլտի դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Դեֆոլտի հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները, սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են դեֆոլտի տարբեր

հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը դեֆոլտի միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

ECL-ի հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից, փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2020 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2020 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

36.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,886,401	758,124	2,928,232	42,572,757
Աճանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	16,538	-	16,538
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	12,929,144	84,666	741,943	13,755,753
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	10,175,600	-	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	193,337,215	-	-	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,667,571	-	6,166	39,673,737
- Ամրորիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,543,305	-	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	119,866	-	994	120,860
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>299,659,102</u>	<u>859,328</u>	<u>3,677,335</u>	<u>304,195,765</u>
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>261,235,636</u>	<u>3,597,762</u>	<u>1,320,140</u>	<u>266,153,538</u>

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 20-ը:

36.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Անշարժ գույք	77,029,278	64,325,869
Երաշխիք	66,354,388	64,398,317
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	14,974,520	12,532,032
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	2,230,587	1,973,902
Դրամական միջոցներ	1,964,820	1,928,527
Պաշարներ	8,248,250	3,853,768
Սարքավորումներ	1,964,838	2,610,794
Այլ արժեթղթեր	244,143	267,710
Պետական արժեթղթեր	9,949	-
Այլ գրավ	12,303,862	11,503,009
Չապահովված վարկեր	11,390,075	14,799,612
Ուղղամենը վարկեր և փոխառվածություններ (համախառն)	196,714,710	178,193,540

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

36.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային

եկամտի վրա՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2020	
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(1,591,263)
ՀՀ դրամ	-1	-	1,738,417
6 ամսյա և 1 ամսյա LIBOR	+/-0.3	-/+87,629	-
EURO LIBOR	+/-0.2	-/+54,813	-
EUROIBOR	+/-0.1	-/+21,998	-

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի 2019	
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(1,212,525)
ՀՀ դրամ	-1	-	1,350,946
6 ամսյա և 1 ամսյա LIBOR	+/-0.3	-/+36,860	-
EURO LIBOR	+/-0.2	-/+24,572	-
EUROIBOR	+/-0.1	-/+12,287	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկվում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական

արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
Արտարժույթ						
ԱՄՆ դոլար	10%	(548,592)	(548,592)	10%	(618,623)	(618,623)
Եվրո	10%	687,880	687,880	10%	667,038	667,038

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18,124,517	23,239,638	1,208,602	42,572,757
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,630,975	12,110,360	14,418	13,755,753
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	9,871,539	304,061	-	10,175,600
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	119,742,812	73,555,909	38,494	193,337,215
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	39,129,101	544,636	-	39,673,737
- անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	4,028,965	514,340	-	4,543,305
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	62,228	58,564	68	120,860
	192,590,137	110,327,508	1,261,582	304,179,227

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>				
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,389,969	3,795,764	-	6,185,733
Հետզնման պայմանագրեր	38,125,044	-	-	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	55,410,500	60,184,393	105,548	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	67,947,003	42,539,880	2,008,527	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	-	1,311,068	-	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,674,091	-	-	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,314,412	643,234	172,023	2,129,669
Րնդամենը	166,861,019	108,474,339	2,286,098	277,621,456
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	-	787,298	(782,309)	4,989
Զուտ դիրք 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,729,118	2,640,467	(1,806,825)	26,562,760
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին	5,740,927	6,422,743	14,418	12,178,088
Րնդամենը ֆինանսական ակտիվներ	159,272,795	104,969,287	1,903,934	266,146,016
Րնդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	133,724,550	103,919,081	1,944,946	239,588,577
Րնդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	56,172	(59,340)	1,377	(1,791)
Զուտ դիրք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,604,417	990,866	(39,635)	26,555,648
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին	4,939,035	7,037,552	95,615	12,072,202

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

36.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2020, %	2019, %
Ն21- Ռնդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ռնդհանուր ակտիվներ)	21.15	21.27
Ն22- Ռնթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	119.82	112.48

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 35-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	138,379	-	6,084,542	-	6,222,921	6,185,733
Հետզնման պայմանագրեր	38,125,044	-	-	-	38,125,044	38,125,044
Այլ փոխառու միջոցներ	3,608,544	42,662,818	74,860,691	10,246,476	131,378,529	115,700,441
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,735,135	46,605,910	15,361,357	877,435	113,579,837	112,495,410
Ստորադաս փոխառություններ	12,331	88,193	384,365	1,353,167	1,838,056	1,311,068
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	61,128	633,207	1,165,805	142,163	2,002,303	1,674,091
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	423,470	1,706,199	-	-	2,129,669	2,129,669
Րնդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	93,104,031	91,696,327	97,856,760	12,619,241	295,276,359	277,621,456
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	302,602	-	-	-	302,602	302,602
Արտահոսք	(302,747)	-	-	-	(302,747)	(302,747)
<i>Արտարժույթի ավուստ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	1,591,371	-	-	-	1,591,371	1,591,371
Արտահոսք	(1,602,775)	-	-	-	(1,602,775)	(1,602,775)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	598,943	7,041,181	3,413,143	1,124,821	12,178,088	12,178,088

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	41,281	1,226,696	3,746,716	-	5,014,693	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,668,669	1,301	-	-	25,669,970	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	7,028,555	26,930,074	69,096,583	8,006,695	111,061,907	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	52,608,353	49,810,728	18,439,210	756,091	121,614,382	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	3,548	39,625	892,478	86,464	1,022,115	719,787
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	57,528	632,813	998,703	69,762	1,758,806	1,422,777
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	376,276	1,703,998	-	-	2,080,274	2,080,274
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	85,784,210	80,345,235	93,173,690	8,919,012	268,222,147	239,588,577
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	180,313	-	-	-	180,313	180,313
Արտահոսք	(186,520)	-	-	-	(186,520)	(186,520)
<i>Արտադրության ավտոպայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	1,074,528	-	-	-	1,074,528	1,074,528
Արտահոսք	(1,077,634)	-	-	-	(1,077,634)	(1,077,634)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	99,582	3,360,630	7,275,143	1,336,847	12,072,202	12,072,202

36.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս

պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

2020

	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Այլ փոխառումիջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Վճարված շահաբաժիններ	Ընդամենը
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,452,356	719,787	91,923,477	1,422,777	385,694	98,904,091
Դրամային հոսքերից	1,475,439	518,692	17,449,791	(520,837)	(1,210,144)	17,712,941
Վճարումներ	(1,737,517)	(41,830)	(6,372,098,247)	(715,832)	(1,210,144)	(6,375,803,570)
Ստացված գումար	3,212,956	560,522	6,389,548,038	194,995	-	6,393,516,511
Ոչ դրամային հոսքերից	257,938	72,589	6,327,173	772,151	1,270,770	8,700,621
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	211,452	68,393	5,744,460	-	-	6,024,305
Վարձակալության գծով պարտավորության զուտ ավելացում	-	-	-	373,329	-	373,329
Վարձակալության գծով պարտավորության վերաչափում	-	-	-	398,822	-	398,822
Հաշվեգրված տոկոսներ	46,486	4,196	582,713	-	-	633,395
Վերադասակարգում	-	-	-	-	1,270,770	1,270,770
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,185,733	1,311,068	115,700,441	1,674,091	446,320	125,317,653

	Արտոնյալ բաժնետոմս երի թողարկում	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառու- թյուններ	Այլ փոխառու միջոցներ	Վարձակա- լության գծով պարտավո- րություններ	Վճարված շահաբաժ իններ	Ընդամենը
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,000,000	2,060,960	3,382,149	64,200,798	-	235,498	72,879,405
Դրամային հոսքերից	3,369,000	2,433,015	(2,655,419)	27,765,238	(521,466)	(909,505)	29,480,863
Վճարումներ	-	(1,594,443)	(3,375,206)	(7,151,820,956)	(687,091)	(909,505)	(7,158,387,201)
Ստացված գումար	3,369,000	4,027,458	719,787	7,179,586,194	165,625	-	7,187,868,064
Ոչ դրամային հոսքերից	-	(41,619)	(6,943)	(42,559)	1,944,243	1,059,701	2,912,823
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	(27,145)	(21,488)	(157,928)	-	-	(206,561)
Անցում ՖՀԱՄ 16-ին	-	-	-	-	1,944,243	-	1,944,243
Հաշվեգրված տոկոսաններ	-	(14,474)	14,545	115,369	-	-	115,440
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	1,059,701	1,059,701
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,369,000	4,452,356	719,787	91,923,477	1,422,777	385,694	105,273,091

38 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը,

գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հիմնական կապիտալ	36,191,459	30,883,065
Լրացուցիչ կապիտալ	4,997,271	6,025,603
Ռեզամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	41,188,730	36,908,668
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	295,844,651	259,937,920
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	13.92%	14.20%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել է 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

39 Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 'Գործառնական սեզմենտներ' ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ արդիտորի եզրակացություն**

**«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

31 դեկտեմբերի 2019թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0012

Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964

Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC

8/1 Vagharshyan Str.

0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964

F + 374 10 260 961

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին.

Կարծիք

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԿ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական

հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 37.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային

ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմը:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ հանգամանքներ

Բանկի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այս ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որի 2019թ. ապրիլի 30-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի

հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան ղեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատրասխանաբովությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՆ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՆ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:

Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:

Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի

Եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

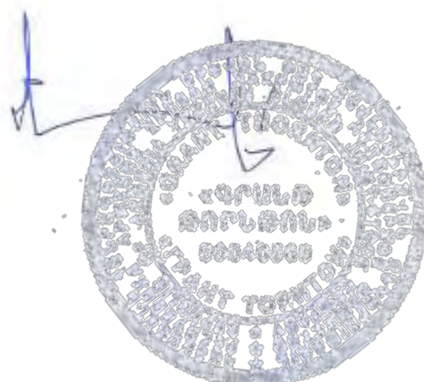
Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի ղեկավարը, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Արմեն Հովհաննիսյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն/
Առաջադրանքի պատասխանատու

20 մայիսի 2020թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2019	2018
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	7	21,254,908	17,664,310
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7	(10,946,133)	(8,922,279)
Ձուտ տոկոսային եկամուտ նախկան տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ		10,308,775	8,742,031
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ	8	(336,781)	(435,226)
Ձուտ տոկոսային եկամուտ		9,971,994	8,306,805
Ձուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		676,385	169,791
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	9	2,483,631	2,125,762
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	9	(627,209)	(489,913)
Ձուտ արտարժույթային եկամուտ	10	758,011	851,058
Ձուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանջումից		765,247	741,354
Այլ ակտիվների արժեզրկման (ծախս) / հակադարձում	11	(22,855)	18,969
Այլ եկամուտներ	12	302,155	268,002
Ձուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		4,335,365	3,685,023
Գործառնական եկամուտ		14,307,359	11,991,828
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(4,687,563)	(4,144,498)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	22	(1,353,219)	(665,863)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	23	(73,734)	(50,283)
Այլ ծախսեր	13	(3,694,567)	(4,478,468)
Գործառնական ծախսեր		(9,809,083)	(9,339,112)
Շահույթը նախքան շահութահարկումով հարկումը		4,498,276	2,652,716
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,172,233)	(574,690)
Տարվա շահույթ		3,326,043	2,078,026

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2019թ.	2018թ.
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>		
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	485,717	-
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	(91,222)	4,306
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	83,620	-
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում	<u>478,115</u>	<u>4,306</u>
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում</i>		
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չսահմանվող պարտքային գործիքների վերագնահատումից օգուտ	1,305,635	368,625
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չսահմանվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	(772,630)	(633,682)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	(173,887)	18,811
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	(28,183)	49,249
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չսահմանվող ֆինանսական գործիքների գծով օգուտ	330,935	(196,997)
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո	<u>809,050</u>	<u>(192,691)</u>
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	<u>4,135,093</u>	<u>1,885,335</u>
ԼՖԵԿ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ	15	1.00

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի Ծանոթ. 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	44,050,205	38,158,045
Աժանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17	7,522	17,468
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	14,189,783	13,175,950
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	19	6,222,111	3,882,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	176,106,613	133,629,775
Ներդրումային արժեթղթեր	21		
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		25,027,524	19,752,226
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		479,397	-
Հիմնական միջոցներ	22	12,262,246	10,330,854
Ոչ նյութական ակտիվներ	23	525,828	506,593
Այլ ակտիվներ	24	1,811,297	2,243,783
Ռեզամենը՝ ակտիվներ		280,682,526	221,697,397
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Աժանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	17	9,313	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	4,452,356	2,060,960
Հետզնման պայմանագրեր	19	25,623,028	20,519,048
Այլ փոխառու միջոցներ	26	91,923,477	64,200,798
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	113,366,878	95,828,768
Ռնթացիկ հարկի զձով պարտավորություն		390,244	273,836
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	922,445	849,982
Ստորադաս փոխառություններ	28	719,787	3,382,149
Այլ պարտավորություններ	29	3,817,289	1,568,539
Ռեզամենը՝ պարտավորություններ		241,224,817	188,684,080

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2019թ.	31 դեկտեմբերի, 2018թ.
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	25,635,343	22,266,343
Գլխավոր պահուստ		3,105,000	3,000,000
Իրական արժեքի պահուստ		1,832,155	1,501,220
Այլ պահուստներ		3,409,549	3,055,334
Զբաղիված շահույթ		5,475,662	3,190,420
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		<u>39,457,709</u>	<u>33,013,317</u>
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		<u>280,682,526</u>	<u>221,697,397</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2020թ. մայիսի 20-ին՝

Նորմ Խաչատրյան
Գլխավոր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,266,343	3,000,000	1,501,220	3,055,334	3,190,420	33,013,317
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,326,043	3,326,043
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>						
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	485,717	-	485,717
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից կամ օտարումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(123,900)	123,900	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	1,305,635	-	-	1,305,635
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	(772,630)	-	-	(772,630)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	(173,887)	-	-	(173,887)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(71,824)	(91,222)	-	(163,046)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	-	43,641	83,620	-	127,261
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	330,935	354,215	3,449,943	4,135,093
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	-	-	-	3,369,000
Հատկացում պահուստին	-	105,000	-	-	(105,000)	-
Շահարաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(1,059,701)	(1,059,701)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	3,369,000	105,000	-	-	(1,164,701)	2,309,299
Հաշվեկշիռը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,635,343	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,708,745	33,438	6,000,000	1,531,277	3,157,777	4,597,371	29,028,608
ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը (ծանոթ. 6)	-	-	-	166,940	-	(557,248)	(390,308)
Վերահաշվարկված հաշվեկշիռը 2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	13,708,745	33,438	6,000,000	1,698,217	3,157,777	4,040,123	28,638,300
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	2,078,026	2,078,026
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի եզրտում	-	-	-	-	(106,749)	106,749	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	-	368,625	-	-	368,625
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	-	(633,682)	-	-	(633,682)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	-	18,811	-	-	18,811
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	49,249	4,306	-	53,555
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(196,997)	(102,443)	2,184,775	1,885,335
Արտոնյալ բաժնետոմսերի	3,000,000	-	-	-	-	-	3,000,000
Շահարաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(510,318)	(510,318)
Բաժնետոմսերի անվանական արժեքի մեծացում	5,557,598	(33,438)	(3,000,000)	-	-	(2,524,160)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	8,557,598	(33,438)	(3,000,000)	-	-	(3,034,478)	2,489,682
Հաշվեկշիռը 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,266,343	-	3,000,000	1,501,220	3,055,334	3,190,420	33,013,317

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2019	2018
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթը նախքան հարկումը	4,498,276	2,652,716
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության մասհանումներ	1,353,219	665,863
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	73,734	50,283
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ) /վնաս	(5,057)	19,421
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	359,636	416,257
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	(24,938)	(738,080)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս	347,491	38,625
Ջուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չսափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	(676,385)	(169,791)
Ջուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չսափվող ֆինանսական ակտիվների ապահանանջումից	(765,247)	(741,354)
Ստացվելիք տոկոսներ	(264,324)	(69,570)
Վճարվելիք տոկոսներ <i>(ներառել ՖՀԱԿ 16-ով փոկոսային ծախսը)</i>	399,442	808,808
Այլ եկամուտ	-	(8,536)
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>	<u>5,295,847</u>	<u>2,924,642</u>
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	695,644	160,444
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,098,335)	(343,308)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	(2,341,684)	414,226
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(43,469,640)	(29,768,126)
Այլ ակտիվներ	561,445	(141,364)
<i>Ավելացում գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետզնման պայմանագրեր	5,110,728	6,839
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,538,661	4,388,904
Այլ պարտավորություններ	165,112	333,498
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեության համար օգտագործված մինչև շահութահարկը	<u>(17,542,222)</u>	<u>(22,024,245)</u>
Վճարված շահութահարկ	(1,019,147)	(768,985)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	<u>(18,561,369)</u>	<u>(22,793,230)</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.	2018թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(43,010,110)	(5,512,227)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	38,664,277	7,902,154
Հիմնական միջոցների առք	(1,206,878)	(2,091,328)
Հիմնական միջոցների վաճառք	357,284	379,887
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(92,969)	(235,758)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական միջոցների հոսքեր	(5,288,396)	442,728
<i>Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Արտոնայլ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	3,000,000
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	500,500	-
Այլ փոխառու միջոցներ	27,765,238	24,307,678
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	4,027,458	999,557
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(1,594,443)	-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(521,466)	-
Ստորադաս փոխառության ստացում	719,787	-
Ստորադաս փոխառության մարում	(3,375,206)	(3,000,701)
Վճարված շահարժիհներ	(909,505)	(379,731)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	29,981,363	24,926,803
<i>Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ</i>	6,131,598	2,576,301
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ</i>		
	38,158,045	35,824,831
Ակնկալվող պարտքային կորուստների ազդեցությունը	8,331	(36,362)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(247,769)	(206,725)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 16)	44,050,205	38,158,045
<i>Լրացուցիչ պեղելապություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	20,990,584	18,473,118
Վճարված տոկոսներ	(10,381,066)	(8,113,471)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՍՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետարբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2018թ. հունիսի 26-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ B1, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B2/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B1/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

Բանկն ունի 52 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում: Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից: Կառավարությունը հաստատել է արդյունավետ կառավարման իր հանձնառությունը, որը ենթադրում է հակակոռուպցիոն ջանքեր, թափանցիկություն և հաշվետվողականություն: Շարունակելով 2018թ. Գրանցված աճի համոզիչ տեմպը՝ 2019թ. Տարեկան տնտեսական աճը մնացել է կայուն: Տնտեսության մեջ առանցքային դեր են ունեցել առևտրի, ծառայությունների և արդյունաբերության ոլորտները:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են

Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄՍ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2019թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

ՖՀՄՄ 16 «Վարձակալություններ»

ՖՀՄՄ 16-ը «Վարձակալություններ» փոխարինում է ՀՀՄՄ 17-ը «Վարձակալություն», առկա երեք մեկնաբանությունների հետ մեկտեղ (ՖՀՄՄԿ Մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ 15 «Գործառնական վարձակալություն. Խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»):

Այս նոր ստանդարտի կիրառումը հանգեցրել է նրան, որ Բանկն իր բոլոր նախկին գործառնական վարձակալությունների համար ճանաչել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն, բացառությամբ այն վարձակալությունների, որոնք որոշակիացված են որպես փոքրարժեք ակտիվի վարձակալություն կամ ստանդարտի սկզբնական կիրառման պահին 12 ամսից կարճ վարձակալական ժամկետ ունեցող վարձակալություն:

Նոր ստանդարտը կիրառվել է՝ օգտագործելով ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը՝ ՖՀՄՄ 16-ի կիրառման միասնական ազդեցությունը ճանաչելով սեփական կապիտալում որպես կուտակված արդյունքի սկզբնական մնացորդի ճշգրտում ընթացիկ ժամանակաշրջանում: Նախորդ

ժամանակաշրջանները չեն վերաներկայացվել: Բացի այդ, ՖՀՄՍ 16-ում բացահայտման պահանջները հիմնականում չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության համար:

Ստանդարտի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար Բանկն ընտրել է ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4-ի համաձայն վարձակալության սահմանման օգտագործումը և չի կիրառել ՖՀՄՍ 16-ը նախկինում ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4-ի համաձայն վարձակալություն չճանաչված համաձայնությունների նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ այն է 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ առկա գործառնական վարձակալությունների համար Բանկն ընտրել է սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները չներառել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի չափման մեջ: Այդ ամսաթվին Բանկը նաև ընտրել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափել անցման օրվա դրությամբ առկա վարձակալական պարտավորությանը հավասար գումարով՝ ճշգրտված բոլոր կանխավճարների կամ հաշվեգրված վարձակալական վճարների չափով:

Ելնելով վերը նշվածից՝ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ.

- 1,875,205 հազար դրամի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ճանաչվել և ներկայացվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ «Հիմնական միջոցներ» տողում:
- 1,875,205 հազար դրամի լրացուցիչ վարձակալության գծով պարտավորությունները («Այլ պարտավորություններում» ներառված) ճանաչվել են:
- ՖՀՄՍ 16-ի ընդունումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության չբաշխված շահույթի վրա:

Հետևյալ աղյուսակում արտացոլված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունների համադրումը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ.

Հազար ՀՀ դրամ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,873,951
Ճանաչումից ազատումներ.	
• Վարձակալություն 12 ամսից կարճ ժամկետով	(13,172)
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունները մինչև զեղչումը	2,860,779
Զեղչումը՝ օգտագործելով լրացուցիչ փոխառության միջին կշռված դրույքը	(985,574)
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,875,205

Սկզբնական կիրառման ամսաթվին օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների արժեզրկման ստուգում կատարելու փոխարեն, Բանկը հիմնվել է պատմական գնահատման վրա՝ արդյոք վարձակալություններն անբարենպաստ են, թե ոչ, անմիջապես նախքան ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթիվը:

Այն վարձակալությունների համար, որոնք նախկինում հաշվառվել են որպես գործառնական վարձակալություններ, և որոնց մնացորդային ժամկետը 12 ամսից պակաս է, նաև փոքրարժեք վարձակալությունների համար, անցման ժամանակ Բանկը կիրառել է օգտագործման

իրավունքի ձևով ակտիվներ չճանաչելու, այլ վարձակալական ծախսը վարձակալության մնացորդային ժամկետի ընթացքում գծային հիմունքով հաշվառելու այլընտրանքը:

ՖՀՄՍ 16-ին անցնելիս վարձակալության գծով պարտավորության նկատմամբ կիրառված լրացուցիչ փոխառության միջին կշռված դրույքը կազմում է 10.25%:

Վարձակալությունը երկարաձգելու կամ դադարեցնելու այլընտրանքները դիտարկելիս Բանկն օգտվել է հետադարձ ամսաթվով դատողություններ կիրառելու հնարավորությունից՝ վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Ներքոհիշյալ այլ ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2019թ-ին, որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 9 (Փոփոխություններ) «Ֆինանսական գործիքներ» կանխավճարների առանձնահատկությունները՝ բացասական փոխհատուցմամբ»,
- ՀՀՄՍ 28 (Փոփոխություններ) «Երկարաժամկետ ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համարել ձեռնարկումներում»,
- ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 23 «Շահութահարկով հարկման մոտեցումների վերաբերյալ անորոշություն»,
- ՀՀՄՍ 19 (Փոփոխություններ) «Պլանի փոփոխություն, դադարեցում կամ ներդրում», 2015-2017թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից):

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքները,
- «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ),
- «Էականության սահմանումը» (ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ)
«Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում» (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ):

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավաստորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը

կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղջում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տես 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները,

ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2019թ. Դեկտեմբերի 31	2018թ. Դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	479.70	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	537.26	553.65
ՀՀ դրամ/1 ՌՈՒԲ	7.77	6.97

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ծանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխառությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույթների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս. թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» կազմված է փողի ժամանակային արժեքի և պարտքային ռիսկի փոխհատուցումից, այլ ռիսկերի և ֆինանսական ակտիվի պահպանման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցումից (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկ և վարչական ծախսեր), ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման առանձնահատկությունները,
- վաղաժամկետ մարման և երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի պահանջի իրավունքի ակտիվների պայմանավորվածություններ) և
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են դրամի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i)ստացված

փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակված օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային բաժնային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակային օգուտ/վնաս չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման դեպքում: Մասնակցությունն ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են առոչինչ: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տես 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը

ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տես 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմաններով հիմնավորված նոր ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

Բանկը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերը ունեն ցածր պարտքային ռիսկ այն դեպքում, երբ վեջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված «ներդրումային» վարկանիշի սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- **Փուլ 1** – երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- **Փուլ 2** – երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- **Փուլ 3** – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- **Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ** – գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Դեֆոլտի հավանականություն (PD): Այն տվյալ ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագոծումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

Վնասը դիֆոլտի ժամանակ (LGD): Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

Դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը և դեֆոլտի ժամանակ վնասը ավելի մանրամասն բացահայտվում են 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես ծանոթագրություն 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,

- վարկերի կամ փոխառությունների պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների (FVOCI) արժեզրկումից կորուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այդ ակտիվների հաարժեքը հավասար է իրենց իրական արժեքին: Այնուամենայնիվ, արժեզրկումից կորուստները բացահայտվում և ճանաչվում են իրական արժեքի ճշգրտման պահուստում,
- վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
  - վարկային պարտավորվածության չօգտագործված մասի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է վարկային պարտավորվածությունների ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
  - եթե ֆինանսական գործիքը ունի ինչպես օգտագործված, այնպես էլ չօգտագործված բաղադրիչ և Բանկը հնարավորություն չունի վարկերի տրամադրման պարտավորվածության ակնկալվող պարտքային կորուստները առանձնացնել օգտագործված բաղադրիչի ակնկալվող պարտքային կորուստներից, ապա Բանկը ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի

համախառն գումարի նկատմամբ արժեզրկումից կորուստների ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է պահուստի տեսքով:

- Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստների շրջանակում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական

արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում:

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրկվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված

սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Ջուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 3.4-ում, Բանկը կիրառել է ՖՀՄՍ 16-ը՝ օգտագործելով վերաձևափոխված հետընթաց մոտեցումը, այդպիսով համադրելի տեղեկատվությունը չի վերաներկայացվել: Դա նշանակում է, որ համադրելի տեղեկատվությունը դեռևս ներկայացված է ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4-ի համաձայն:

2019թ. Հունվարի 1-ից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Բանկը որպես վարձակալ

2019թ. Հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո կնքված ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Բանկը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

Մինչև 2019թ. Հունվարի 1-ը կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Գործառնական վարձակալություն – Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի հողն ու շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով (մինչև 2019թ. Հունվարի 1-ը կիրառվող): Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանանչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն

փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը: Այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.17 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված

արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապահանջման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխավորություն տրամադրող փոխհատուցի երաշխավորությունը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Վարկային պարտավորվածությունները նախապես որոշված պայմաններով և ժամկետներով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններն են:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխիքների և վարկային պարտավորվածությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելվածար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելվածար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուսպ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուսպ

Այս պահուսպը արտացոլում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՏՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Բիզնես մոդել և մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներ

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տես 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 34):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. Ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար: 13,172 հազար ՀՀ դրամի վարձակալության հնարավոր վճարները չեն ներառվել վարձակալության գծով պարտավորություններում, քանի որ ողջամտորեն հիմնավորված չէ երկարաձգման հնարավորության կիրառումը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական

պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես 33 ծանոթագրությունը):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տես՝ ծանոթագրություն 37.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես՝ ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես՝ 31. Ծանոթագրությունը:

6 Անցման բացահայտում- ՖՀՄՍ 9

Ստորև նկարագրվում է ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության և չբաշխված շահույթի վրա՝ ներառյալ ՀՀՄՍ 39-ի կրած պարտքային կորուստների հաշվարկների՝ ՖՀՄՍ 9-ի ակնկալվող պարտքային կորուստներով փոխարինման ազդեցությունը:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն չափման դասերը և ՖՀՄՍ 9-ի ներքո նոր չափման դասերը 2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Չափում ըստ		Հաշվեկշռային	Վերադասա		Հաշվեկշռային
	ՀՀՄՍ 39	ՖՀՄՍ 9	արժեք՝ ըստ ՀՀՄՍ 39	կարգում	Վերաչափում	արժեք՝ ըստ ՖՀՄՍ 9
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Ներդրումային արժեթղթեր-պարտքային	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	21,655,188	-	-	21,655,188
Ներդրումային արժեթղթեր-պարտքային	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	49,618	-	-	49,618
Ընդամենը առևտրային պահվող և ներդրումային արժեթղթեր			21,704,806	-	-	21,704,806
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ			-	-	(166,940)	(166,940)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	13,036,368	-	(148,819)	13,036,368
Կանխիկ միջոցներ և թղթակցային հաշիվներ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	35,824,831	-	(7,479)	35,817,352
Հաճախորդներին տրվող վարկեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	104,216,558	-	(228,176)	103,988,382
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ (առևտրային դեբիտորական պարտքեր)	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	-	-	-	-
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Վարկային կորուստների գծով պահուստներ արտահաշվեկշռային ռիսկերի դեպքում			-	-	(103,411)	(103,411)
Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը նախքան հարկումը					(487,885)	(487,885)
Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը հարկումից հետո					(390,308)	(390,308)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման ազդեցությունը Բանկի սեփական կապիտալի վրա, մասնավորապես՝ ներդրումների մասով վերագնահատման պահուստի և չբաշխված շահույթի վրա, 2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ՝

Հազար ՀՀ դրամ	Ներդրում. Վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ
2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,531,277	4,597,371
Բիզնես մոդելների գնահատման արդյունքում ֆինանսական ակտիվների վերաչափում, առանց հարկերի	166,940	(557,248)
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,698,217	4,040,123

7 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	17,868,064	14,754,755
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	793,268	423,490
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	385,058	311,902
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,148,890	2,149,338
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	22,035	-
Այլ տոկոսային եկամուտներ	37,593	24,825
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	21,254,908	17,664,310
Ռնթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	4,522,482	3,859,255
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	3,890,761	2,843,048
Հետզնման պայմանագրեր	1,066,404	982,988
Ստորադաս փոխառություն	84,794	547,408
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	545,336	423,174
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	405,166	151,417
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	259,020	92,503
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	165,625	-
Այլ տոկոսային ծախսեր	6,545	22,486
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	10,946,133	8,922,279

8 Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից (կորուստներ)/հակադարձում

Հազար ՀՀ դրամ	2019			2018		
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը 2019թ.	Ընդամենը 2018թ.
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	108,965	-	-	108,965	(3,203)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	20	59,036	(3,291)	(673,183)	(617,438)	(413,212)
Ներդրումային արժեթղթեր	21	171,692	-	-	171,692	(18,811)
Ընդամենը ակտիվների գծով արժեզրկման (կորուստ)/հակադարձում		339,693	(3,291)	(673,183)	(336,781)	(435,226)

9 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,443,016	1,679,159
Ինկասացիոն գործառնություններ	293,341	211,079
Վճարային քարտերով գործառնություններ	644,026	125,087
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	101,954	109,818
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	236	497
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	1,058	122
Ընդամենը կոմիսիոն եկամուտներ	2,483,631	2,125,762
Վճարային քարտերով գործառնություններ	323,977	190,098
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	189,084	149,002
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	37,540	65,009
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	42,279	49,874
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	6,420	4,076
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	27,909	31,854
Ընդամենը կոմիսիոն ծախսեր	627,209	489,913

10 Ջուտ արտարժույթային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	1,105,502	889,683
Արտարժույթի փոխարկումից վնաս	(347,491)	(38,625)
Ընդամենը զուտ արտարժույթային եկամուտ	758,011	851,058

11 Այլ ակտիվների արժեզրկումից (կորուստներ)/հակադարձում

Հազար ՀՀ դրամ	2019			2018	
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	8,331	8,331	(28,883)	(28,883)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	24	(67,269)	(67,269)	6,332	6,332
Ֆինանսական երաշխավորություններ	31	36,083	36,083	41,520	41,520
Ընդամենը արժեզրկումից (կորուստներ) / հակադարձում		(22,855)	(22,855)	18,969	18,969

12 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	187,479	193,009
Ընկերարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ	23,746	6,281
Այլ եկամուտ	90,930	68,712
Ընդամենը այլ եկամուտներ	302,155	268,002

Այլ եկամուտների մեծ մասը հանդիսանում է հարկային գերավճարների վերադարձ:

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	791,995	1,042,348
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	588,062	729,333
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր*	-	638,391
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	333,884	345,000
Անվտանգության գծով ծախսեր	316,295	323,474
Հարկեր, (րացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	369,615	283,249
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	267,080	210,888
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	207,174	203,872
Ապահովագրության գծով ծախսեր	137,065	132,896
Գրասենյակային ծախսեր	127,855	122,919
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	106,246	98,112
Գործուղման ծախսեր	59,150	69,146
Լսորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	64,617	45,714
Հիմնական միջոցների օտարումից վնասներ	-	19,421
Կարճաժամկետ և լիզինգային ակտիվների վարձակալության ծախսեր*	13,172	-
Այլ գործառնական ծախսեր	312,357	213,705
Ընդամենը այլ ծախսեր	3,694,567	4,478,468

* Համադրելի տեղեկատվության բացակայությունը պայմանավորված է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառմամբ (տես ծանոթագրություն 32):

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Ռնթացիկ հարկի գծով ծախս	1,007,189	689,992
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	128,366	(20,410)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	36,678	(94,892)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,172,233	574,690

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2018թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման

բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ		Արդյունավետ դրույքաչափ	
	2019	(%)	2018	(%)
Շահույթ մինչև հարկումը	4,498,276		2,652,716	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	899,655	20	530,543	20
Չհարկվող եկամուտ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող	(59,908)	(1)	(3,002)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	176,696	4	72,368	3
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարրերություն	69,498	2	7,725	-
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	(3,479)	-	(12,534)	-
Հարկային դրույքաչափի փոփոխություն	(38,595)	(1)	-	-
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	128,366	3	(20,410)	(1)
Ուղղամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	1,172,233	27	574,690	22

2019թ. Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունվել է շահութահարկի մասին նոր օրենք: Հետևաբար, 2020թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կնվազի 20-ից 18% -ի: Այս փոփոխությունը հանգեցրել է 38,595 հազար ՀՀ դրամ շահույթի, որը կապված է 2019 թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկի հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների վերահաշվարկման հետ:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2019					
	2018	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	146,060	(68,736)	-	77,324	77,324	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	131,906	(31,935)	-	99,971	99,971	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,290	(2,227)	-	5,063	5,063	-
Ներդրումային արժեթղթեր	(329,809)	(32,347)	(28,183)	(390,339)	-	(390,339)
Պայմանական պարտավորություններ	(30,621)	13,536	-	(17,085)	-	(17,085)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(17,398)	(26,067)	-	(43,465)	-	(43,465)
Հիմնական միջոցներ	(757,410)	111,098	(7,602)	(653,914)	-	(653,914)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	<u>(849,982)</u>	<u>(36,678)</u>	<u>(35,785)</u>	<u>(922,445)</u>	<u>182,358</u>	<u>(1,104,803)</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2018						
	2017	ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցույթ- յունը	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավո- րություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	127,876	-	18,184	-	146,060	146,060	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	103,503	45,635	(17,232)	-	131,906	131,906	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	1,496	5,794	-	7,290	7,290	-
Ներդրումային արժեթղթեր	(410,127)	-	31,069	49,249	(329,809)	-	(329,809)
Պայմանական պարտավորություններ	(10,987)	20,682	(40,316)	-	(30,621)	-	(30,621)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(16,976)	29,764	(30,186)	-	(17,398)	-	(17,398)
Հիմնական միջոցներ	(889,295)	-	127,579	4,306	(757,410)	-	(757,410)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	<u>(1,096,006)</u>	<u>97,577</u>	<u>94,892</u>	<u>53,555</u>	<u>(849,982)</u>	<u>285,256</u>	<u>(1,135,238)</u>

15 Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Տարվա շահույթ	3,326,043	2,078,026
Հաշվարկված շահարժեհներ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(781,821)	(232,438)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ	2,544,222	1,845,588
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հազար հատ)	1,852,533	1,852,533
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	1.37	1.00

16 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	4,797,956	2,709,811
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	17,359,028	24,178,654
Կարճաժամկետ ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	10,002,191	2,000,986
Կանխիկ դրամական միջոցներ	11,919,061	9,304,956
	44,078,236	38,194,407
Արժեզրկումից պահուստներ	(28,031)	(36,362)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	38,158,045

2019 և 2018 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր նվազագույն պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների համար՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգի համաձայն: Այդ միջոցները 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 14,546,025 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12,920,769 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տուկոսներ չի ստանում:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,850,956 հազար դրամ գումարով (81%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են երկու բանկերում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2018թ. 2,137,329 հազար դրամ (79%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	36,362	36,362	7,479	7,479
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(8,331)	(8,331)	28,883	28,883
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>28,031</u>	<u>28,031</u>	<u>36,362</u>	<u>36,362</u>

2019թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 83,798 հազար դրամ գումարով (2018թ.՝ 588,923 հազար դրամ) (Ծանոթ. 20):

17 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝ հիմնականում առևտրային և հեջավորման նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպատակավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
<i>Արտարժույթով սպայմանագրեր</i>						
Արտաժողովային սվոփ սպայմանագրեր	7,860,161	7,522	3,106	11,614,959	16,059	-
Այլ ածանցյալ գործիքներ	180,313	-	6,207	124,089	1,409	-
Ռեզամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		<u>7,522</u>	<u>9,313</u>		<u>17,468</u>	<u>-</u>

18 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	11,272,076	10,052,146
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	1,423,933	1,918,970
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	1,480,236	1,284,666
Բանկերում դեպոնացված այլ գումարներ	60,713	75,992
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	1,640	1,956
	14,238,598	13,333,730
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(48,815)	(157,780)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14,189,783	13,175,950

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը ՀՀ դրամով վարկերի համար կազմում է 14.6%, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար 6.3% (2018թ.՝ 12.2% ՀՀ դրամով վարկերի համար, 7.9% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	157,780	157,780	154,577	154,577
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(108,965)	(108,965)	3,203	3,203
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	48,815	48,815	157,780	157,780

19 Հակադարձ հետզնման/հետզնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետզնման և հակադարձ հետզնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխառվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապահանջվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր	6,222,111	3,882,703
Ֆիզիկական անձանց հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր (տե՛ս ծանոթագրություն 20)	509,519	-
Ընդամենը հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	6,731,630	3,882,703

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հակադարձ հետզնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված ակտիվների իրական արժեքը, որոնք իրենցից ներկայացնում են պետական պարտքային արժեթղթեր, կազմել է 6,803,448 հազար ՀՀ դրամ (2018թ.՝ 3,946,554 հազար ՀՀ դրամ): Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով տեղաբաշխված միջոցների միջին տոկոսադրույքը կազմում է 6.0% (2018թ.՝ 6.36%):

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային կորուստները մոտ են գրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն ճանաչվել և չեն բացահայտվել:

Հետզնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր (սեփական) (Նանոթ. 21)	20,180,825	17,454,208
ՀՀ պետական պարտատոմսեր (որպես գրավ ստացված) (Նանոթ. 20)	6,803,448	3,946,554
Րնդամենը հետզնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,984,273	21,400,762
Հետզնման պայմանագրերի հարակից պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	25,623,028	20,519,048

2019 և 2018թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքում ներառված հարակից պարտավորությունները հետզնման պայմանագրերի գծով իրենցից ներկայացնում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված հետզնման պայմանագրեր, որոնց միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.66% (2018թ.՝ 5.99%):

20 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	15,255,992	(55,140)	15,200,852	9,175,875	(41,571)	9,134,304
Սպառողական վարկեր	76,506,105	(747,231)	75,758,874	56,919,932	(359,583)	56,560,349
<i>Վոչարային վարկեր</i>						
Առևտուր	35,017,371	(380,190)	34,637,181	24,010,747	(708,696)	23,302,051
Արտադրություն	30,061,692	(823,350)	29,238,342	19,388,879	(369,185)	19,019,694
Շինարարություն	8,360,246	(38,007)	8,322,239	7,738,895	(703)	7,738,192
Գյուղատնտեսություն	2,441,389	(1,698)	2,439,691	1,132,017	(1,160)	1,130,857
Այլ ոլորտներ	10,550,745	(41,311)	10,509,434	16,771,858	(27,530)	16,744,328
Ընդամենը	178,193,540	(2,086,927)	176,106,613	135,138,203	(1,508,428)	133,629,775

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 83,798 հազար դրամ (2018թ.՝ 588,923 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 16:

2019թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 14.2% (2018թ.՝ 13.4%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով վարկերի համար 8.7% (2018թ.՝ 9.0%), Ռուբլով վարկերի համար 16.0% (2018թ.՝ 16.0%):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 32,748,537 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 18.4%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2018թ.՝ 39,514,638 հազար դրամ կամ 29.2%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 383,537 հազար դրամ (2018թ.՝ 441,067 հազար դրամ):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆիզիկական անձանց հետ կնքված հակադարձ հետզնման պայմանագրեր ընդհանուր 509,519 հազ. ՀՀ դրամ համախառն գումարով (տես ծանոթագրություն 19-ում):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների տրված վարկերը 7,862,381 հազար դրամ համախառն գումարով (2018թ.՝ 4,405,847 հազար դրամ) հանդիսացել են փոխառու միջոցների նկատմամբ իրավունքի փոխանցում (տես ծանոթագրություն 26):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	401,154	460,500
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	570,083	49,442
Վերականգնում	138,715	158,832
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(307,581)	(267,620)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	802,371	401,154

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
<i>Առևտրային վարկեր</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,107,274	1,372,796
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	47,355	363,770
Վերականգնում	130,594	101,506
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(667)	(730,798)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,284,556	1,107,274

2019թ. և 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերի գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Համախառն գումար	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	134,854,044	-	(89,618)	(1,745,597)	(67,757,653)	110,980,739	176,241,915
Փուլ 2	112,491	89,618	-	(2,998)	(93,664)	37,790	143,237
Փուլ 3	171,668	1,745,597	2,998	-	(171,137)	59,262	1,808,388
Ընդամենը	135,138,203	1,835,215	(86,620)	(1,748,595)	(68,022,454)	111,077,791	178,193,540

Համախառն գումար	Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3				
Փուլ 1	104,719,081	-	(58,856)	(115,468)	(46,070,805)	76,380,092	134,854,044
Փուլ 2	140,754	58,856	-	(8,035)	(79,087)	3	112,491
Փուլ 3	252,225	115,468	8,035	-	(211,205)	7,145	171,668
Ընդամենը	105,112,060	174,324	(50,821)	(123,503)	(46,361,097)	76,387,240	135,138,203

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ			Մարված կամ դուրսգրված վարկեր			Մնացորդը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Տրամադրված նոր վարկեր	Տրամադրված նոր վարկեր		
Փուլ 1	1,353,074	-	(727,725)	(174,403)	863,567		1,294,038
Փուլ 2	27,822	20,475	(1,904)	(25,605)	10,325		31,113
Փուլ 3	127,532	727,725	1,904	(127,131)	31,746		761,776
Ընդամենը	<u>1,508,428</u>	<u>748,200</u>	<u>(18,571)</u>	<u>(327,139)</u>	<u>905,638</u>		<u>2,086,927</u>

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել համախառն պորտֆելի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 34 ծանոթագրությունում, 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 36 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 37 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում:

21 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ կորպորատիվ պարտատուներ	481,592	-
Արժեզրկման գծով պահուստ	(2,195)	-
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	<u>479,397</u>	<u>-</u>
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատուներ	24,337,606	18,627,928
ՀՀ կորպորատիվ պարտատուներ	600,091	1,034,529
Բաժնային գործիքներ	89,827	89,769
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	<u>25,027,524</u>	<u>19,752,226</u>
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր	<u>25,506,921</u>	<u>19,752,226</u>

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,195	2,195	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,195	2,195	-	-

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	227,486	227,486	208,675	208,675
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(173,887)	(173,887)	18,811	18,811
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,599	53,599	227,486	227,486

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2018թ. նույնպես):

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ կորպորատիվ պարտատուներ	8.5%	2021	-	-

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատուներ	7.5%-13%	2020-2047	8%-13%	2019-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատուներ	4%-8.3%	2021	5.25%-12%	2019-2021

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը 20,180,825, հազար դրամ գումարով (2018թ. 17,454,208 հազար դրամ) գրավադրվել էին այլ բանկից ստացված վարկի դիմաց (Ծանոթ. 19):

22 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումների վարձակալված	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
				հիմնական միջոցներում		Հող և շենքեր	
<i>Ակզրնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	7,524,174	714,558	2,396,798	262,084	1,934,313	-	12,831,927
Ավելացում	898,268	73,370	594,338	115,320	410,032	-	2,091,328
Օտարում	(359,503)	(76,432)	(7,591)	-	-	-	(443,526)
Վերադասակարգում	(1,058)	-	-	-	1,058	-	-
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	-	14,479,729
ՖՀԱ 16-ի անցման հետևանքով ճշգրտում	-	-	-	-	-	1,875,205	1,875,205
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	1,875,205	16,354,934
Ավելացում	308,847	77,599	566,390	78,012	176,030	69,038	1,275,916
Օտարում	(480,966)	(34,121)	(154,593)	(9,000)	(215,592)	-	(894,272)
Վերագնահատում	485,717	-	-	-	-	-	485,717
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Վերադասակարգում	-	-	197,543	-	(197,543)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,073,225	754,974	3,592,885	446,416	2,108,298	1,944,243	16,920,041

Կուտակված
մաշվածություն

	Հող և շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
						Հող և շենքեր	Ընդամենը
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	290,585	218,792	1,672,425	73,459	1,271,969	-	3,527,230
Տարվա ծախս	180,736	86,645	216,985	18,295	163,202	-	665,863
Օտարում	(2,872)	(33,755)	(7,591)	-	-	-	(44,218)
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	468,449	271,682	1,881,819	91,754	1,435,171	-	4,148,875
Տարվա ծախս	208,273	85,001	267,692	22,990	184,949	584,314	1,353,219
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Օտարում	(165,626)	(19,427)	(152,092)	(1,156)	(203,744)	-	(542,045)
Վերադասակարգում	-	-	152,337	-	(152,337)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	208,842	337,256	2,149,756	113,588	1,264,039	584,314	4,657,795
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,593,432	439,814	1,101,726	285,650	910,232	-	10,330,854
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,864,383	417,718	1,443,129	332,828	844,259	1,359,929	12,262,246

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողը և շենքերը, համակարգչային տեխնիկան և կապի միջոցները ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2019թ. հունվարին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշռային արժեքի զուտ աճ 485,717 հազար դրամ գումարով: Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հողը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,695,514 հազար դրամ (2018թ՝ 3,097,863 հազար դրամ):

Վարձակալված հիմնական միջոցներ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալված մասնաճյուղերի հետ կապված 1,359,929 հազար դրամ գումարով օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառված են հիմնական միջոցներում (տե՛ս ծանոթագրություն 32):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 666,625 հազար դրամ (2018թ. 1,095,294 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2018թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2018թ.՝ նույնպես):

23 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Այլ	Մշակումից առաջացող ոչ նյութական ակտիվ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	254,870	150,155	75,637	-	480,662
Ավելացում	92,919	142,707	132	-	235,758
Օտարում	(338)	-	-	-	(338)
Վերադասակարգում	44,762	1,056	(45,818)	-	-
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	392,213	293,918	29,951	-	716,082
Ավելացում	25,002	7,368	599	60,000	92,969
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	417,215	301,286	30,550	60,000	809,051
<i>Կուրսաված ամորտիզացիա</i>					
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	109,791	36,584	13,169	-	159,544
Մասհանումներ	31,091	16,177	3,015	-	50,283
Օտարում	(338)	-	-	-	(338)
Վերադասակարգում	-	1,056	(1,056)	-	-
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	140,544	53,817	15,128	-	209,489
Մասհանումներ	44,649	26,005	3,080	-	73,734
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,193	79,822	18,208	-	283,223
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	251,669	240,101	14,823	-	506,593
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	232,022	221,464	12,342	60,000	525,828

Պայմանագրային պարտավորություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի 114,000 հազար դրամի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումների գծով: Սույն պարտավորությունները կապված են մշակման փուլում գտնվող Բանկի մոբայլ հավելվածի մշակման և ներդրման հետ, որի գծով Բանկը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ճանաչել է 60,000 հազար դրամ ոչ նյութական ակտիվ՝ ելնելով ՀՀՄՍ 38-ի դրույթներից:

2019թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

2019թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկբնական արժեքը կազմում է 32,216 հազար դրամ (2018թ.՝ 31,560 հազար դրամ):

24 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	51,324	60,378
Ստացման ենթակա գումարներ	31,919	78,470
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(12,860)	(9,468)
Ռնդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	70,383	129,380
Բռնագանձված ակտիվներ	590,116	802,163
Կանխավճարներ և այլ դերիտորական պարտքեր	733,754	760,888
Նյութեր	302,344	373,018
Թանկարժեք մետաղներ	51,728	116,058
Այլ ակտիվներ	62,972	62,276
Ռնդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,740,914	2,114,403
Ռնդամենը այլ ակտիվներ	1,811,297	2,243,783

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	9,468	9,468	15,800	15,800
Կորուստների գծով պահուստների զրուտ վերաչափում	67,269	67,269	(6,332)	(6,332)
Դուրսգրում	(66,835)	(66,835)	-	-
Վերականգնում	2,958	2,958	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,860	12,860	9,468	9,468

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Անշարժ գույք	590,116	802,163
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	590,116	802,163

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Պարտատոմսեր	4,452,356	2,060,960
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,452,356	2,060,960

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց			%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
		Քանակ					
25.04.2018	ԱՄՆ դոլար	100	20,000	5.00	25.07.2020	2,000,000	
29.01.2019	ԱՄՆ դոլար	100	21,000	5.25	29.01.2022	2,100,000	
03.05.2019	ԱՄՆ դոլար	100	30,000	5.50	03.05.2022	3,000,000	
03.05.2019	ՀՀ դրամ	10,000	100,000	10.25	03.05.2022	1,000,000,000	

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2018թ.: ոչինչ):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.: ոչինչ):

26 Այլ փոխառու միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից	9,258,543	6,030,003
Կանխավճարներ ՀՀ Կառավարությունից	47,504	25,314
Ռնդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	9,306,047	6,055,317
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	22,670,344	19,938,064
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	21,796,419	12,942,681
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,229,822	1,079,460
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	72,352	8,693
Այլ	140,556	116,893
Ռնդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	45,909,493	34,085,791
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	36,707,937	24,059,690
Ռնդամենը վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	36,707,937	24,059,690
Ռնդամենը այլ փոխառու միջոցներ	91,923,477	64,200,798

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա» և «Բնակարանային ֆինանսավորում» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կառավարությունից ստացված ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.60%, (2018թ.՝ ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.94%):

2019 և 2018 թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր և ավանդներ:

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ՀՀ դրամով վարկերի գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 5.64% (2018թ.՝ 7.64%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 2.89% (2018թ.՝ 5%):

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ՀՀ դրամով ավանդների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.77% (2018թ.՝ 10.58%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.01% (2018թ.՝ 4.02%):

Բանկերից ներգրավված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններն ապահովված են հաճախորդներին տրված 7,862,381 հազար դրամ

համախառն գումարով (2018թ.՝ 4,405,847 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքով(տես ծանոթագրություն 20):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ նույնը):

2019 և 2018թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ

		2019թ. Դեկտեմբերի 31			2018թ. Դեկտեմբերի 31		
		Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք	Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք
ՎՋԵԲ	ՀՀ դրամ	4-5 տարի	4%-7.32%	5,814,425	5 տարի	7.28%	962,371
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	4 տարի	8.83%-11.67%	4,941,443	4 տարի	11.67%	2,539,132
ՎՋԵԲ	ԵՎՐՈ	1 տարուց պակաս	2-2.3%	1,261,454	-	-	-
FMO	ԱՄՆ դոլար	4-5 տարի	5.19%-5.67%	9,545,038	-	-	-
DEG	ԱՄՆ դոլար	7 տարի	7.21%	4,926,242	7 տարի	7.52%	4,966,974
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.56%-7.22%	4,684,495	4 տարի	5.56%	4,841,134
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	4-5 տարի	5.05%	2,394,446	-	-	-
GII	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.55%	1,456,626	3-4 տարի	5%-5.55%	3,876,980
EFA	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	6.67%	1,195,435	2-3 տարի	6.67%	1,201,566
GLS այլընտրանքային ներդրումներ – Mikrofinanzfonds	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	6.67%	488,333	3 տարի	6.67%	491,100
ԲլյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ԱՊՐ	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	8.33%	812,081
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	1 տարուց պակաս	4.76%-5.15%	1,462,058
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	2-4 տարի	6.89%	2,422,967
FNSCA	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	5%	483,327
Ընդամենը				<u>36,707,937</u>			<u>24,059,690</u>

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույթաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2018թ.՝ նույնպես): 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացառություն են կազմել հետևյալը.

- Մեկ կողմի գծով ռիսկի ենթարկվածության գործակիցը DEG ընկերության և ՎՋԵԲ-ի կողմից ստացված վարկի մասով;
- Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ընդհանուր ակտիվներ հարաբերակցությունը ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամի կողմից ստացված վարկի մասով:

2018թ. Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկի իրացվելիության վիճակի վերլուծության նպատակով Բանկը միջազգային ֆինանսական հաստատություններից բոլոր փոխառությունները ներառել է ցայահանջ կատեգորիայում, քանի որ այդ հաստատությունների հետ ունեցած պայմանագրերը ներառում են պարտավորությունների փոխադարձ չկատարման մասին դրույթներ (տե՛ս ծանոթագրություն՝ 37.3): Ղեկավարության հաստատուն համոզվածությունն այնպիսին է, որ նշված վարկերն ամբողջությամբ կմարվեն ըստ իրենց պայմանագրով նախատեսված ժամկետների:

2019թ. Ընթացքում Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում:

27 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ռնթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	20,817,396	18,902,627
Ժամկետային ավանդներ	9,067,041	4,508,519
	<u>29,884,437</u>	<u>23,411,146</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ռնթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	23,526,027	20,320,693
Ժամկետային ավանդներ	59,956,414	52,096,929
	<u>83,482,441</u>	<u>72,417,622</u>
Ռնդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>113,366,878</u>	<u>95,828,768</u>

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովվածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 4,791,467 հազար դրամ գումարով (2018թ. 1,026,805 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 33) կազմում է 21,815,937 հազար դրամ (2018թ. 21,720,218 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 19%. (2018թ. 23%):

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.5% (2018թ.՝ 10.3%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.3% (2018թ.՝ 4.6%):

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ նույնպես):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություն	719,787	-
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	-	3,382,149
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	719,787	3,382,149

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Ֆիզիկական անձանց կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2026թ.:

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների գծով ստորադաս փոխառությունների գծով տարեկան տոկոսադրույքը կազմում է 6% (2018թ.՝ 9.9%) ՀՀ դրամով առկա չեն (2018թ.՝ 14%),

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ ոչինչ):

Կապակցված կողմերից ստացված ստորադաս փոխառությունները մարվել են և ուղղվել են Բանկի կապիտալի համալրմանը:

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	328,302	305,100
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ (ծանոթ. 30)	500,500	-
Վճարման ենթակա շահարաժիհներ	385,694	235,498
Վճարվելիք գումարներ	47,974	44,882
Վարձակալության գծով պարտավորություններ (ծանոթ. 32)	1,422,777	-
Ռնդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,685,247	585,480
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	817,804	669,236
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	288,430	251,932
Պահուստներ*	25,808	61,891
Ռնդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,132,042	983,059
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	3,817,289	1,568,539

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների և չօգտագործված վարկային գծերի սահմանաչափերի գծով կորուստների մասով: Ֆինանսական երաշխավորությունների և չօգտագործված վարկային գծերի սահմանաչափերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տես ծանոթագրություն 31-ում:

30 Սեփական կապիտալ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 26,135,843 հազար դրամ, որից գրանցված կազմել է 25,635,343 հազար դրամ (տես ծանոթագրություն 29): Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,852,533 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիրեկ Սուքիասյան	8,135,958	31.74	5,457,078	24.51
Լուսնատուր Սուքիասյան	4,638,533	18.09	4,638,533	20.83
Ռոբերտ Սուքիասյան	4,241,337	16.54	3,060,046	13.74
Էդուարդ Սուքիասյան	3,253,158	12.69	3,253,158	14.61
Այլ բաժնետերեր	5,366,357	20.94	5,857,528	26.31
	25,635,343	100	22,266,343	100

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2019թ. Բանկը համալրել է կանոնադրական կապիտալը՝ թողարկելով է 3,369,000 հազար դրամի արտոնյալ բաժնետոմսեր (2018թ. 3,000,000 հազար դրամ):

2018թ. Բանկն իրականացրել է ներքին տեղաշարժեր (չբաշխված շահույթի և այլ պահուստների կապիտալացում) էմիսիոն եկամուտից 33,438 հազար դրամի չափով, գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000 հազար դրամի չափով և չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160 հազար դրամի չափով դեպի բաժնետիրական կապիտալ՝ մեծացնելով սովորական անվանական բաժնետոմսերի արժեքը:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ և սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2019թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է համապատասխանաբար 781,821 հազար դրամ և 277,880 հազար դրամ (2018թ.՝ 232,438 հազար դրամ և 277,880 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտավորումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	6,092,716	17,900,458
Երաշխիքներ	5,979,486	3,599,016
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,072,202	21,499,474

Վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տես՝ ծանոթագրություն 20-ում):

Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	61,891	61,891	103,411	103,411
Կորուստների գծով պահուստների զրոստ վերաչափում	(36,083)	(36,083)	(41,520)	(41,520)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,808	25,808	61,891	61,891

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Բանկը որպես վարձակալ (Մինչև 2019թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն)

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

Մինչև 1 տարի	663,159
1-5 տարի	2,177,613
5 տարուց ավելի	33,179
Ուղղամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	<u>2,873,951</u>

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 22 և 23 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Վարձակալություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթիվ ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տես ծանոթագրություն 22):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը

պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ստորև աղյուսակում նկարագրված են Բանկի վարձակալական գործառույթները ըստ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների տիպերի՝

Վարձակալված օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Վարձակալված օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների քանակ	Մնացորդային ժամկետ	Միջին մնացորդային վարձակալական ժամկետ	Երկարացման հնարավորությամբ վարձակալությունների քանակ
Մասնաճյուղեր	26	3 ամսից-9 տարի	3 տարի	26
Արխիվացման տարածք	6	1.5-4 տարի	3 տարի	6

Ստորև ներկայացված է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն ըստ դասերի.

Հազար ՀՀ դրամ

	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ավելացում	Մաշվածություն		
Մասնաճյուղեր	1,121,996	69,038	(411,036)	779,998
Արխիվացման տարածք	753,209	-	(173,278)	579,931
Ընդամենը	1,875,205	69,038	(584,314)	1,359,929

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության այլ պարտավորություններ տողում (տես՝ ծանոթագրություն 29):

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,875,205
Ավելացում	69,038
Տոկոսի կուտակում	165,625
Վճարումներ	(687,091)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,422,777

2019թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2018թ.՝ չի կիրառվել):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են համապատասխան հիմքում ընկած ակտիվներով: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36-ում:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածությունները տես՝ ծանոթագրություն 31:

Վարձակալության գծով վճարներ, որոնք չեն ճանաչվում որպես պարտավորություն

Բանկն ընտրել է կարճաժամկետ վարձակալությունների (12 ամիս կամ ավելի պակաս ակնկալվող ժամկետով) և փոքրաթեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար չճանաչել վարձակալության գծով պարտավորություն: Նման վարձակալությունների համար կատարված վճարները ծախսագրվում են գծային հիմունքով:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով ապագա պարտավորվածություններ, և այդ պարտավորվածությունների ընդհանուր գումարը կազմում է 13,172 հազար դրամ:

33 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

2019 և 2018թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 79.07% (2018թ.՝ 73.71%) պատկանում է Սուբիասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2019		2018	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին պրված վարկեր և փոխարվություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	2,664,389	138,134	1,031,923	153,058
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,320,925	339,909	2,215,008	283,837
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,013,869)	(350,524)	(582,542)	(298,761)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	2,971,445	127,519	2,664,389	138,134
Արժեզրկումից պահուստ	(36,592)	(2,023)	(85,521)	(2,666)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,934,853	125,496	2,578,868	135,468
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	67,482	-	100,656	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	200,000	-	67,000	-
Տարվա ընթացքում մարված	(217,330)	-	(100,174)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,152	-	67,482	-
Արժեզրկումից պահուստ	(134)	-	(7)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,018	-	67,475	-
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	177,455	-	186,479	-
Տարվա ընթացքում ստացված	10,267,089	-	9,533,713	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(10,253,603)	-	(9,542,737)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	190,941	-	177,455	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	677,395	446,312	845,554	369,357
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	11,110,044	1,102,431	15,987,550	1,041,325
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(10,976,600)	(737,252)	(16,155,709)	(964,370)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	810,839	811,491	677,395	446,312

Արդյարտագրական փոխառություններ

Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,382,149	-	6,409,601	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(3,382,149)	-	(3,027,452)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	3,382,149	-
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	3,000,000	-
Տրամադրված երաշխիքներ	32,928	-	83,791	-

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվեպնդություն

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	146,103	14,731	280,678	17,799
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3,458	3,864	572,562	25,006
Վարկային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	48,802	643	(33,642)	(1,041)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	-	-	36,627	-
Կոմիսիոն ծախսեր	1,101	278	478	-
Գովազդային ծախսեր	53,400	-	41,593	-
Ապահովագրության գծով վճարներ	137,603	-	132,896	-
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	-	-	413,568	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	421,129	-	-	-
Գործուղման ծախսեր	39,216	-	40,465	-
Այլ ծախսեր	99,452	-	-	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-19%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	696,874	548,354
Ռնդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	696,874	548,354

34 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

				31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	44,050,205	-	44,050,205	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	14,189,783	-	14,189,783	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	178,965,542	-	178,965,542	176,106,613
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	484,701	-	484,701	479,397
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	6,363,858	-	6,363,858	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	70,383	-	70,383	70,383
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,442,633	-	4,442,633	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	-	25,623,028	-	25,623,028	25,623,028
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	112,578,902	-	112,578,902	113,366,878
Այլ փոխառու միջոցներ	-	89,329,836	-	89,329,836	91,923,477
Ստորադաս փոխառություններ	-	659,045	-	659,045	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,685,247	-	2,685,247	2,685,247

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	38,158,045	-	38,158,045	38,158,045
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	13,175,950	-	13,175,950	13,175,950
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	-	136,837,816	-	136,837,816	133,629,775
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	3,946,554	-	3,946,554	3,882,703
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	129,380	-	129,380	129,380
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	2,054,185	-	2,054,185	2,060,960
Հետգնման պայմանագրեր	-	20,519,048	-	20,519,048	20,519,048
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	95,054,600	-	95,054,600	95,828,768
Այլ փոխառու միջոցներ	-	63,054,857	-	63,054,857	64,200,798
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,701,500	-	3,701,500	3,382,149
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	585,480	-	585,480	585,480

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2018թ. 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է

անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնք վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

34.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	25,027,524	-	25,027,524
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	7,522	-	7,522
Ընդամենը	-	25,035,046	-	25,035,046
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	9,313	-	9,313
Ընդամենը	-	9,313	-	9,313
Զուտ իրական արժեք	-	25,025,733	-	25,025,733

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	19,752,226	-	19,752,226
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	17,468	-	17,468
Ընդամենը	-	19,769,694	-	19,769,694
Զուտ իրական արժեք	-	19,769,694	-	19,769,694

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չզնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չզնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Չզնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չզնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ գեղջված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժուրթային սվոպ պայմանագրերից:

34.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,073,225	8,073,225
Ընդամենը	-	-	8,073,225	8,073,225
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,073,225	8,073,225

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,061,881	8,061,881
Ընդամենը	-	-	8,061,881	8,061,881
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,061,881	8,061,881

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,061,881	7,524,174
Ավելացում	308,847	898,268
Օտարում	(480,966)	(359,503)
Վերագնահատում	485,717	-
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-
Վերադասակարգում	-	(1,058)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,073,225	8,061,881
Զուտ իրական արժեք	8,073,225	8,061,881

35 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

				31 դեկտեմբերի 2019թ.		
Ճանաչված Ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված Ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ	
			Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում		
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	6,222,111	-	6,222,111	6,222,111	-	-
Ընդամենը	6,222,111	-	6,222,111	6,222,111	-	-
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետզնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	(25,623,028)	-	(25,623,028)	20,180,825	-	(5,442,203)
Ընդամենը	(25,623,028)	-	(25,623,028)	20,180,825	-	(5,442,203)
Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2018թ.		
Ճանաչված Ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված Ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Զուտ	
			Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում		
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	3,882,703	-	3,882,703	3,882,703	-	-
Ընդամենը	3,882,703	-	3,882,703	3,882,703	-	-
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետզնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	(20,519,048)	-	(20,519,048)	17,454,208	-	(3,064,840)
Ընդամենը	(20,519,048)	-	(20,519,048)	17,454,208	-	(3,064,840)

36 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	-	44,050,205	-	-	-	44,050,205
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7,522	-	7,522	-	-	-	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,518,585	9,283,586	11,802,171	963,679	1,423,933	2,387,612	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,985,447	47,174,971	55,160,418	90,526,444	30,419,751	120,946,195	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,180,825	7,451	20,188,276	1,582,933	3,256,315	4,839,248	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	684	684	478,713	-	478,713	479,397
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,013,000	209,111	6,222,111	-	-	-	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	70,383	-	70,383	-	-	-	70,383
	<u>80,825,967</u>	<u>56,675,803</u>	<u>137,501,770</u>	<u>93,551,769</u>	<u>35,099,999</u>	<u>128,651,768</u>	<u>266,153,538</u>

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	9,313	-	9,313	-	-	-	9,313
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18,064	988,172	1,006,236	3,446,120	-	3,446,120	4,452,356
Հետզնման պայմանագրեր	25,623,028	-	25,623,028	-	-	-	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	6,381,096	22,195,116	28,576,212	57,563,683	5,783,582	63,347,265	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	49,913,854	46,844,992	96,758,846	16,041,238	566,794	16,608,032	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	237	-	237	-	719,550	719,550	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	872,908	887,162	1,760,070	866,395	58,782	925,177	2,685,247
	<u>82,818,500</u>	<u>70,915,442</u>	<u>153,733,942</u>	<u>77,917,436</u>	<u>7,128,708</u>	<u>85,046,144</u>	<u>238,780,086</u>
	<u>(1,992,533)</u>	<u>(14,239,639)</u>	<u>(16,232,172)</u>	<u>15,634,333</u>	<u>27,971,291</u>	<u>43,605,624</u>	<u>27,373,452</u>
Զուտ Դիրք							
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(1,992,533)</u>	<u>(16,232,172)</u>		<u>(597,839)</u>	<u>27,373,452</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,158,045	-	38,158,045	-	-	-	38,158,045
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17,468	-	17,468	-	-	-	17,468
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,834,632	1,649,555	8,484,187	2,721,169	1,970,594	4,691,763	13,175,950
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	3,882,703	-	3,882,703	-	-	-	3,882,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,108,005	43,959,089	48,067,094	61,368,037	24,194,644	85,562,681	133,629,775
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չսահմանվող ներդրումային արժեթղթեր	17,454,208	493,938	17,948,146	1,173,278	630,802	1,804,080	19,752,226
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	121,308	7,372	128,680	217	483	700	129,380
	<u>70,576,369</u>	<u>46,109,954</u>	<u>116,686,323</u>	<u>65,262,701</u>	<u>26,796,523</u>	<u>92,059,224</u>	<u>208,745,547</u>

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,093,380	1,093,380	967,580	-	967,580	2,060,960
Հետզնման պայմանագրեր	20,519,048	-	20,519,048	-	-	-	20,519,048
Այլ փոխառու միջոցներ	27,374,010	20,589,923	47,963,933	14,128,118	2,108,747	16,236,865	64,200,798
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,321,959	38,548,118	81,870,077	11,830,458	2,128,233	13,958,691	95,828,768
Ստորադաս փոխառություններ	21,725	-	21,725	3,360,424	-	3,360,424	3,382,149
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	344,409	241,071	585,480	-	-	-	585,480
	<u>91,581,151</u>	<u>60,472,492</u>	<u>152,053,643</u>	<u>30,286,580</u>	<u>4,236,980</u>	<u>34,523,560</u>	<u>186,577,203</u>
Զուտ Դիրք	<u>(21,004,782)</u>	<u>(14,362,538)</u>	<u>(35,367,320)</u>	<u>34,976,121</u>	<u>22,559,543</u>	<u>57,535,664</u>	<u>22,168,344</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>(21,004,782)</u>	<u>(35,367,320)</u>		<u>(391,199)</u>	<u>22,168,344</u>		

37 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող

մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

37.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

37.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնք գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային

արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վարկանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	11,919,061	-	-	11,919,061
Ստանդարտ	32,159,175	-	-	32,159,175
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	44,078,236	-	-	44,078,236
Արժեզրկումից պահուստ	(28,031)	-	-	(28,031)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	44,050,205	-	-	44,050,205
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	14,238,598	-	-	14,238,598
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,238,598	-	-	14,238,598
Արժեզրկումից պահուստ	(48,815)	-	-	(48,815)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	14,189,783	-	-	14,189,783
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	91,195,330	-	-	91,195,330
Ստանդարտ	151,566	908	-	152,474
Ցածր	-	141,341	-	141,341
Չաշխատող	-	-	272,952	272,952
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	91,346,896	142,249	272,952	91,762,097
Արժեզրկումից պահուստ	(620,006)	(30,502)	(151,863)	(802,371)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	90,726,890	111,747	121,089	90,959,726
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	84,889,166	-	-	84,889,166
Ստանդարտ	2,945	-	-	2,945
Ցածր	-	1,917	-	1,917
Չաշխատող	-	-	1,537,415	1,537,415
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	84,892,111	1,917	1,537,415	86,431,443
Արժեզրկումից պահուստ	(674,032)	(611)	(609,913)	(1,284,556)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,218,079	1,306	927,502	85,146,887

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Անորոշիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ</i>				
Ստանդարտ	481,592	-	-	481,592
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	481,592	-	-	481,592
Արժեզրկումից պահուստ	(2,195)	-	-	(2,195)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	479,397	-	-	479,397
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներստյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	25,027,524	-	-	25,027,524
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	25,027,524	-	-	25,027,524
Արժեզրկումից պահուստ *	(53,599)	-	-	(53,599)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	83,243	-	-	83,243
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	83,243	-	-	83,243
Արժեզրկումից պահուստ	(12,860)	-	-	(12,860)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	70,383	-	-	70,383
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Ստանդարտ	12,072,202	-	-	12,072,202
	12,072,202	-	-	12,072,202
Արժեզրկումից պահուստ	(25,808)	-	-	(25,808)

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ</i>				
Բարձր	9,304,956	-	-	9,304,956
Ստանդարտ	28,889,451	-	-	28,889,451
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	38,194,407	-	-	38,194,407
Արժեզրկումից պահուստ	(36,362)	-	-	(36,362)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	38,158,045	-	-	38,158,045
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Ստանդարտ	13,333,730	-	-	13,333,730
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	13,333,730	-	-	13,333,730
Արժեզրկումից պահուստ	(157,780)	-	-	(157,780)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	13,175,950	-	-	13,175,950
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	65,628,546	-	-	65,628,546
Ստանդարտ	184,955	-	-	184,955
Ցածր	-	112,235	-	112,235
Չաշխատող	-	-	170,071	170,071
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	65,813,501	112,235	170,071	66,095,807
Արժեզրկումից պահուստ	(246,960)	(27,691)	(126,503)	(401,154)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	65,566,541	84,544	43,568	65,694,653
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	69,035,913	-	-	69,035,913
Ստանդարտ	4,630	-	-	4,630
Ցածր	-	256	-	256
Չաշխատող	-	-	1,597	1,597
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	69,040,543	256	1,597	69,042,396
Արժեզրկումից պահուստ	(1,106,114)	(131)	(1,029)	(1,107,274)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	67,934,429	125	568	67,935,122
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	19,752,226	-	-	19,752,226
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	19,752,226	-	-	19,752,226
Արժեզրկումից պահուստ	(185,751)	-	-	-

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Այլ ֆինանսական սկզբիվներ</i>				
Ստանդարտ	138,848	-	-	138,848
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	138,848	-	-	138,848
Արժեզրկումից պահուստ	(9,468)	-	-	(9,468)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	129,380	-	-	129,380
<i>Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ</i>				
Բարձր	21,499,474	-	-	21,499,474
	21,499,474	-	-	21,499,474
Արժեզրկումից պահուստ	(61,891)	-	-	(61,891)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը:

37.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված դեֆոլտի, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է դեֆոլտի հավանականության (PD), վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD) և դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով,

որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի իրադարձությունների հետեւանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կառ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացված ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով դեֆոլտի հավանականության և LGD-ի հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան դեֆոլտի հավանականությունն ու LGD-ն: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, PD-ները, LGD-ները և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնք ռիսկը գերազանցում է կանոնադրական կապիտալի 1 տոկոսը: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը գեղջվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով 2 տարին որպես հավաքագրման և գնահատման՝ 25 տոկոսով կրճատում կատարելու ժամկետ: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD),
- Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD),
- Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեզմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեզմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեզմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Դեֆոլտի սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է դեֆոլտի իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Դեֆոլտի գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կշափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2019 և 2018թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,248,803 հազար ՀՀ դրամ և 1,907,172 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և դեֆոլտի փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է ութ տարվա ժամկետ՝ 2012 թվականի հունվարից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի դեֆոլտի 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկներ համար դեֆոլտ է սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը դեֆոլտի դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է դեֆոլտի դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեգմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման 2 տարվա ժամկետը և գնահատման 25 տոկոս կրճատումը: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեգմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

EAD-ն դեֆոլտի դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Դեֆոլտի հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են դեֆոլտի տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը դեֆոլտի միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Սակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

ECL-ի հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2019 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2019 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

37.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39,712,575	3,409,043	928,587	44,050,205
Աժանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	7,522	-	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,656,692	175,824	357,267	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	176,073,905	5,373	27,335	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	25,021,668	-	5,856	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	479,397	-	-	479,397
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,222,111	-	-	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	69,288	-	1,095	70,383
Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	10,618,594	-	1,453,608	12,072,202
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	271,854,230	3,597,762	2,773,748	278,225,740
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	225,037,073	3,846,271	1,361,677	230,245,021

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 20-ը:

37.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Անշարժ գույք	64,325,869	52,110,663
Երաշխիք	64,398,317	40,268,615
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	12,532,032	9,417,962
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	1,973,902	1,660,810
Դրամական միջոցներ	1,928,527	556,889
Պաշարներ	3,853,768	1,181,078
Սարքավորումներ	2,610,794	1,663,811
Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներ	-	7,029
Այլ արժեթղթեր	267,710	287,512
Այլ գրավ	11,503,009	15,780,613
Չապահովված վարկեր	14,799,612	12,203,221
Ռեզամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	178,193,540	135,138,203

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

37.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

37.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի էտրիբուրը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ բնորոշված սվոպերի ազդեցությունները, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոպի իրացման ժամկետների: Կապիտալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2019

	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն					
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	
Արտարժույթ	Libor+2.25% -							
Այլ փոխառու միջոցներ	7.52%		18,766,457	36,860	-	-	-	18,803,317

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապտիալի զգայունություն				
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
	Libor6+2.25%						
Այլ փոխառու միջոցներ	- 7.52%		14,333,652	101,104	-	-	14,434,756

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: *Ռիսկերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:*

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
ԱՄՆ դոլար	10%	(618,623)	(618,623)	10%	(84,607)	84,607
Եվրո	10%	667,038	667,038	10%	(19,496)	19,496

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26,162,041	16,308,893	1,579,271	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,283,747	11,636,762	269,274	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,493,840	75,557,433	55,340	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	24,526,738	500,786	-	25,027,524
- ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	479,397	-	479,397
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	5,775,586	446,525	-	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	30,843	39,491	49	70,383
	159,272,795	104,969,287	1,903,934	266,146,016
<i>Պարտավորություններ</i>				
Ընդարկված պարտքային արժեթղթեր	1,016,771	3,435,585	-	4,452,356
Հետզնման պայմանագրեր	25,431,006	192,022	-	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	40,306,296	51,322,734	294,447	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	63,840,402	47,961,443	1,565,033	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	-	719,787	-	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,312,271	287,510	85,466	2,685,247
Ընդամենը	132,906,746	103,919,081	1,944,946	238,770,773
Ընդամենը աճանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	56,172	(59,340)	1,377	(1,791)
Զուտ դիրք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,422,221	990,866	(39,635)	27,373,452
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին	4,939,035	7,037,552	95,615	12,072,202

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	115,959,892	90,936,165	1,832,022	208,728,079
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	90,841,890	94,012,548	1,722,765	186,577,203
Ընդամենը աճանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	(2,040,328)	2,035,356	22,440	17,468
Զուտ դիրք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,077,674	(1,041,027)	131,697	22,168,344
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	7,388,572	14,079,947	30,955	21,499,474

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

37.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2019, %	2018, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	21.27	19.05
Ն22- Ռնթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	112.48	94.92

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 36-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	31 դեկտեմբերի 2019թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Ընդհանրված պարտքային արժեթղթեր	41,281	1,226,696	3,746,716	-	5,014,693	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,668,669	1,301	-	-	25,669,970	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	7,028,555	26,930,074	69,096,583	8,006,695	111,061,907	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	52,608,353	49,810,728	18,439,210	756,091	121,614,382	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	3,548	39,625	892,478	86,464	1,022,115	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	886,330	1,066,481	998,703	69,762	3,021,276	2,685,247
Ռնդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	86,236,736	79,074,905	93,173,690	8,919,012	267,404,343	238,770,773
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	180,313	-	-	-	180,313	180,313
Արտահոսք	(186,520)	-	-	-	(186,520)	(186,520)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	7,860,161	-	-	-	7,860,161	7,860,161
Արտահոսք	(7,855,745)	-	-	-	(7,855,745)	(7,855,745)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	99,582	3,360,630	7,275,143	1,336,847	12,072,202	12,072,202

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2018թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ				Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի		
<i>Ռչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Ընդարկված պարտքային արժեթղթեր	18,473	123,583	2,061,973	-	2,204,029	2,060,960
Հետզնման պայմանագրեր	20,209,441	15,776	-	-	20,225,217	20,519,048
Այլ փոխառու միջոցներ	28,259,502	22,409,794	17,616,430	2,880,990	71,166,716	64,200,798
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	45,892,659	40,339,083	13,535,828	2,433,801	102,201,371	95,828,768
Ստորադրաս փոխառություններ	51,349	330,810	1,441,737	4,120,129	5,944,025	3,382,149
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	585,480	-	-	-	585,480	585,480
Ռնդամենը չզեղչված ռչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	95,016,904	63,219,046	34,655,968	9,434,920	202,326,838	186,577,203

*Ածանցյալ ֆինանսական
պարտավորություններ*

Ածանցյալ գործիքներ

Ներհոսք	124,089	-	-	-	-	124,089
Արտահոսք	(122,680)	-	-	-	-	(122,680)
<i>Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	11,739,048	-	-	-	11,739,048	11,739,048
Արտահոսք	(11,721,580)	-	-	-	(11,721,580)	(11,721,580)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	81,114	12,830,287	6,842,354	1,725,710	21,482,006	21,480,597

Հաշվի առնելով 2018թ. Բանկի կողմից պայմանագրային պահանջների խախտումները փոխառու միջոցների մասով (տես ծանոթագրություն՝ 26), Բանկը համապատասխան փոխառու միջոցները, ինչպես նաև մնացած փոխառու միջոցների մնացորդները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ընդամենը 24,059,690 հազար ՀՀ դրամ գումարի, դասակարգել է որպես ցպահանջ (պայմանագրային պարտավորությունների փոխադարձ կատարման դրույթների շնորհիվ):

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և մինչև ապրիլի 25-ն ընկած ժամանակահատվածում միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված պայմանագրային պահանջների խախտումով բոլոր վարկերը մարվել են համաձայնագրերում սահմանված ժամանակացույցի համաձայն, առանց ուշացումների՝ 252,010,616 ՀՀ դրամի չափով: Ինչպես նաև Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում:

37.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

38 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

2019

	Արտոնյալ բաժնետոմս երի թողարկում	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառույթ յւններ	Այլ փոխառու միջոցներ	Վճարված շահաբաժի ններ	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,000,000	2,060,960	3,382,149	64,200,798	235,498	72,879,405
Դրամային հոսքերից	3,369,000	2,433,015	(2,655,419)	27,765,238	(909,505)	30,002,329
Վճարումներ	-	(1,594,443)	(3,375,206)	(7,151,820,956)	(909,505)	(7,157,700,110)
Ստացված գումար	3,369,000	4,027,458	719,787	7,179,586,194	-	7,187,702,439
Ոչ դրամային հոսքերից	-	(41,619)	(6,943)	(42,559)	1,059,701	968,580
Փոխարժեքային տարբերությունից զգուտ/վնաս	-	(27,145)	(21,488)	(157,928)	-	(206,561)
Հաշվեգրված տոկոսաններ	-	(14,474)	14,545	115,369	-	115,440
Վերադասակարգում	-	-	-	-	1,059,701	1,059,701
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,369,000	4,452,356	719,787	91,923,477	385,694	103,850,314

Հազար ՀՀ դրամ

2018

	Արտոնյալ բաժնետոմս երի թողարկում	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառույթ յւններ	Այլ փոխառու միջոցներ	Վճարված շահաբաժի ններ	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	1,068,764	6,409,601	39,531,118	104,911	47,114,394
Դրամային հոսքերից	3,000,000	999,557	(3,000,701)	24,307,678	(379,731)	24,926,803
Վճարումներ	-	(1,228,479)	(3,550,117)	(12,513,319)	(379,731)	(17,671,646)
Ստացված գումար	3,000,000	2,228,036	549,416	36,820,997	-	42,598,449
Ոչ դրամային հոսքերից	-	(7,804)	(25,326)	546,489	510,318	1,023,677
Հաշվեգրված տոկոսաններ	-	(7,804)	(25,326)	546,489	-	513,359
Վերադասակարգում	-	-	-	-	510,318	510,318
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,000,000	2,060,960	3,382,149	64,200,798	235,498	72,879,405

39 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2019 և 2018թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Հիմնական կապիտալ	30,883,065	26,735,335
Լրացուցիչ կապիտալ	6,025,603	6,758,956
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	36,908,668	33,494,291
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	259,937,920	217,367,488
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	14.20%	15.41%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2018թ.

որոշում է կայացրել 2019 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

40 Վերլուծություն ըստ սեգմենտների

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեգմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 'Գործառնական սեգմենտներ' ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

41 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

2020թ. մարտ ամսին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2019թ. դեկտեմբեր ամսին Չինաստանում բռնկված կորոնավիրուսը (COVID-19) դասակարգեց որպես համաճարակ: Կորոնավիրուսի բռնկման վերջնական ազդեցությունն այս պահին անհայտ է, սակայն այն արդեն իսկ էական ազդեցություն է ունեցել համաշխարհային տնտեսության և խոշոր ֆինանսական շուկաների վրա: COVID-19-ի հետ կապված զարգացող իրավիճակը կարող է որոշակի ազդեցություն ունենալ Բանկի գործառնությունների ծավալի վրա: Այն կարող է արտահայտվել ինչպես ֆիզիկական անձ, այնպես էլ իրավաբանական անձ հանդիսացող վարկառուների կողմից վարկային հարաբերությունների արդյունքում ստանձնած իրենց պարտավորությունները կատարելու անկարողությամբ և այլ հանգամանքներով:

2020թ. մարտի 16-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հայտարարել է երկրում արտակարգ իրավիճակ, որը կտևի մինչև 2020թ. հունիսի 13-ը: Տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում վերը նկարագրվածի հնարավոր ազդեցությունը: